

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΟΔ'

ΤΕΥΧ. Α'

ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308

15 ΑΠΡ. - 1 ΜΑΪΟΥ 1997

ΑΡΙΘ. 7

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΑΣΧΑΛΙΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ κ.κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Πρός τό Χριστεπόνυμον Πλήρωμα τῆς καθ' Ἡμᾶς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς

Τέκνα Ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἀνάστασιν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐορτάζοντες καί πάλιν, ἀτενίζομεν σήμερον, Κυριακὴν τῆς Ἀναστάσεως, τόν Ἀρχηγόν τῆς πίστεως ἡμῶν ἐν μέσῳ τῆς δόξης καί τοῦ θριάμβου Αὐτοῦ. Δόξαν καί θρίαμβον κατά τῆς ἁμαρτίας καί τοῦ Ἄδου κατήγαγεν ὁ Ἰησοῦς Χριστός, «θανάτῳ θάνατον πατήσας». Ἀπό τήν Σταύρωσιν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ἀνέτειλεν ἡ Ἀνάστασις, καί ἀπό τήν Ἀνάστασιν ἡ σωτηρία ἡμῶν.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός ἐνηθρόωθη ἐκ τῆς Ἀγίας Θεοτόκου καί Ἀειπαρθένου Μαρίας, ἐσταυρώθη, ἐτάφη καί ἀνέστη «δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καί διὰ τήν ἡμετέραν σωτηρίαν» καί «ἐδώρησάτο ἡμῖν ζωὴν τὴν αἰώνιον».

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι τό μεγαλύτερον ἱστορικόν γεγονός τοῦ κόσμου μέ σημασίαν ὀντολογικὴν καί σωτηριώδη διὰ τόν ἀνθρώπον. Ἡ Ἀνάστασις συνεγείρει τοὺς προπάτορας ἡμῶν, Ἀδάμ καί Εὐάν, ἀλλά καί κάθε βαπτισμένον χριστιανόν, πού ποθεῖ τήν λύτρωσιν καί τήν σωτηρίαν ἐκ τῆς ἁμαρτίας, τῆς φθορᾶς καί τοῦ θανάτου.

Ἡ Ἀνάστασις πραγματοποιεῖ τόν σκοπὸν τῆς Ἐνοσρκώσεως καί τῆς Σταυρώσεως τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἧτοι τόν ἐξαγνισμόν, διὰ τῆς μετανοίας, τοῦ πεπνωκότος ἀνθρώπου καί τήν ἐπαναφορὰν του εἰς «τὴν στολήν τὴν πρώτην», εἰς τόν ἁγιασμόν του, εἰς τὴν θέωσιν, ἔνθα ὁ ἀνθρώπος ἐπανευρίσκει τὴν πρό τῆς πώσεως μακαρίαν του ζωὴν καί ἔρχεται εἰς κοινωνίαν καί πάλιν μετὰ τῆς Ἀγίας Τριάδος.

Ἴδου διατί ἡ σημερινὴ ἡμέρα ἐγκωμιάζεται τόσον ἀπὸ τὰ Εὐαγγέλια καί τὴν ὑμολογίαν τῆς Ἐκκλησίας, ὡς «ἡ κλητὴ καί ἁγία ἡμέρα, ἡ μία τῶν Σαββάτων, ἡ βασιλὶς καί κυρία, ἐορτὴ ἐορτῶν καί πανήγυρις πανηγύρεων», ὡς «Πάσχα τό Μέγα...». Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ ἀναστάσιμος ζωὴ καί ἡ δόξα τῆς Ἐκκλησίας ὅλης, εἶναι, ἀκόμη, ἡ χαρὰ, ἡ βεβαία ἐλπίδα καί ἡ ἀψευδὴς λύτρωσις τῆς ἀναστάσεως καί τῆς μακαρίας ζωῆς καί πάντων ἡμῶν, κατὰ τόν Ἀπόστολον Παῦλον. Βιώνομεν ἤδη μέσα εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας τό μυστήριον καί τό θαῦμα τοῦ Σταυροῦ τοῦ Κυρίου καί τό Φῶς τῆς Ἀναστάσεως, καθ' ὅτι ἀπὸ τήν Ἀνάστασιν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ τὰ «πάντα πεπλήρωται φῶτος, οὐρανός τε καί γῆ καί τὰ καταχθόνια, ἐορταζέτω γοῦν πᾶσα κτίσις, τὴν ἔγερσιν Χριστοῦ, ἐν ἧ ἔστερέωται».

Δι' αὐτό ὁ τάφος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξ οὗ ἔλαμψεν τό Ἀναστάσιμον Φῶς, τό θεῖον καί Οὐράνιον, εἶναι κατὰ τὴν ὑμολογίαν τῆς Ἐκκλησίας, «Ὡς ζωηφόρος, ὡς Παραδείσου ὠραιότερος ὄντως καί παστάδος πάσης βασιλικῆς, ἀναδέδεικται λαμπρότερος, Χριστέ, ὁ τάφος σου, ἡ πηγὴ τῆς ἡμῶν ἀναστάσεως».

Ὁ Ζωηφόρος Τάφος τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου, ὡς Ἥλιος Πνευματικὸς καί Πηγὴ Χάριτος καί ἁγιασμοῦ τῶν ἀνθρώπων, οὐδέποτε θά παύσῃ νά ἀκτινοβολῇ εἰς τόν κόσμον ἐλπίδες ἀναστάσιμες καί σωτηρίες.

Χριστὸς Ἀνέστη, εὐσεβέστατοι καί εὐλογημένοι Χριστιανοί, εἶναι ὁ θρίαμβος καί ἡ νίκη τῆς

ΕΟΡΤΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ*

Ἀριθμ. Πρωτ. 890

Παναγιώτατε καὶ Θειώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικῆ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργῆ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Βαρθολομαίε, τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Τὰς ψυχοφελεῖς ἡμέρας τῶν σωτηρίων παθῶν Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν διανύσαντες καὶ τὴν τριήμερον αὐτοῦ ἐκ νεκρῶν Ἀνάστασιν δοξάζοντες, ταῖς φιλεόρτοις τάξεσιν λαμπαδηφοροῦντες, ἐν εὐφροσύνῃ συνορτάζομεν καὶ σικιτῶντες ὑμνοῦμεν τὸν Αἴτιον, τὸν μόνον εὐλογητὸν τῶν Πατέρων, Θεὸν καὶ Ὑπερένδοξον.

Χαρᾶς εὐαγγέλια, τοίνυν, τῆς Ἀναστάσεως

* Ὅμοια Γράμματα ἐστάλησαν καὶ πρὸς τοὺς Ἀρχηγοὺς τῶν λοιπῶν Πατριαρχείων καὶ Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Χριστοῦ δεξάμενοι, ἤκομεν εἰς ἐπίσκεψιν πνευματικὴν τῆς Ὑμετέρας Κορυφῆς καὶ ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ προσαγορεύοντες, ἀδελφικῶς Αὐτὴν περιπτυσσόμεθα καὶ τὸν ἐν Χριστῷ Ἀναστάντι ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν διαμειβόμεθα.

Συγχαίροντες δὲ τῇ Ὑμετέρᾳ θεοτιμῆτῳ Παναγιότητι, ὀλοψύχως δεόμεθα τοῦ Ἀναστάντος ἐκ Τάφου Ζωοδότου Χριστοῦ ἀξιῶν Αὐτὴν ἐπὶ μήκιστον ἐρρωμένην καὶ εὐφραينوμένην ὑπαντᾶν καὶ πανηγυρίζειν τὴν βασιλίδα ταύτην τῶν ἐορτῶν καὶ πανηγυριῶν τῶν πανηγύρεων, εὐδοκῶν δὲ καὶ κατευθύνειν ὑπὲρ εὐσταθείας καὶ κλέους τῆς Ἀγιωτάτης Αὐτοῦ Ἐκκλησίας τὰς φροντίδας καὶ μερίμνας Αὐτῆς εἰς δόξαν τοῦ Ὑπερυμνήτου Αὐτοῦ Ὀνόματος.

Πόθῳ δὲ ἀπλῆτῳ Αὐτὴν καὶ αὐθις κατασπαζόμενοι φιλήματι ἐορτῶν ἐν Χριστῷ Ἀναστάντι, διατελοῦμεν,

Ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς

† Ὁ Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, Πρόεδρος

Ἅγιον Πάσχα 1997

Ἐκκλησίας μας καὶ τοῦ Θεοῦ μας ἐπὶ τοῦ θανάτου καὶ τῆς φθορᾶς, ἐκ τῆς ὁποίας «...τό ἡμέτερον γένος ἀνακληθὲν, πρὸς αἰωνίαν ζωὴν μεταβέβηκεν» (Συναξάρι Μ. Σαββάτου).

Χριστὸς Ἀνέστη, δι' αὐτὸ «προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ζωὴ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος». «Σαλπίζει γὰρ καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι» (Α' Κορ. 15,52).

Χριστὸς Ἀνέστη, διὰ τοῦτο «θανάτου ἐορτάζομεν νέκρωσιν, ἄδου τὴν καθαίρεσιν, ἄλλης βιοτῆς, τῆς αἰωνίου ἀπαρχῆν».

Χριστὸς Ἀνέστη, διὰ τοῦτο βιώνομεν καὶ ἡμεῖς μέσα εἰς τὸ Φῶς, εἰς τὴν λάμψιν καὶ εἰς τὴς μαρμαρυγὰς τῆς Ἀναστάσεως τὸ ἰδικὸν μας –προσωπικόν– Πάσχα, ἥτοι τὴν μετάβασιν ἡμῶν ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν εἰς τὴν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ Πασχαλινὴν, Ἀναστάσιμον, πνευματικὴν καὶ ἀγίαν ζωὴν. Καὶ «ὡσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν, διὰ τῆς δόξης τοῦ Πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν» (Ρωμ. 6,3).

«Οὐκοῦν εἰσέλθετε πάντες εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ πρῶτοι καὶ δευτεροὶ τὸν μισθὸν ἀπολαύετε... Ἐγκρατεῖς καὶ ράθυμοι τὴν ἡμέραν τιμήσατε... Μηδεὶς ὀδυρέθῳ πταίσματα, συγγνώμη γὰρ ἐκ τοῦ τάφου ἀνέτειλε. Μηδεὶς φοβείσθῳ θάνατον, ἠλευθέρωσεν γὰρ ἡμᾶς ὁ τοῦ Σωτῆρος θάνατος...», κατὰ τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον.

Ἡ ἐλπίδα, ἡ χαρὰ, ἡ αἰωνία καὶ μακαρία ζωὴ εἶναι τὰ ἀναστάσιμα βιώματα πάντων ἡμῶν.

Ἐν ἐξάρσει πνεύματος καὶ ψυχῆς ἅς βιώσωμεν τὴν χαρὰν καὶ τὴν ὠραιότητα τῆς Ἀναστάσεως μετὰ καρδίαν ἀγάπης, εἰρήνης καὶ φιλανθρωπίας.

Ἐπὶ τούτοις, τὴν Χάριν τοῦ Ἀναστάντος Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπικαλούμενοι, διάπτρον δὲ ὑπὲρ πάντων ὑμῶν ἀπονέμομεν Πατρικὴν Εὐχὴν καὶ Εὐλογίαν, τὸν Πασχάλιον ὕμνον ψάλλοντες, Χριστὸς Ἀνέστη.

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΕΠΙ ΤΩ ΑΓΙΩ ΠΑΣΧΑ

Ἀριθμ. Πρωτ. 327

† ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝ-
ΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙ-
ΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΠΑΝΤΙ ΤΩ
ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙ-
ΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΩΣ
ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Χριστὸς Ἀνέστη!

Αὐτὴ ἡ κοσμοχαρμόσυνη εὐχὴ ἀκούεται καὶ ἐφέτος, Χριστοῦ Ἀναστάντος.

Ἡ μία μοναδικὴ καὶ ἀναριθμητῶς ἐπανα-
λαμβανομένη εὐχὴ «Χριστὸς Ἀνέστη!», ὡς ἰαχὴ
νίκης κατὰ τοῦ θανάτου καὶ παροχὴ αἰωνίου
ζωῆς, ἀντηχεῖ εἰς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου.

Πόσον πλήρωμα ζωῆς ἐκ τοῦ Τάφου ἀνέτει-
λε! Πόση πλησμονὴ ἀγαλλιᾶσεως καὶ εὐωδίας,
μετὰ τὸ Πάθος, ἐπλήρωσε τὰ σύμπαντα! «Ἰδοὺ
γὰρ ἦλθε διὰ τοῦ Σταυροῦ χαρὰ ἐν ὄλω τῷ κό-
σμῳ».

Ἐκτὸς τῆς χαρᾶς αὐτῆς, ἐκτὸς τῆς πραγματι-
κότητος τῆς Ἀναστάσεως, ὅλα εἶναι σχετικὰ καὶ
ἀμφίβολα ἀνάξια τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς
προσοδοκίας τοῦ ἀνθρώπου.

Παρ' ὅλα ταῦτα, πόσον συχνὰ ὀσφραϊνόμεθα
νὰ πολιτεύεται εἰς τὸν κόσμον τὸ ψεῦδος, ἡ
σχετικότης, ἡ ἀμφιβολία καὶ ἡ ἀπάτη! Πόσον
συχνὰ ὁ θάνατος μορφάζει ὡς ζωὴ! Ὁ ἄνθρω-
πος ἀρνεῖται τὴν πραγματικότητα καὶ φοβεῖται
τὸν θάνατον. Προσπαθεῖ νὰ τὸν ἀποφύγῃ διὰ
τεχνασμάτων νὰ τὸν θεωρήσῃ ὡς μὴ ὑπάρχοντα
διὰ τοῦ ἐξωραϊσμοῦ τῆς φθορᾶς.

Εἰς τὴν πασχάλιον ὁμως χαρὰν τῆς Ἐκκλη-
σίας, Ἀνάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι, δὲν δι-
στάζομεν νὰ ἀντικρύσωμεν τὴν πραγματικότητα
ὡς ἔχει: Δὲν ἀγνοοῦμεν τοὺς κινδύνους. Δὲν ὑ-
ποτιμῶμεν τὰς ἀπειλάς. Δὲν ἀρνούμεθα τὴν
τραγικότητα τῆς ἀνευ Θεοῦ ὑπάρξεως.

Συνειδητοποιοῦμεν τὴν πτωχείαν μας. Ὁμο-
λογοῦμεν τὴν παντελῆ ἡμῶν ἔνδειαν. Ζητοῦμεν
τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου. Ζητοῦμεν νὰ μνησθῇ ἡμῶν
ἐν τῇ Βασιλείᾳ Του.

Καὶ αὐτὴ ἡ ἀποδοχὴ τῆς ἀδυναμίας, ἡ αἰ-

σθῆσις τῆς ἀποτυχίας, ἡ κάθαρσις ἀπὸ τὰς ψευ-
δαισθήσεις, ὁ κλαυθμὸς μετὰ τοῦ Πέτρου, ὀδη-
γεῖ εἰς τὴν παράκλησιν.

Ἔρχεται Ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος τὴν πραγματικό-
τητα τοῦ κλαυθμοῦ μετατρέπει εἰς χαρὰν.

Καὶ ὅταν ἡ χαρὰ ἀνατέλλῃ ἀπὸ τὸν κλαυθ-
μὸν, ὅταν ἡ ἐλπίς ἀναδύεται ἀπὸ τὴν ἀπόγνω-
σιν, καὶ ἡ ζωὴ ἐκ τοῦ Τάφου τότε θάνατος αὐ-
τῶν οὐκέτι κυριεύει.

Ἀληθῶς ἀνέστη ὁ Κύριος, διότι ἀληθῶς ἔ-
παθε καὶ ἔθανε σαρκὶ καὶ ἐτάφη καὶ ἐξῆλθε τοῦ
ἐσφραγισμένου τάφου, καταλιπὼν τὰ ἐντάφια ἐ-
κεῖ εἰς ἀδιάψευστον μαρτύριον τῆς κατὰ σάρκα
θανῆς καὶ ἀναστάσεώς Του. Διὰ δὲ τῆς καταδύ-
σεως ὀλοκλήρου τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸν θάνατον
τοῦ Χριστοῦ διὰ τοῦ βαπτίσματος, καθίσταται
οὗτος κοινωνὸς τῆς αἰωνίου ζωῆς, τῆς προελ-
θούσης ἐκ τῆς Ἀναστάσεως.

«Χθὲς συνεθαπτόμην σοι Χριστέ, συνεγείρο-
μαι σήμερον Ἀναστάντι σοι».

Ἡ δοκιμασία, ὁ φόβος, ὁ θάνατος ὑπήρξε,
καὶ μετετέθη εἰς τὸ χθὲς. Κατέστη παρελθόν.

Τὸ σήμερον, ἡ ζωὴ, ἡ συνειδητὴ πραγματικό-
της, ἡ ψηλαφητὴ ὑπαρξις εἶναι ἡ παντὶ τῷ θέ-
λοντι Ἀνάστασις, ἡ ἀνοδος, τὸ Πάσχα, ὁ Χρι-
στὸς.

«Ὁ Ἄδης στένων βοᾷ· κατελύθη μου ἡ ἐξου-
σία».

Διελύθη εἰς τὰ ἐξ ὧν συνετέθη ἡ φθορά, τὸ
ψεῦδος, τὸ μῖσος καὶ ὁ χωρισμὸς. Βασιλεύει ἡ
ἀγάπη, ἡ συγχώρησις, ἡ περιχώρησις, ἡ περι-
πτυξις, ἡ ζωὴ, ὅπου δὲν μένει τίποτε σκοτεινόν.
«Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτὸς». Ἀκριβῶς διότι
Χριστὸς Ἀνέστη. Εἰς πᾶσαν, ἄλλωστε, ἐπὶ γῆς
ἐμφάνισιν τοῦ Χριστοῦ τὸ φῶς συνοδεύει τὴν
παρουσίαν Αὐτοῦ: ἡ Γέννησις Αὐτοῦ ἀνέτειλε
τῷ κόσμῳ τὸ φῶς τῆς γνώσεως κατὰ τὴν ἐν
τῷ Θαβωρεῖ Ὅρει μεταμόρφωσιν Αὐτοῦ τὰ ἰ-
μάτια Αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς καὶ τὸ
πρόσωπον Αὐτοῦ ἔλαμψεν ὡς ὁ ἥλιος· ἐκεῖ ὁ-
που ὁ Κύριος κατώκησεν, ὁ λαὸς ὁ καθημένος
ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις
ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐ-
τοῖς (Ματθ. 4, 16)· ὅτε ὁ δίκαιος Συμεὼν ἐδέξα-
το τὸ παιδίον Ἰησοῦς εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ,
χαίρων διεκήρυξεν ὅτι τοῦτο εἶναι «φῶς εἰς ἀ-
ποκάλυψιν ἐθνῶν» (Λουκ. 2,32).

Ἀνάστασις, λοιπόν, φῶς καὶ χαρά.

Καὶ ἐκεῖ ὅπου καλοῦνται οἱ πάντες εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου, ὅπου οὐδεὶς μένει πεινῶν, θρηνῶν ἢ ὀδυρόμενος, ἐκεῖ σώζεται ὁλόκληρος ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ ἀνθρωπότης. Συγκροτεῖται ἡ πανήγυρις τῶν πανηγύρεων τῆς Μιάς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ὅπου «θανάτου ἐορτάζομεν νέκρωσιν, Ἰησοῦ τὴν καθάρσει, ἄλλης βιοτῆς τῆς αἰωνίου ἀπαρχῆς, καὶ σκιρτῶντες ὑμνοῦμεν τὸν αἴτιον», Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν, δι' οὗ ὁ Θεὸς Πατὴρ κατήλλαξεν ἡμᾶς ἑαυτῷ.

«Εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῶ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ· οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν» (Ρωμ. 5,10-11).

Ἡ συμφιλιώσις τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τὸν Θεόν, ἡ πραγματοποιηθεῖσα διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ προσλήψεως τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, καὶ τῆς ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ συμπαρακαθήσεως τοῦ Θεανθρώπου ἐν δεξιᾷ τοῦ Πατρὸς, ἤνοιξεν ἅπασιν τοῖς ἀνθρώποις τὴν ὁδὸν τῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ προσωπικῆς ἐκάστου καταλλαγῆς καὶ τῆς θεώσεως. Ὁ Χριστὸς ἐγένετο πρωτότοκος τῶν νεκρῶν, πρωτότοκος τῶν ἀναστημένων, νέος Ἀδάμ, προσφιλεὶς τῷ Θεῷ, ὑπήκοος ἄχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ, δι' ὃ καὶ ὁ Θεὸς ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ, καὶ ὡς ἀνθρώπῳ νέῳ Ἀδάμ, τὸ καθίσει ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ, θέσιν τὴν ὁποίαν ὡς Υἱὸς Μονογενῆς, Θεὸς ἐκ Θεοῦ, αὐτοδικαίως κατεῖχεν.

Ἡ ἀνυπακοὴ τοῦ πρώτου Ἀδάμ ἔσχεν ὡς συνέπειαν τὴν ἐχθρὰν αὐτοῦ πρὸς τὸν Θεόν καὶ αὕτη ἔσχεν ὡς συνέπειαν τὸν θάνατον· ἡ ὑπακοὴ τοῦ Χριστοῦ ἄχρι θανάτου ἔσχεν ὡς συνέπειαν τὴν καταλλαγὴν τοῦ νέου ἀνθρώπου, τοῦ νέου Ἀδάμ, τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ, ὡς ἐκπροσώπου παντὸς ἀνθρώπου, καὶ ἡ καταλλαγὴ αὕτη ἐχαρίσατο ἡμῖν τὴν Ἀνάστασιν.

Εἴμεθα ἤδη συμφιλιωμένοι μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ μετὰ παντὸς τοῦ κόσμου, τὸν ὅποιον ἐδημιούργησεν ὁ Θεὸς καλὸν λίαν. Εὐρισκόμεθα εἰς νέαν κατάστασιν. Ἔχομεν ἐνώπιον ἡμῶν ἀνοικτὴν νέαν ὁδὸν πρὸς νέαν πραγματικότητα: «ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρήλθεν. Ἴδου γέγονε καινὰ τὰ πάντα. Τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ τοῦ καταλλάξοντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς, ὡς ὅτι Θεὸς ἦν ἐν

Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογισάμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμενος ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς. Ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν ὡς τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ Θεῷ» (Β' Κορ. 5,17-20).

Καταλλάγητε, λοιπόν, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, τῷ Θεῷ, ὡς ὁ Ἀπόστολος προτρέπει ἡμᾶς, διότι μόνον διὰ τῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ καταλλαγῆς διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ καταλλάξῃ, νὰ συμφιλιώσῃ, ἑαυτὸν ἑαυτῷ καὶ νὰ ἐξέλθῃ τῆς σχιζοφρενικῆς καταστάσεως τῆς ἐσωτερικῆς συγκρούσεως τῆς ὑπάρξεώς του, νὰ ὑπερβῇ τὴν τραγικότητα τῆς θρηϊώδους καταδιώξεως ἀνθρώπου ὑπὸ ἀνθρώπου, νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἐν Χριστῷ εἰρήνην τῶν λογισμῶν του, τὴν πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν, ἐξ ἧς μόνῃς καὶ ἐν ἧ μόνῃ δύναται νὰ βίωσῃ καὶ τὴν πολυπόθητον παγκόσμιον εἰρήνην.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως καὶ τῆς ἐν Χριστῷ καταλλαγῆς, καλοῦμεν πάντας ὑμᾶς, ὅπως συνοδεύσητε νοερώς καὶ ἐν προσευχῇ ἐνθέρμῳ τὴν συγκαλουμένην τὸν προσεχῆ Ἰούνιον Β' Πανευρωπαϊκὴν Οἰκουμενικὴν Συνέλευσιν εἰς τὴν πόλιν Γκράτς τῆς Αὐστρίας. «ΚΑΤΑΛΛΑΓΗ - δωρεὰ τοῦ Θεοῦ καὶ πηγὴ νέας ζωῆς», εἶναι τὸ θέμα τῆς Συνελεύσεως. Πάντες δὲ οἱ Ὁρθόδοξοι ἀπὸ κοινοῦ θέλομεν ὁμολογήσει ἀπαρασαλεύτως τὴν πίστιν ἡμῶν εἰς τὸν Ἀναστάντα Χριστόν.

Προτρεπόμεθα, ὅθεν καὶ ὑμᾶς, τέκνα ἡμῶν λίαν ἀγαπητά, εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς δοθείσης ἡμῖν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διακονίας τῆς καταλλαγῆς: συμφιλιωθῆτε μετὰ τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅσοι εἰσέτι διστάζετε, καὶ μετὰ πάντων τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων· συμφιλιωθῆτε καὶ μεθ' ἑαυτῶν, διὰ νὰ λείψῃ τὸ ἄγχος καὶ ἡ ἀγωνία ἐκ τῆς ζωῆς ὑμῶν, διὰ νὰ εἰσέλθετε εἰς τὴν ἐκ τοῦ τάφου τοῦ Χριστοῦ προελθοῦσαν νέαν ζωὴν. Εἶναι ζωὴ πλήρης χαρᾶς. Καὶ εἰρήνης. Ζωὴ ἀναστάσιμος. Ζωὴ αἰώνιος ἐν Θεῷ.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ, οὗ τὸ κράτος, ἡ δόξα καὶ ἡ προσκύνησις εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

Ἅγιον Πάσχα 1997

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
διάπυρος πρὸς Χριστὸν Ἀναστάντα εὐχέτης
πάντων ὑμῶν.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 1097
Διεκ. 397

Ἀθήνησι τῆ 7ῃ Ἀπριλίου 1997

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2626

Πρὸς
τὸν εὐσεβῆ Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὸν λαόν.

Τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, Χάρις ὑμῖν εἶη ἀπὸ Θεοῦ Κυρίου Παντοκράτορος.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μὲ ἀφορμὴ ὅσα ἐγράφησαν, ἀκούσθησαν καὶ ἐγίναν πρόσφατα ἐξ αἰτίας τῶν προβληματισμῶν ποὺ προκάλεσε ἡ Συνθήκη Σένγκεν καὶ ἡ ψήφισις τοῦ νόμου «γιά τὴν προστασία τοῦ ἀτόμου ἀπὸ τὴν ἐπεξεργασία δεδομένων προσωπικοῦ χαρακτήρα», ἀφοῦ ἐμελέτησε τὸ θέμα, σκοποῦσα εἰς τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ «ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ», ἀπευθυνόμενη στὰ πιστὰ τῆς τέκνα ἐπισημαίνει τὰ ἑξῆς:

1. Ἀποδίδουσα «τὰ Καίσαρος Καίσαρι» ἡ Ἱερὰ Σύνοδος καὶ μαζί τῆς κάθε σώφρων Χριστιανός, ἀναγνωρίζει ὅτι τὰ θέματα ἐξωτερικῆς πολιτικῆς καὶ ἐσωτερικῆς ἀσφαλείας, ποὺ στοχεύουν στὴν εὐημερία τοῦ λαοῦ μας στὴν ἐπίγεια ζωὴ του, ρυθμίζονται ἀπὸ τὴν κρατικὴ πολιτικὴ ἡγεσία, ποὺ εἶναι ὑπόλογη ἐνώπιον τοῦ λαοῦ καὶ ἔχει χρέος νὰ ἀγωνίζεται γιὰ τὶς ἐλευθερίες του, τὰ δικαιώματά του καὶ τὴν πρόοδό του.

Παράλληλα ὅμως ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ἀλλὰ καὶ μαζί τῆς κάθε Ἑλληνας πολίτης, ἔχει κατὰ τὸ Σύνταγμα δικαίωμα νὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν ἀκριβῆ τήρηση τῶν συνταγματικῶν κατοχυρωμένων δικαιωμάτων τοῦ ἀτόμου καὶ τοῦ συνόλου. Ἔτσι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, μὲ τὴν πεποίθησι ὅτι οἱ ὀποιοσδήποτε διατυπώσεις ἐπάνω σὲ θέμα ἀγνωστο μέχρι τώρα (ὅπως τὸ λεγόμενο «ἠλεκτρονικὸ φακέλωμα»), δὲν εἶναι δυνατόν νὰ καλύπτουν ὅλες τὶς ἀγνωστες πτυχὲς τοῦ ζητήματος, κάνει ἐκκλησιὰ στὴν Κυβέρνησι καὶ γενικὰ στὴν πολιτικὴ ἡγεσία τῆς Χώρας μας, νὰ λάβει μέσα

στὰ πλαίσια τῆς ἀρμοδιότητος καὶ τῆς εὐθύνης τῆς, ὑπ' ὄψει τῆς τὰ ὅποιαδήποτε σχετικὰ μὲ τὸ θέμα αὐτὸ σχόλια. Καὶ στὴν συνέχεια νὰ μεριμνήσει γιὰ τὴν κατὰ τὸ δυνατόν καλύτερη προστασία τοῦ ἀτόμου ἀπὸ τὴν ἠλεκτρονικὴ «ἐπεξεργασία δεδομένων προσωπικοῦ χαρακτήρα» μὲ τὶς νομοθετημένες συνταγματικὲς διαδικασίες, καὶ νὰ ἐπιφέρει τὶς ἀπαιτούμενες τροποποιήσεις - βελτιώσεις στὸν ψηφισθέντα νόμο.

2. Ἀκόμη ἡ Ἱερὰ Σύνοδος θέλει νὰ ἐπισημάνει, ὅτι μὲ ἀφορμὴ τὴν Συνθήκη Σένγκεν καὶ τὸν σχετικὸ νόμο, ἦλθε καὶ πάλι στὴν ἐπικαιρότητα τὸ θέμα τοῦ Ἀντιχρίστου καὶ τοῦ σφραγισματός του, γιὰ τὰ ὅποια μᾶς ὁμιλεῖ τὸ Ἱερὸ Βιβλίον τῆς Ἀποκαλύψεως.

Ἐπάνω στὸ θέμα αὐτό, ἐπειδὴ ἔχει ἄμεση σχέση μὲ τὴν Χριστιανικὴ πίστι καὶ τὴν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος δικαιούται νὰ διακηρύξει πρὸς κάθε κατεύθυνσι τὶς ἀπόψεις τῆς, ἀποδίδοντας «τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ».

Ἔτσι, λοιπόν, μὲ λύπη παρατηροῦμε ὅτι ἡ πρόοδος τοῦ πολιτισμοῦ στὸν τομέα τῶν ἠλεκτρονικῶν ἐφαρμογῶν συνεδέθη, ὡς μὴ ὄφειλε, μὲ τὸν ἀριθμὸ 666, ποὺ χρησιμοποιεῖται σὰν ὁ κύριος κωδικὸς ἀριθμὸς στὴν σχετικὴ τεχνολογία. Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς ἀναφέρεται σαφῶς στὸ Ἱερὸ Βιβλίον τῆς Ἀποκαλύψεως, ὅτι εἶναι ὁ ἀριθμὸς τοῦ Ἀντιχρίστου. Γιὰ τὴν σημασία τοῦ ἀριθμοῦ αὐτοῦ ἔχουν γραφῆ καὶ ἀκουσθῆ πολλές ἀπόψεις.

Ἡ Ἐκκλησία μας δέχεται ὅτι ἡ Σφραγὶς τοῦ Χριστοῦ δὲν εἶναι κάποιο ἐξωτερικὸ σύμβολο, ποὺ μπορεῖ νὰ ἐπιβληθῆ στοὺς ἀνθρώπους μὲ βία καὶ τυραννία, ἀλλὰ ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ποὺ μὲ τὰ Ἱερὰ Μυστήρια τοῦ Βαπτίσματος καὶ τοῦ Χρίσματος ἀγιάζει τὸν ἀνθρώπο καὶ τὸν κάνει «υἱὸ Θεοῦ», καὶ γι' αὐτὸ τὰ Μυστήρια αὐτά, καὶ ἰδίως τὸ Χρῆσμα, ὀνομά-

ζονται «σφραγίς τοῦ Χριστοῦ». «Μία σφραγίς ἀληθῶς, ἡ τοῦ Πνεύματος ἔλλαμψις», λέγει ἐπιγραμματικά ὁ ἅγιος Συμεὼν ὁ Νεὸς Θεολόγος. Καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ Χριστοῦ τὴν ἔχει καὶ τὴν διατηρεῖ, ὅποιος ὁμολογεῖ ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἦλθε στὸν κόσμον ἐν σαρκὶ καὶ ἔγινε ἄνθρωπος γιὰ τὴ σωτηρία μας. Καὶ οὐδενὸς εἶδους σφράγισμα, ποὺ ἐπιβάλλεται μὲ βία καὶ τυραννικά, δὲν εἶναι ἰκανὸ νὰ καταστήσει ἀνενεργὸ τὴν σφραγίδα τοῦ Χριστοῦ.

Κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο ἡ σφραγίδα τοῦ Ἀντιχριστοῦ, γιὰ τὴν ὁποία ὁμιλεῖ ἡ Ἀποκάλυψη, δὲν εἶναι ἓνα ἐξωτερικὸ σύμβολο, ποὺ μπορεῖ νὰ ἐπιβληθῆ μὲ βία, παρὰ τὴν θέληση καὶ τὴν ἀντίδραση τοῦ ἀτόμου, ἀλλὰ ἡ ἐκούσια ἀποκοπή του ἀπ' τὴν ζωὴ τῆς Χάριτος τοῦ Ἀγίου Πνεύματος μὲ τὴν ἐκούσια ἄρνηση τῆς πίστεως, ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτὴρ τοῦ κόσμου. Ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ ἔχουν γραφῆ σπουδαῖες μελέτες ἀπὸ ἁγίους κληρικοὺς καὶ σοφοὺς θεολόγους καθηγητές.

Ὅμως ὁ ἀριθμὸς 666, ἀπὸ τὴν ἀναφορά του στὴν Ἀποκάλυψη, εἶναι καθιερωμένος ὡς ὁ ἀριθμὸς τοῦ Ἀντιχριστοῦ. Καὶ συνεπῶς δὲν εἶναι δυνατὸ ὁ Χριστιανὸς νὰ ἀδιαφορεῖ γιὰ τὴν ἠθελημένη καὶ συστηματικὴ εἰσαγωγή αὐτοῦ τοῦ ἀριθμοῦ στὴν ζωὴ του· καὶ ἐν προκειμένῳ στὴν ζωὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ποὺ εἶναι σχεδὸν στὸ σύνολό του Χριστιανικὸ καὶ Ὁρθόδοξο, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ πόσο βιώνει τὴν πίστη του συνειδητὰ τὸ κάθε ἄτομο.

Βεβαίως εἶναι δυνατὸ καὶ ὁ ἀριθμὸς 666, νὰ εἶναι ἓνας χωρὶς καμμία πνευματικὴ σημασία ἀριθμὸς, ὅπως ὅταν ἀπαντᾶται στὴν ἀρίθμηση τῶν σελίδων ἐνὸς πολυσέλιδου βιβλίου, ἢ στὸν αὐξοῦντα ἀριθμὸ μνηρῶν. Ὅμως μᾶς φαίνεται καὶ παράδοξο καὶ ἀντιφατικὸ, ἀπὸ τὴν μιὰ πλευρὰ ἡ Χώρα μας νὰ ἔχει καύχημά της τὴν σφραγίδα τοῦ Χριστοῦ, τὴν πίστη στὸν Χριστὸ καὶ στὴν Ἁγία Τριάδα, στὸ προσκυνητὸ Ὄνομα τῆς Ὁποίας ἔχει ψηφισθῆ καὶ ἔχει ἀφιερωθῆ τὸ Σύνταγμά της, καὶ τὸν Τίμιο Σταυρὸ ποὺ κυριολεκτικὰ στολίζει τὴν σημαία μας, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ νὰ δεχόμεθα ὡς κράτος καὶ ὡς κοινωνία καταστάσεις καὶ νὰ ψηφίζομε νόμους (γιὰ ὁποιοδήποτε θέμα καὶ πολὺ περισσότερο γιὰ θέμα ποὺ ἔχει ἄμεση σχέση μὲ τὸ ἄτομο, τὴν πίστη του στὸ Χριστὸ καὶ τὴν συνείδησή του), στοὺς ὁποίους νὰ παρεισφρῶνουν πρακτικῶς

ποὺ προϋποθέτουν τὴν συμμόρφωση τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας σὲ ἠλεκτρονικὸ σύστημα, τοῦ ὁποίου βασικὸ στοιχεῖο θὰ εἶναι ὁ κωδικὸς ἀριθμὸς 666. Δὲν συνιστᾶ αὐτὸ καταφρόνηση τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ; Δὲν ἀποτελεῖ πρόκληση καὶ σκάνδαλο γιὰ τὸν Ὁρθόδοξο Χριστιανικὸ λαὸ μας;

Προβλέπομε ὅτι οἱ ἀντιδράσεις γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ θὰ εἶναι πολλές. Καὶ δυστυχῶς θὰ κατευθύνονται ἀπὸ κύκλους ποὺ δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ τεθοῦν ὑπὸ τὸν ἔλεγχο τῆς Ἐκκλησίας.

Γι' αὐτὸ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀπευθύνεται στὴν Κυβέρνηση καὶ στὸν πολιτικὸ κόσμον τῆς Χώρας μας καὶ συνιστᾶ ἐγκαίρως:

α. Νὰ μὴν γίνεῖ δεκτὸς ὡς κωδικὸς ἀριθμὸς τῶν κρατικῶν ἠλεκτρονικῶν συστημάτων γιὰ τὴν προστασία τοῦ ἀτόμου ὁ ἀριθμὸς 666. Νὰ γίνουν σεβαστῆς καὶ νὰ τηρηθοῦν στὸ σημεῖο αὐτὸ οἱ κατ' ἐπανάληψη καὶ ἀπὸ πολλοὺς ὑπεύθυνους παράγοντες τῶν κατὰ καιροὺς Κυβερνησέων μας ἐπίσημες διαβεβαιώσεις.

β. Νὰ γίνεῖ παρέμβαση στὴν ἡγεσία τῶν Χωρῶν Μελῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, ποὺ ἔστω καὶ ἂν μερικῶς ἔχουν κηρυχθῆ κράτη «λαϊκά», ὅμως εἶναι χώρες Χριστιανικῆς μετὰ χριστιανικὸ πολιτισμὸ, καὶ νὰ ζητηθῆ ἐπίσημα νὰ ἀντικατασταθῆ ὁ ἀριθμὸς 666 στὸ κεντρικὸ ἠλεκτρονικὸ σύστημα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως μὲ ἓναν ὁποιοδήποτε ἄλλον κωδικὸ ἀριθμὸ. Μέσα στὴν τόση πρόοδο τῆς ἠλεκτρονικῆς ἄραγε δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ ἀντικατάσταση ἐνὸς κωδικοῦ ἀριθμοῦ;

γ. Γιὰ κανέναν λόγο νὰ μὴν ἐφαρμοσθῆ ὡς κωδικὸς ἀριθμὸς, ὁ ἀριθμὸς 666 στὸ νέο σύστημα ταυτοτήτων τῆς Χώρας μας καὶ τὸ θρήσκευμα νὰ συμπεριλαμβάνεται ὑποχρεωτικὰ στὰ ἀναγραφόμενα στοιχεῖα τῶν νέου τύπου ταυτοτήτων.

Ἡ παρὰ ταῦτα τυχὸν ἐμμονὴ στὴν ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου, δὲν θὰ τρέφει εὐλόγα τὴν ὑποψία ὅτι ἡ χρῆση τοῦ ἀριθμοῦ αὐτοῦ δὲν εἶναι τυχαία; Καὶ ὅτι πίσω ἀπὸ τὴν χρῆση του κρύπτεται κάτι ὑποπτο;

Δοξάζομε τὸν Θεὸ γιὰ τὴν πρόοδο τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ γιὰ ὅλες τὶς δωρεῆς τοῦ Θεοῦ στὸν Ὁρθόδοξο Λαὸ μας.

Δοξάζομε τὸν Θεὸ διότι ἡ Χώρα μας κυβερνᾶται δημοκρατικὰ καὶ οἱ ἐλευθερίες καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ κάθε ἀτόμου προστατεύονται καὶ ἀπὸ τὸ Σύνταγμα τῆς Χώρας μας καὶ ἀπὸ τὶς

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 659
Διεκ. 401

Ἀθήνησι τῆ 8ῃ Ἀπριλίου 1997

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2627

Πρὸς
τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὴν Συνεδριαν Αὐτῆς τῆς 3ῆς ὁδεύοντος μηνὸς Ἀπριλίου ἐ.ἔ., ἔχουσα ὑπ' ὄψει ἀφ' ἑνὸς σχετικὴν Γνωμοδότησιν τῆς παρ' Αὐτῇ Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Δογματικῶν καὶ Νομοκανονικῶν Ζητημάτων περὶ ὀνοματοδοσίας τῶν εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα προσερχομένων καὶ ἀφ' ἑτέρου τὰς ὑπὸ τοῦ ἰσχύοντος νομικοῦ καθεστώτος ἐπισυμβάσας διαφοροποιήσεις, καθ' ἃς α) τὸ δικαίωμα καθορισμοῦ τοῦ ὀνόματος τῶν τέκνων, ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς ἀμφοτέρους τοὺς γονεῖς, τοὺς ἀσκοῦντας τὴν ἐπὶ τοῦ τέκνου γονικὴν μέριμναν· β) ὅτι ὑφίσταται δυνατότης δηλώσεως τοῦ ὀνόματος καὶ καταχωρίσεως αὐτοῦ ἐν τοῖς ληξιαρχικοῖς βιβλίοις συγ-

χρόνως πρὸς τὴν καταχώρισιν τῆς γεννήσεως τοῦ τέκνου· καὶ ὅτι γ) ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει κατὰ τὴν βάπτισιν ἤδη τυγχάνει δεδομένον καὶ ἀνεγνωρισμένον ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας τὸ ὄνομα τοῦ βαπτιζομένου, Συνοδικῆ διαγνώμη ἀπεδέχθη τὴν ἀνάγκην διασταλτικῆς ἐρμηνείας τῶν συναφῶν Συνοδικῶν Ἐγκυκλίων κατὰ τὰ ὡς κάτωθι:

1. Διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος διὰ τῆς τριττῆς ἐν τῷ ἁγιασθέντι ὕδατι καταδύσεως, καθαγιάζεται καὶ ὁ βαπτιζόμενος καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

2. Ἐκκλησιαστικῶς οὐδόλως θεωρεῖται ἀπόλυτος ἡ σύνδεσις τῆς ὀνοματοδοσίας μετὰ τοῦ βαπτίσματος, ὑφισταμένης ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ τῆς «Εὐχῆς εἰς τὸ κατασφραγίσαι παιδίον, λαμβάνον ὄνομα τῆ ὀγδὴ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ» (Βλ. Μικρὸν Εὐχολόγιον, ἔκδ. Ἀποστ. Διακονίας, σελ. 48, Ἀθήναι 1968).

διεθνεῖς Συμβάσεις τόσο, ὥστε νὰ περιφρουροῦνται καὶ νὰ θεωροῦνται σεβαστὰ ἀκόμη καὶ τὰ ἀτομικὰ δικαιώματα ὀλιγαριθμῶν «ἀντιρρησιῶν συνειδήσεως», ἔστω καὶ ἂν αὐτὰ ἔρχονται σὲ καταφανῆ ἀντίθεση μὲ τὸ συμφέρον τοῦ συνόλου.

Ἐκφράζομε τὴν πεποίθησιν, ὅτι ὁ λαὸς μας θὰ δεχθῆ εὐμενῶς τὸ πνευματικὸν μας μήνυμα καὶ ὅτι ἡ ὑπεύθνη πολιτικὴ ἡγεσία αὐτοῦ τοῦ τόπου θὰ κάμει ὅ,τι τὸ καλύτερον, γιὰ νὰ μὴ χρειασθῆ νὰ μεταβληθῆ ἓνα τμήμα Ὁρθοδόξου λαοῦ μας, ἂν μὴ καὶ ὀλόκληρος, σὲ ἀντιρρησίες συνειδήσεως.

Κατόπιν ὄλων αὐτῶν καὶ ἐν ὄψει τῶν ἡμερῶν τοῦ Σωτηρίου Πάθους καὶ τῆς ἐκ νεκρῶν Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, εὐχόμεθα εἰς ἅπαντα τὸν εὐσεβῆ ὀρθόδοξο ἑλληνικὸν λαὸν εὐφρόσυνο τὸ ἐγγίξον Ἅγιον Πάσχα, ἐπιδαψιλεύομεν εἰς αὐτὸν τὴν πατρικὴν εὐλογίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐπικαλούμεθα ἐπὶ πάντας τὴν

Χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἄπειρον Αὐτοῦ ἔλεος.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος
† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
† Ὁ Κορίνθου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ
† Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας ΣΤΕΦΑΝΟΣ
† Ὁ Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας καὶ Μήλου ΔΩΡΟΘΕΟΣ
† Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου ΤΙΤΟΣ
† Ὁ Ἰωαννίνων ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ
† Ὁ Γρεβενῶν ΣΕΡΓΙΟΣ
† Ὁ Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἴνουσῶν ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
† Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης ΜΕΛΕΤΙΟΣ
† Ὁ Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὄρους καὶ Ἀρδαμερίου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ
† Ὁ Νικαίας ΑΛΕΞΙΟΣ
† Ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἀγ. Βλασίου ΙΕΡΟΘΕΟΣ
† Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
† Ὁ Διαυλείας Δαμασκηνός.

3. Ἡ εὐλογος ἀπαίτησις τῶν συναφῶν Συνοδικῶν Ἐγκυκλίων ὅπως δίδονται «εἰς τὰ βαπτιζόμενα παιδία ὀνόματα μόνον Ἁγίων καὶ ἱερῶν προσώπων τῆς Ἐκκλησίας, ἀποφεύγονται δὲ τὰ ὀνόματα μὴ Χριστιανικῶν προσώπων, καὶ ὁ ἐφημέριος νὰ ἀρνήται ἀπολύτως νὰ δώσῃ εἰς βαπτιζόμενον ὄνομα ὃπερ ἔφερον αἰρετικοὶ ἢ διαβόητοι ἐπὶ κακία ἀνθρώποι καὶ ἐχθροὶ ἐν γένει τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας» (Συνοδ. Ἐγκύκλιος 582/59/2.3.1934), χρῆζει περιορισμοῦ εἰς τὴν τελευταίαν μόνον ἀπαγόρευσιν τῶν ἀντιχριστιανικῶν ὀνομάτων ὡς τὴν μόνην δυνατὴν πρὸς ἐπίτευξιν.

4. Ἡ συνάρτησις τοῦ ὀνόματος πρὸς τὸ ἀγιολόγιον τῆς Ἐκκλησίας τυγχάνει σχετικὴ, τὸ μὲν διότι καὶ εἰς αὐτὸ διαλαμβάνονται ἀπίθανα καὶ ἀκατάληπτα ὀνόματα (π.χ. Ἀχμετ νεομάρτυς, Βάγκχος μεγαλομάρτυς, ὀνόματα ἀριθμῶν: Τέρτιος, Κουάρτος, καὶ ἡλικιῶν: Γραῦς μάρτυς κ.ἄ.), τὸ δὲ διότι καὶ μόνη ἢ ὑπαρξίς αὐτῶν μαρτυρεῖ ὅτι τὸ τοιοῦτον οὐδόλως τυγχάνει ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν χριστιανικὴν ιδιότητα τοῦ πιστοῦ.

Ἐφ' ὅσον ἐν τῷ Ἀγιολογίῳ διαλαμβάνονται ἀρχαῖα ἑλληνικὰ ὀνόματα, οἷα Πλάτων, Σωκράτης κ.ἄ., τοῦτο ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀποτελεῖ κατάφασιν τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν ὀνομάτων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐμφαίνει τὸ ἀνεμπόδιστον τῆς Ἐκκλησίας ἵνα παρέχῃ τὸ βάπτισμα, ἄνευ ἀντιρρήσεως ἐξ αἰτίας τοῦ ὀνόματος τῶν προσερχομένων εἰς αὐτό.

Βεβαίως δέον ὅπως ἀποφεύγηται ἢ χρῆσις ὑποκοριστικῶν καὶ ἄκρως προκλητικῶν ὀνομάτων (ὡς τὰ ὀνόματα πόλεων... ἢ πολιτικῶν! ἢ φερωνύμων ἰνδαλμάτων καὶ «ἀστέρων» τῆς Τέχνης ἢ ἑτέρων ματαίων ἐπιδόσεων). Δέον ὅπως προτιμῶνται τὰ ὀνόματα ἐορταζομένων Ἁγίων ἀποδεκτῶν ὄντων εὐφήμων ἐκ τῆς ἑλληνικῆς ἡμῶν Ἱστορίας ὀνομάτων.

Σημειωτέον, τέλος, ὅτι οὐκ ὀλίγα ὀνόματα ἀγίων προέρχονται ἐκ τοῦ εἰδωλολατρικοῦ χώρου, ἐξαγιασθέντα ἐν τῷ προσώπῳ ἐπωνύμων φορέων αὐτῶν, ἡγιασμένων ἐν Χριστῷ (πρβλ. Δημήτριος ἐκ τῆς Δήμητρας, Διονύσιος ἐκ τοῦ Διονύσου, Ἀρτέμιος ἐκ τῆς Ἀρτέμιδος, Φοῖβη ἐκ τοῦ Ἀπόλλωνος κ.λ.π.). Οὐδόλως τέλος ἀποκλείεται ἢ ἐν τῷ οὐρανῷ ὑπαρξίς ἀγίων φερόντων ὀνόματα ὡς τὰ ὑπὸ διαμφισβήτησιν ἢ καὶ ἢ ἐφεξῆς περιπτώσεις ἀγίων ἐκ τῶν φερόντων σημερον καὶ αὔριον τοιαῦτα ὀνόματα.

5. Ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἀποδοχῆς ἢ μὴ πλειόνων τοῦ ἐνὸς ὀνομάτων (κυρίως δύο), τυγ-

χάνει γνωστὸν ὅτι ἡ τοιαύτη ἀπαίτησις δημιουργεῖται ἐξ αἰτίας —ἢ δι' ἀποφυγῆς— ἐνδοοικογενειακῶν ἐρίδων καὶ διαστάσεων. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐν τῇ πράξει, τὸ ἐν ὄνομα διατηρεῖται ἐν χρῆσει. Ἐξ ἄλλου ἢ ἀποδοχῆ καὶ δευτέρου ὀνόματος, εἰς πολλὰς περιπτώσεις, φέρεται ὡς ἀναγκαῖα, διὰ τὴν λήψιν καὶ χριστιανικοῦ ὀνόματος, παραλλήλως πρὸς ἕτερον, διαφορετικῆς προελεύσεως, ἵνα ἐορτάζῃ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ ὁ βαπτιζόμενος. Ἡ διαλαμβανομένη σχετικὴ ἀπαγόρευσις τῆς ὑπ' ἀριθμ. 797/4.11.1874 Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου, ἀνανεωθείσης καὶ δι' ἑτέρων συναφῶν, ἐνδείκνυται ἐπὶ τοῦ παρόντος ὅπως τύχη διασταλτικῆς ἐρηθείας.

6. Περὶ δὲ τῆς μὴ ἀποδοχῆς δύο ἢ περισσοτέρων ἀναδόχων, αἰτία εὐλογος τῆς Συνοδικῆς ἀπαγορεύσεως τυγχάνει ἢ ἀποφυγῆ διευρύνσεως τῶν ἐκ πνευματικῆς συγγενείας κωλυμάτων γάμου. Ταῦτα ἐντοπιζόνται μόνον μεταξὺ τοῦ ἀναδόχου, τῆς ἀναδεκτῆς, τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ τανάπαλιν. Ἐὰν δὲ οἱ ἀνάδοχοι τυγχάνωσι πρόσωπα ἐκ τοῦ συγγενικοῦ κύκλου τοῦ βαπτιζομένου, οὐδεὶς συντρέχει λόγος ἀπαγορεύσεως, ἐνδεχομένως δὲ ὑπάρχει ἐλλίπιδις τὸ ὑστέρημα τοῦ ἐνὸς εἰς τὴν εὐθύνην τῆς κατὰ Χριστὸν ἀγωγῆς τοῦ βαπτιζομένου ὅπως ἀναπληρώσῃ ὁ ἕτερος, συνειδητότερος ἴσως τοῦ πρώτου χριστιανός.

7. Ἐπὶ τούτοις, ἀπαραιτήτως ἐπιβάλλεται, ὅπως ἐπ' οὐδενὶ παρίστανται ἀνάδοχοι μὴ ὀρθόδοξοι, αἰρομένης ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει αὐτῆς τῆς σκοπιμότητος παρουσίας τοῦ ἀναδόχου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ βαπτίσματος.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ὁ Κορίνθου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

† Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας ΣΤΕΦΑΝΟΣ

† Ὁ Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας καὶ Μήλου ΔΩΡΟΘΕΟΣ

† Ὁ Παραμυθίας, Φιλιππῶν καὶ Γηρομερίου ΤΙΤΟΣ

† Ὁ Ἰωαννίνων ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

† Ὁ Γρεβενῶν ΣΕΡΓΙΟΣ

† Ὁ Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσῶν ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης ΜΕΛΕΤΙΟΣ

† Ὁ Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

† Ὁ Νικαίας ΑΛΕΞΙΟΣ

† Ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἀγ. Βλασίου ΙΕΡΟΘΕΟΣ

Ὁ Ἀρχιεραματεὺς

† Ὁ Διαυλείας Δαμασκηνός.

Ἡ Ἐκθεσις ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Δόξα τοῦ Βυζαντίου» καὶ τὰ μηνύματα αὐτῆς*

3. Ἡ Βυζαντινὴ Αἰσθητικὴ, — ἡ ὁποία, ὡς ἀποδεικνύει ἡ πολυσυλλεκτικὴ Ἐκθεσις «Ἡ Δόξα τοῦ Βυζαντίου», ἔχει ὑλοποιηθῆ καὶ σὲ θαυμάσια δείγματα σεμνῆς κοσμικῆς τέχνης—, ἔφθασε στὴν κορύφωσί της στὶς διάφορες ἐπὶ μέρους μορφῆς τῆς ἀναγωγικῆς καὶ μυσταγωγικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Τέχνης. Γι' αὐτὸ οἱ ὕμνοι, ποὺ ἀκούονται καὶ γράφονται γιὰ τὴν Ἐκθεσι, συν-

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Ὁμοτ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν
Τακτικοῦ Μέλους τῆς «Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν»

αρτῶνται, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, πρὸς τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησιαστικὴ Τέχνη ἐκτιμᾶται σήμερον ὀλονὲν καὶ περισσότερον, διότι τὰ ἐκ τοῦ αἰσθητικοῦ ιδεώδους αὐτῆς προβαλλόμενα μηνύματα διατηροῦν τὴν διαχρονικὴ ἐπικαιρότητά τους. Τοῦτο ὀφείλεται στὸ ὅτι τὰ μηνύματα αὐτὰ συνδέονται πρὸς τὶς σοβαρότερες περὶ τῆς οὐσίας τῆς Τέχνης εἰδολογικῆς ἀντιλήψεις τῆς σημερινῆς Αἰσθητικῆς.

Σήμερον ἔχει κατανοηθῆ ὅτι ὁ φιλοσοφικὸς κλάδος τῆς Αἰσθητικῆς ἢ τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Ὁραίου καὶ τῆς Τέχνης, ὅπως δὲν πρέπει νὰ συρρικνώνεται εἰς μίαν Αἰσθητικὴν τοῦ περιεχομένου, ἢ ὁποία παραθεωρεῖ τὴ μορφή, κατὰ παρόμοιον τρόπο δὲν πρέπει νὰ ἐκφυλίζεται εἰς μίαν Αἰσθητικὴν τῆς μορφῆς, ἢ ὁποία ἀδιαφορεῖ γιὰ τὸ περιεχόμενο. Κατὰ τὸν F. W. Schelling ἢ Τέχνη, ἢ ὁποία εἶναι τελείωσις τῆς Γνώσεως καὶ τῆς φιλοσοφίας, παρουσιάζει «κατὰ πεπερασμένον τρόπο τὸ Ἄπειρο»²⁹. Κατὰ τὸν G. W. F. Hegel τὸ Ὁραῖο τῆς Τέχνης εἶναι «ἡ αἰσθητὴ ἐμφάνισις τῆς ιδέας», τοῦ Ἀπολύτου³⁰. Καὶ ὁ A. Schopenhauer ἔλεγεν, ὅτι κάθε καλλιτεχνικὸ ἔργο εἶναι «ἐκφρασις μιᾶς ιδέας»³¹. Ἡ φαινομενολογικὴ Φιλοσοφία τονίζει ὅτι Τέχνη εἶναι ἢ ἐπι-

τυχῆς ἐκφρασις ἐνὸς περιεχομένου³². Ὁ N. Hartmann στὶς βαθυστόχαστες αἰσθητικῆς παρατηρήσεις του τονίζει ὅτι ἡ καλλιτεχνικὴ ὠραιότης εἶναι «ἡ καθαρὰ ἐμφάνισις ἐνὸς ὑπεραισθητοῦ μέσα στὸ αἰσθητό»³³. Ὁ M. Heidegger, ἐπηρεασμένος προφανῶς ἀπὸ τὴ διατύπωσι τῶν Σχολαστικῶν, κατὰ τὴν ὁποία pulchritudo est splendor veritatis (ἡ ὁμορφιά εἶναι ἡ λάμψις τῆς ἀληθείας)³⁴, τονίζει ὅτι ἡ καλλιτεχνικὴ ὁμορφιά ἀποκαλύπτει τὸ ἀληθινὸ καὶ αὐθεντικὸ εἶναι³⁵. Ὁ K. Jaspers λέγει, ὅτι τὸ Ὁραῖον τῆς Τέχνης ὑποβοηθεῖ στὴν ἀνάγνωσι τῶν κρυπτογραφικῶν σημείων (Chiffren), τὰ ὁποία ἐπιτρέπουν νὰ κατανοήσωμεν τὸ ἀνώτερο εἶναι, τὸ Ὑπερβατικό³⁶. Ὁ J. Maritain σὲ εἰδικὸ ἔργο ἀποδεικνύει ὅτι ἡ Τέχνη ὀδηγεῖ στὸ ἔσχατο ἀνεξιχνίαστο Μυστήριον³⁷. Ὁ ἀείμνηστος Ἰ. Ν. Θεοδωρακόπουλος ἔχει γράψει, ὅτι «ἡ Τέχνη μεταχειρίζεται τὸ αἰσθητὸ φόρεμα γιὰ νὰ ἐκφράσῃ τὸ βαθύτερο καὶ ἀνώτερο νόημα τῆς ζωῆς. Μεταχειρίζεται τὸ αἰσθητὸ ὡς ὄργανο γιὰ νὰ κατεβάσῃ τὸ νοητό, τὸ πνευματικὸ στὴν ἄμεση αἰσθησὶ μάς»³⁸.

Ἡ δειγματοληπτικὴ αὐτὴ παράθεσις ἐκφράσεων κορυφαίων ἐκπροσώπων τῆς νεωτέρας Αἰσθητικῆς περὶ τῆς «Αἰσθητικῆς τοῦ περιεχομένου» καθιστᾶ σαφῆς διατὶ ἡ σημερινὴ Φιλοσο-

32. Πρβλ. E. Uitz, *Ästhetik und Philosophie der Kunst*, ἐν: *Die Philosophie in ihren Einzelgebieten*, ἐκδ. ὑπὸ M. Dessoir, Berlin, σσ. 619-627.

33. N. Hartmann, *Ästhetik*, Berlin 1966, σσ. 164 ἐξ.

34. R. Guardini, *Vom Geist der Liturgie*, Freiburg im Breisgau 1953, σ. 114. «Ἡ ψυχὴ τοῦ ὠραίου εἶναι ἡ ἀλήθεια» (αὐτ., σ. 117). Πρβλ. Γρηγορίου Παπαμιχαήλ, Ἡ τριάς τῶν ὑψίστων ἀξιών τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἀπὸ τῆς χριστιανικῆς σκοπιᾶς, Ἀθήναι, 1946, σσ. 20-21: «Τῆς ἀληθείας ἢ πραγματώσεως εἶναι στοιχεῖον προᾶγον τὴν ὠραιότητα, ἀρμονία δ' ἐπιτυγχάνεται μόνον, ὅταν συνδυάζονται τὸ κάλλος καὶ ἡ ἀλήθεια».

35. M. Heidegger, *Der Ursprung des Kunstwerkes*, ἐν: *Holzwege*, Frankfurt a. M. 1963. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἡ ὠραιότης τῆς ἀποδήμου Ἑλληνίδος, Ἀθήναι, 1988, σ. 8.

36. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἡ φιλοσοφία τῆς Θρησκείας τοῦ Karl Jaspers, Θεσσαλονίκη 1963, σσ. 14-15.

37. Περισσότερα σχετικῶς βλ. στὸ ἔργο: J. Maritain, *Art et Scolastique*, Paris 1920.

38. Ἰωάννου Ν. Θεοδωρακοπούλου, Εἰσαγωγή στὴ Φιλοσοφία, τόμ. Γ', Γνωσιολογία - Ἠθικὴ Φιλοσοφία - Αἰσθητικὴ, Ἀθήναι 1975, σ. 569.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 258 τοῦ ὑπ' ἀρ. 6 τεύχους.

29. F. W. Schelling, *System des transzendentalen Idealismus*, Werke III, σ. 620.

30. G. W. F. Hegel, *Vorlesungen über Ästhetik*, Werke X, 1, σ. 144.

31. A. Schopenhauer, *Die Welt als Wille und Vorstellung*, ἐκδ. ὑπὸ E. Grisebach I, σ. 282.

φία τῆς Τέχνης εἶναι συμβατή πρὸς τὴν Θεολογία τῆς Βυζαντινῆς Ἐκκλησιαστικῆς Τέχνης, τὴν ὁποία προβάλλουν ἡ μακραίων ἑλληνορθόδοξος παράδοσις καὶ ἡ διδασκαλία τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, τῶν ὁποίων ἡ Θεολογικὴ Αἰσθητικὴ ὠδήγησε στὴ διατύπωσι τῶν ἀποφάσεων τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου³⁹. Τὰ δημιουργήματα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Τέχνης καὶ ἰδίως οἱ ἱερῆς εἰκόνες, ὡς σημειώνεται στὰ πρακτικὰ τῆς Συνόδου αὐτῆς, ὑποβοηθοῦν «ὅπως διὰ τοῦ ὁρατοῦ χαρακτηρὸς εἰς τὴν ἀόρατον θεότητα... ἡ διάνοια ἡμῶν ἀρπαγῇ»⁴⁰.

Ἡ ἐξ ἐπόψεως περιεχομένου ὑπερακοντίζουσα τὴν Φιλοσοφικὴν Αἰσθητικὴν Θεολογικὴ Αἰσθητικὴ γίνεται μέσα στὰ πλαίσια τῆς Ὁρθόδοξου Λατρείας ἄριστον ἐφαλτήριο πρὸς ὑπέρβασι τῆς ἀντιλήψεως περὶ τοῦ ἀπλοῦ διδακτικοῦ χαρακτηρὸς τῶν ἔργων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Τέχνης καὶ πρὸς «μεταισθητικὴν»⁴¹ προσέγγισι τοῦ λειτουργικοῦ, ἀναγωγικοῦ καὶ μυσταγωγικοῦ χαρακτηρὸς ὄλων τῶν ἑλληνορθόδοξων ἐκκλησιαστικῶν καλλιτεχνικῶν δημιουργημάτων καὶ ἰδίως τῶν ἱερῶν εἰκόνων, πού εἶναι ὁρατὲς ἐκφράσεις τῆς ἀοράτου παρουσίας τῆς οὐρανόθεν πραγματικότητος τῶν ἐξεικονιζομένων. Κατὰ Θεόδωρον τὸν Στουδίτην, «τὸ πρωτότυπον καὶ ἡ εἰκὼν οἷον ἐν ἀλλήλοις ἔχει τὸ εἶναι», πράγμα πού ἐξηγεῖ διατί τὴν εἰκόνα «τὸ ἀρχέτυπον... ὁρᾶται καὶ προσκυνεῖται»⁴². Γιὰ τοὺς ὀρθόδοξους πιστοὺς, ἐφ' ὅσον τὴν εἰκόνα εἶναι μυστικῶς παρὸν τὸ θεῖον πρωτότυπον, εἶναι παρούσα σ' αὐτὴν καὶ ἡ θεία δύναμις τοῦ πρωτοτύπου. Ἡ εἰκὼν ἐπομένως εἶναι φορεὺς Θείας Χάριτος. Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς τονίζει ὅτι «χάρις δίδεται θεία ταῖς ὑλαῖς διὰ τῆς τῶν εἰκονιζομένων

προσηγορίας»⁴³. Οἱ εἰκόνες δὲν εἶναι μόνον διδακτικὰ ἐποπτικὰ βιβλία («βιβλοὶ ἀγραμμάτων»), ἀλλὰ καὶ «ὑλη... θείας ἐνεργείας ἐμπλεως»⁴⁴. Καὶ ὁ ἱερὸς Φώτιος ἔχει ἐπισημάνει, ὅτι τὰ ἱερὰ εἰκονίσματα «καὶ τὰ ἄλλα τῆς θείας ἡμῶν θρησκείας σύμβολα..., κλήσει καὶ μυσταγωγία... καθαγιασθέντα, ... οὐκέτι ξύλα... οὐ μὴν οὐδὲ χρώματα γυμνὰ τῆς εἰδοποιούσης καὶ παρεδρευούσης δυνάμεώς τε καὶ χάριτος οὐκ ἂν ἐννοηθεῖ ποτέ, οὔτε παρονομασθήσεται ἄγια δὲ μᾶλλον καὶ τίμια καὶ δεδοξασμένα καὶ σεπτὰ», «τὸν ἡμέτερον νοῦν» πρὸς τὰ οὐράνια «διαβιβάζοντα, διαπορθμεύοντά τε ἡμῖν τὴν ἐκεῖθεν ἀγαθοειδῆ καὶ θεῖαν εὐμένειαν...»⁴⁵.

Ἡ Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, κατακλείουσα τὴν Τετάρτην Πράξι τῶν Πρακτικῶν τῆς, διακηρύττει, ὅτι «τιμητικῶς προσκυνοῦμεν» τὰ ἱερὰ σύμβολα τῆς λατρείας καὶ τὶς ἅγιες εἰκόνες, «ὡς διὰ τῆς αὐτῶν ἀναζωγραφήσεως εἰς ὑπόμνησιν καὶ μνήμην ἀνάγεσθαι δύνασθαι πρὸς τὸ πρωτότυπον, καὶ ἐν μεθέξει γίνεσθαι τινος ἀγιασμοῦ»⁴⁶.

Ἄρα γε ἡ Ἐκθεσις «Δόξα τοῦ Βυζαντίου» θὰ δημιουργήσῃ ἢ ἀναζωπυρήσῃ στοὺς ἐπισκέπτας τὸν πόθον τῆς «μεθέξεως» αὐτῆς; Ἄρα γε ὅλοι οἱ λεγόμενοι «Ὁρθόδοξοι» ἔχουν τὸν πόθον αὐτόν;

(Συνεχίζεται)

39. Περισσότερα σχετικῶς βλ. στὰ ἐξῆς: Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ὑπέροχονα μηνύματα τῆς Ἐβδόμης Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἐν Ἀθήναις 1988.

40. Joh. D. Mansi, Sacrorum Concilium nova et amplissima collectio (= Mansi), Φλωρεντία καὶ Βενετία, τ. 12, σ. 1062.

41. Ὡς ἔχομεν ἐπισημάνει, «οἱ διάφορες καλλιτεχνικὲς μορφές, ὅταν χρησιμεύουν ὡς μέσα ἐκφράσεως τῆς Θρησκείας, εἶναι μόνον σύμβολα, πού ἀπλῶς ὑποσημαίνουν τὸ Θεῖο, χωρὶς νὰ καταστήσουν προσιτὴ τὴν οὐσία Του. Τὸ Θεῖο στὴν οὐσία Του εἶναι κάτι τὸ μετααισθητικὸ» (Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Τέχνη καὶ Ἐλευθερία (Αἰσθητικὸ δοκίμιο, Ἀθήνα, 1976, σ. 47).

42. Θεοδώρου Στουδίτου, Ἀντιρρητικὸς Γ' κατὰ εἰκονομάχων, Migne Ἐ. Π. 99, 429.

43. Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς ὀρθόδοξου πίστεως, Migne Ἐ. Π. 99, 1132.

44. Ἐνθ' ἄνωτ.

45. Ἰω. Βαλέτα, Φωτίου τοῦ σοφωτάτου καὶ ἀγιωτάτου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἐπιστολαί, ἐν Λονδίῳ 1864, σ. 402. Βασ. Γιαννοπούλου, Εἰκὼν κατὰ τὸν ἱερὸν Φώτιον, Ἀθήναι, 1980, σσ. 51-52.

46. Mansi 13, 132. Βασ. Γιαννοπούλου, Αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Λατρείαν, Ἀθήναι, 1984, σσ. 80-81.

Σωφρονίου Εὐστρατιάδου, μητροπολίτου πρ. Λεοντοπόλεως, **ΑΓΙΟΛΟΓΙΟΝ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ**, ἀνατύπωσις 1995, σχῆμα 17X24 ἑκατ., σσ. 483.

Τὸ ἀπὸ ἐτῶν ἐξαντλημένο «Ἀγιολόγιον», κλασικὸ στὸ εἶδος του, ἀνατυπώθηκε καὶ κυκλοφορεῖ, μὲ προλεγόμενα τοῦ ὁμοτ. Καθηγητοῦ Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Διευθυντοῦ τῶν ἐκκλησιαστικῶν περιοδικῶν. Πρόκειται γιὰ πολύτιμο βοήθημα τῶν φιλαγίων καὶ τῶν ἀσχολουμένων μὲ τὰ Συναξάρια τῶν ἀθλητῶν τῆς ὀρθόδοξου Πίστεως.

Ὁ πολιτικὸς γάμος καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ δημιουργηθέντα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ προβλήματα*

Ἐξ ἄλλου, ἡ φροντίς καὶ ἡ αὐθεντία διὰ τὴν διοίκησιν τῆς ἐπὶ τῆς γῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας, ἀνετέθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς εἰς τὴν «ἱεραρχίαν». Συγκεκριμένως, «ὡς κοινωνία ὁρατὴ ἡ Ἐκκλησία δεῖται ἰδίου διοικητικοῦ συστήματος ἀσκοῦντος τὸ τρισσὸν τοῦ Κυρίου ἀξίωμα, τὸ κήρυγμα τοῦ Θεοῦ λόγου, τὴν ἱερουργίαν τῶν μυστηρίων καὶ τὴν διοίκησιν

ὡς ἔκπαλαι καὶ ἀπ' ἀρχῆς γίνεται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὴν δὲ ἀκριβῶς τὴν ἔκπαλαι Συνοδικὴν τάξιν ἠκολούθησε καὶ ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διὰ τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς, κατὰ τὸ ἔτος 1984, περὶ τοῦ βαπτίσματος τῶν ἐκ πολιτικοῦ γάμου προερχομένων παιδῶν.

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας
κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

Εἰδικώτερον, τὸ Μυστήριον τοῦ βαπτίσματος, ὡς γνωστὸν, συνεστήθη ὑπὸ τοῦ Κυρίου καὶ εἶναι, κατὰ πρῶτον λόγον, ἀπολύτως ἀναγκαῖον καὶ ἀπαραίτητον καὶ ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου.

τῶν πιστῶν. Πρὸς τοῦτο ἐξελέξατο ὁ Κύριος τοὺς Ἀποστόλους, τοὺς τε δώδεκα καὶ τοὺς ἐβδομήκοντα, οἷς καὶ ἐχορήγησε τὸ κῦρος καὶ τὴν αὐθεντίαν αὐτοῦ, καὶ ἐνίσχυσε διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Οἱ δ' Ἀπόστολοι ἀπεσταλμένοι τοῦ Κυρίου ἑαυτοὺς συνειδότες οὐ μόνον ἤσκουν τὴν πεπιστευμένην αὐτοῖς λειτουργίαν ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου, ἀλλ' ἐχορήγουν τὴν ἱερατικὴν ἐξουσίαν ἄλλοις, διορίζοντες ἐν ἁγίῳ Πνεύματι διακόνους καὶ πρεσβυτέρους καὶ καθιστῶντες διαδόχους τῆς ἀποστολικῆς αὐτῶν διακονίας. Οὕτως ἡ Ἐκκλησία διηρέθη εἰς δύο τάξεις, τὸν κληρὸν καὶ τὸν λαόν, τὴν ἱεραρχίαν ἐν τῇ εὐρείᾳ σημασίᾳ τῆς λέξεως καὶ τὸ ποιμνιον» (Χρήστου Ἀνδρούτσου, Δογματικὴ, σελ. 282. — Ἰωάννου Καρμίρη, Σύνοψις τῆς δογματικῆς διδασκαλίας τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, Ἀθήναι 1957, σελ. 77-94. — Παναγιώτου Τρεμπέλα, Δογματικὴ τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τόμος Β', Ἀθήναι 1979, σελ. 315-422, ἦτοι τὸ Ε' βιβλίον «Ἡ Ἐκκλησία ὡς βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς»).

«Ἐὰν —λέγει ὁ Κύριος ἡμῶν— μὴ τις γεννηθῆ ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν» (Ἰωάν. 3, 5). «Ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται» (Μάρκ. 16, 16). «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» (Ματθ. 28, 19). Ἀπὸ τὰ λόγια ταῦτα τοῦ Κυρίου ἡμῶν δὲν δύναται ποτε νὰ ἀφαιρεθῆ «ἰῶτα ἐν ἡ μία κεραία» (Ματθ. 5, 18). Ἡ ἀπόλυτος ἀναγκαιότης τοῦ μυστηρίου τοῦ βαπτίσματος συμπεριελήφθη εἰς τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως, ὡς δέκατον ἄρθρον αὐτοῦ: «Ὁμολογῶ ἐν βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν».

Κατὰ ταῦτα, ἡ περὶ τοῦ ποιμνίου μέριμνα καὶ εὐθύνη ἀνήκει εἰς τὴν διοικοῦσαν καὶ ποιμαίνουσαν Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία εἶναι ὑποχρεωμένη φύσει καὶ θέσει, νὰ ἀντιμετωπιζῇ τὰ ἐκάστοτε ἐμφανιζόμενα ποικίλης μορφῆς καὶ συνθέσεως προβλήματα καὶ νὰ δίδῃ τὰς ἐπ' αὐτῶν ἐνδεδειγμένας λύσεις διὰ Συνοδικῶν ἀποφάσεων,

Κατὰ ταῦτα, ἡ ποιμαίνουσα Ἐκκλησία δὲν δύναται ποτὲ νὰ στερήσῃ ἢ νὰ ἀρνηθῆ τὸ βάπτισμα εἰς τοὺς ζητοῦντας αὐτό. Πᾶσα θεωρία καὶ πράξις καὶ δραστηριότης τῆς ποιμαίνουσας Ἐκκλησίας προϋποθέτει λογικὸν ποιμνιον, τὸ ὁποῖον μόνον διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ βαπτίσματος συγκροτεῖται καὶ ὑφίσταται. Ἄνευ βαπτίσματος δὲν θὰ ὑπῆρχε Ἐκκλησία. Τὴν ἀπόλυτον ἀναγκαιότητα τοῦ βαπτίσματος μαρτυρεῖ ἐπίσης καὶ ἡ πράξις τῆς Ἐκκλησίας νὰ βαπτίζῃ ὄχι μόνον τοὺς ἐνήλικας, ἀλλὰ καὶ τὰ νήπια (νηπιοβαπτισμὸς) ἀπὸ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς συστάσεώς τῆς.

Τὴν ἀγιογραφικὴν, δογματικὴν καὶ σωτηριώδη ἀξίαν καὶ τὴν ἀπόλυτον ἀναγκαιότητα τοῦ βαπτίσματος τὴν ἐξύμνησαν καὶ τὴν ἀνέπτυξαν οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Μεταξὺ αὐτῶν ὁ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 262 τοῦ ὑπ' ἀρ. 6 τεύχους.

μὲν Μέγας Βασίλειος ἐξαίρει διὰ τῶν ἐξῆς τὸ βάπτισμα: «Βάπτισμα αἰχμαλώτοις λύτρον, ὀφλημάτων ἄφεις, θάνατος ἁμαρτίας, παλιγγενεσία ψυχῆς, ἔνδυμα φωτεινόν, σφραγὶς ἀνεπιχείρητος, ὄχημα πρὸς οὐρανόν, βασιλείας πρόξενον, υἰοθεσίας χάρισμα» (Migne 31, 433). Ὁ δὲ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος χαρακτηρίζει αὐτὸ ὡς ἀκολουθῶς: «Τὸ φῶτισμα (= βάπτισμα) λαμπρότης ἐστὶ ψυχῶν, βίου μετὰθεσις... βοήθεια τῆς ἀσθενείας τῆς ἡμετέρας... Πνεύματος ἀκολουθήσις, Λόγου κοινωνία... κατακλυσμός ἁμαρτίας, φωτὸς μετουσία, σκότους κατάλυσις... ὄχημα πρὸς Θεόν, συνεκδημία Χριστοῦ, ἔρεισμα πίστεως, νοῦ τελείωσις, κλείς οὐρανῶν βασιλείας... τῶν τοῦ Θεοῦ δώρων τὸ κάλλιστον καὶ μεγαλοπρεπέστατον» (Migne 36, 361). Ὁ δὲ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος λέγει περὶ τοῦ βαπτίσματος: «Τὸ κεφάλαιον ἔχομεν τῶν ἀγαθῶν διὰ τοῦ βαπτίσματος· ἄφεισιν ἁμαρτημάτων ἐλάβομεν, ἁγιασμόν, Πνεύματος μετάληψιν, υἰοθεσίαν, ζωὴν αἰώνιον» (Migne 60, 285). Καὶ ἄλλοι: «Βάπτισμα ... πολλὴν δύναμιν ἔχον καὶ δωρεὰν μεγίστην, βάπτισμα πάσας ἁμαρτίας καθαίρον καὶ ἀντὶ νεκρῶν ζώντας ποιοῦν» (Migne 59, 203). Ἀλλαχοῦ πάλιν ἀναφωνεῖ: «Μέγα ἐστὶ τὸ βάπτισμα, καὶ ἄνευ βαπτίσματος ἀμήχανον βασιλείας ἐπιτυχεῖν» (Migne 61, 25). Τὴν δὲ χάριν, τὴν ἐκπηγάδουσαν ἐκ τῆς κολυμβήθρας τοῦ βαπτίσματος, τὴν χαρακτηρίζει ὡς ἀνεξάντλητον: «Κἂν — λέγει — τὴν οἰκουμένην ἅπασαν ἐμβάλῃς εἰς τὴν κολυμβήθραν τῶν ὑδάτων, οὐδὲ κατὰ μικρὸν ἐλαττοῦται ἢ χάρις, ἀλλ' ἢ αὐτὴ μένει, πάντας ἐκείνους καθαίρουσα» (Migne 48, 804).

Ἐνεκα ἀκριβῶς τῆς ἀσταθμῆτος καὶ σωτηριώδους ταύτης ἀξίας τοῦ θείου βαπτίσματος, οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἠγωνίζοντο ὥστε νὰ μὴ ἀναβάλλεται ἢ προσέλευσις εἰς αὐτό, κατὰ τὴν τότε κρατοῦσαν συνήθειαν, νὰ βαπτίζωνται τινες περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου των, ἢ καὶ πνέοντες ἀκόμη τὰ λοιπῶν, διὰ νὰ μὴ ἁμαρτάνουν μετὰ τὸ βάπτισμα. Μεταξὺ ἄλλων πατερικῶν λόγων καὶ προτροπῶν ἐν προκειμένῳ, ὁ Γρηγόριος Νύσσης εἰς τὸν λόγον αὐτοῦ «Πρὸς τοὺς βραδύνοντας εἰς τὸ βάπτισμα» λέγει τὰ ἐξῆς: «Μὴ παροξύνῃς τὸν βαπτιστὴν βραδύνων, μηδὲ παροργίσῃς αὐτὸν ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἀναβαλλόμενος καὶ δαπανῶν ἐν ὑποσχέσει τὸν ρέοντα χρόνον...». Ἀποφαίνεται δὲ ὅτι, εἶναι προτιμώτερον νὰ ἁμαρτήσῃ τις μετὰ τὸ βάπτισμα, «ἢ τῆς χάριτος

ἀμέτοχον, τελευτήσῃ τὸν βίον...». Καὶ προσθέτει: «Ψυχὴν ἀφώτιστον (= ἀβάπτιστον), καὶ τῇ χάριτι τῆς παλιγγενεσίας μὴ κοσμηθεῖσαν, οὐκ οἶδα οὐδὲ εἰ ἄγγελοι μετὰ τὸν χωρισμὸν τοῦ σώματος ὑποδέχονται» (Migne 46, 421, 424).

Πρὸς τοῦτοις, εἰς τὴν ἀπόλυτον ἀναγκαιότητα τοῦ βαπτίσματος, καὶ εἰς τὰ μετ' αὐτοῦ σχετιζόμενα, ἀναφέρονται καὶ ἱεροὶ Κανόνες Συνόδων καὶ Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ἐπιτρεπτοῦ ὄντος νὰ γίνεταί τὸ βάπτισμα (ἀεροβάπτισμα), ἐν ἐλλείψει ἱερωμένου, ὑπὸ μοναχοῦ ἢ ὑπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ παιδίου, ἢ παρ' οἰουδήποτε λαϊκοῦ Χριστιανοῦ, ἐν περιπτώσει κινδύνου ἢ ἐπιχειμένου θανάτου. Εἶναι ἀξιοπρόσεκτος ὁ Ε' Κανὼν τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, διὰ τοῦ ὁποῦ καθορίζεται ὅτι κατηχούμενοι, τιμωρηθέντες δι' ἐξώσεως ἐκ τῆς τάξεως τῶν κατηχουμένων, βαπτίζονται καὶ λαμβάνουσι τὴν θείαν Κοινωνίαν πρὸ τοῦ κινδύνου θανάτου αὐτῶν. Ὁ ὡς ἄνω Κανὼν ἔχει ὡς ἐξῆς: «Ἐὰν δὲ χωρισμὸν ὑπομείνωσιν τινες ἐπιτιμηθέντες παισιμάτων ἔνεκα, εἶτα μέλλουσι τελευτᾶν, κατηχούμενοι ὄντες, βαπτίζεσθωσαν, καὶ μὴ ἀποδημείτωσαν τῶν ἀνθρώπων ἀμέτοχοι τῆς χάριτος, ἤγουν ἀκοινωνητοὶ· δοκεῖ γὰρ προσέχειν καὶ τοῦτο τοῖς τῆς Ἐκκλησίας θεσμοῖς».

Κατὰ δεῦτερον λόγον, τὸ βάπτισμα τῶν ἐκ πολιτικοῦ γάμου προερχομένων παιδῶν στηρίζεται καὶ εἰς τὴν ἐν τῷ Δευτερονομίῳ ἀγιογραφικὴν διδασκαλίαν, κατὰ τὴν ὁποίαν οὐδεὶς τιμωρεῖται διὰ τὴν ἁμαρτίαν ἄλλου.

«Οὐκ ἀποθανοῦνται πατέρες ὑπὲρ τέκνων, καὶ οἱ υἱοὶ οὐκ ἀποθανοῦνται ὑπὲρ πατέρων· ἕκαστος ἐν τῇ ἑαυτοῦ ἁμαρτίᾳ ἀποθάνεται» (Δευτερ. 24, 16). Δηλαδή, δὲν θὰ τιμωρηθοῦν διὰ θανάτου πατέρες ἐξ αἰτίας τῶν τέκνων των, οὔτε καὶ τὰ παιδιὰ ἐξ αἰτίας τῶν πατέρων των. Ὁ καθένας θὰ τιμωρῆται διὰ τὴν ἰδικήν του ἁμαρτίαν. Ἐκ παραλλήλου, εἰς τὸν Προφήτην Ἰεζεκιήλ ἀναφέρεται ὅτι, ὁ Θεὸς ἀποδοκιμάζει τὴν παλαιὰν παροιμίαν τῶν Ἰσραηλιτῶν, κατὰ τὴν ὁποίαν «οἱ πατέρες ἔφαγον ὄμφακα καὶ οἱ ὀδόντες τῶν τέκνων ἐγομφίασαν», δηλαδή οἱ πατέρες ἔφαγον τὰ ἄγουρα σταφύλια καὶ τὰ δόντια τῶν παιδιῶν αἰμωδίασαν. Ἀντὶ δὲ τῆς καταργουμένης ταύτης παροιμίας, θὰ ἰσχύη τοῦ λοιποῦ ὅτι, «ἢ ψυχὴ ἢ ἁμαρτάνουσα, αὕτη ἀποθάνεται» (Ἰεζ. 18, 1-4), δηλαδή αὐτὸς ὁ ὁποῖος ἁμαρτάνει αὐτὸς καὶ θὰ τιμωρηθῇ διὰ θανάτου προσωπικῶς. Ἐπίσης, εἰς τὰς Παροιμίας τονίζε-

ται ὅτι, κάθε ἄνθρωπος περισφίγγεται συνεχῶς ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας τὰς ὑπ' αὐτοῦ διαπραττομένας. «Σειραῖς τῶν ἑαυτοῦ ἁμαρτιῶν ἕκαστος σφίγγεται» (Παροιμ. 5, 22).

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀνωτέρω, ἀναπτύσσεται καὶ εἰς τὰς λεγόμενας «Διαταγὰς τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων», ἔργον τοῦ τέλους τοῦ Δ' ἢ τῶν ἀρχῶν τοῦ Ε' αἰῶνος, ὅτι «οὔτε γυναῖκες ὑπὲρ ἀνδρῶν, οὔτε οἰκέται ὑπὲρ δεσποτῶν, οὔτε συγγενεῖς ὑπὲρ συγγενῶν, οὔτε φίλοι ὑπὲρ φίλων, οὔτε δίκαιοι ὑπὲρ ἀδίκων, ἀλλ' ἕκαστος ὑπὲρ τοῦ οἰκείου ἔργου τὸν λόγον ἀπαιτηθήσεται» (Migne 1, 620, Κεφ. Β, 14). Θὰ ζητηθῆ δηλαδὴ λόγος ἀπὸ τὸν κάθε ἕνα διὰ τὸ προσωπικόν του ἔργον, εἴτε τοῦτο εἶναι ἀγαθόν, εἴτε κακόν.

Ἐπομένως, καὶ κατὰ τὴν ἀγιογραφικὴν ταύτην διδασκαλίαν, τὰ ἐκ πολιτικοῦ γάμου προερχόμενα τέκνα βαπτίζονται ὑπὸ τῆς ποιμανούσης Ἐκκλησίας, ὡς τελείως ἀνεύθυνα διὰ τὴν ἁμαρτίαν τῶν γονέων αὐτῶν, τὴν ἁμαρτίαν δηλονότι τῆς ὑπ' αὐτῶν ἀθετήσεως τοῦ Μυστηρίου τοῦ γάμου. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ εἰς τὴν παροιμίαν «ἁμαρτία γονέων παιδεύουσι τέκνα», αὕτη σχετίζεται μὲ τὴν πλάνην περὶ μετεμψυχώσεως καὶ μετενσαρκώσεως, τὴν ὁποίαν, ὡς πλάνην, ἀπορρίπτει ἡ Ἐκκλησία. Ἡ παροιμία αὕτη δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἀπολύτως σχέσιν πρὸς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος βάπτισμα.

Κατὰ τρίτον λόγον, τὸ ἐν λόγῳ βάπτισμα ἐπιβάλλεται καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ ποιμαίνουσα Ἐκκλησία εἶναι ἡ μοναδικὴ ταμειοῦχος καὶ δότεῖρα τῆς θείας Χάριτος.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι, ἡ ἐκδήλωσις τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ ἡ ἐκ τῆς ἀγάπης ταύτης προερχομένη σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου διὰ τῆς σταυρικῆς θυσίας τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ὀνομάζεται χάρις. Ἡ χάρις παρέχει τὴν δύναμιν εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ ζῆ τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴν καὶ δι' αὐτῆς τὴν δυνατότητα κληρονομίας τῆς αἰωνίου παρὰ τῷ Θεῷ ζωῆς. Τὴν χάριν τὴν κατέχει θεῖω δικαίῳ ἡ Ἐκκλησία, καὶ ὡς ταμειοῦχος καὶ διανομεὺς αὐτῆς τὴν χορηγεῖ εἰς τὰ πιστὰ τῆς τέκνα διὰ τῶν ἱερῶν Μυστηρίων, ἐν τῶν ὁποίων εἶναι τὸ βάπτισμα, διὰ τοῦ ὁποίου μάλιστα ὁ ἄνθρωπος γίνεται μέλος τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀπολαμβάνει καὶ τῶν ἄλλων Μυστηρίων αὐτῆς, ὡς ἀνωτέρω ἐγένετο λόγος.

Κατὰ συνέπειαν, ἡ ποιμαίνουσα Ἐκκλησία βαπτίζει καθηκόντως καὶ συμφώνως πρὸς τὴν θείαν ἀποστολὴν αὐτῆς τοὺς ἐκ πολιτικοῦ γάμου

προερχομένους παῖδας. Ἡ ἁμαρτία τῶν γονέων αὐτῶν, τῆς ἀθετήσεως δηλονότι τοῦ Μυστηρίου τοῦ γάμου, δὲν εἶναι ἐμποδιστικὴ ἢ ἀπαγορευτικὴ ἢ ἀνασταλτικὴ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, τῆς διὰ τοῦ Μυστηρίου τοῦ βαπτίσματος χορηγουμένης εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν. Δὲν εἶναι δυνατὸν ἡ ἁμαρτία τῶν γονέων νὰ γίνεταί ἐμπόδιον εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας χορήγησιν τῆς σωζούσης χάριτος εἰς τὰ παιδιὰ αὐτῶν. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ νοηθῆ καὶ νὰ ἐκληφθῆ ὡς δυνατωτέρα ἡ ἁμαρτία τῶν γονέων, ἀπὸ τὴν δύναμιν καὶ τὴν χάριν τῆς ποιμανούσης Ἐκκλησίας, ἀγωνιζομένης, μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, τὸν καλὸν ἀγῶνα ἐντὸς τῆς ἐπιγῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας, καὶ παρασκευαζούσης ἀγίας ψυχὰς διὰ τὴν θριαμβεύσουσαν ἐν οὐρανοῖς Ἐκκλησίαν.

Ἐπὶ πλέον, ἡ ποιμαίνουσα Ἐκκλησία δὲν ἀρνεῖται τὴν χάριν τῆς χειροτονίας εἰς τοὺς ἀπὸ «δυσφήμου γέννας», ἤτοι εἰς τοὺς «ἀπὸ παλλακίδος, ἢ διγάμων ἢ τριγάμων τικτομένους παῖδας», κατὰ τὸν Η' Κανόνα τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Νικηφόρου τοῦ Ὁμολογητοῦ (806-815). Δηλαδὴ, πέραν τοῦ βαπτίσματος, ἡ ποιμαίνουσα Ἐκκλησία χορηγεῖ καὶ τὴν ἱερωσύνην εἰς τοὺς ἐξ ἁμαρτωλῶν γονέων προερχομένους παῖδας.

Κατὰ τέταρτον λόγον, τὸ βάπτισμα τῶν ἐκ πολιτικοῦ γάμου προερχομένων παιδῶν, σχετίζεται πρὸς αὐτὴν ταύτην τὴν φυσικὴν καὶ ἐσωτερικὴν διάρθρωσιν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἐκκλησία, ἢ ἄλλως πῶς ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐγένετο λόγος, ἀπαρτίζεται καὶ συγκροτεῖται ἀπὸ ἀγίους καὶ ἁμαρτωλούς, ἀπὸ δικαίους καὶ ἀδίκους καὶ ἰσχύουν ἕσαεὶ δι' αὐτὴν αἱ περὶ αὐτῆς παρομοιώσεις τοῦ θεοῦ Ἰδοῦτοῦ αὐτῆς, κατὰ τὰς ὁποίας αὕτη παρομοιάζεται «πρὸς ἀγρὸν φύοντα ζιζάνια μετὰ τοῦ σίτου, πρὸς ἄλωνα περιλαμβανούσαν σίτον καὶ ἄχυρα, πρὸς σαγήνην παντὸς εἶδους ἰχθύς συναγαγούσαν, πρὸς γεῦμα, ἐν ᾧ οὐχὶ πάντες οἱ κεκλημένοι παρουσιάζονται ἐν ἐνδύματι γάμου...». Συναριθμοῦνται, κατὰ ταῦτα, καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ μετὰ τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας. Μόνον οἱ κατὰ καιροὺς καὶ οἱ μέχρι σήμερον αἵρετικοὶ δέχονται ὡς μέλη τῆς Ἐκκλησίας μόνον τοὺς ἀγίους, ὡς ἀνωτέρω ἐγένετο λόγος (Χρηστοῦ Ἀνδρούτσου, Δογματικὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, Ἀθήναι 1956, σελ. 270). Καλεῖται δὲ ὀρθῶς ἡ Ἐκκλησία Ἁγία, ἀφ' ἐνὸς μὲν, διὰ τὴν ἕνωσιν τῆς μετὰ

τοῦ Χριστοῦ, ὅστις εἶναι ἡ «κεφαλὴ» αὐτῆς (Ἐφεσ. 5, 23, 26-27), ἀφ' ἑτέρου δέ, διότι σκοπὸς τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νὰ ἐργάζεται τὸν ἁγιασμόν τῶν πιστῶν καὶ νὰ ἀναδεικνύῃ ἁγίους. Εἶναι χαρακτηριστικὰ τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοδώρητου Κύρου λεγόμενα περὶ τῆς διαρθρώσεως τῆς Ἐκκλησίας: «Οὐδὲ ἐκ τελείων πᾶσα συνέστηκεν ἡ τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησία· ἀλλ' ἔχει καὶ τοὺς ραστῶν συζῶντας, καὶ τὸν ἀνειμένον (= ἀχαλίωτον) βίον ἀσπαζομένους, καὶ ἡδοναῖς δουλεύειν αἰρομένους» (Νικηφόρου Καλογερά, Ἡ Ποιμαντικὴ, Ἀθήναι 1883, σελ. 35).

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω, ἡ ἐκ τῆς διαρθρώσεως τῆς Ἐκκλησίας ὑφισταμένη συνύπαρξις τῶν ἀμαρτωλῶν γονέων, τῶν ἀθετησάντων τὸ Μυστήριον τοῦ βαπτίσματος, καὶ τῶν τελείως ἀνευθύνων παιδῶν αὐτῶν διὰ τὸ ἀμάρτημα τῶν γονέων τῶν, δὲν ὑποχρεώνει τὴν ποιμαίνουσαν Ἐκκλησίαν νὰ μὴ βαπτίξῃ τὰ ὡς ἄνω τέκνα. Ἀντιθέτως μάλιστα ὀφείλει νὰ βαπτίξῃ ταῦτα, εἰσάγουσα αὐτὰ εἰς τὴν σωτήριον ποιήνην τῆς Ἐκκλησίας, καθ' ὅσον εἶναι ἐντολὴ τοῦ θεοῦ αὐτῆς Ἰδρυτοῦ τὸ βάπτισμα «Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» (Ματθ. 28, 19). Κατὰ δὲ τὸν ἱερὸν Χρυσόστομον, εἶναι ἄξιοι κλαυθμοῦ οἱ χωρὶς «φωτίσματος» (= βαπτίσματος) ἀπερχόμενοι τοῦ κόσμου τούτου: «Κλαῦσον τοὺς ἀπίστους —λέγει— κλαῦσον τοὺς οὐδὲν ἐκείνων ἀπέχοντας, τοὺς χωρὶς φωτίσματος ἀπερχομένους, τοὺς χωρὶς σφραγίδος. Οὗτοι ὄντως θρήνων ἄξιοι, οὗτοι ὀδυρμῶν. Ἐξω τῶν βασιλείων εἰσὶ, μετὰ τῶν καταδίκων, μετὰ τῶν κατεγνωσμένων» (Migne 62, 203).

Κατὰ πέμπτον λόγον, ἡ ὀρθότης τοῦ βαπτίσματος τῶν ἐκ πολιτικοῦ γάμου προερχομένων παιδῶν μαρτυρεῖται καὶ ἐπιβεβαιοῦται ἀπὸ τὴν συνείδησιν καὶ ἀπὸ τὴν πράξιν τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι δὲ «συνείδησις τῆς Ἐκκλησίας» ἡ ἀπαραίτητος συνεργασία κλήρου καὶ λαοῦ ἐν τῇ ζωῇ καὶ τῇ δράσει αὐτῆς, ὥστε νὰ γίνωνται ἀποδεκταὶ αἱ ἀποφάσεις αὐτῆς καὶ ὑπὸ τῶν λαϊκῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ συνείδησις τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ ὑπερτάτη ἐν αὐτῇ αὐθεντία, ἐπικυρωτικὴ μάλιστα καὶ αὐτῶν τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων.

Ἡ συνείδησις τῆς Ἐκκλησίας, λοιπόν, δὲν συμβιβάζεται μὲ τὴν ἄρνησιν τοῦ βαπτίσματος τῶν παιδῶν τῶν ἐκ πολιτικοῦ γάμου προερχομένων. Δὲν δέχεται νὰ σιγματισθοῦν τὰ παιδιὰ ταῦτα μὲ τὸ στίγμα τοῦ «ἀβαπτίστου». Δὲν δέχεται νὰ δακτυλοδεικτοῦνται ταῦτα περιφρονητι-

κῶς καὶ νὰ θεωροῦνται ὡς δούλοι σιγματιαί, καὶ νὰ μὴ γίνωνται «ἀπελεύθεροι Χριστοῦ» (Α' Κοριν. 7, 22) διὰ τῆς ἐκ τοῦ Μυστηρίου τοῦ βαπτίσματος ἐκπηγάζουσας χάριτος τοῦ Θεοῦ. Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία ἐν τῇ στοργῇ αὐτῆς βαπτίζει τὰ παιδιὰ της ταῦτα, διότι ἐν τῇ συνειδήσει αὐτῆς δὲν διανοήθη νὰ ἀπευθύνῃ πρὸς αὐτὰ τὴν ἐξῆς ἀπέλιδα καὶ σκληρὰν φράσιν: «Οἱ γονεῖς σας δὲν ἐσεβάσθησαν τὸ Μυστήριον τοῦ γάμου. Κατ' ἀκολουθίαν, θὰ στερηθῆτε, σεῖς τὰ παιδιὰ τῶν, τοῦ σωστικοῦ Μυστηρίου τοῦ βαπτίσματος καὶ τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐν οὐρανοῖς»!

Ὡς πρὸς τὴν πράξιν, ἐξ ἄλλου, τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ἱστορικῶς μεμαρτυρημένον ὅτι, ὡς ἄλλοι ἐξήτηθη ἢ τέλεισι τοῦ Μυστηρίου τοῦ βαπτίσματος δι' ἄλλοπίστους ἢ ἄλλοθρήσκους παῖδας ἢ ἐνήλικας, ἡ Ἐκκλησία ἐβάπτιζεν αὐτούς, ὅπως βεβαίως καὶ τοὺς εἰδωλολάτρους, μὲ τὸ εὐχάριστον ἀποτέλεσμα τῆς ἐκχριστιανίσεως λαῶν, φυλῶν καὶ γλωσσῶν τῆς γῆς. Κατὰ μείζονα λόγον βαπτίζει τοὺς παῖδας τοὺς προερχομένους ἐκ συνάψεως πολιτικοῦ γάμου ὑπὸ τῶν βαπτισμένων χριστιανῶν γονέων αὐτῶν.

Ἦδη ὁ κατὰ τὸν Θ' αἰῶνα ἀκμάσας πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως μέγας Φώτιος, ἐντριβέστατος περὶ τὸ Κανονικὸν τῆς Ἐκκλησίας Δίκαιον, εἰς ἐπιστολὴν αὐτοῦ πρὸς τὸν «Θεοφιλέστατον ἀρχιεπίσκοπον Καλαβρίας Λέοντα», ἐρωτήσαντα περὶ τοῦ ἂν πρέπει νὰ βαπτίζωνται τὰ βρέφη τῶν Σαρακηνῶν, δηλαδὴ τῶν κατοίκων τῆς Ἀραβικῆς χώρας Σάρακα, τὰ εὐρισκόμενα καὶ κατοικοῦντα ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῶν, ἀποφαίνεται καὶ γνωστοποιεῖ εἰς τὸν ἐρωτήσαντα ἱεράρχην ὅτι, «τὰ τῶν Σαρακηνῶν βρέφη, παρὰ τῶν μητέρων προσαγόμενα, μηδαμῶς ἀποστερεῖσθαι τοῦ θεοῦ βαπτίσματος δεδοκίμασαι... μᾶλλον οὖν ἀγαθὸν βαπτίσεσθαι τὰ βρέφη, καὶ τὸν τῆς πίστεως ἀρραβῶνα τέως ὑποδέχεσθαι...» (Φωτίου Ἐπιστολαί, ὑπὸ Ἰ. Βαλέττα, Λονδίνον 1864, σελ. 574). (Συνεχίζεται)

Ἀνδρέα Θεοδώρου

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΣΕ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΔΟΓΜΑΤΙΚΑ

Ἐνα πολύτιμο βοήθημα γιὰ τὸν ἀναγνώστη, νὰ ἐμβαθύνει στὸν ἀκένωτο θησαυρὸ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Μὲ τὴ μορφή 173 ἐρωτήσεων καὶ ἀπαντήσεων γύρω ἀπὸ δογματικὰ καὶ ἠθικά θέματα, γίνεται εὐκολότερη ἡ πρόσβαση στὸ ἀκατάληπτο θεῖο μυστήριον.

Ἡ Ὁρθοδοξία χθὲς καὶ σήμερον*

Λαμπρὰν καὶ χαρμόσυνον ἑορτὴν ἄγει σήμερον ἡ Ἀγία τοῦ Χριστοῦ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία. Ἐορτάζει τὴν νίκην καὶ τὸν θρίαμβον αὐτῆς ἐναντίον ὄλων ἐκείνων, οἱ ὅποιοι διὰ μέσου τῶν αἰῶνων προσεπάθησαν παντοιοτρόπως νὰ καταπολεμήσουν αὐτήν. Τιμᾶ τὴν μνήμην ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἠρωϊκῶς ὑπερεμάχησαν αὐτῆς καὶ «ἐν δυνάμει Θεοῦ» (Β' Κορ. 6,7) ἐνισχυό-

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λαοδικείας
κ. **ΙΑΚΩΒΟΥ**

μενοι, συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ κατατροπώσουν τοὺς παντοίους αὐτῆς ἐχθρούς.

Εἶναι τόσον μεγάλη ἡ ἱστορική αἴγλη καὶ τὸ ἠθικὸν μεγαλεῖον τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας, ὥστε κάθε λόγος νὰ ἀποβαίνει ἀσθενὴς πρὸς παράστασιν καὶ ἔξαρσιν αὐτῆς. Ὅτιδήποτε καὶ ἂν εἴπωμεν, ὅτιδήποτε καὶ ἂν προσφέρωμεν, οὐδέποτε θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἐξαρθῶμεν πρὸς τὴν ἀξίαν καὶ τὴν ὠραιότητα αὐτῆς.

Οἱ ἐχθροὶ τῆς Ἐκκλησίας ἦσαν πολλοὶ καὶ πολυώνυμοι ἢσαν ἰσχυροὶ καὶ δυσκαταγώνιστοι ἢσαν σκληροὶ καὶ ἀνένδοτοι. Ἄλλ' ἡ Ἐκκλησία, ἔχουσα «θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν» (Λουκ. 6,48) τῆς πίστεως, ἐν τῇ δυνάμει τοῦ αἰωνίου τῆς ἰδρυτοῦ, ἐνίκησε καὶ ἐθρίαμβευσεν καὶ ὡς μεγαλοπρεπῆς καὶ πλουσιώτατος ποταμὸς, διατρέχει διὰ μέσου τῶν αἰῶνων καὶ διαχέει πανταχοῦ τὰ εὐεργετικὰ αὐτῆς νάματα. Διότι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ δὲν εἶναι ἀνθρώπινον κατασκεύασμα, ἀλλ' εἶναι θεῖον δημιούργημα. Πολεμουμένη νικᾷ καὶ καταδιωκομένη ὑψώνεται καὶ διαδίδεται πανταχοῦ καὶ ἐκπολιτίζει τὰς κοινωνίας καὶ τὰ ἔθνη.

Παναγιώτατε Δέσποτα,
Σεπτοὶ Ἱεράρχαι,
Εὐσεβῆς Ἐκκλησίασμα,

Πράγματι, ἐὰν ρίψωμεν ταχὺ βλέμμα εἰς τὰς λαμπρὰς σελίδας τοῦ παρελθόντος τῆς Ἐκκλησίας, θὰ ἴδωμεν ὅτι αὐτὴ διὰ μέσου τῶν 20 αἰῶνων τῆς θαυμαστῆς αὐτῆς σταδιοδρομίας, ὑπέστη προσβολὰς ἰσχυράς, προερχομένης ἄλλοτε

μὲν ἐξ ἐχθρῶν ἐξωτερικῶν, ἄλλοτε δὲ ἐκ τῶν ἰδίων αὐτῆς τέκνων. Ἀλλὰ θὰ ἴδωμεν ὡσαύτως ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ παρὰ τὴν φαινομενικὴν ἀδυναμίαν τῆς, ἀντιμετώπισε μετὰ σθένους τὰς προσβολὰς τῶν ποικιλωνύμων αὐτῆς ἐχθρῶν, ἀντλοῦσα τὴν ἀκατανίκητον δύναμιν ἐκ τῆς ἀληθείας τοῦ θρησκευτικοῦ αὐτῆς περιεχομένου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς πίστεως, τῆς ἀφοσιώσεως, τοῦ ζήλου καὶ «ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ» (Ἀποκ. 17,6).

Εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης ἐμφανίσεως τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ «ἐφρύαξαν ἐναντίον αὐτῆς ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενὰ» (Ψαλμ. 2,2), ἠγέρθησαν πολλοὶ καὶ ποικίλοι ἐχθροὶ τοὺς ὁποίους ἐξέβρασεν ὁ Ἄδης καὶ ἐξώπλισεν ἡ μάχια αὐτῶν. Εἶναι ἀληθῶς φρικαλέοι οἱ διωγμοὶ τῶν πρώτων Χριστιανῶν. Πανταχοῦ ὅπου διεδόθη ἡ ἀληθινὴ πίστις τοῦ Ἐσταυρωμένου ἠγέρθησαν πολέμιοι δεινοί. Ἐπὶ τρεῖς ὀλοκλήρους αἰῶνας ἐκθαμβὸς ὁ κόσμος παρηκολούθησε τὰς φάσεις τοῦ χριστιανικοῦ δράματος. Οἱ ὁπαδοὶ τῆς νέας πίστεως καταδιώκονται, βασανίζονται, τιμωροῦνται, φυλακίζονται, φονεύονται. Ἀναρίθμητοι γίνονται θύματα ἱερά. Οἱ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας ἐκπνέουν ὑπὸ τὰ ξίφη τῶν διωκτῶν. Τὸ «αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν» (Ἀποκ. 16,6) χύνεται ποταμηδόν, καταπλημμυρεῖ τὰς ἀπεράντους χώρας τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας, ποτίζει ἀφθόνως καὶ τὰς πόλεις καὶ τοὺς ἀγρούς, τὰ ὄρη καὶ τὰς πεδιάδας, ἐρυθραίνει τὰ ρεῖθρα τῶν ποταμῶν καὶ τὰ κύματα τῶν θαλασσῶν.

Τίς θὰ ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ ὅτι ἡ Χριστιανικὴ Θρησκεία θὰ ὑπερίσχυε τοσοῦτων ἐχθρῶν ἢ διωγμῶν; «Ἀπέθανεν ἡ Χριστιανικὴ Θρησκεία», ἀνεφώνουν οἱ διώκται τῆς ἀληθείας. Καὶ ὁμως ἡ ἱερά φλόξ τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ὑπὸ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ ὑποθαλπομένη, μεταβάλλεται εἰς οὐρανομήκη πυρκαϊάν, ἡ ὁποία κατακαίει τὸν διεφθαρμένον κόσμον. Οἱ ἐχθροὶ ἐξαφανίζονται καὶ ἡ Χριστιανικὴ Θρησκεία, ἐν μέσῳ τῶν ἀνηκούστων δεινῶν, διαδίδεται πανταχοῦ καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν Ρώμην, τὴν βασιλίδα ὄλων τῶν πόλεων τοῦ τότε κόσμου, καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας, τὴν ἐστίαν πάσης ἀνθρωπίνης σοφίας. Ὅσο δὲ κατεδιώχθη καὶ ἐπολεμήθη ἡ Ἐκκλησία, τόσο «ὁ Θεὸς ἠύξανεν» (Α' Κορ. 3,16) καὶ ἐκραταίωσεν αὐτήν. Τὸ αἷμα τῶν μαρτύρων,

* Λόγος ἐκφωνηθεὶς κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας, 16ην Μαρτίου 1997, ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῶ.

ἀνεφώνει ὁ Τερτυλλιανός, εἶναι ὁ σπόρος τῶν Χριστιανῶν, διότι ἡ Ἐκκλησία διηυθύνεται ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐφώτισε καὶ ἀνέδειξε τὸν Μέγαν καὶ Ἰσαπόστολον Κωνσταντῖνον, ὁ ὁποῖος πιστεύσας εἰς τὸν Χριστόν, ᾠδήγησε τὸ σκάφος τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν γαλήνιο λιμένα. Ἡ Χριστιανικὴ οὕτως Ἐκκλησία, ἡ ὁποία ἐκλυδωνίζετο ἐν μέσῳ μυρίων κυμάτων καὶ ἐφλογίζετο εἰς τοὺς φρικαλέους διωγμούς, ἀπὸ τῶν σπηλαίων καὶ τῶν κατακομβῶν ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ Θρόνου τῶν Καισάρων καὶ ἐθριάμβευσε κατὰ τῶν ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν. Ἐκτοτε ἡ Ἐκκλησία διαδοθεῖσα εἰς ὅλα τὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης, σκεπάζει ὑπὸ τοὺς ὠραίους κλάδους αὐτῆς πάντα τὰ ἔθνη. Τίς ἐξετάζων τὴν θριαμβευτικὴν ταύτην πορείαν τῆς Ἐκκλησίας δὲν δύναται νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι πάντα ταῦτα ἐγένοντο «ἐν δακτύλῳ Θεοῦ» (Λουκ. 11,20);

Ἡ Χριστιανικὴ ὁμως Ἐκκλησία ἐπολεμήθη καὶ πνευματικῶς ὑπὸ τῶν ἐπὶ σοφία κανχωμένων φιλοσόφων καὶ μάλιστα τῶν αἰρετικῶν, οἱ ὁποῖοι «ὡς λύκοι βαρεῖς» (Πράξ. 20,29) ἐζήτησαν νὰ κατασπαράξουν τὸ λογικὸν τοῦ Χριστοῦ ποίμνιον. Δυνατοὶ οὗτοι καὶ σοφοὶ κατὰ κόσμον, ἠπειλήσαν νὰ διαφθείρουν τὸ καθαρὸν καὶ διαυγὲς ὕδωρ τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας καὶ νὰ μεταβάλουν τὴν θρησκείαν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀπολυτρώσεως εἰς ἀπλοῦν, ἄγονον καὶ ἀσταθὲς σύστημα «διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν» (Κολοσ. 2,8). Καὶ ἀνεφάνησαν πολλοὶ τοιοῦτοι, οἱ ὁποῖοι ὑποκρυπτόμενοι ἐζήτησαν νὰ ἀντικαταστήσουν τὰς φρικαλέας τῶν πλάνας μὲ τὴν θεϊαν καὶ οὐράνιον διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου. Ἀλλὰ καὶ οἱ βαρεῖς οὗτοι λύκοι συνετρίβησαν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία ὀδηγουμένη καὶ ἐνισχυομένη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐνίκησε νίκην περιφανῆ κατὰ τῶν αἰρετικῶν, τῶν ὁποίων αἱ κακοδοξίαι ἐξηφανίσθησαν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ περιβόλου. Ποῦ εἶναι οἱ πολυώνυμοι Γνωστικοί; Ποῦ ὁ φοβερὸς Ἀρειανισμός; Ποῦ ὁ Μονοφυσισμός; Ποῦ ἡ εἰκονομαχία, ἡ ὁποία ἐπὶ 100 ἔτη ἐτάραξε τὴν Ἀνατολήν; Ἦλθον καὶ ἐτάραξαν ὡς πελώρια κύματα τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἀπῆλθον. Πομφόλυγες ἦσαν καὶ διερράγησαν, ἴστοι ἀράχνης καὶ διεσχίσθησαν. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ συνεκρότησε τὰς Ἁγίας Οἰκουμενικὰς Συνόδους καὶ ἀνέδειξε τοὺς μεγαλωνύμους Πατέρας καὶ διδασκάλους, οἱ ὁποῖοι, πλήρεις ζήλου καὶ ἀγάπης,

γενναίως ἠγωνίσθησαν, ἐπολέμησαν καὶ ἐνίκησαν τρέψαντες εἰς φυγὴν τὰς δυσμενεῖς τῶν αἰρετικῶν παρατάξεις. Τὸ φῶς τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας, διατηρηθὲν διὰ μέσου τῶν αἰώνων, καθωδήγησε καὶ ἐξωογόνησε τὴν ἀνθρωπότητα, ἐθέρμανε καὶ ἀνεγέννησεν αὐτὴν καὶ «ἐλάμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ» (Β' Κορ. 4,6). Ἄς ταράσσηται ὅσον θέλει τὸ ψεῦδος καὶ ἄς κοσμήται μὲ πολλὴν σοφιστίαν ἡ χριστιανικὴ ἀλήθεια μένει καὶ θὰ μένη πάντοτε εἰς τὸ αὐτὸ ὕψος, λάμπουσα καὶ μηδέποτε σβεννυμένη.

Οὕτως ἐν τῇ εὐρύτερῃ διαχρονικῇ διαδρομῇ τῆς ἀνθρωπότητος βλέπομεν ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἄνευ ὄπλων καὶ δυνάμεων ὑλικῶν, ἐνίκησε τοὺς ἐχθροὺς τῆς ἀληθείας καὶ διεδόθη πανταχοῦ καὶ συνέτριψε τὴν εἰδωλολατρειαν καὶ ἐκρήμισε τοὺς ναοὺς τοῦ ψεύδους καὶ ἐξώρισε τὴν διαφθορὰν καὶ ἀνήγειρε τὸν ὠραῖον καὶ ἀκατάλυτον ναὸν τῆς ἀληθείας καὶ εἰσήγαγε τὴν ἀγάπην καὶ τὴν εἰρήνην. Καὶ διαπιστοῦμεν σήμερον ἐν ὄψει τοῦ τερατισμοῦ τῆς β' χιλιετίας καὶ τῆς ἐνάρξεως τῆς γ' τοιαύτης ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ἐκεῖνη ἡ ὁποία «εἰς τοὺς αἰῶνας οὐ διαφθαρήσεται» (Δαν. 2,44), ὁ λίθος ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἄνευ χειρῶν ἀνθρώπων, ἐξ ὄρους ἀποσχισθεὶς καὶ ὡσεὶ κονιορτὸς ἀπὸ ἄλωνος θερινῆς λεπτύνας καὶ λιμνίσας ὅλας τοῦ κόσμου τὰς βασιλείας «ἐγενήθη ὄρος μέγα καὶ ἐπλήρωσε πᾶσαν τὴν γῆν» (Δαν. 2,35).

Τοιαύτη εἶναι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία. Ἐκκλησία θριάμβων. Ἐκκλησία ἡρώων καὶ μαρτύρων. Εἶναι μυριάδες, εἶναι νέφος ὀλόκληρον οἱ μάρτυρες καὶ ὁμολογηταὶ τῆς πίστεώς μας. Πτωχοὶ καὶ ἀδύνατοι Γαλιλαῖοι ἔδωσαν τὸ σύνθημα τῆς ἐπιθέσεως. Καὶ ἀπειράριθμοι Δαυὶδ τοῦ χριστιανικοῦ πεδίου ὤρθωσαν τὸ ἀνάστημά των ἔναντι τῶν γιγάντων Γολιάθ τῆς ἐποχῆς των, τοὺς ἰσχυροὺς καὶ τοὺς σοφοὺς τῆς γῆς καὶ ὤρμησαν ἀκράτητοι εἰς τὸν ἀγῶνα. Τίποτε δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀναστείλῃ τὴν ὀρμὴν των. Οὔτε τὰ σωματικὰ μαρτύρια, οὔτε οἱ πνευματικοὶ διωγμοί. Καὶ ἐνίκησαν. Καὶ μαζί των ἐθριάμβευσαν ἡ ἀλήθεια, ἡ πραγματικὴ πίστις, ὁ ἀληθὴς πολιτισμός.

Ὅλοι οὗτοι μὲ «στέφανον χρυσοῦν» (Ἀποκ. 14,14) εἰς τὴν κεφαλὴν, μὲ σταυροὺς καὶ δάφνας καὶ μυρσίνας ἀνὰ χεῖρας, παρελαύνουν σήμερον

ὡς μία νικηφόρος στρατιὰ πρὸ τῶν νοερῶν ὀφθαλμῶν τῆς ψυχῆς μας καὶ διαλαλοῦν ἀνὰ τὰ πέρατα τοῦ κόσμου τὴν νίκην καὶ τὸν θρίαμβον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Ποιά χριστιανικὴ ψυχὴ δὲν ἀποκαλύπτεται μετ' εὐλαβείας καὶ δὲν κλείνει γόνυ πρὸ τῆς φεγγοβόλου ταύτης στρατιᾶς τῶν μαρτύρων καὶ ἡρώων τῆς πίστεώς μας; Τὸ αἷμά των ἐγένετο ὁ σωτηριώδης ἐκεῖνος σπόρος, ὁ ὁποῖος διωχετεύθη εἰς ὀλόκληρον τὴν οἰκουμένην καὶ μετεφύτευσε τὸν Χριστιανισμόν εἰς ὀλόκληρον τὸν κόσμον. Δι' αὐτῶν ἡ ἀληθῆς Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ εἶδε «φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν» (Λουκ. 2,32), εἶδε τὸν θρίαμβον τῆς ἀληθείας κατὰ τῆς πλάνης καὶ κακίας.

Ἡ διαπίστωση αὕτη ἐπὶ τῇ λήξει τῆς β' χιλιετίας καὶ ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς γ' τοιαύτης ἀσφαλῶς δὲν θὰ πρέπει διὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν νὰ εἶναι μόνον φραστικὴ, θριαμβολογικὴ, πομπῆδης καὶ ἐξωπραγματικὴ ἀντιθέτως ἀπαιτεῖ τεθεμελιωμένας ἐπισημάνσεις καὶ οἰκοδομητικὰς σκέψεις καὶ ὀραματισμοὺς συγκεκριμένων στόχων, σχεδιασμῶν καὶ βιωμάτων, ὥστε ἡ μελλοντικὴ πορεία τῆς Ὁρθοδοξίας πρὸς τὴν νέαν χιλιετίαν νὰ ἐπιφέρει τὴν βελτίωσιν τῆς ζωῆς καὶ τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς, ὅσον καὶ τὴν ἐξασφάλισιν εἰς τὸν σήμερον ἀγωνιούντα ὀρθόδοξον χριστιανὸν ἐνὸς ἐλπιδοφόρου καὶ σταθεροῦ μέλλοντος πεπληρωμένου διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ τοῦ «κενώσαντος ἑαυτὸν» (Φίλιπ. 2,7), ἵνα ζῆσῃ ὁ ἄνθρωπος καὶ βιώσῃ οὕτω τὴν πρόσκλησιν τοῦ Κυρίου «δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς» (Ματθ. 11,28).

Ἡμεῖς δέ, ὅσοι ἔχομεν τὸ εὐτύχημα νὰ εἴμεθα μέλη μᾶς τοιαύτης Ἐκκλησίας, εἰς ἓνα τόσον σημαντικὸν χρονικὸν σταθμὸν, «σημαδιακὸν» θὰ ἐλέγομεν διὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν καὶ γενικώτερον διὰ σύμπασαν τὴν οἰκουμένην, ὀφείλομεν νὰ κρατήσωμεν σήμερον ὡς πολῦτιμον θησαυρὸν τὰς ὀρθόδοξους παραδόσεις μας, νὰ φυλάξωμεν τὴν παρακαταθήκην τῆς πίστεως, τὴν ὁποῖαν, ὡς θησαυρὸν τιμωτάτον, δι' ἀνεκδιηγῆτων θυσιῶν διασωθέντα, ἐπιδεικνύει σήμερον μετ' ἐγκαυχῆσεως εἰς τὰ πιστὰ αὐτῆς τέκνα ἡ Ἁγία Ὁρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία. Ἀφωσιωμένοι εἰς τὰ ἅγια ιδεώδη τῆς Ἐκκλησίας μας, ἠνωμένοι ἐν τῇ πίστει καὶ τῇ ἀγάπῃ πρὸς αὐτόν, ὃς κάμωμεν κτῆμά μας τὸ ὀρθόδοξον πνεῦμα, κατεργαζόμενοι ἐν φόβῳ Θεοῦ τὴν σωτηρίαν

μας, δουλεύοντες «τῷ Κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης» (Πράξ. 20,19) ἀλλὰ καὶ μετὰ τῆς προσηκούσης συγχρόνου ὀξυδερκείας καὶ τοῦ ἀναλόγου ρεαλισμοῦ. Ἄς ἐντείνωμεν εἰς τοῦτο ὅλας μας τὰς δυνάμεις, ἰδίως εἰς τοὺς παρόντας καιροὺς, κατὰ τοὺς ὁποῖους πολλὰ εἶναι αἱ κατὰ τῆς πίστεως ἡμῶν ἐπιβουλαί. Ἄς εἴμεθα δὲ βέβαιοι ὅτι ὁ Θεὸς οὐδέποτε θὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Ἐκκλησίαν του, ἀλλὰ θὰ σκέπη καὶ περιφρουρῇ αὐτὴν πάντοτε, θὰ τὴν ὀδηγῇ διὰ μέσου τῶν θυσιῶν καὶ τῶν ἀγῶνων ἀπὸ θριάμβου εἰς θρίαμβον.

«Πολλὰ τὰ κύματα, ἀναφωνεῖ ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος, καὶ χαλεπὸν τὸ κλυδώνιον, ἀλλ' οὐ δεδοίκαμεν μὴ καταποντισθῶμεν ἐπὶ γὰρ τῆς πέτρας ἐστήκαμεν. Μαινέσθω ἡ θάλασσα, πέτραν διαλύσαι οὐ δύναται, ἐγειρέσθω τὰ κύματα, τοῦ Ἰησοῦ τὸ πλοῖον καταποντίσαι οὐκ ἰσχύει. Πόσοι τυράννων ἠθέλησάν περιγενέσθαι τῆς Ἐκκλησίας; Ποῦ οἱ πολεμήσαντες; Σεσίγηνται καὶ λήθη παραδέδονται. Ποῦ δὲ ἡ Ἐκκλησία; ὑπὲρ τὸν ἥλιον λάμπει. Τὰ ἐκείνων ἐσβέσται, τὰ ταύτης ἀθάνατα. Χριστὸς μετ' ἐμοῦ καὶ τίνα φοβηθήσομαι; Κἂν κύματα κατ' ἐμοῦ διεγείρεται, κἂν πελάγη, κἂν ἀρχόντων θυμὸς, ἐμοὶ πάντα ταῦτα ἀράχνης εὐτελέστερα».

Παναγιώτατε,

Ἐνῶ ὁσονούπω ἀνατέλλει ἡ νέα χιλιετία τῆς Ὁρθοδοξίας, βλέπομεν ὅτι ἡ Θεία Πρόνοια ἐπεφύλαξεν εἰς Σέ, νὰ βασιάσῃς τὸ λάβαρον, τὴν ἔνδοξον σημαίαν τῆς τοιαύτης δράσεως καὶ ἐνεργείας ἡγοῦ λοιπὸν τῆς ὁδοῦ, Παναγιώτατε, ὁσονδήποτε τραχεῖα καὶ ἀνάντης καὶ ἀνηφορικὴ καὶ ἂν εἶναι, θὰ σὲ ἀκολουθήσωμεν κρατούντες ἕκαστος τὸν σταυρὸν του κατὰ τὰς δυνάμεις του. Καὶ ἂν ἡ διανοιγομένη αὕτη ὁδὸς μεταβληθῇ εἰς Γολγοθᾶν τοῦ εἰκοστοῦ πρώτου αἰῶνος καὶ πάλιν θὰ συμβαδίσωμεν. Οὐδεὶς θὰ πτοηθῇ. Θὰ σὲ ἀκολουθήσωμεν ψελλίζοντες τὸ τοῦ Προφήτου Ἡσαΐου «ἂν γὰρ ἰσχύσητε καὶ πάλιν ἠττηθήσεσθε, ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός· καὶ ἦν ἂν βουλήν βουλευθήσεσθε, διασκεδάσει Κύριος, ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός». Θὰ Σὲ ἀκολουθήσωμεν καὶ θὰ ἀκουσθῇ καὶ πάλιν εἰς τὴν νέαν χιλιετίαν τὸ εὐαγγελικὸν ἐφύμνιον, ψαλλόμενον ἀπὸ χορὸν ἀγγέλων καὶ νεφῶν μαρτύρων «αὕτη ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν». Ἀμήν!

Η ΕΝΘΡΟΝΙΣΗ ΤΗΣ Α.Θ.Μ. ΤΟΥ ΠΑΠΑ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ κ.κ. ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ Ζ'

(Ι. ΝΑΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ, 9 ΜΑΡΤΙΟΥ 1997)*

Δὲν ἀσκοῦμεν προσηλυτισμόν, ἀλλὰ κηρῦσσομεν τὴν Ὁρθόδοξον Πίστιν καὶ Παράδοσιν καὶ μὲ ὑπομονὴν καὶ ἐλπίδα βεβαίαν εἰς τὴν αὐξάνουσαν Χάριν τοῦ Παναγίου Θεοῦ, ἀναμένομεν τὴν εὐλογημένην ὥραν τοῦ θερισμοῦ. Ὅπως δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἤπλωσεν τὰς παλάμας καὶ ἤνωσεν τὰ τὸ πρὶν διεστῶτα, τὸν κόσμον ὅλον, ὥστε τοῦ λοιποῦ νὰ μὴν διακρίνεται Ἰουδαῖος καὶ Ἕλλην, δούλος καὶ ἐλεύθερος, ἄρσεν καὶ θήλυ ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός, ἔτσι καὶ ἐγώ,

πορεῖαν πρὸς τὴν Ἐνωσιν δὲν πρόκειται ἢ μία Ἐκκλησία νὰ ὑποτάξῃ τὴν ἄλλην, ἀλλὰ ὅλοι μαζὶ πρὸς τὸν κοινὸν Χριστὸν καὶ Σωτῆρα μας νὰ βαδίσσομεν καὶ νὰ ἐπανιδρῶσομεν τὴν ἀρχαίαν Μίαν, Ἀγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν.

Καὶ ὁ διάλογος αὐτὸς τῆς ἐνότητος νὰ προχωρήσῃ εἰς μῆκος καὶ εἰς βάθος μεθ' ὅλων τῶν θρησκευτῶν καὶ προπάντων τῶν Μονοθεϊστικῶν Θρησκευτῶν, ὡς τὸ Ἰσλάμ καὶ ὁ Μωαμεθανικὸς κόσμος. Τὸ Πατριαρχεῖόν μας ἔχει καθήκον, ἐφόσον ζῆ εἰς τὸν ἰσλαμικὸν κόσμον καὶ ἡ ζωὴ του εἶναι δεμένη μετὰ τῶν ἀδελφῶν Μουσουλμάνων, οἱ ὅποιοι εἶναι τέκνα τοῦ Θεοῦ καὶ πιστεύουν εἰς Ἐναν Θεόν.

Θὰ ἐπιδιώξωμεν μίαν στενωτέραν ζώσαν συνεργασίαν μετὰ τοῦ Πρωτοθρόνου Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ μεθ' ὅλων τῶν Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, εἰς κάθε βῆμα τῆς ζωῆς τῶν, ὅπερ σημαίνει τὴν συμμετοχὴν τῆς ζωῆς ἐκάστης Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας εἰς τὴν ζωὴν τῆς ἄλλης, ἵνα δυνηθῶμεν διὰ θυσιῶν καὶ προσφορῶν νὰ βαστάξωμεν «ἀλλήλων τὰ βάρη», τὸν πόνον μας, τὰ δάκρυά μας, τὴν χαρὰν μας. Αὐτὸ τὸ ὅποιον ὁ Χριστὸς εἶπεν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν Του καὶ ὅλον τὸν κόσμον, «κλαίειν μετὰ κλαιόντων καὶ χαίρειν μετὰ χαιρόντων», διὰ τοῦ λόγου τοῦ Ἀποστόλου Του.

Κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην ἡμέραν, βλέπω μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς καὶ τῆς διανοίας μου, νὰ περιπλανῶμαι ὑπεράνω μας αἱ ἱεραὶ ἐκεῖναι Μορφαὶ τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅσαι ἀπὸ τοῦ Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου μέχρι σήμερον ἀνήλθον εἰς τὸν ἱστορικὸν αὐτὸν Θρόνον καὶ ἐκοπίασαν καὶ ἐμαρτύρησαν καὶ κατηνάλωσαν τὰς σωματικὰς καὶ τὰς πνευματικὰς τῶν δυνάμεις, διὰ νὰ ἀναδείξουν τὸν θρόνον τοῦτον τηλαυγῆ φάρον τῆς Θεολογίας, νὰ μὲ καλοῦν καὶ νὰ μοῦ λέγουν: «Τὴν δοθεῖσάν σοι παρακαταθήκην καλῶς διαφύλαξον». Ναί, τὴν παρακαταθήκην αὐτήν, τὴν ὅποιαν γίγαντες Ἐκκλησιαστικοὶ ἐστερέωσαν καὶ ἐμεγάλυναν, καλοῦμαι νὰ φρουρήσω καὶ νὰ ἐνισχύσω, καταρτίζων ποιμένας καὶ διδασκάλους, φύλακας καὶ ἀμύντο-

Τοῦ κ. **I. M. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ**

Ἄρχοντα Μεγάλου Ὑπομηματογράφου
τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας

γνήσιος δούλος, μαθητὴς καὶ ἀκόλουθός Του, θέλοντας νὰ ὑπάρχω, ἀνοίγω τὴν ἀγκάλην μου διὰ νὰ περιλάβω τοὺς πάντας εἰς αὐτήν, χωρὶς διάκρισιν τάξεων καὶ προσώπων, ἔθνους καὶ φυλῆς, καταγωγῆς καὶ γλώσσης, ἀλλὰ τοὺς πάντας θεωρῶν ἀδελφοὺς ἡγιασμένους διὰ τοῦ Τιμίου Αἵματος τοῦ Χριστοῦ.

Τὸ Πατριαρχεῖόν μας, πιστὸν εἰς τὴν ἀγωνίαν τοῦ Κυρίου μας «ἵνα πάντες ἐν ὧσιν» ἀκολουθεῖ τὴν πορεῖαν τῆς ἐνότητος μέσῳ τῶν πανορθοδόξων καὶ διαχριστιανικῶν διαλόγων. Μετὰ πολλῆς διακρίσεως καὶ συνέσεως θὰ συνεχίσωμεν τὴν παρουσίαν μας εἰς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν, τὸ Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν Μέσης Ἀνατολῆς, τὸ Παναφρικανικὸν Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν καὶ εἰς τοὺς διαλόγους μὲ τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς, Ἀγγλικανικοὺς, Παλαιοκαθολικοὺς καὶ Ἀντιχαλκηδονίους.

Ἡ Οἰκουμενικὴ πορεία εἶναι ἡ φύσις καὶ ἡ παράδοσις τῆς Ἐκκλησίας μας. Κανεὶς δὲν πρέπει νὰ μὲνῃ κλεισμένος εἰς τὸν ἑαυτὸν του. Πρέπει νὰ ἀγωνίζεται νὰ δίδῃ Χριστὸν εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Τὸ Πατριαρχεῖόν θὰ πληρώσῃ τὸν ὀβολόν του εἰς τὴν πορεῖαν αὐτήν. Χρέος μας εἶναι ὁ Ἕνας Ποιμὴν, ὁ Χριστὸς καὶ ἡ μία Ποίμνη, ἡ ἐνότητις τῆς πίστεως ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν, ὅλης τῆς Οἰκουμένης. Εἰς αὐτήν τὴν

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 275 τοῦ ὑπ' ἀρ. 6 τεύχους.

ρας. Ἀγών, λοιπόν, σκληρός και ἄνισος, διότι δὲν εἶναι ἡ πάλη μας πρὸς αἷμα και σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰ πνευματικά της πονηρίας ἐν οὐρανοῖς. «Προσέχετε ἑαυτοῖς και παντὶ τῷ ποιμνίῳ ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους ποιμαίνειν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ», λέγει ὁ Θεῖος Ἀπόστολος, «διότι ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὁπίσω αὐτῶν». Καλοῦμαι, λοιπόν, νὰ διαφυλάξω τὴν παρακαταθήκην αὐτὴν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ. Καὶ ἐσεῖς, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ὑποσχεθῆτε ὄχι εἰς ἐμέ, ἀλλὰ εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν Σταυρὸν ἐκουσίως ρεύσαντα τὸ τίμιον Αἷμα Του, «ἵνα Αὐτὴν ἀγιασῆ», ὅτι θὰ διαφυλάξῃτε και ἐσεῖς τὴν παραγγελίαν αὐτὴν τοῦ Ἀποστόλου λέγοντος: «πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν και ὑπέιχητε», «εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς».

Αὐτὰ ἐν ὀλίγοις, διὰ νὰ μὴν ἐπεκτεινόμεθα εἰς ἐπαγγελίας, καταχρώμενοι τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ. Ἄς προσέλθωμεν, λοιπόν, ἀδελφοί, σήμερον, και ἄς ἐνώσωμεν τὰς χεῖρας μας εἰς μίαν θερινὴν προσευχήν, εὐχόμενοι ὑπὲρ εἰρήνης τοῦ κόσμου και εὐσταθείας τῶν Ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως πάντων τῶν Χριστιανῶν, ὑπὲρ εὐμε-

ρίας και εὐτυχίας τοῦ εὐσεβοῦς Γένους μας, ὑπὲρ τῶν Κυβερνητῶν τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος και τῆς μαρτυρικῆς Κύπρου, ἡ ὁποία εἶναι και ἡ γενέτειρά μου. Εὐχόμεαι εἰς τὸν Κύριον νὰ γίνῃ ἰλεως και νὰ μὴν παρίδῃ τοὺς ἀγῶνας τῶν τέκνων της διὰ τὴν ἐπικράτησιν τοῦ δικαίου και τῆς ἐλευθερίας, ὑπὲρ τοῦ λαοφιλεστάτου Προέδρου τῆς Αἰγυπτιακῆς Δημοκρατίας, Μωχάμετ Χόσνι Μουμπάρακ και τῶν ἀξίων συνεργατῶν του, και ἄς παρακαλέσωμεν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν βασιτάζοντα εἰς τὰς χεῖρας Του τὰς τύχας τοῦ κόσμου, νὰ φωτίσῃ τὰς ψυχὰς και τὰς διανοίας των εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, διὰ τὸ καλὸν τῶν λαῶν των.

Ἄς μνημονεύσωμεν, τέλος, και τῶν προκατόχων μου Μακαριστῶν Πατριαρχῶν, Νικολάου και Παρθενίου, οἱ ὁποῖοι ἠγωνίσθησαν ὑπὲρ τῆς δόξης τῆς Ἐκκλησίας μας και ἄς τοὺς παρακαλέσωμεν νὰ πρεσβεύουν και νὰ μεσιτεύουν εἰς τὸν Κύριον ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας Του, τὴν ὁποίαν ἐθεμελίωσεν «τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ αἵματι».

Ἡ Χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ και ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ και Πατρὸς και ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν και μετ' ἐμοῦ τοῦ ἐλαχίστου. Ἀμήν!

Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Μακ. Πατριάρχες Βουλγαρίας και τῶν Κοπτῶν, στὴν ἐνθρόνισή παρεστήσαν ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, οἱ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας κ. Γρηγόριος και Μητροπολίτης Λαοδικείας κ. Ἰάκωβος, τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Τύρου και Σιδῶνος κ. Ἠλίας Κφούρι και ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος κ. Μούσα Χούρι, τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Ἰορδάνου κ. Παλλάδιος και Λύδδης κ. Τιμόθεος, τοῦ Πατριαρχείου Ρωσίας ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ κ. Πιτιρίμ, τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Βανάτου κ. Χρυσόστομος, τοῦ Πατριαρχείου Ρουμανίας ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Βανάτου κ. Νικόλαος, ὁ συνοδὸς τοῦ Μακ. Πατριάρχου Βουλγαρίας Σεβ. Μητροπολίτης Νευροκοπίου κ. Ναθαναήλ, ἐκ μέρους τοῦ Πατριαρχείου Γεωργίας ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Σαγαρέγιο κ. Ἀβραάμ κι ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος κ. Κόνι Σάμπα, τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Κιτίου κ. Χρυσόστομος, Κυρηνείας κ. Παῦλος, ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Τριμυθούντος κ. Βασίλειος κ' οἱ Καθηγούμενοι τῶν Ἱ. Μονῶν Κύκκου κ. Νικηφόρος και Μαχαιρά κ. Ἀθανάσιος, τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Παραμυθίας κ. Τίτος, Γρεβενῶν κ. Σέργιος και

Χίου κ. Διονύσιος (εἶχαν προσέλθει ἐπίσης οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Νέας Σμύρνης κ. Ἀγαθάγγελος, Ζακύνθου κ. Χρυσόστομος, Περιοτερίου κ. Χρυσόστομος κ. ὁ Παν. Καθηγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς Πετραῖης Ἀρχιμ. Χριστοφόρος), τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας ὁ Αἰδ. Προσβύτερος κ. Ἰωάννης Τρέμπικα συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν κ. Γεώργιο Παπαδόπουλι, ἐκ μέρους τῆς ἡμιαυτόνομης Ἐκκλησίας τῆς Τσεχίας ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Μοραβίας κ. Χριστοφόρος καὶ ὁ Αἰδ. Πρωτοπρεσβύτερος Δρ. Σουράσκυ Γιαροσλάβ, ἐκ μέρους τῆς ἡμιαυτόνομης Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας κ. Κύριλλος καὶ τῆς Ἱ. Μονῆς Σινᾶ ὁ Ὄσιολογ. π. Παῦλος, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σιναίου κ. Δαμιανοῦ ἀπουσιάζοντος στὴ Νέα Ὑόρκη γιὰ τὴν Ἐκθεση «Ἡ Δόξα τοῦ Βυζαντίου».

Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Συνοδικοὺς Μητροπολίτες τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ Π. Θρόνου Σεβ. Ἰωαννουπόλεως κ. Παῦλο, Χαροῦμ κ. Διονύσιο, Κέννας κ. Εἰρηναῖο, Ἀξώμης κ. Πέτρο, Λεοντοπόλεως κ. Τίτο καὶ Ζιμπάμπουε κ. Χρυσόστομο, ἦταν παρόντες οἱ Θεοφ. Ἐπίσκοποι Ἡλιουπόλεως κ. Θεόκλητος, Κανώπου κ. Φιλήμων, Ταμάθεως κ. Ἰωακείμ, Βαβυλώνος κ. Πορφύριος, Κυρήνης κ. Θεόδωρος, Ριούτας κ. Μακάριος, καὶ Μπουκόμπα κ. Ἰωνᾶς.

Τὸ Βατικανὸ ἀπέστειλε τριμελὴ ἀντιπροσωπεῖα ἀπὸ τὸν Mons. Jean Claude, Paolo Giglio καὶ San Pierre ἀπὸ τὴν Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία ἦταν ὁ Αἰδ. Robert Braun, ὅπως προσήλθαν ἐκπρόσωποι τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, τῆς Ἀρμενικῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν Μέσης Ἀνατολῆς, ὁ Πρόεδρος τοῦ Εὐαγγελικοῦ Συμβουλίου τῆς Αἰγύπτου Αἰδ. Δρ. Samuel Habib, ἐκπρόσωπος τοῦ Ἰσλαμικοῦ Ἱερατείου κ.λπ.

Τὴν ἐνθρόνιση τίμησαν μὲ τις παρουσίες τους οἱ Πρόεδροι τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας κ. Κωστής Στεφανόπουλος καὶ τῆς Κυπριακῆς κ. Γλαῦκος Κληρίδης, ὁ Ὑπουργὸς Ἀναπληρωτῆς Ἐξωτερικῶν κ. Γεώργιος Παπανδρέου, ὁ Ὑπουργὸς Δημοσίας Τάξεως κ. Γεώργιος Ρωμαῖος, ὁ Ὑφυπουργὸς Ἐξωτερικῶν κ. Γιάννος Κρανιδιώτης, ἡ Ὑπουργὸς Παιδείας καὶ Πολιτισμοῦ τῆς Κύπρου κ. Κλαίρη Ἀγγελίδου, ὁ Ὑπουργὸς Ὑγείας κ. Μανώλης Χριστοφίδης, ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Ἀεροπορίας, πολλὰ μέλη τοῦ Ἑλληνικοῦ Κοινοβουλίου, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ Ἀντιπρόεδρος κ. Ν. Κατσαρὸς καὶ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία, ὁ Γεν. Γραμματεὺς τοῦ ΑΚΕΛ κ.

Δημ. Χριστοφιᾶς, ὁ Πρόεδρος τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος τῆς Κύπρου ΕΔΕΚ, ὁ Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης τοῦ Καμερούν κ. Laurent Ezzo, ὁ Διοικητὴς τῆς Ἀλεξανδρείας κ. Γκαουσάκι, ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων κ. Δημ. Ἀβραμόπουλος, οἱ Πρόσβεις στὸ Κάιρο τῆς Ἑλλάδος, τῆς Κύπρου καὶ τοῦ Καμερούν, ὁ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἀποδήμων Ἑλλήνων κ. Adrew Athens καὶ ὁ Ἀντιπρόεδρος κ. Στεφ. Ταμβάκης, Πρόεδρος Ἑλληνικῆς Κοινότητος Ἀλεξανδρείας, ὁ Μ. Εὐεργέτης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κ. Π. Ἀγγελόπουλος, ὁ Μ. Ἱερομνήμων κ. Ἰάκωβος Τσοῦνης καὶ ὁ Μ. Ὑπομηματογράφος κ. Ἰω. Παπαμιχαλάκης, οἱ Ὀφφικίαλοι τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, ἀντιπροσωπεῖα τοῦ Συνδέσμου Αἰγυπτίων τῶν Ἑλλήνων (Ἀθήνα) μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Πρόεδρό του κ. Ἀλ. Παπαδημητρίου κ.π.ᾶ.

Τὸν Ὑπουργὸ Ἐθν. Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Γεράσιμο Ἀρσένη ἐκπροσώπησε τριμελὴς Ἀντιπροσωπεῖα ἀποτελούμενη ἀπὸ τὸν Γεν. Γραμματεῖα κ. Ζησιμόπουλο, τὸν Γεν. Διευθυντὴ Θρησκευμάτων κ. Κοντογιάννη καὶ τὴ Διευθύντρια τοῦ Ἰδιαίτερου Γραφείου του κ. Κουταλά. Ἦταν ἀκόμη παρόντες ὁ Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Χρ. Βούλγαρης, οἱ Καθηγητῆς κ. Ν. Μπρατοιώτης, Ἡλίας Οἰκονόμου, Κων. Σκουτέρης καὶ Παναγ. Χρηστινάκης καὶ πολλοὶ ἀξιωματοῦχοι καὶ στελέχη τῆς Προεδρίας τῆς Δημοκρατίας, τῶν Ὑπουργείων Ἐξωτερικῶν, Δημοσ. Τάξεως, τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, τοῦ Δήμου Ἀθηναίων κ.λπ., πολλοὶ δικαστικοὶ ἐν ἐνεργείᾳ καὶ πρῶην, ὁ Πρόεδρος τῆς Ὁμοσπονδίας Σωματείων Ἑλλήνων Ἀφρικῆς κ.ᾶ.

Τὸ μεσημέρι, στὸ κοινοτικὸ γήπεδο στὸ Σάτμπυ παρατέθηκε ἐπίσημο γεῦμα σὲ 1800 πρόσωπα τὸ ὁποῖο εὐλόγησε ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης κ. Πέτρος ὁ Ζ' καὶ παρακάθησαν ὅλοι οἱ ἐπίσημοι καὶ οἱ Ἕλληνες καὶ Ἀραβορθόδοξοι πάροικοι. Τὸν Μακ. χαιρέτισαν ἐκφράζοντας διακεκριμένα αἰσθήματα τιμῆς καὶ ἀγάπης καὶ διατυπώνοντας τὴ γενικὴ προσδοκία ὅτι ὁ νέος Προκαθήμενος θὰ ὀδηγήσει τὸ δευτερόθρονο Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας σὲ ἀνάκαμψη καὶ ἀναγέννηση, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας κ. Κ. Στεφανόπουλος, ὁ Πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας κ. Γλαῦκος Κληρίδης καὶ ὁ Διοικητὴς τῆς Ἀλεξανδρείας κ. Γκαουσάκι.

(Συνεχίζεται)

Ἡ ἐνθρόνισις τοῦ νέου Μητροπολίτου Παναμά καὶ Κεντρῶας Ἀμερικῆς κ. Ἀθηναγόρου

Κατόπιν τῆς ἐκλογῆς ὑπὸ τοῦ Πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ. Ἀθηναγόρου τὴν 2αν Δεκεμβρίου 1996, ὡς πρώτου Μητροπολίτου τῆς ἄρτι συσταθείσης νέας Μητροπόλεως Παναμά καὶ Κεντρῶας Ἀμερικῆς, σὲ ἀτμόσφαιρα βυζαντινῆς μεγαλοπρέπειας, τὸ Σάββατον, 25ην Ἰανουαρίου 1997, ἐγένετο ἐν τῷ Ἱερῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Παναμά, ἡ ἐνθρόνισις αὐτοῦ.

Τὴν Αὐτοῦ Θειοτάτην Παναγιότητα, τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. Βαρθολομαῖον, ἐκπροσώπευσεν ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς κ. Σπυρίδων. Παρέστησαν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μπουένος Ἄιρες κ. Γεννάδιος, ὡς καὶ πλείστοι Ἀρχιερεῖς, Ἱερεῖς καὶ λαϊκοὶ ἐξ Ἀμερικῆς καὶ Καναδά. Ὡσαύτως παρευρέθησαν ὁ Ἑλληνικῆς καταγωγῆς Ὑπουργὸς Παιδείας τοῦ Παναμά κ. Παῦλος Θαλασσινός, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Προέδρου τῆς χώρας, φέρων καὶ εἰδικὸν μήνυμα Αὐτοῦ, ὁ Ἑλλην Πρέσβυς κ. Σπράτος Δούκας, ὁ Πρέσβυς τῆς Κύπρου κ. Ἀλέξανδρος Βίκης, οἱ Πρέσβεις Ἡνωμένων Πολιτειῶν Ἀμερικῆς καὶ Ρωσίας, ὡς καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐπίσημοι. Προσῆλθον ἐπίσης ἐκπρόσωποι ὅλων τῶν λοιπῶν δογμάτων, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ Ρωμαιοκαθολικὸς Νούντιος τοῦ Βατικανοῦ, ὁ τοπικὸς Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ὁ Ἐπίσκοπος τῶν Ἀγγλικανῶν καὶ ἄλλοι.

Ἡ νέα Μητρόπολις μὲ ἔδρα τὸν Παναμά, συμπεριλαμβάνει ὅλας τὰς χώρας τῆς Κεντρῶας Ἀμερικῆς, τὰς χώρας τοῦ Μεξικοῦ, Βενεζουέλας καὶ Κολομβίας, ὡς καὶ τὰς νήσους τῆς Καραϊβικῆς, συμπεριλαμβανομένης τῆς Κούβας.

Ἄμα τῇ ἀναλήψει τῶν καθηκόντων του, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης ἤρchiσεν ἤδη περιοδείας, ἐπισκεπτόμενος τὰς Κοινότητας τῶν διαφόρων χωρῶν, γενόμενος θερμὰ καὶ ἐνθουσιωδῶς δεκτὸς ὑπὸ πάντων τῶν τοπικῶν Κυβερνητικῶν καὶ τῶν Κοινοτικῶν καὶ Θρησκευτικῶν παραγόντων.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Παναμά κ. Ἀθηναγόρας, ἐγεννήθη εἰς τὸ Σικάγον τῶν ΗΠΑ

τὸ ἔτος 1941 ἐξ εὐσεβῶν γονέων, καταγομένων ἐκ τῆς Ἠλείας τῆς Πελοποννήσου. Ἀποφοιτήσας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν τὸ 1965, καὶ ἀποπερατώσας μεταπτυχιακὰς σπουδὰς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Michigan, ἐντολῇ τοῦ τότε Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς κ. Ἰακώβου, ἐχειροτονήθη Διάκονος μὲν τὸ 1965 ὑπὸ τοῦ μακαριστοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Χριστιανουπόλεως Μελετίου Τριποδάκη, Ἱερεὺς δὲ τὸ ἔτος 1967 ὑπὸ τοῦ μακαριστοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Ροδοστόλου Τιμοθέου Χαλόφτη. Τὴν 22αν Αὐγούστου 1982 ἐχειροτονήθη βοηθὸς Ἐπίσκοπος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς ὑπὸ τοῦ τότε Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς κ. Ἰακώβου, ὑπὸ τὸν ὑψηλὸν τίτλον Δορυλαίου.

Γνωστὸς διὰ τὴν δραστηριότητα καὶ τὰς διοικητικὰς ικανότητάς του, ὡς Ἱερεὺς ἐν Ἀμερικῇ, ὑπηρέτησεν εἰς Κοινότητας τοῦ Καναδά καὶ τῶν ΗΠΑ, ἰδρύσας ἐν Σικάγῳ τὴν νέαν Κοινότητα Ἁγίου Χαραλάμπους Niles, Illinois, διοργάνωσεν τὸ πρόγραμμα νεολαίας Young Adults τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, καὶ διετέλεσεν Πρωτοσύγκελλος ἐν Σικάγῳ τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Ροδοστόλου κ. Τιμοθέου, Γέροντος αὐτοῦ, πλησίον τοῦ ὁποίου πολλὰ τὰ ὠφέλιμα ἐδιδάχθη.

Ὡς βοηθὸς Ἐπίσκοπος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, μεταξὺ τῶν ἄλλων, ἔφερεν τὴν εὐθύνην τοῦ Γραφείου διεκκλησιαστικῶν καὶ πανορθοδόξων σχέσεων. Τὸ ἔτος 1994 ἀνέλαβε τὴν πνευματικὴν ἐπιστάσιαν τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Ἁγίου Βασιλείου ὡς καὶ τὴν ποιμαντικὴν εὐθύνην ἐκ μέρους τοῦ τότε Ἀρχιεπισκόπου κ. Ἰακώβου, τῶν Κοινοτήτων Κοννεκτικούτης καὶ ἄνω Νέας Ὑόρκης.

Τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1996 μετέβη εἰς Χόνγκ Κόνγκ ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου καὶ ἐπὶ ἐπτάμηνον ἐμερίμνησε τὰ δέοντα διὰ τὴν διοργάνωσιν καὶ ἴδρυσιν τῆς νέας Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χόνγκ Κόνγκ καὶ Ἄπω Ἀνατολῆς, ἔφερεν δὲ τὴν εὐθύνην διὰ τὴν διοργάνωσιν τῆς ἐκεῖ Πατριαρχικῆς ἐπισκέψεως, τὸν παρελθόντα Νοέμβριον.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΜΗΣ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑΣ

(Θεολογική - Ἐκκλησιολογική ἄποψις)*

Πρέπει νὰ γίνεται ἡ κατάλληλη ἀγωγή καὶ καλλιέργεια τῶν νέων, ὥστε νὰ μὴ μένουν στίς ἐπικίνδυνες σχέσεις ἐκτὸς γάμου, νὰ μὴν ὑπάρχει μετέωρη μητρότητα ἐκτὸς γάμου. Πρέπει νὰ προχωροῦν οἱ νέοι στὸ γάμο μὲ κατάλληλη προετοιμασία καὶ ὠριμότητα καὶ νὰ λειτουργοῦν ὄχι σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα ἀνταγωνιστικότητας,

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ
ΑΓΑΜΗΣ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
(ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΚΑΙ ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΗ)

1. ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΙΣ

α) Ἐνημέρωσις τῆς κοινῆς γνώμης

1) *Στόχοι ἐνημερώσεως.* Ἡ ἀποδοχὴ τῶν ἀγάμων μητέρων ὡς προβλήματος πρὸς ἀντιμετώπισιν εἶναι ἀσφαλῶς ὁ πρῶτος στόχος τῆς ἐνημερώσεως τῆς κοινῆς γνώμης ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Ἀπαιτεῖται ἡ ὑπέρβασις τῶν προκαταλήψεων ὅσον ἀφορᾷ τίς ἀγαμες μητέρες. Ἡ Ἐκκλησία δὲν ἀποδοκιμάζει, δὲν ἀπορρίπτει τίς ταλαιπωρημένες νεάνιδες ἀγαμες μητέρες καὶ δὲν τίς στιγματίζει ὡς ἀμαρτωλὲς καὶ παράνομες. Ἡ Ὁρθοδοξία δὲν κατακρίνει τὸν ἀμαρτωλὸ κόσμον, ἀλλὰ ἐκφράζει καὶ συνεχίζει τὸ ἔργο ἀγάπης τοῦ Οὐρανίου Πατρὸς. «Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον»¹⁰⁸.

Ὁ χριστιανὸς πρέπει νὰ μιμῆται τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ μὴν κρίνη φαρισαϊκὰ ταλαίπωρες ψυχές· «οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνη τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῆ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ»¹⁰⁹. Ὁ Θεὸς δὲν ἀπορρίπτει τὸν ἀμαρτωλὸ κόσμον, ἀλλὰ τὴν ἀμαρτία καὶ τὸ κακὸ καὶ προσλαμβάνει τὸν ἀμαρτωλὸ καὶ κακὸ κόσμον, γιὰ νὰ ἀπαλλάξῃ αὐτὸν ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν. Ἀπαντᾷ ὁ Ἰ. Χριστὸς στοὺς κατακριτὲς φαρισαίους, πὺ διαχωρίζουν τὸν κόσμον σὲ ἀμαρτωλοὺς καὶ ἀγαθοὺς· «οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους (= φαρισαίους), ἀλλὰ ἀμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν»¹¹⁰.

Ἡ πορεία τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι κένωσις - ταπεινώσις - ἀγάπη - πρόσληψις τοῦ κόσμου - θυσία - σταύρωσις ὑπὲρ τοῦ ἀμαρ-

Τοῦ πανοσ. Ἀρχιμ. κ. **ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΑΛΥΒΑ**
Ἱεροκλήρυκος Ἱ. Μητροπόλεως Ἀττικῆς

διεκδικήσεως δικαιωμάτων, ἀλλὰ μέσα στὸ μυστήριον τῆς ἀγάπης καὶ παιδοποιίας.

Αὕτη ἡ ἀτμόσφαιρα ἐνότητας καὶ ἀγάπης δὲν πραγματώνεται χωρὶς τὴν θεία βοήθεια. «Ὁ γάμος δὲν πραγματώνεται χωρὶς τὴ θεϊκὴ δύναμη καὶ χάρη, γιὰτὶ δὲν εἶναι ἰδιωτικὴ ὑπόθεσις τῶν συζύγων, ἀλλὰ μέρος ἀπὸ τὸ σχέδιον τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου»¹⁰⁶.

Ἡ ἐνότητα στὸ γάμο προάγει τὴν ἐνότητα τῆς κοινωνίας καὶ τοῦ κόσμου μὲ τὸν Θεὸν καὶ ὁ Θεὸς ἐπιβραβεύει τοὺς συζύγους μὲ τὸ νὰ τοὺς κρατᾷ ἐνωμένους μέσα στὴν εὐλογία τῆς ἀγάπης.

«Ὁ ἄνδρας καὶ ἡ γυναίκα μέσα στὴν Ἐκκλησία καλοῦνται νὰ ἐργάζονται μαζὶ γιὰ τὴ σωτηρία τους καὶ γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ κόσμου, τείνοντες πρὸς τὸ Τρίτο, τὸ Θεό, πὺ εἶναι τὸ θεμέλιον τῆς ἐνότητάς τους. Γιατί, ὅπως λέει βαθυστόχαστα ὁ πατὴρ Τεϊγιάρο ντε Σαρντέν: «Ἐνα μόνο μέσον ἐπιτυγχάνει τὴν προσέγγισι: Ὁ Θεός»»¹⁰⁷.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 278 τοῦ ὑπ' ἀρ. 6 τεύχους.

106. Παπα-Φιλόθεος Φάρος, Παπα-Σταῦρος Κοφινιάς, Γάμος, ἐκδ. Ἀκρίτας, σελ. 166.

107. Elisabeth Behr - Sigel, Τὸ λειτουργημὰ τῆς γυναίκας στὴν Ἐκκλησία, μετάφρασις Καίτης Χιωτέλλη, Ἐκδ. Καλοῦ Τύπου, σελ. 128.

108. Ἰωάννου 3,16.

109. Ἰωάννου 3,17.

110. Ματθαίου 9,13.

τωλοῦ κόσμου χάριν τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ κόσμου ἀπὸ τὸ κακό, χάριν τῆς θεραπείας καὶ μεταμορφώσεως τοῦ κόσμου. Ὁ Ἰ. Χριστὸς λέγει: «οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον»¹¹¹. Ποῖος εἶναι ὁ ἀναμάρτητος καὶ ὁ ἅγιος καὶ ὁ ἄπταιστος, ὥστε νὰ κατακρίνη τις ἄγαμες μητέρες, γιατί καὶ πῶς εἶναι ἄγαμες μητέρες; Ποῖος δύναται νὰ ρίψη τὸν λίθον τῆς κατακρίσεως καὶ ἐνοχοποιήσεως κατὰ τῶν ἀγάμων μητέρων, ἀφοῦ ὁ Χριστὸς ἀποδέχεται καὶ συγχωρεῖ ἀκόμη καὶ τὴν «ἐπ' αὐτοφώρω μοιχευομένην»¹¹² καὶ μετὰ παρηγορίας ἐλέγχει τοὺς ὑποκριτὲς καὶ φαρισαίους καὶ λέγει σ' αὐτοὺς τοὺς κατακριτὲς «ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος βαλέτω λίθον ἐπ' αὐτήν»¹¹³;

Ἡ εὐαισθητοποίησης τῆς κοινῆς γνώμης γιὰ τὴν κατὰ ποικίλους τρόπους συμπαράστασι στίς ἄγαμες μητέρες εἶναι ὁ δεῦτερος στόχος τῆς ἐνημερώσεως ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κωφεύομεν ἐνώπιον τῆς σιωπηλῆς κραυγῆς καὶ ἀγωνίας τῶν ἀγάμων μητέρων. Τὸ πρόβλημα ὑπάρχει. Δὲν μποροῦμε νὰ τὸ ἀγνοοῦμε. Οἱ ἄγαμες μητέρες δὲν πρέπει νὰ ἀφήνῳνται ἀβοήθητες, ἀνυπεράσπιστες. Ὡς Ἐκκλησία δὲν βλέπομε τὴν ἄγαμη μητρότητα ὡς θεσμὸν καὶ τρόπον ζωῆς, ἀλλὰ ὡς ἓνα ἀτυχεῖς ἢ καὶ τραγικὸ ἐπεισόδιο. Αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἢ μητρότητα, ἢ κυοφοροῦσα γυναίκα, εἶναι κάτι τὸ ἱερό καὶ μεγάλο. Δὲν βλέπομε τὴν ὁποιαδήποτε αἰτία συλλήψεως ἐκτὸς γάμου, γιὰ νὰ κρίνωμεν, ἀλλὰ αὐτὸ τὸ μεγαλειώδες γεγονὸς τῆς κυοφορίας ἐνὸς ἀνθρώπου στὰ σπλάχνα τῆς εὐγενικῆς ὑπάρξεως τῆς γυναίκας, ποὺ χρειάζεται ὑποστήριξι, στοργή, γιὰ νὰ μὴν κινδυνεύσῃ. Ἡ κυοφοροῦσα ἄγαμη μητέρα μέσα σ' ὅλα τὰ προβλήματα καὶ τὴν ὀδύνη τῆς μᾶς θυμίζει τὴν κυοφοροῦσα καὶ διωκομένη ἀειπάρθενο Θεοτόκο καὶ τὸν διωγμὸ ἐναντίον τῆς «καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἔκραζεν ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν»¹¹⁴. Ἡ ἐγκυμοσύνη τῆς ἄγαμης μητέρας εἶναι μέγα πρόβλημα. Ὑπάρχουν πολλοὶ κίνδυνοι καὶ γιὰ τὴν ἄγαμη μητέρα καὶ γιὰ τὸ κυοφορούμενο παιδί. Βλέπομεν ὅλους αὐτοὺς τοὺς κινδύνους ὡς ἀπειλητικὸ δράκοντα νὰ στρέφεται κατὰ τῆς ἄγαμης μητέρας καὶ νὰ ἀπειλῇ νὰ καταφάγη καὶ τὴν μητέρα καὶ τὸ παιδί τῆς, ὅπως ἄλλοτε

τὴν Παναγία καὶ στὴν συνέχεια αὐτὴ τὴν Ἐκκλησία· «καὶ ἰδοὺ δράκων πυρὸς μέγας ... ἔστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα, ὅταν τέκη, τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγη»¹¹⁵. Ἀπειλεῖται καὶ τὸ βρέφος, ποὺ κυοφορεῖται, μὲ ἔκτρωσι ἢ ἐξόντωσι μετὰ τὴ γέννησι καὶ ἢ μητέρα μὲ τὴν ἀπόγνωσι ἀπὸ τὸν κοινωνικὸ σιγματισμὸ καὶ τὴν κατακραυγὴ τῶν κριτῶν καὶ κατακριτῶν καὶ ὅλα τὰ συναφῆ προβλήματα. Ἄν εἶχεν ὑπάρξει ἐνημέρωσις καὶ εὐαισθητοποίησης τῆς κοινῆς γνώμης καὶ ἐπομένως ὑποστήριξις τῆς ἄγαμης μητρότητας, δὲν θὰ εἶχαν γίνεи τόσες ἐκτρώσεις καὶ δὲν θὰ εἶχαν γίνεи ψυχοσωματικὰ ράκη τόσες κοπέλλες.

Ἡ διαφώτισις ὄλων τῶν ὄψεων καὶ παραμέτρων τοῦ προβλήματος τῆς ἄγαμης μητρότητας εἶναι ὁ τρίτος στόχος τῆς ἐνημερώσεως ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Γιὰ νὰ ἀξιολογηθῇ σωστὰ τὸ πρόβλημα τῆς ἄγαμης μητρότητας καὶ ἀντιμετωπισθῇ ἀποτελεσματικὰ σὲ ὅλες τὶς ὄψεις του, πρέπει νὰ ὑπάρξῃ πλήρης διαφώτισις ὄλων τῶν πτυχῶν του, τῶν αἰτίων, τῶν συμπτωμάτων του καὶ αὐτῶν τῶν συνεπειῶν του. Εἶναι τόσο ἀκανθῶδες τὸ πρόβλημα αὐτό, ἀλλὰ εἶναι πρόβλημα πρὸς ἐπίλυσιν. Ἡ Ἐκκλησία δὲν θὰ προσεύχεται μόνον λέγουσα «τὰ νήπια ἔκθρεψον» τὴν νεότητα παιδαγωγῆσον»¹¹⁶, ἀλλὰ μὲ ὅλες τὶς δυνάμεις τῆς πρέπει νὰ κάμῃ ἔργον τὸν λόγον καὶ νὰ παιδαγωγῇ τὶς νέες καὶ νὰ σώζῃ ἀπὸ ἐκτρώσεις τὰ ἔμβρυα καὶ νὰ στηρίξῃ τὶς ἄγαμες μητέρες. Εἶναι θέμα ζωῆς ἢ θανάτου γιὰ τὶς ταλαίπωρες ἄγαμες μητέρες, ποὺ παλεύουν μὲ τόσα ἄλλα προβλήματα καὶ σηκώνουν ἀσήκωτο σταυρὸ σ' ἓνα μαρτυρικὸ Γολγοθᾶ τόσο ὀδυνηρό. Ἡ διαφώτισις ὄλων τῶν ὄψεων τοῦ προβλήματος θὰ φέρῃ τὴν Ἐκκλησία, τὸν λαὸ πρὸ κοντὰ στίς ἄγαμες μητέρες καὶ στὰ προβλήματα τὰς καὶ θὰ ὑπάρξῃ θετικὴ ἀντιμετώπισις.

2) Τρόποι - μεθόδευσις ἐνημερώσεως. Ὁ ζωντανὸς λόγος τῆς ἀμέσου ἐπικοινωνίας εἶναι ὁ καλύτερος τρόπος ἐνημερώσεως γιὰ τὴν ἄγαμη μητέρα καὶ τὴν προστασία τῆς μητρότητας. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει τὴν δυνατότητα μιᾶς καλῆς ἐπικοινωνίας μὲ τὸ Χριστεπᾶννομὸ πλήρωμα, μὲ τοὺς πιστοὺς τῶν Ἐνοριῶν. Μπορεῖ νὰ γίνῃ χρήσις τοῦ ζωντανοῦ λόγου τοῦ ἄμβωνος τῶν Ἰ.

111. Ἰωάννου 12,47.

112. Ἰωάννου 8,4.

113. Ἰωάννου 8,7.

114. Ἀποκάλυψις 12,2.

115. Ἀποκάλυψις 12,4.

116. Μ. Βασιλείου, Θεία Λειτουργία, Εὐχή, Ἱερατικόν, Ἐκδ. Ἀπ. Διακονίας, 1992, σελ. 181.

Ναῶν καὶ νὰ γίνουν, κατόπιν προφορικῶν καὶ γραπτῶν ὁδηγιῶν τῶν Ἱ. Μητροπόλεων καὶ τῆς Ἱ. Συνόδου, συχνῆς ἀναφορῆς στὸ λειτουργικὸ καὶ ἐσπερινὸ κήρυγμα περὶ τοῦ θέματος τῆς ἀγάμης μητρότητας μὲ συσχετισμὸ μάλιστα μὲ τὸ θέμα τῶν ἐκτρώσεων. Ἐπίσης ἐνδείκνυται ὁ ραδιοφωνικὸς καὶ τηλεοπτικὸς λόγος μὲ μία σειρὰ ἐκπομπῶν καὶ μὲ κατὰ τὸ δυνατόν διάλογον μὲ τοὺς δέκτες ἀκροατῆς καὶ τηλεθεατῆς.

Ὁ ἐντυπος λόγος εἶναι μία ἄλλη δυνατότητα τῆς Ἐκκλησίας. Μπορεῖ νὰ κυκλοφορήσῃ κατ' ἔτος μία «Φωνὴ Κυρίου» τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, πού θὰ περιέχῃ τίς θέσεις τῆς Ἐκκλησίας στὸ θέμα τῆς ἀγάμης μητρότητας. Ἐπίσης πρέπει νὰ γραφῆ μία σειρὰ ἀρθρῶν ἀπὸ ἐκκλησιαστικὸς παράγοντες στὸν ἡμερήσιο καὶ περιοδικὸ Τύπο καὶ κυρίως στὸν ἐκκλησιαστικὸ Τύπο, «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια», «Ἐκκλησία», «Φωνὴ Κυρίου» καὶ σὲ ὅλα τὰ κατὰ τόπους καὶ Μητροπόλεις θρησκευτικὰ ἔντυπα. Ἐπὶ πλέον δύναται νὰ γίνῃ συγγραφὴ συνοπτικῶν μελετῶν - φυλλαδίων καὶ νὰ διανεμηθοῦν στὸ ἐκκλησιαστικὸ ἢ κατ' οἶκον, ὅποτε θὰ ὑπάρχῃ ἡ εὐκαιρία μὲ καλὴ διατύπωσι καὶ ἐμφάνισι ἐντύπων νὰ προκληθῆ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀναγνωστῶν καὶ νὰ γίνῃ ἡ πλήρης ἐνημέρωσις.

β) Συστηματικὴ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα γιὰ τὴν ἀγάμη μητρότητα.

1. Ἡ θεωρία εἶναι ὀφθαλμοὶ τῆς πράξεως. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι πρῶτα σκεπτόμενο ὄν καὶ ἐν συνεχείᾳ δρῶν. Δράσις χωρὶς θεωρία εἶναι ἀδιανόητος. Πράξις ἄνευ θεωρίας εἶναι τυφλή, δὲν γνωρίζει ἀπὸ ποῦ ξεκινᾷ καὶ ποῦ πορεύεται. Ἡ καλὴ θεωρία εἶναι τὰ μάτια, τὸ φῶς καὶ ἡ γραμμὴ πορείας τῆς πράξεως.

Γιὰ νὰ ἀντιμετωπισθῆ ἓνα τόσο σοβαρὸ πρόβλημα ὅπως τῆς ἀγάμης μητρότητας, χρειάζεται θεωρητικὴ διαφώτισις ὅλων τῶν διαστάσεων - πτυχῶν του, τῆς ψυχολογικῆς, κοινωνικῆς, νομικῆς, ἠθικῆς, ὑπαρξιακῆς. Θετικὴ εἶναι ἡ διοργάνωσις ἡμερίδων καὶ συνεδρίων μὲ ἐξειδικευμένους εἰσηγήσεις καὶ διάλογο, στὸν ὅποιο δικαίωμα ἔχει ἡ ἀγάμη μητέρα νὰ ἐκφράσῃ τίς ἀποψεις της καὶ νὰ καταθέσῃ τὴν προσωπικὴ της ἐμπειρία καὶ νὰ διατυπώσῃ τίς προτάσεις της γιὰ τὴ λύσι τοῦ προβλήματός της.

Χρειάζεται συγγραφὴ πληρεστέρων μελετῶν καὶ μετάφρασις ξενογλώσσων ἐργασιῶν, ὥστε νὰ σχηματισθῆ μία βιβλιογραφία ἐπαρκῆς πρὸς

ἐνημέρωσις καὶ ἀξιοποίησις στὴν ἐφαρμογὴν. Εἶναι ἀναγκαῖα προϋπόθεσις ὁ σχεδιασμὸς ὑποδομῆς, ἡ ἐτοιμασία καταλλήλων χώρων - οἰκημάτων ξενόνων, ὁ καταρτισμὸς προσωπικοῦ, τῶν λειτουργῶν τοῦ διακονήματος τῆς περιθάλψεως τῶν ἀγάμων μητέρων.

2. Συμβουλευτικὸς σταθμὸς καὶ ἰνστιτούτο ἔρευνῆς γιὰ τὴν ἀγάμη μητρότητα. Ἡ ἀγάμη μητρότητα δὲν εἶναι μία ἀφηρημένη θεωρία, εἶναι μία σκληρὴ καθημερινὴ πραγματικότητα καὶ χρειάζεται ἄμεση καθημερινὴ καὶ θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ ἀντιμετώπισι. Γι' αὐτὸ χρειάζεται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία νὰ συγκροτηθῆ ἓνας συμβουλευτικὸς σταθμὸς γιὰ τὴν ἀγάμη μητέρα, ὁ ὁποῖος εἶναι δυνατόν νὰ λειτουργῆ στὰ πλαίσια τοῦ ἔργου νεότητος. Τὸ πρόβλημα τῆς ἀγάμης μητρότητας εἶναι τόσο ἐντονο καὶ ἀπασχολεῖ εἴτε ἄμεσα, εἴτε ἔμμεσα ὅλη τὴ νεότητα. Δὲν εἶναι ἐπιτρεπτὸν ἡ Ἐκκλησία νὰ ἀδιαφορῆ γιὰ τὰ σοβαρὰ προβλήματα τῶν νέων.

Εἶναι δυνατόν ἐπίσης νὰ ἰδρυθῆ ἰνστιτούτο ἀγάμης μητρότητας μὲ θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ ὑποδομή, ὥστε νὰ ἐρευνᾶται εἰς βάθος ἡ ἀγάμη μητρότητα καὶ στὴ θεωρία καὶ στὴν ἐφαρμογὴ καὶ νὰ καθίσταται δυνατόν νὰ ὑλοποιοῦνται τὰ πορίσματα τῶν ἐφαρμογῶν πρὸς θεραπείαν τοῦ προβλήματος τῆς ἀγάμης μητρότητας. Τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ ἀπλὸς συμβουλευτικὸς λόγος γίνεται θεραπευτῆς, ὅπως λέγει ὁ Μ. Βασιλείος: «ὁ ἰατρὸς τῶν ψυχῶν ἡμῶν λόγος τὴν ὑπὸ τῆς ἀμαρτίας κεκακωμένην ψυχὴν... ἐξιάται»¹¹⁷. Βασικὸς βέβαια στόχος τῆς Ἐκκλησίας καὶ μὲ τὸν συμβουλευτικὸ σταθμὸ καὶ τὸ ἰνστιτούτο θὰ εἶναι ἡ θεραπεία τοῦ προβλήματος, ἀλλὰ καὶ ἡ πρόληψις, ὥστε νὰ μὴ γίνῃ θεσμὸς ἡ ἀγάμη μητρότητα εἰς βάρος τοῦ παραδοσιακοῦ θεσμοῦ τοῦ γάμου.

2. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΙΣ:

«ΘΕΩΡΙΑ ΠΡΑΞΕΩΣ ΕΠΙΒΑΣΙΣ»

α. Προληπτικὴ ποιμαντικὴ

1. Πνευματικὴ καλλιέργεια καὶ θωράκισις τῶν νέων. Εἶναι προτιμότερο νὰ προλαμβάνῃ κανεῖς, ὥστε νὰ μὴν δημιουργοῦνται προβλήματα ἀγάμης μητρότητας, παρὰ νὰ θεραπεύῃ τὰ δυσθεράπευτα. Εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνῃ σωστὴ ἐνημέρωσις, ἀγωγή, καλλιέργεια τῶν νέων, γιὰ

¹¹⁷ Μ. Βασιλείου, Εἰς τὸ «Πρόσχε σεαυτῶ», § 4. ΕΠΕ 6,224.

νὰ διαμορφώσουν χαρακτηῖρα, προσωπικότητα, ὥστε νὰ ἔχουν πνευματική, ἠθική θωράκιση, πνευματικὸ ἀμυντικὸ μηχανισμό, ἐσωτερικὲς ἀντιστάσεις καὶ νὰ ἀντιδρῶν σωστὰ στὶς σύγχρονες προκλήσεις τῶν ἡδονῶν καὶ ἐρωτικῶν περιπετειῶν. Εἶναι ἀνάγκη ἀγωγῆς ἠθικῆς καὶ ὄχι μόνον ἀποκτήσεως γνώσεων, καθὼς λέγει ὁ Ἰω. ὁ Χρυσόστομος: «Νῦν δὲ ὅπως μὲν τέχνας καὶ γράμματα καὶ λόγους τοὺς αὐτῶν παῖδας παιδεύσαιεν, ἅπασαν ἕκαστος ποιεῖται σπουδῆν, ὅπως δὲ τὴν ψυχὴν ἀσκηθεῖεν, τούτου οὐκέτι οὐδεὶς λόγος ἔχει τινά»¹¹⁸.

Οἱ νέοι, γὰρ νὰ μὴν κάμουν λάθη, χρειάζεται βοήθεια καὶ καθοδήγησι· «καὶ πάσης μὲν κακίας ἀπάγωμεν τοὺς νέους, μάλιστα ἀσελγείας· χαλεπὸς γὰρ οὗτος ὁ πόλεμος καὶ οὐδὲν οὕτως ἐνοχλεῖ τὴν ἡλικίαν ταύτην ὡς τοῦτο τὸ πάθος. Πανταχόθεν τοῖνυν αὐτοὺς ἐπιτειχίζωμεν συμβουλαῖς, παραινήσεσι, φόβοις, ἀπειλαῖς»¹¹⁹. Ὁ Μ. Βασίλειος¹²⁰ συνιστᾷ προσοχὴ στὶς παγίδες τῶν ἀθεμίτων ἡδονῶν: «Πρόσεχε οὖν σεαυτῷ»· τοῦτέστι πανταχόθεν σεαυτὸν περισκόπει. Ἀκοίμητον ἔχε πρὸς τὴν σεαυτοῦ φυλακὴν τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα. Ἐν μέσῳ παγίδων διαβαίνεις. Κεκρυμμένοι βρόχοι παρὰ τοῦ ἐχθροῦ πολλαχόθεν καταπεπῆγασιν. Πάντα οὖν περισκόπει, «ἵνα σώξῃ ὡσπερ δορκὰς ἐκ βρόχων, καὶ ὡσπερ ὄρνεον ἐκ παγίδος»¹²¹... Ὅρα οὖν μὴ χείρων φανῆς τῶν ἀλόγων πρὸς τὴν σεαυτοῦ φυλακὴν (= προστασίαν)· μήποτε ταῖς παγίσιν ἀλούς, θήραμα γένη τῷ διαβόλου, ἐξωγρημένος ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα».

Πάλιν ὁ Μ. Βασίλειος συμβουλεύει γὰρ τὸν ἀγῶνα κυριαρχίας ἐπὶ τῶν ἐπιθυμιῶν· «Πάλιν ἐπιθυμίαι πονηραὶ ἐξοιστρῶσαί σου τὴν ψυχὴν (= παρασύρουν), εἰς ὁρμὰς ἀκρατεῖς καὶ ἀκολάστους ἐμβάλλουσιν. Ἐὰν οὖν προσέχῃς σεαυτῷ καὶ μνησθῆς ὅτι τοῦτο μὲν σοι τὸ παρὸν καταντήσῃ πέρας, καὶ ὁ νῦν ἐκ τῆς ἡδονῆς ἐγγινόμενος τῷ σώματι ἡμῶν γαργαλισμός, οὗτος γεννήσει τὸν ἰοβόλον σκώληκα, ἀθάνατα κολάζοντα ἡμᾶς ἐν τῇ γεέννῃ, καὶ ἡ πύρωσις τῆς σαρκὸς μήτηρ γενήσεται τοῦ αἰωνίου πυρός, εὐθύς οἰχθή-

σονται φυγαδευθεῖσαι αἱ ἡδοναὶ καὶ θαυμαστῆς τῆς ἔνδον γαλήνης περὶ τὴν ψυχὴν καὶ ἡσυχία γενήσεται...»¹²².

Χρειάζεται παιδαγωγία μετὰ σωφροσύνης τῶν νέων. Ἡ παιδαγωγία εἶναι ἀνωτέρα πάσης τέχνης, ὅπως λέγει ὁ Χρυσόστομος· «...τῆς τέχνης ταύτης οὐκ ἔστιν ἄλλη μείζων· τί γὰρ ἴσον ρυθμίσει ψυχὴν καὶ διαπλάσει νέου διάνοιαν;»¹²³.

Ὁ Μ. Βασίλειος συνιστᾷ τὴν αὐτοσυγκράτησι καὶ αὐτοκυριαρχία. Τὸ λογικὸν πρέπει νὰ κυβερνᾷ τὸ παθητικὸν μέρος τῆς ψυχῆς: «Πρόσεχε τοῖνυν σεαυτῷ, καὶ γνόθι ὅτι τὸ μὲν λογικὸν ἐστι καὶ νοερὸν τῆς ψυχῆς, τὸ δὲ παθητικὸν τε καὶ ἄλογον. Καὶ τῷ μὲν φύσει τὸ κρατεῖν ὑπάρχει, τοῖς δὲ τὸ ὑπακούειν τῷ λόγῳ καὶ καταπεῖθεσθαι. Μὴ ποτε οὖν ἐάσης ἐξανδραποδισθέντα τὸν νοῦν δοῦλον γενέσθαι τῶν παθῶν, μηδ' αὖ πάλιν ἐπιτρέψῃς τοῖς πάθεσι κατεξαναστήναι τοῦ λόγου καὶ εἰς ἑαυτὰ τὸ κράτος τῆς ψυχῆς περιστήσαι»¹²⁴.

Πολλοὶ οἱ πειρασμοὶ τῶν νέων. Χρειάζεται ἀγῶνας γὰρ τῆ σωφροσύνη. «Οὐδὲν οὕτω σπουδάζειν χρὴ καὶ φροντίζειν τῶν νέων, ὡς σωφροσύνης ἐνεκεν καὶ σεμνότητος»¹²⁵. Οἱ λογισμοί, οἱ ἐπιθυμίαι, πρέπει νὰ ἐλέγχωνται ἀπὸ τὸν λόγον, ὥστε νὰ μὴν ὑποδουλώνουν τοὺς νέους. Ὑπάρχουν οἱ ἀνελεύθερες ἐπιθυμίαι καὶ οἱ λογισμοὶ λέγει ὁ Χρυσόστομος καὶ προσθέτει: «Ληστῶν γὰρ χαλεπώτεροι οἱ τοιοῦτοι λογισμοὶ τὴν ἐλευθερίαν τῶν παίδων ἐξανδραποδίζοντες, καὶ δούλους τῶν ἀλόγων ποιοῦσι παθῶν κατακεντροῦντες αὐτοὺς πάντοθεν τὴν διάνοιαν»¹²⁶.

Ἡ πνευματικὴ καθοδήγησις μὲ θεωρία λόγου δὲν ἐπαρκεῖ. Χρειάζεται στήριξις τῶν νέων μὲ τὴν θεῖαν Χάριν καὶ τὴν μυστηριακὴν ζωὴν, ὥστε τὰ «ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις» νὰ γίνωνται «δυνατὰ παρὰ τῷ Θεῷ»¹²⁷.

(Συνεχίζεται)

118. Ἰω. Χρυσόστομος, Περὶ κενοδοξίας καὶ ἀνατροφῆς τῶν τέκνων § 18, ΕΠΕ 30,638.

119. Ἰω. Χρυσόστομος, Ὁμιλία 2 εἰς Ἄνναν § 6, P.G. 54,652. ΕΠΕ 8Α, 62-64.

120. Μ. Βασιλείου, Εἰς τὸ «Πρόσεχε σεαυτῷ», § 2. ΕΠΕ, 6, σελ. 220.

121. Παροιμίαι, 6,5.

122. Μ. Βασιλείου, Ὅπου ἀνωτέρω, § 7. ΕΠΕ, 6, σελ. 238.

123. Ἰω. Χρυσόστομος, Εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον, Ὁμιλία ΝΘ', § 7, ΕΠΕ 11,394.

124. Μ. Βασιλείου, Εἰς τὸ «Πρόσεχε σεαυτῷ», § 7, ΕΠΕ 6, 238.

125. Ἰ. Χρυσόστομος, Ὁμιλία «Εἰς τὸ δεῖν καὶ ἐν τῇ Πεντηκοστῇ...», § 6, P.G. 54,612.

126. Ἰ. Χρυσόστομος, Ὁμιλία 3 εἰς Ἄνναν, § 4, P.G. 54,658.

127. Λουκᾶ, 18,27. Μάρκον 10,27.

**ΚΕΝΤΡΟΝ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΣ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

**Στόχοι καὶ ἀρχὲς ὑλοποίησης
τοῦ Ε.Π. «Καταπολέμηση τοῦ Ἀποκλεισμοῦ
ἀπὸ τὴν Ἀγορὰ Ἔργασίας» Β' ΚΠΣ 1994-1999***

Ἔτσι, παρὰ τὴν θεωρητικὴ ἀναγνώριση τῆς σημασίας τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς γιὰ τὴν εὐρωπαϊκὴ ἔνοποιήση καὶ παρὰ τὸ φιλόδοξο πρόγραμμα κοινωνικῆς παρέμβασης ποὺ κατήρτισε τὸ 1974 ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐπιτροπὴ, ἡ κοινωνικὴ πολιτικὴ δὲν ἀπέκτησε τελικῶς τὴν ἰσοτιμία τῆς ἔναντι τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς καὶ ἡ κοινωνικὴ συνοχὴ τῆς Κοινότητος, ἀντὶ νὰ σημειώσῃ πρόοδο, ὀπισθοδρομοῦσε³. Σ' αὐτὸ συνέβαλαν

Τοῦ κ. **ΑΝΤΩΝΙΟΥ Κ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

βεβαίως ἡ ἐπιδείνωση τῆς οἰκονομικῆς κατάστασης, ἡ αὐξηση τῆς ἀνεργίας, ἡ διεύρυνση τῆς Κοινότητος, ἡ ἔλλειψη συναινέσεως, καὶ ἡ δυσκολία ἐπιτεύξεως τῆς ἀπαιτούμενης ὁμοφωνίας στὶς ἀποφάσεις. Ἦταν ὅμως καὶ κυρίως φανερό ὅτι ἀπουσίαζαν τόσον μιὰ συγκροτημένη ἀντίληψη εὐρωπαϊκῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς, ὅσον καὶ ἡ πολιτικὴ βούληση γιὰ ἐναρμόνιση τῶν ἐθνικῶν νομοθεσιῶν στὸν τομέα τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς καὶ προώθηση τῆς «κοινωνικῆς ἔνωσης». Τὰ κράτη μέλη δὲν ἐπέμεναν ἀπλῶς στὴ διατήρηση τῆς ἀρμοδιότητός τους στὰ κοινωνικὰ θέματα,

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 281 τοῦ ὑπ' ἀρ. 6 τεύχους.

3. Τὰ ἀποτελέσματα ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ Προγράμματος τοῦ 1974 ἦταν μᾶλλον πενιχρά. Καταρχὴν ἡ «πλήρης ἀπασχόληση καὶ καλύτερη ἀπασχόληση» δὲν ἦταν βεβαίως δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῶν ὑπὸ τὶς συνθήκες τῆς οἰκονομικῆς συγκυρίας. Ἀντὶ τοῦτου παρατηρήθηκε μιὰ σημαντικὴ καὶ συνεχῆς αὐξηση τῆς ἀνεργίας, ἰδίως τῆς μακροχρόνιας ἀνεργίας καὶ τῆς ἀνεργίας τῶν νέων. Ἡ ἐπιδίωξη μιᾶς δικαιότερης ἀνακατανομῆς τοῦ εἰσοδήματος εἶχε παρόμοια τύχη. Ἡ ψαλλίδα ἀνοιξε περισσότερο πρὸς ὄφελος τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τῶν περιοσιῶν. Κατὰ συνέπεια, καὶ ἡ βελτίωση τῶν συνθηκῶν ζωῆς καὶ ἐργασίας ἀπεδείχθη φρούδα ἐλπίδα, ἀφοῦ μάλιστα οἱ λιγότερο ἀνεπτυγμένους χώρους δὲν ἦταν σὲ θέση νὰ ἀνταποκριθῶν οὔτε καὶ στὶς κατώτερες προδιαγραφὰς τῆς Κοινότητος. Οὔτε ὅμως καὶ ὁ κοινωνικὸς διάλογος καὶ ἡ ἐκδημοκράτηση τοῦ οἰκονομικοῦ βίου, ποὺ ἀρχισε νὰ ἐπιδιώκει ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐπιτροπὴ ἀπὸ τὰ μέσα τῆς δεκαετίας τοῦ 1970, παρουσίασαν ἀξιόλογη πρόοδο. Ἐ-

ἀλλὰ μερικὰ καὶ ἀμφισβητοῦσαν τὴν σημασία τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς γιὰ τὴν εὐρωπαϊκὴ ὀλοκλήρωση. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ καὶ τὸ Εὐρωπαϊκὸ Συμβούλιο, ψηφίζοντας τὸ 1984 στὸ Fontainebleau τὸ νέο μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα κοινωνικῆς δράσεως, αἰσθάνθηκε τὴν ἀνάγκη νὰ ἐπαναλάβῃ, ὅτι «ἡ Κοινότητα τότε μόνον θὰ μπορέσει νὰ ἐδραιώσῃ τὴν οἰκονομικὴ συνοχὴ τῆς ἀπέναντι στὸν διεθνή ἀνταγωνισμό, ὅταν συγχρόνως ἐνισχύσει καὶ τὴν συνοχὴ τῆς στὸν κοινωνικὸ τομέα. Ἡ κοινωνικὴ πολιτικὴ θὰ πρέπει, ἐπομένως, νὰ ἀναπτυχθεῖ σὲ κοινοτικὸ ἐπίπεδο ἐξίσου, ὅσο καὶ ἡ οἰκονομικὴ, ἡ νομισματικὴ καὶ ἡ βιομηχανικὴ πολιτικὴ».

Ἡ ἐκλογή τοῦ J. Delors στὴν προεδρία τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπιτροπῆς ὑπῆρξε ἀποφασιστικῆς σημασίας γιὰ τὴν πορεία τῆς Κοινότητος, ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ στὸν κοινωνικὸ τομέα. Ἦδη τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1985 ὁ Delors, παρουσιάζοντας τὸ νέο πρόγραμμα δράσεως τῆς Ἐπιτροπῆς, ὑπογράμμισε τὴν σημασία τῆς δημιουργίας ἐνὸς «εὐρωπαϊκοῦ κοινωνικοῦ χώρου» γιὰ τὴν ὑλοποίηση τῆς μεγάλης ἐνιαίας ἀγορᾶς. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἐπὶ μέρους κυβερνήσεις ἀρχισαν νὰ συμφωνοῦν καταρχὴν στὴν θέση, ὅτι ἡ ὑλοποίηση τῆς

ξάλλου ἡ ρῆξη τοῦ 1974 συνέβαλε, ὥστε τὸ πρόγραμμα νὰ χάσει τὴν συνοχὴ του καὶ νὰ ἀναλυθεῖ σὲ μιὰ πληθώρα μεμονωμένων καὶ ἀποσπασματικῶν δράσεων. Παρὰ ταῦτα ὅμως ὑπῆρξαν καὶ μερικὰ πράγματα σημαντικὰ ἐπιτεύγματα. Αὐτὰ ἐντοπίζονται κυρίως στὰ θέματα ἴσης μεταχειρίσεως ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν [ἀπασχόληση, ἐπαγγελματικὴ κατάρτιση, κοινωνικὴ ἀσφάλιση, ἐπιχειρηματικὴ δραστηριότητα], ἀσφαλείας καὶ προστασίας τῆς υγείας στὸν τόπο ἐργασίας, διασφαλίσεως τῶν ἀπαιτήσεων τῶν ἐργαζομένων σὲ περίπωση ἀλλαγῶν στὴν ἐπιχείρηση ἢ πτωχεύσεως, καὶ καταπολέμησης τῆς Φτώχειας. Στὰ σημαντικὰ ἐπιτεύγματα τῆς περιόδου αὐτῆς θὰ πρέπει νὰ προστεθοῦν ἐπίσης καὶ οἱ μεταρρυθμίσεις τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινωνικοῦ Ταμείου, γιὰ τὶς ὁποῖες θὰ γίνῃ λόγος στὸν ἀρμόδιο τόπο, καθὼς καὶ ἡ δραστηριότητα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Ταμείου Περιφερειακῆς Ἀνάπτυξης, ποὺ ἔχει ἰδιαίτερη σημασία γιὰ τὴν κοινωνικὴ πολιτικὴ.

Ένιαίας Έσωτερικής Άγοράς δέν μπορεί νά έξαντλείται σέ καθαρώς οικονομικές ρυθμίσεις και ότι είναι ανάγκη τά κοινωνικά ζητήματα νά αντιμετωπίζονται ως ισότιμα και ίσης σπουδαιότητας με τά οικονομικά.

Παρά ταύτα, τó αίτημα τής ισόρροπης οικόδομησης του εύρωπαϊκού χώρου μόνον μερικώς μπόρεσε νά «διεισδύσει» — και τολμώ νά πώ ότι μάλλον «παρεισέφρυσε» — στο κείμενο τής «Ένιαίας Εύρωπαϊκής Πράξεως», ή όποία ύπεγράφη τόν Φεβρουάριο του 1986, τέθηκε σέ ισχύ τόν Ιούλιο του 1987, και άποτελεί τήν πρώτη ούσιαστική μεταρρύθμιση τών Ίδρυτικών Συνθηκών τής Ρώμης. Έτσι, ένώ στο άρθρο 130Α καθορίζεται ως πολιτικός στόχος τής Κοινότητας «ή ενίσχυση τής οικονομικής και κοινωνικής αλληλεγγύης, με σκοπό νά προωθηθεί μιá άρμονική ανάπτυξη τής Κοινότητας ως όλου», ή Ένιαία Εύρωπαϊκή Πράξη δέν επιφέρει καμία διόρθωση στα άρθρα 117 και 118 τής Συνθήκης τής Ρώμης, που έμπιστεύονται τήν άρμονική αυτή ανάπτυξη στην λειτουργία και τούς μηχανισμούς τής άγοράς' ούτε μεταβιβάζει στην Εύρωπαϊκή Έπιτροπή άρμοδιότητες στα θέματα κοινωνικής πολιτικής. Προτεραιότητα έξακολουθεί νά έχει ή υλοποίηση τής Ένιαίας Έσωτερικής Άγοράς, για τήν διευκόλυνση τής όποίας εισάγεται ή άρχή τής «ειδικής πλειοψηφίας», ένώ ή κοινωνική πολιτική έξακολουθεί νά άποτελεί ένα λειτουργικό παρεπόμενο τής οικονομικής πολιτικής και νά υπόκειται στους περιορισμούς που θέτει ή άρχή τής όμοφωνίας.

Οί σημαντικότερες διατάξεις κοινωνικής πολιτικής που εισάγονται με τήν Ένιαία Εύρωπαϊκή Πράξη περιλαμβάνονται στα νέα άρθρα 118α και 118β⁴. Η κυριότερη συμβολή τής Ένιαίας

4. Με τó άρθρο 118α τά κράτη μέλη έκφράζουν τήν βούλησή τους για τήν βελτίωση του «περιβάλλοντος εργασίας», ιδίως όσον άφορά στην ασφάλεια, τήν εργονομία και τήν υγιεινή του τόπου εργασίας. Προβλέπεται ή θέσπιση ειδικής Όδηγίας, που θα καθορίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές, με στόχο τήν βαθμιαία «έναρμόνιση» τών συνθηκών που υφίστανται σέ αυτόν τόν τομέα. Φυσικά, αυτό δέν έμποδίζει τά κράτη μέλη που επιθυμούν, νά καθιερώνουν αυστηρότερα μέτρα προστασίας τών συνθηκών εργασίας. Θα πρέπει όμως νά λαμβάνεται πρόνοια, ώστε νά άποφεύγονται έξαναγκασμοί, που θα μπορούσαν ένδεχομένως νά έμποδίσουν τήν δημιουργία και τήν ανάπτυξη τών μικρομεσαίων έπιχειρησεων.

Πρόοδο άπέτέλεσε ή άπόφαση του Συμβουλίου, «προκειμένου νά συμβάλει στην πραγματοποίηση του στόχου αυτού», νά άπομακρυνθεί άπό τήν πρακτική τής όμοφωνίας

Εύρωπαϊκής Πράξεως στον τομέα τής κοινωνικής πολιτικής έγκείται σέ δύο κυρίως σημεία:

- Πρώτον, στην έστω και περιορισμένη διεύρυνση τών κοινοτικών άρμοδιοτήτων και τήν σχετική αναβάθμιση του ρόλου τών κοινοτικών οργάνων.

- Δεύτερον, στην επίσης περιορισμένη ενίσχυση τής σημασίας τής κοινοτικής πολιτικής διαμέσου μιáς διαδικασίας συγκεκριμενοποίησης τών γενικόλογων και άορίστων κοινωνικών διατάξεων που περιελάμβαναν οί Ίδρυτικές Συνθήκες.

Στις 7 Φεβρουαρίου 1992 ύπεγράφη στη Συνδιάσκεψη του Maastricht ή δεύτερη μετά τήν «Ένιαία Εύρωπαϊκή Πράξη» ούσιαστική μεταρρύθμιση τής Συνθήκης τής Ρώμης, ή «Συνθήκη για τήν Εύρωπαϊκή Ένωσή». Με τήν Συνθήκη του Maastricht επιδιώκεται, πέραν άπό τήν οικονομική, και μιá πολιτική και πολιτιστική ένωση μεταξύ τών κοινωνιών τής Κοινότητας, πράγμα που έκφράζεται και με τήν αντικατάσταση

και νά δεχθεί ότι ή σχετική όδηγία μπορεί νά θεσπισθεί με «ειδική πλειοψηφία». Η σημασία τής άπόφάσεως αυτής για τήν κοινωνική πολιτική δέν θα πρέπει έν τούτοις νά υπερεκτιμάται. Η ισχύς της περιορίζεται στις άποφάσεις για τά καθαρώς τεχνικά θέματα ασφάλειας και υγείας στον τόπο εργασίας, ένώ για τήν ρύθμιση όλων τών άλλων κοινωνικών προβλημάτων, και ιδίως τών θεμάτων που άφορούν «τά δικαιώματα και συμφέροντα τών εργαζομένων», ρητώς άπαιτεί τó άρθρο 100α τής Ένιαίας Εύρωπαϊκής Πράξεως τήν έξαίρεση άπό τόν κανόνα αυτό και τήν λήψη τών άποφάσεων με όμοφωνία. Άπόπειρα του Εύρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τών Εύρωπαϊκών Συνδικάτων νά έρμηνεύσουν εύρύτερα τόν άόριστο όρο «περιβάλλον εργασίας», ώστε νά επιτρέψουν εφαρμογή τής άρχής τής πλειοψηφίας και σέ άλλα θέματα κοινωνικής πολιτικής, δέν έτελεσφόρησε. Έτσι λοιπόν ή κοινωνική πολιτική, και μετά τήν Ένιαία Εύρωπαϊκή Πράξη, έξακολουθεί νά είναι δεσμία του δικαιώματος άρνησικυρίας (veto) και παραμένει ούσιαστικώς μιá εθνική εϋθύνη.

Με τó άρθρο 118β τά κράτη αναθέτουν στην Έπιτροπή νά προωθήσει σέ κοινοτικό επίπεδο τήν ανάπτυξη του διαλόγου μεταξύ τών κοινωνικών εταίρων, ένός διαλόγου «που θα μπορούσε νά καταλήξει και σέ συμβατικές σχέσεις, έφόσον τó επιθυμούν οί έν λόγω κοινωνικοί έταίροι». Παρόλο που ή διάταξη του άρθρου δέν έχει παρά προγραμματικό περιεχόμενο, άποτελεί κατά τούτο βήμα προόδου, ότι αναγνωρίζει στους κοινωνικούς έταίρους αυτόνομο ρόλο στην ανάπτυξη τής κοινωνικής διαστάσεως. Η κοινωνική πολιτική που άσκείται μέσα στην Κοινότητα δέν άποτελεί πλέον αποκλειστική και προνομιακή υπόθεση τής κρατικής νομοθετικής έξουσίας, αλλά συνδιαμορφώνεται με τήν συμβολή και τών οργανωμένων μη κυβερνητικών κοινωνικών δυνάμεων.

τοῦ ὄρου «Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότητα» στὸ κείμενο τῆς ἰδρυτικῆς Συνθήκης μετὰ τὸν ὄρο «Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση».

Οἱ κυριότερες καινοτομίες ποὺ εἰσάγονται μετὰ τὴν Συνθήκη τοῦ Maastricht εἶναι οἱ ἀκόλουθες:

★ Περιορισμένη διεύρυνση τῶν ἀρμοδιοτήτων καὶ ἐξουσιῶν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου καὶ τῶν λοιπῶν ὀργάνων τῆς Κοινότητος, ἰδίως σὲ θέματα τοῦ κοινωνικοῦ χώρου.

★ Καθιέρωση τῆς ἀρχῆς τῆς ἐπικουρίας ὡς ὀριοθετικῆς ἀρχῆς καθορισμοῦ τῶν ἀρμοδιοτήτων μεταξὺ τῶν κρατῶν μελῶν καὶ τῆς Κοινότητος.

★ Ἐπιδίωξη μιᾶς εὐρωπαϊκῆς πολιτικῆς συνεργασίας μετὰ στόχο τὴν χάραξη κοινῆς ἐξωτερικῆς καὶ [ἀργότερα] ἀμυντικῆς πολιτικῆς.

★ Συνεργασία μεταξὺ τῶν κρατῶν μελῶν στὸν τομέα τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων.

★ Προστασία τῶν δικαιωμάτων καὶ συμφερόντων τῶν ὑπηκόων τῶν κρατῶν μελῶν μετὰ τὴν θέσπιση τῆς ἰθαγενείας τῆς Ἐνωσης.

★ Καθορισμὸς ἐνὸς λεπτομεροῦς σχεδίου καὶ χρονοδιαγράμματος τριῶν σταδίων γιὰ τὴν ὑλοποίηση τῆς τελευταίας φάσεως τῆς οἰκονομικῆς καὶ νομισματικῆς ἔνωσης [ἐνιαία νομισματικὴ καὶ συναλλαγματικὴ πολιτικὴ, ἐνιαίον νόμισμα, ἐνιαία καὶ ἀνεξάρτητη κεντρικὴ τράπεζα].

Ὅσον ἀφορᾷ στὴν κοινωνικὴ πολιτικὴ, ἡ Συνθήκη τοῦ Maastricht, ἀφοῦ ἐπαναλάβει στὸ Προοίμιο τὴν γνωστὴ πολιτικὴ βούληση τῶν ἀρχηγῶν τῶν κυβερνήσεων «νὰ προωθήσουν τὴν οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ πρόοδο τῶν λαῶν τους στὰ πλαίσια τῆς ὀλοκλήρωσης τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς» καὶ «νὰ ἐφαρμόσουν πολιτικὲς ποὺ θὰ διασφαλίζουν τὴν πρόοδο στὸν τομέα τῆς οἰκονομικῆς ὀλοκλήρωσης παράλληλα μετὰ τὴν πρόοδο στὸν ἄλλο τομεῖς», προσθέτει ὅτι θὰ ἐπιδιώξουν καὶ μιὰ «ὀλοένα στενότερη ἔνωση τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης, ὅπου οἱ ἀποφάσεις θὰ λαμβάνονται ὅσο τὸ δυνατόν πιὸ κοντὰ τοὺς πολίτες, σύμφωνα μετὰ τὴν ἀρχὴ τῆς ἐπικουρικότητος». Πέραν ὅμως τούτων τῶν προοιμιῶν ἐξαγγελιῶν ἡ Συνθήκη τοῦ Maastricht δὲν προσφέρει πολλὰ πράγματα γιὰ τὴν κοινωνικὴ πολιτικὴ. Οἱ μόνες σημαντικὲς τροποποιήσεις ποὺ ἐπέφερε στὶς κοινωνικὲς διατάξεις τῆς Ἰδρυτικῆς Συνθήκης ἀφοροῦν στὸ Εὐρωπαϊκὸ Κοινωνικὸ Ταμεῖο, γιὰ τὸ ὁποῖο καὶ θὰ κάνουμε ἀμέσως

λόγο. Κατὰ τὰ ἄλλα ἐπαναλαμβάνονται τὰ γνωστὰ περὶ ἐπιδιώξεως «ἐνὸς ὑψηλοῦ ἐπιπέδου ἀπασχόλησης καὶ κοινωνικῆς προστασίας», «ἀνόδου τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου καὶ τῆς ποιότητος τῆς ζωῆς», «ἐνίσχυσης τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς συνοχῆς», «ἐπίτευξης ὑψηλοῦ ἐπιπέδου προστασίας τῆς ὑγείας» κ.τ.τ.

Ἄξιόλογα καὶ νέα στοιχεῖα στοὺς στόχους τῆς Κοινότητος ποὺ περιλαμβάνονται στὸ νέο ἄρθρο 3 εἶναι: ἡ ἐπιδίωξη μιᾶς «πολιτικῆς στὸν τομέα τοῦ περιβάλλοντος», ἡ «συμβολὴ σὲ μιὰ παιδεία καὶ κατάρτιση ὑψηλοῦ ἐπιπέδου, καθὼς καὶ στὴν ἀνάπτυξη τῶν πολιτισμῶν τῶν κρατῶν μελῶν» καὶ «ἡ ἐπίτευξη ἐνὸς ὑψηλοῦ ἐπιπέδου προστασίας τῶν καταναλωτῶν», ἡ ὁποία γιὰ πρώτη φορὰ ἀνατίθεται ὡς ἀρμοδιότητα στὴν Κοινότητα. Ἄξιονημιμόνευτη ἐπίσης εἶναι καὶ ἡ τροπολογία τοῦ ἄρθρου 118α § 2, ἡ ὁποία εἰσήχθη οὐσιαστικῶς γιὰ νὰ διευκολύνει τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ Προγράμματος Δράσεως τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς ὑλοποίηση τῶν διατάξεων τοῦ Κοινωνικοῦ Χάρτη. Σύμφωνα μετὰ τὴν τροπολογία αὐτῆ, τὸ Συμβούλιο μπορεῖ νὰ ἀποφασίζει μετὰ εἰδικὴ πλειοψηφία καὶ νὰ θεσπίζει μετὰ Ὁδηγίες τὶς ἐλάχιστες προδιαγραφές ποὺ πρέπει νὰ ἐφαρμοσθοῦν σταδιακῶς, λαμβάνοντας ὑπόψη τὶς συνθήκες καὶ τὶς τεχνικὲς ρυθμίσεις ποὺ ὑφίστανται σὲ κάθε κράτος μέλος. Τέλος θὰ πρέπει νὰ ἀναφερθεῖ στὰ θετικὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Maastricht τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν ἀνάπτυξη κοινωνικῶν δράσεων σὲ σημαντικώτατους κοινωνικοὺς τομεῖς, ὅπως εἶναι ὁ κοινωνικὸς ἀποκλεισμός, οἱ μειονεκτοῦντες, ἡ φτώχεια καὶ οἱ μετανάστες ἀπὸ τρίτες χώρες.

1.2. Τὸ Εὐρωπαϊκὸ Κοινωνικὸ Ταμεῖο (ΕΚΤ)

Ἡ λειτουργία τοῦ ΕΚΤ προβλέπεται ἀπὸ τὴν ἰδρυτικὴ Συνθήκη τῆς Ρώμης [ἄρθρα 123 καὶ 128], ἡ ὁποία τοῦ ἀναθέτει μιὰ διπλὴ συνοδευτικὴ ἀποστολή:

● Πρῶτον, τὴ χορήγηση ἐνισχύσεων καὶ κάλυψη τοῦ 50% τῶν δαπανῶν ποὺ στοχεύουν στὴν ἐπαγγελματικὴ ἐπανεκπαίδευση καὶ ἐπένδυση τῶν ἀνέργων, προκειμένου νὰ ἐξασφαλισθεῖ μιὰ «παραγωγικὴ ἐπαναπασχόληση» τους καὶ νὰ διευκολυνθεῖ ἡ ἐλεύθερη διακίνηση τῶν ἐργαζομένων.

● Δεύτερον, τὴ χορήγηση οἰκονομικῶν ἐνισχύσεων πρὸς ἐργαζομένους, τῶν ὁποίων ἡ ἀπασχόληση εἶχε μειωθεῖ ἢ ἀνασταλεῖ προσωρι-

νώως εξαιτίας μεταβολών στην επιχείρησή τους, ώστε να διατηρήσουν το επίπεδο άμειβής τους μέχρι να επαναπασχοληθούν πλήρως.

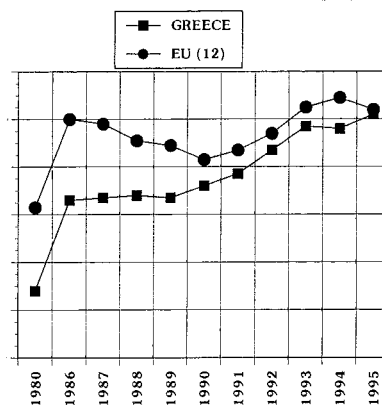
Η διαχείριση των πόρων του ΕΚΤ είχε άνατεθεί στην Ευρωπαϊκή Έπιτροπή, η οποία όμως δεν είχε δικαίωμα διαθέσεώς τους κατά την κρίση της. Μέχρι και το 1970 και βάσει του Άρθρου 125 της Συνθήκης, οι παροχές του ΕΚΤ ήταν κατά ένα τρόπο «αυτόματες» και ανάλογες προς τις απορροφητικές δυνατότητες και την εκπαιδευτική ύποδομή κάθε κράτους μέλους, που προκατέβαλε τα έξοδα. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να ωφελούνται περισσότερο τα πλούσια κράτη, με πρώτη την Δυτική Γερμανία. Στην πραγματικότητα το ΕΚΤ δεν ήταν τίποτε περισσότερο από ένα «ταμείο επιστροφών» και ένα συνεργείο επιδιορθώσεως άτυχημάτων και ζημιών που προέκυπταν από άπρόβλεπτες και άπρόσφορες εξελίξεις κατά την πορεία προς την κοινή αγορά. Οι δυσλειτουργίες όμως αυτές του ΕΚΤ δεν ένοχλούσαν τους κοινοτικούς εταίρους, καθόσον μέχρι και το 1970 η ΕΟΚ δεν αντιμετώπιζε σοβαρά προβλήματα άπασχόλησης.

Άπό την δεκαετία όμως του 1970 και ιδίως από το 1974 και έντεϋθεν έληξε για την Κοινότητα η όμαλή περίοδος άπασχόλησης. Η διεθνής οικονομική συγκυρία προκάλεσε σοβαρά προβλήματα άνεργίας, η οποία πλήττει ιδιαίτερος όρισμένες κατηγορίες του πληθυσμού, όπως οι πρωτοεισερχόμενοι στην αγορά έργασίας νέοι, οι γυναίκες και οι μετανάστες. Το ποσοστό άνεργίας αύξηθήκε στην Κοινότητα από 2%, που ήταν το 1970, σε 6% το 1980, για να φθάσει το 1985 στο 11%, το 1986, με την διεύρυνση της ΕΟΚ και την είσοδο της Ίσπανίας και Πορτογαλίας στο 12% και να σταθεροποιηθεί σήμερα στο 11%. (Η εξέλιξη του δείκτη άνεργίας στην Κοινότητα και την Ελλάδα φαίνεται στο **Σχήμα 1** που παρατίθεται δίπλα).

Αυτό όμως που καθιστούσε την κατάσταση ιδιαίτερα άνησυχητική ήταν άφενός μόν η δραματική και συνεχής αύξηση της λεγόμενης «μακροχρόνιας άνεργίας» (περισσότερο από 12 μήνες) και άφετέρου το γεγονός ότι η άνεργία πλήττει άνισα τις χώρες, τις περιφέρειες και τις κατηγορίες του πληθυσμού. Σύμφωνα με την Έκθεση της Ευρωπαϊκής Έπιτροπής του 1995⁵ από τα 18 έκατομμύρια των άνέργων της Κοινό-

5. Commission européenne: L'emploi en Europe 1995. Direction générale. Emploi, relations industrielles et affaires sociales. Luxembourg: Office des publications officielles des Communautés européennes, 1995.

Η εξέλιξη της άνεργίας στην ΕΕ και την Ελλάδα

Πηγή: Για την Ελλάδα ΕΣΥΕ.

Για την ΕΕ: EUROSTAT και Commission européenne: L'emploi en Europe 1995.

τητας οί μισοί σχεδόν (47%) είναι μακροχρόνια άνεργοι, ενώ το 1/3 είναι άνεργοι για διάστημα μεγαλύτερο από 2 χρόνια. Έξάλλου 35% των άνέργων είναι κάτω των 25 έτών, που σημαίνει ότι το 18% των νέων ήλικίας κάτω των 25 έτών είναι άνεργοι. Άπό τις χώρες μέλη της Κοινότητας η Ίσπανία, με δείκτη άνεργίας 24%, έχει το ύψηλότερο ποσοστό άνεργίας, ενώ αύξηση της άνεργίας από 3,5% σε 18,5% παρατηρείται στη Φινλανδία και από 2% σε 10% στη Σουηδία. Μόνον το Λουξεμβούργο παρουσιάζει σταθερώς δείκτη άνεργίας που κυμαίνεται στο 2%. Τα πράγματα γίνονται ακόμη πιο δραματικά, αν προχωρήσουμε στην σύγκριση όχι πλέον χωρών, αλλά περιφερειών, είτε μέσα στο ίδιο κράτος είτε σε επίπεδο Κοινότητας. Σύμφωνα με στατιστικές μετρήσεις της Κοινότητας, οί 25 περισσότερο πληττόμενες από την άνεργία περιφέρειες έμφανίζουν μέχρι και πενταπλάσιο ποσοστό άνεργίας σε σύγκριση με τις 25 λιγότερο πληττόμενες περιφέρειες. Άλλά οί άνισότητες δεν άφορούν μόνον σε χώρες και περιφέρειες. Μεγάλες άνισότητες υπάρχουν και μεταξύ των διαφόρων δημογραφικών και κοινωνικών ομάδων, οί όποιες φυσικά έπιτείνονται από τις περιφερειακές άνισότητες. Η άνεργία των νέων π.χ. στις λιγότερο άνεπτυγμένες περιοχές άνερχόταν το 1990 σε 32,3%, ενώ στην υπόλοιπη Κοινότητα το άντίστοιχο ποσοστό σε 11,3%. Στις χώρες του Νότου το ποσοστό ά-

νεργίας τῶν γυναικῶν εἶναι τριπλάσιο ἀπὸ τὸ ποσοστὸ ἀνεργίας τῶν ἀνδρῶν. Στὸ σύνολο τῶν περιφερειῶν τοῦ Στόχου 1, στὸν ὁποῖο ὑπάγεται καὶ ἡ Ἑλλάδα, τὸ ποσοστὸ ἀνεργίας τῶν γυναικῶν ἀνέρχεται σὲ 21%, ἐνῶ στὴν ὑπόλοιπη Κοινότητα εἶναι 12,5%. Ἀνάλογα μπορεῖ νὰ παρατηρήσει κανεὶς γιὰ τὰ μειονεκτοῦντα ἄτομα, γιὰ τὶς μονογονικὲς οἰκογένειες ἢ γιὰ τὶς ἐθνικὲς μειονότητες καὶ τοὺς μετανάστες καὶ γενικῶς γιὰ ὅλες τὶς κατηγορίες τοῦ πληθυσμοῦ ποὺ ἀνήκουν στοὺς κοινωνικῶς μειονεκτοῦντες καὶ ἀποκλεισμένους.

Μὲ τὴν ἀνεργία ἡ Εὐρωπαϊκὴ Κοινότητα βρέθηκε ἀντιμέτωπη μὲ ἓνα πρόβλημα, γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ ὁποῖου δὲν ἦταν οὔτε θεσμικῶς ἐξοπλισμένη οὔτε πρακτικῶς προετοιμασμένη. Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐπιτροπὴ δὲν ἦταν ἐξουσιοδοτημένη μὲ ἀποφασιστικὴ ἀρμοδιότητα, ἐνῶ ἔλειπαν σὲ κοινοτικὸ ἐπίπεδο οἱ θεσμοὶ καὶ τὰ κατάλληλα ἐργαλεῖα. Τὸ Συμβούλιο Ὑπουργῶν, παράλληλα μὲ τὰ ψηφίσματα καὶ τὶς ὁδηγίες πρὸς τὰ κράτη μέλη γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς ἀνεργίας, καὶ ὑπὸ τὸ βᾶρος τῶν ἐξελίξεων, ἄρχισε νὰ ἀναγνωρίζει σταδιακῶς ὅλο καὶ μεγαλύτερο ρόλο στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐπιτροπὴ, ἡ ὁποία ἐξουσιοδοτεῖτο νὰ ἐφαρμόσει εὐρωπαϊκὲς πρωτοβουλίες καὶ προγράμματα γιὰ τοὺς ἀνέργους καὶ τὶς περισσότερες πληττόμενες κατηγορίες. Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐπιτροπὴ μὲ τὴν σειρά τῆς ἀσκήσεως ζωντὴ κριτικὴ γιὰ τὸν τρόπο λειτουργίας καὶ τὴν ἀναποτελεσματικὴ διασπάθιση τῶν πόρων τοῦ ΕΚΤ καὶ εἰσηγήθηκε μιὰ σειρά ἀπὸ μεταρρυθμίσεις, προκειμένου νὰ καταστῆ αὐτὸ πρόσφορο ἐργαλεῖο στὸν ἀγῶνα κατὰ τῆς ἀνεργίας, τῆς φτώχειας καὶ τοῦ κοινωνικοῦ ἀποκλεισμοῦ. Τέτοιες μεταρρυθμίσεις στὴν ἀποστολὴ καὶ στὸν τρόπο λειτουργίας τοῦ ΕΚΤ πραγματοποιήθηκαν τὸ 1972, τὸ 1977, τὸ 1983, τὸ 1988, καὶ τὸ 1993. Οἱ στόχοι τῶν μεταρρυθμίσεων αὐτῶν ἦταν:

- νὰ ἀπλοποιηθεῖ ἡ λειτουργία τοῦ ΕΚΤ·
- νὰ διευρυνθεῖ τὸ πεδίο δράσεώς του·
- νὰ προσαρμοσθοῦν οἱ στόχοι του στὶς μεταβαλλόμενες συνθήκες ἀπασχόλησης·
- νὰ καθορισθεῖ ἓνα νέο σύστημα ἐνισχύσεων· καὶ
- νὰ καταστῆ τὸ ΕΚΤ ἓνα πιὸ εὐέλικτο καὶ πιὸ ἀποτελεσματικὸ ἐργαλεῖο ἀσκήσεως κοινωνικῆς καὶ ἀπασχολησιακῆς πολιτικῆς καὶ τὸ κυριότερο μέσο γιὰ τὴν καταπολέμηση τῆς ἀνεργίας. Εἰδικότερα:

Μὲ τὴν μεταρρύθμιση τοῦ 1972 τὸ ΕΚΤ ἀπέκτησε ἰδίους πόρους, οἱ ὁποῖοι μπορούσαν νὰ προκαταβάλλονται καὶ νὰ διατίθενται ὄχι πλέον κατὰ τὶς προτιμήσεις καὶ προτεραιότητες τῶν κρατῶν μελῶν, ἀλλὰ ἐπὶ τῆ βᾶσει καθορισμένων κοινοτικῶν κριτηρίων. Τὸ ΕΚΤ ἐκαλεῖτο νὰ παρεμβαίνει σὲ ἐκείνες κυρίως τὶς περιπτώσεις, κατὰ τὶς ὁποῖες διεπιστῶντο ὅτι ἡ οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κοινότητος εἶχε ἀρνητικὲς ἐπιπτώσεις σὲ ομάδες ἢ περιοχές. Λόγω τῆς μακροχρόνιας ἀνεργίας καὶ τῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν, τὸ 90% τῶν πόρων διετίθετο γιὰ προγράμματα ἐπαγγελματικῆς κατάρτισης καὶ ἐπανεκπαίδευσης.

Τὸ 1977 ἐγίνε αἰσθητὴ ἡ ἀνάγκη νέας μεταρρυθμίσεως τοῦ ΕΚΤ, διότι διεπιστώθη ὅτι, μὲ τὴν διεύρυνση τῶν δραστηριοτήτων του καὶ τὴν περαιτέρω αὐξηση τῆς ἀνεργίας, ἐπῆρχετο μιὰ διασπάθιση τῶν πόρων σὲ πολλὰ μικρότερα προγράμματα χωρὶς σημαντικὸ ἀποτέλεσμα. Ἐπιπλέον παρατηρήθη καὶ κάποια δυσλειτουργικότητα, ὅπως λ.χ. καθυστερήσεις στὴν ὑποβολὴ τῶν αἰτήσεων καὶ τὴν ροπὴ τῶν χρηματοδοτήσεων. Ἀπεφασίσθη λοιπόν, ἀπὸ τοῦ 1978 νὰ συγκεντρωθοῦν οἱ πόροι τοῦ ΕΚΤ στοὺς κλάδους καὶ τὶς περιοχές ποὺ εἶχαν τὴν μεγαλύτερη ἀνάγκη. Τὸ 50% τῶν πόρων ἀπεφασίσθη νὰ χορηγεῖται στὶς οἰκονομικῶς καθυστερημένες περιοχές, ἡ δὲ συμμετοχὴ τοῦ Ταμείου αὐξήθηκε ἀπὸ 50% σὲ 55%. Ἰδιαίτερη προσοχὴ δόθηκε στὴν καταπολέμηση τῆς ἀνεργίας τῶν γυναικῶν καὶ τῶν νέων κάτω τῶν 25 ἐτῶν. Ἐπίσης, γιὰ πρώτη φορά, προβλέφθηκε χρηματοδοτικὴ ἐνίσχυση γιὰ τὴν δημιουργία νέων θέσεων ἐργασίας.

Μὲ τὴν μεταρρύθμιση τοῦ 1983 ἀποφασίσθηκε μιὰ ἀκόμη μεγαλύτερη συγκέντρωση τῶν πόρων τοῦ ΕΚΤ σὲ μέτρα, ποὺ θὰ ἀφορούσαν στὴν ἀπασχόληση τῶν νέων κάτω τῶν 25 ἐτῶν, ἰδίως ἐκείνων ποὺ ἦταν μακροχρόνια ἀνεργοὶ [τουλάχιστον 75% τῶν πόρων], ἐνῶ ἀπεφασίσθη νὰ διοχετεύεται τὸ 40% τῶν πόρων στὶς λιγότερο ἀνεπτυγμένες περιοχές, δηλαδὴ τὴν Ἑλλάδα, τὴν Βόρειο Ἰρλανδία, τὴν Νότιο Ἰταλία καὶ τὰ ὑπερπόντια διαμερίσματα τῆς Γαλλίας. Μετὰ τὴν προσχώρηση τῆς Ἰσπανίας καὶ τῆς Πορτογαλίας [1986] τὸ ποσοστὸ αὐτὸ αὐξήθηκε σὲ 44,5%.

(Συνεχίζεται)

Ἡ Μοσχόπολη τοῦ χθὲς καὶ τοῦ σήμερα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ὅσοι γνωρίζουν πόσα προσφέρει τὸ Μέτσοβο γιὰ τὴν ἀνακούφιση τῶν ψυχῶν τῆς γειτονικῆς χώρας, Ἀλβανίας, — ὅπου παραμένει ἐγκλωβισμένο σημαντικό τμήμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, οἱ Βορειοηπειρώτες, ζωντανοὶ ἐπὶ χιλιετίες ἕως τὸ ἀναμφισβήτητο σύνορο τῆς ἐνιαίας Ἠπείρου μὲ τὴν Ἰλλυρία, τὸν ποταμὸ Γενοῦσο ἢ ἀκριβέστερα τὴν πανάρχαια καὶ περίφημη Ἐγνατία ὁδὸ κατὰ τὸν πατέρα τῆς Γεωγραφίας Στράβωνα, διάσπαρτοι καὶ βορειότερα, εἴτε ἀναλλοίω-

Τοῦ κ. **Μιχάλη Γ. Τρίτου**, δ. Θ.

*τοι εἴτε σὲ μεγαλύτερη κιάλας ἀναλογία ἀλλοτριωμένοι γλωσσικά, θρησκευτικά καὶ ἔθνικά —, δὲν αἰφνιδιάζονται διόλου διαβάζοντας τὸ νέο δημοσίευμα τοῦ ἐκλεκτοῦ θεολόγου καὶ φιλολόγου, διδάκτορος τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης **Μιχ. Γ. Τρίτου**. Εὐλόγα δὲ καὶ φυσικὰ χαίρουν καὶ συγχαίρουν, πού ἡ περίπυστη Μοσχόπολη σκιαγραφεῖται διαχρονικὰ καὶ συγχρονικὰ, διεπιστημονικὰ καὶ αἰσθητικὰ, ἀπὸ γνώστη τοῦ θέματος ἰκανό, ὅπως ἐμφαίνεται στὴν τεκμηρίωση, καὶ φιλόπονο ἐρευνητῆ, τοῦ ὁποίου ἡ συμβολὴ ἐπαυξάνεται, μὲ τὴν ἐπιτόπια διερευνῆση γιὰ τὴν ἀπεικόνιση τῶν λειψάνων τῶν «Ἀθηνῶν τῆς τουρκοκρατίας».*

Τὸ περιεκτικὸ τοῦτο μελέτημα παρέχει μοναδικὴ δυνατότητα καὶ εὐπρόσδεκτη στίς ἡμέρες μας εὐκαιρία πατριδογνωσίας, ἀναδρομῆς στὸ παρελθὸν τῆς κοιτίδας τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ, καὶ περισκέψεως γιὰ τὴν ἐνδειγμένη καὶ πρόεπουσα ἐκδήλωση τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν ἐλευθέρων Ἑλλήνων γιὰ τοὺς ἀλυτρώτους, ἂν καὶ σὲ ἀπόσταση ἀναπνοῆς, ὁμογενεῖς, πού ὑφίστανται τὰ πάνδεινα στὸ διάβα τῶν αἰώνων. Ἡ ἀξία του εἶναι ἀντιστρόφως ἀνάλογη τοῦ μικροῦ ὄγκου του.

ΑΧ. Γ. ΛΑΖΑΡΟΥ

α. Ἡ Μοσχόπολη τοῦ χθὲς

Βορειοδυτικὰ τῆς Κορυτσᾶς σὲ ἀπόσταση 24 χιλιομέτρων ἀπὸ αὐτὴν σὲ ἕνα ὄροπέδιο ὕψους 1.200 μ. βρίσκεται ἡ ἱστορικὴ Μοσχόπολη. Κατατάσσεται στίς σπουδαιότερες πνευματικὲς ἐ-

στίες ὄχι μόνο τοῦ ἠπειρωτικοῦ, ἀλλὰ καὶ ὁλοκλήρου τοῦ ὑπόδουλου Ἑλληνισμοῦ.

Σύμφωνα μὲ μαρτυρία τοῦ κώδικα τῆς Μοσχόπολης τοῦ Τιμίου Προδρόμου ἢ Μοσχόπολη χτίστηκε τὸ 1330 μ.Χ. Ἀρχικὰ ὀνομαζόταν Βοσκόπολη, ἐπειδὴ οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς ἦταν κτηνοτρόφοι καὶ ἐπέλεξαν τὴν περιοχὴ αὐτὴ ὡς τὴν πλέον κατάλληλη γιὰ νὰ χτίσουν ἐκεῖ τὸν πρῶτο τους οἰκισμό. Γρήγορα ὅμως ἡ κτηνοτροφικὴ Βοσκόπολη ἔφθασε σὲ μεγάλη οἰκονομικὴ ἀκμὴ καὶ μετονομάστηκε σὲ Μοσχόπολη¹. Στὰ χρόνια τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας ἡ Μοσχόπολη ὑπαγόταν διοικητικὰ στὸ βιλαέτι τῶν Βιτωλίων (Μοναστηρίου).

Τὸ 1760, ὅταν ἡ πόλη βρισκόταν στὸ ἀπώγειο τῆς δόξας καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς, εἶχε δώδεκα συνοικίες — ἢ κάθε μιὰ μὲ ξεχωριστὴ ὀνομασία —, δώδεκα χιλιάδες σπίτια καὶ 65.000 κατοίκους. Ἡ διοίκησή τῆς ἀσκοῦνταν ἀπὸ δώδεκα κοτσαμπασηδες (παρέδρους) μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν ἀρχηγὸ ἀρχιπάρεδρο.

Ἡ ἀκμὴ τῆς Μοσχόπολεως ὀφείλεται στὴν ἀνάπτυξη τοῦ ἐμπορίου, πού ἀσκοῦσαν οἱ κάτοικοι τῆς μὲ τίς πόλεις τῆς Εὐρώπης καὶ κυρίως τῆς Αὐστρίας καὶ Οὐγγαρίας, τῆς βιοτεχνίας, μὲ τὴν κατεργασία τοῦ σιδήρου, τοῦ χαλκοῦ καὶ τοῦ ἀργύρου καὶ τῆς ταπητουργίας, ἡ ὁποία ἐμοιαζε μὲ τὴν ταπητουργία τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἀφοῦ στὰ σχέδιά τῆς διατηροῦσε τίς ἀρχὲς τῆς βυζαντινῆς τέχνης.

Κατὰ τὸν 17^ο αἰ. ἡ Μοσχόπολη, λόγω τῆς μεγάλης ἐμπορικῆς καὶ βιοτεχνικῆς τῆς ἀναπτύξεως, ἦταν μιὰ ἀπὸ τίς ἀκμαιότερες πόλεις τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τὸ ὄνομά τῆς ἦταν πασίγνωστο

1. Γιὰ τὴ μετονομασίαν τῆς Βοσκοπόλεως σὲ Μοσχόπολη ὁ Κων. Σκενδέρης διασώζει τὴν ἐξῆς πληροφορία: «Ὅτε ὁ αὐδιδμος Πατριάρχης τῆς Ἁγίας Πόλεως Ἱεροσολήμης ἠθέλησε νὰ ἀνακαινίσῃ τὸν ἐκεῖ Ἱερὸν Ναὸν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος καὶ ἐζήτησε τὴν πρὸς τοῦτο οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἀπανταχοῦ τῆς Γῆς χριστιανῶν, οἱ Μοσχοπολίται μὲ τὴν εὐλάβειαν, πού ἔτρεφαν πρὸς τὰ θεῖα, ἔσπευσαν προθύμως καὶ προσέφεραν τὰ περισσότερα διὰ τὸν ἅγιον τοῦτον σκοπὸν χρήματα. Ὁ Πατριάρχης τοσοῦτον συνεινήθη ἀπὸ τὴν γενναϊόδωρον ταύτην συνεισφορὰν των, ὥστε μετονόμασεν ἐπὶ τὸ εὐγενέστερον ταύτην Μοσχόπολιν». Κων. Χ. Σκενδέρης, Ἱστορία τῆς ἀρχαίας καὶ συγχρόνου Μοσχόπολεως, ἐν Ἀθήναις 1928, σ. 13.

στά Βαλκάνια καὶ τὴν Εὐρώπη². Πλήθος ἐμπορῶν κυκλοφοροῦσε στοὺς δρόμους τῆς, ἡ δὲ εὐημερία ἀντανακλοῦσε σὲ ὄλους τοὺς κατοίκους³. Τὰ σπίτια τῆς Μοσχοπόλεως ἦταν πραγματικὰ ἀρχοντικά. Χτισμένα σὲ ἑπτὰ λόφους ἦταν ἐπιπλωμένα μὲ τὴν πολυτελέστερη οἰκοσκευὴ τῆς Βιέννης καὶ τῆς Βενετίας⁴. Ἡ ἐξωτερικὴ καὶ ἐσωτερικὴ τους διαμόρφωση ἐπηρεάσθη ἀπὸ τὸν ἀρχιτεκτονικὸ τύπο αὐτῶν τῶν πόλεων, μὲ τὶς ὁποῖες συναλλάσσονταν οἱ δραστήριοι Μοσχοπολίτες μεγαλέμποροι.

Ἡ μεγάλη οἰκονομικὴ ἀνθηση καὶ εὐφημία τῆς Μοσχοπόλεως ἦταν πολὺ φυσικὸ νὰ προσελκύσει πολλοὺς κατοίκους ἀπὸ τὴν ὑπόλοιπη Ἠπειρο καὶ τὴ Μακεδονία. Αὐτοί, μετὰ τὴν ἐγκατάστασή τους σ' αὐτὴν, δημιούργησαν ξεχωριστὲς συνοικίες, πού ἔφεραν τὰ ὀνόματα τῶν τόπων προελεύσεώς τους. Τέτοιες συνοικίες ἦταν τοῦ Μετσόβου καὶ τοῦ Σκαμνελίου. Ὅπως παρατηρεῖ ὁ Φάνης Μιχαλόπουλος «ἡ βιοτεχνικὴ καὶ ἐμπορικὴ κίνηση τῆς πόλεως αὐξήθηκε καταπληκτικὰ καὶ ἰδίως ἀπ' ὅτου οἱ τολμηρότεροι καὶ ἐργατικώτεροι κάτοικοι τοῦ Μετσόβου καὶ τοῦ Σκαμνελίου τῆς Ἠλείρου ἐγκαταστάθηκαν στὴ Μοσχόπολη καὶ ἔχτισαν ἰδιατέρους δικούς συνοικισμοὺς, πού τοὺς ὠνόμασαν Μετσοβίτ μαχαλεσι καὶ Σκαμνελίτ μαχαλεσι⁵. Γιὰ τὸ συνοικισμό τοῦ Μετσόβου ἐκφράζεται μὲ θαυμασμό καὶ ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης Ξάνθης Ἰωακείμ Μαρτινιανός⁶. Ἀπὸ τὶς συνοικίες τῆς Μοσχοπόλεως ἡ πλέον ἀριστοκρατικὴ ἦταν ἡ συνοικία τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ταξιαρχῶν, ὅπου ἔμεναν οἱ ἀρχοντες τῆς πόλεως⁷.

Ἡ ἱστορικὴ Μοσχόπολη ἰδιαίτερα σεμνυνόταν γιὰ τὴν Ἀκαδημία, τὸ τυπογραφεῖο καὶ τὴ βιβλιοθήκη τῆς. Πράγματι, στὶς ἀρχὲς τοῦ 17

αἰ. ἰδρύθηκε στὴ Μοσχόπολη μὲ δαπάνη τῶν ἀποδήμων Μοσχοπολιτῶν Σχολὴ μὲ τὴν ἐπωνυμία «ἐλληνικὸν φροντιστήριον», ἡ ὁποία τὸ 1744 μετονομάστηκε σὲ «Νέα Ἀκαδημία», ἐπειδὴ σ' αὐτὴν διδασκόταν μαθήματα ἀκαδημαϊκοῦ χαρακτήρα. Ἡ Σχολὴ αὐτὴ ἐξελίχθηκε σὲ ἓνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα ἐλληνικὰ ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα ὀλόκληρης τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας καὶ ἀπέβη τὸ λαμπρότερο ἐκπαιδευτικὸ ἱδρυμα ἀνώτερης παιδείας στὸ βαλκανικὸ χῶρο, στὰ μέσα τοῦ 18ου αἰ.

Ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία τῆς Μοσχοπόλεως ἀπεφοίτησαν πολλοὶ λόγιοι Μοσχοπολίτες οἱ ὁποῖοι διέπρεψαν στὸ παιδευτικὸ ἔργο, ἔγιναν φορεῖς ἐνὸς διαβαλκανικοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ πνεύματος, καὶ ἐργάστηκαν οὐσιαστικὰ γιὰ τὴν ἀφύπνιση τοῦ δούλου Γένους. Μεταξὺ αὐτῶν συγκαταλέγονται οἱ: Ἀχριδῶν Ἰωάσαφ, Καστορίας Διονύσιος, Ἀθηνῶν Γρηγόριος, Γρηγόριος Κωνσταντινίδης, Θεόδωρος Καβαλλιώτης⁸, Νεκτάριος Τέρπος, Προκόπιος, Δημήτριος καὶ Ἀμβρόσιος Παμπέρης, Δανιὴλ Οἰκονόμος ὁ ἱεροκήρυξ, Μιχαὴλ ὁ ἐξ Ἰππισχίας, Μιχαὴλ Μοσχοπολίτης, Παρθένιος ἱεροδιάκονος, Νικηφόρος ἱεροδιάκονος, Γερμανὸς ἱεροδιάκονος, Ἀθανάσιος Στήρι(γ)ας, ὁ ἐλβασανιώτης Θεόδωρος Χατζηφιλιππίδης, ὁ ἰατροφιλόσοφος Ἰωάννης Ἀδάμης, ὁ Κων/νος Τζεχάνης, οἱ Μητροπολίτες Σισανίου Νικηφόρος, καὶ Λαοῖσης Πολύκαρπος, ὁ Νικ. Στίγνης κ.ἄ. Στὸ ἐνεργητικὸ τῶν παραπάνω λογίων καταγράφεται ἓνα πλουσιότατο ἔργο, πού ἀναφέρεται σὲ θεολογικὰ κείμενα, τὴ χρῆση τῆς ἐλληνικῆς γλώσσας καὶ τὴ διατήρηση τῆς ἐλληνικῆς πολιτιστικῆς κληρονομιάς⁹.

Διευθυντὲς τῆς περιφημῆς αὐτῆς Ἀκαδημίας χρημάτισαν οἱ: Χρῦσανθος ἱερομόναχος, Σεβαστὸς Λεοντιάδης, Γρηγόριος Κωνσταντινίδης, ὁ μετέπειτα Μητροπολίτης Δυρραχίου, Θεόδωρος Καβαλλιώτης, πού ὑπῆρξε καὶ ἡ ψυχὴ αὐτῆς,

8. Γιὰ τὸ Θεόδωρο Ἀναστ. Καβαλλιώτη βλέπε Εὐσταθίου Ν. Κεκριδῆ, Θεόδωρος Ἀναστασίου Καβαλλιώτης (1718;-1789) ὁ διδάσκαλος τοῦ Γένους, Καβάλα 1991. Πρβλ. V. Papacostea, Theodor Anastasie Cavalioti, Bucuresti 1932. Τοῦ ἰδίου, «Ἡ ἱστορία ἐνὸς βιβλίου. Ἡ πρωτοπειρία τοῦ Καβαλλιώτη», «ein unicum», Δελτίον ρουμανικῆς βιβλιογραφίας, ἐκδόσεις IMXA, Θεσσαλονίκη 1970, σσ. 7-16. καὶ J. G. von Hahn, Albanesische Studien, Jena 1854, σ. 296.

9. Κων. Α. Βακαλοπούλου, Ἱστορία τοῦ Βορείου Ἑλληνισμοῦ - Ἠπειρος, Θεσσαλονίκη 1992, σ. 302.

2. Παναγ. Ἀραβαντινοῦ, Περιγραφή τῆς Ἠλείρου, τ. α', Ἰωάννινα 1984, σ. 121.

3. Κων. Κούμα, Ἱστορία τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων, τ. ιβ', ἐν Βιέννῃ 1832, σ. 531.

4. Φάνη Μιχαλόπουλου, «Ἡ οἰκοδομικὴ καὶ ἡ τέχνη τῆς Μοσχοπόλεως», Νέα Ἑστία 29 (1941), σ. 106. Πρβλ. Ἰ. Κ. Βασδραβέλλη, «Ἡ ἱστορία καὶ ἡ τέχνη τῆς Μοσχοπόλεως», Νέα Ἑστία 29 (1941), σ. 204.

5. Φάνη Μιχαλόπουλου, Μοσχόπολις, αἰ Ἀθήναι τῆς Τουρκοκρατίας (1500-1769), ἐν Ἀθήναις, 1941, σ. 11. Πρβλ. Κ. Σακελλαρίδης, «Περὶ Μοσχοπόλεως», Πανδώρα 9 (1859), σ. 44.

6. Ἰωακείμ Μαρτινιανοῦ, Ἡ Μοσχόπολις (1330-1930), ἐν Θεσσαλονίκη 1957, σ. 74.

7. Θ. Βελλιανίτου, «Μία ἐξαφανισθεῖσα πόλις, ἡ Μοσχόπολις τῆς Βορείου Ἠλείρου», ΗΜΕ 1 (1922), σ. 226.

Γρηγόριος Ἀργυροκαστρίτης καὶ Κων/νος ἱερομόναχος Μοσχοπολίτης¹⁰. Οἱ δάσκαλοι αὐτοὶ δὲν ἦταν μονάχα φιλόσοφοι καὶ λόγιοι. Ἦταν κυρίως ἀπόστολοι τῆς ἐθνεγεροσύνης, πού μεταλαμπάδευαν στοὺς μαθητές τους, πέραν τῶν γραμματικῶν γνώσεων, τοὺς καημοὺς καὶ τοὺς πόθους γιὰ τὴν ἐθνικὴ ἀνάσταση.

Γενικὰ ἢ «Νέα Ἀκαδημία» ἀπέβη ἓνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα πνευματικὰ κέντρα τοῦ ὑποδούλου ἑλληνισμοῦ καὶ δίκαια ἀποκλήθηκε «ἄκρος στολισμὸς τῆς πολιτείας, εὐκοσμία τῶν ἠθῶν, τὸ φῶς τῆς ἐκκλησίας»¹¹.

Τὸ τυπογραφεῖο, πού βρισκόταν στὸ κέντρο τῆς πόλεως, ἰδρύθηκε τὸ 1720. Ἦταν τὸ δεῦτερο τυπογραφεῖο τῆς τουρκοκρατούμενης ἐλλάδος μετὰ τὸ τοῦ Κυρίλλου Λουκάρεως, πού δημιουργήθηκε στὴν Κωνσταντινούπολη τὸ 1627. Ἰδρυτὴς τοῦ τυπογραφείου τῆς Μοσχοπόλεως φέρεται ὁ Μοσχοπολίτης ἱερομόναχος Γρηγόριος Κωνσταντινίδης. Στὸ τυπογραφεῖο αὐτό, τοῦ ὁποῦ τοῦ τυπογραφικὰ πιεστήρια καὶ στοιχεῖα ἦταν βενετικῆς προελεύσεως, τυπώθηκαν ἀρκετὰ ἐπιστημονικὰ συγγράμματα καὶ πολλὲς ἀκολουθίες ἀγίων, κυρίως βίοι νεομαρτύρων τῆς περιοχῆς Ἀχρίδος, οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ὁποῖους ὑπῆρξαν μάρτυρες ὄχι μόνο τῆς χριστιανικῆς πίστεως ἀλλὰ καὶ τῆς ἐθνικῆς ἐλευθερίας. Ἡ σημαντικότερη ἀπὸ τίς ἐκδόσεις αὐτὲς εἶναι ἢ ἀκολουθία τοῦ ἀγίου Σεραφεῖμ, ἐπισκόπου Φαναρίου¹². Πρέπει νὰ σημειωθεῖ ὅτι οἱ λόγιοι τῆς Νέας Ἀκαδημίας καὶ οἱ ἐκδόσεις τῶν διαφόρων ἀκολουθιῶν, οἱ ὁποῖες εἶδαν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος στὸ τυπογραφεῖο τῆς Μοσχοπόλεως, δὲν ἀποσκοποῦσαν μόνο στὴν ἀνύψωση τῆς μορφωτικῆς στάθμης τῶν ὑποδούλων, ἀλλὰ στόχευαν κυρίως στὴν ἐμπέδωση τῆς χριστιανικῆς πίστεως καθὼς καὶ στὴν καταπολέμηση τῆς παπικῆς προπαγάνδας¹³.

Οἱ λόγιοι τῆς Μοσχοπόλεως ἀσχολήθηκαν καὶ μὲ γλωσσικὰ ζητήματα ὄχι μόνο τῆς ἑλληνικῆς ἀλλὰ καὶ τῆς ἀλβανικῆς, βουλγαρικῆς καὶ

τοῦ κουτσουβλαχικοῦ ἰδιώματος. Ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον παρουσιάζει τὸ πρῶτο λεξικὸ τῆς κοινῆς ἑλληνικῆς, στὸ ὁποῖο παρατίθεται ἢ μετάφραση τῶν λέξεων στὴ βλαχικὴ καὶ τὴν ἀλβανικὴ ἀπὸ τὸ διευθυντὴ τῆς Σχολῆς Θεόδωρο Καβαλλιῶτη μὲ τὸν τίτλο: «Λεξικὸν Ἑλληνικὸν Ἀπλοῦν Βλαχικὸν καὶ Ἀλβανικὸν, ὑπὸ Θεοδώρου Ἀναστασίου Καβαλλιῶτου». Τὸ βιβλίον τυπώθηκε τὸ 1770 στὴ Βενετία καὶ ὄχι στὴ Μοσχόπολη, γιὰτι «κανένα βιβλίον δὲν τυπώθηκε ἐκεῖ μετὰ τὸ 1760»¹⁴. Στὴ Μοσχόπολη συντάχθηκε ἀπὸ τὸν Μοσχοπολίτη δάσκαλο τῆς Νέας Ἀκαδημίας καὶ ἱερομόναχο Δανιὴλ τὸ ἐξίσου σημαντικὸ «Εἰσαγωγικὴ Διδασκαλία περιέχουσα Λεξικὸν Τετραγλωσσον τῶν τεσσάρων κοινῶν διαλέκτων, ἧτοι τῆς ἀπλῆς Ῥωμαϊκῆς, τῆς ἐν Μοισία Βλαχικῆς, τῆς Βουλγαρικῆς καὶ τῆς Ἀλβανικῆς», πού εἶδε τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος στὴ Βιέννη τὸ 1794. Κατὰ τὸν Παναγιώτη Χριστόπουλο ἀποκλείεται «ὄποιαδήποτε σχέση τοῦ τριγλωσσου λεξικοῦ τοῦ Θεοδώρου Καβαλλιῶτη μὲ τὸ τετραγλωσσο τοῦ Δανιὴλ (στὸ ὁποῖο προστίθεται ἢ βουλγαρικὴ γλῶσσα), γιὰτι πρόκειται γιὰ δύο ἐντελῶς διάφορες κατὰ τὴ δομὴ καὶ τὴ συγκρότηση ἐργασίες...»¹⁵.

Οἱ γνωστὲς ἐκδόσεις τῆς Μοσχοπόλεως μὲ ἔμβλημα τὴν εἰκόνα τοῦ εὐαγγελιστῆ Λουκᾶ εἶναι εἰκοσιμία καὶ διακρίνονται γιὰ τὴν ἀκρίβεια καὶ τὴν φιλοκαλία τους¹⁶. Ἀπὸ τὰ βιβλία αὐτὰ τὰ περισσότερα εἶναι θεολογικά, δύο ἀπολογητικῆς φύσεως καὶ ἄλλα δύο γραμματικά. Κατὰ τὸν Max Demeter Peyfuss «αὐτὸ ἀποδεικνύει τὴ στενὴ σχέση τοῦ τυπογραφείου ὄχι μόνο μὲ τὸ γνωστὸ μοναστήρι τοῦ Ἀγίου Ναοῦμ ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴ τῆς Ἀχρίδας, πού καταργήθηκε τὸ 1767, σχεδὸν ταυτόχρονα μὲ τὸ ἴδιο τὸ τυπογραφεῖο. Μέσα ἀπὸ τὴν σχέση αὐτὴ μπορεῖ νὰ ἐξηγηθεῖ ἢ κυριαρχία τῶν τοπικῶν σλαβικῶν παραδόσεων στὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν ἐκδόσεων τοῦ τυπογραφείου αὐτοῦ, παραδόσεις ἀντίστοιχες τῶν παραστάσεων γνωστῶν Σλάβων ἀγίων τῆς περιοχῆς στίς ἐκκλησίαις τῆς Μοσχόπολης»¹⁷.

10. Παν. Ἀραβαντινοῦ, Ἱστορία τῆς ἑλληνικῆς παιδείας παρ' Ἑλλήνων, Ἰωάννινα 1986, σ. 138. Πρβλ. Φωτίου Γ. Οἰκονόμου, Τὰ σχολεῖα τῆς Ἑνιαίας Ἡπείρου στοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας (1453-1913), Ἀθήναι 1987, σ. 91.

11. Θεοφράστου Γεωργιάδου, Μοσχόπολις, Ἀθήναι 1975, σ. 44. Πρβλ. Κων. Ἀναστ. Βαβούσκου, Ἡ συμβολὴ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Πελαγονίας εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, Θεσσαλονίκη 1959, σ. 7.

12. Νίκου Ε. Σκιαδᾶ, «Τὸ τυπογραφεῖο τῆς Μοσχόπολης καὶ οἱ ἐκδόσεις του», ΝΕ 83 (1968), σ. 805.

13. Βακαλοπούλου, ὁ.π., σ. 304.

14. Παν. Φ. Χριστόπουλου, περιλαμβάνεται μετὰξὺ τῶν ἐκδόσεων Μοσχοπόλεως ἢ «πρωτοπειρία» τοῦ Θεοδώρου Καβαλλιῶτη ἢ ἄλλο πολὺγλωσσο λεξικὸ; Μέλισσα τῶν βιβλίων, τ. γ', 1977-1981.

15. Ὁ.π. Πρβλ. Σταύρου Β. Γκατσοπούλου, Μοσχόπολις, ἐκδόσεις ΙΒΕ, Ἰωάννινα 1979, σ. 46.

16. Σπύρου Κοκκίνη, «Μοσχόπολη», ἐφημ. Τὸ Βῆμα, ἀριθμ. φύλλ. 7424/3.8.1969.

17. Max Demeter Peyfuss, Die Druckerei von Moschopolis, 1731-1769, Wien 1996, σ. 61.

Ταυτόχρονα μὲ τὸ τυπογραφεῖο ἰδρύθηκε στὴ Μοσχόπολη καὶ βιβλιοπωλεῖο, ποῦ εἶναι τὸ πρῶτο τῆς Ἀνατολῆς. Σ' αὐτό, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ βιβλία ποῦ τυπώνονταν στὸ τυπογραφεῖο τῆς Μοσχοπόλεως, διακινούνταν καὶ βιβλία ποῦ προέρχονταν ἀπὸ τὴν Εὐρώπη¹⁸.

Ἄξιολογότετη ἦταν καὶ ἡ βιβλιοθήκη τῆς Μοσχοπόλεως. Περιεῖχε σπάνια χειρόγραφα ἐκκλησιαστικῶν κειμένων, ὑπέροχες ἐκδόσεις συγγραφέων, σπάνιους κώδικες καὶ πολύτιμες περγαμινές, ὅπου διαφαίνονται οἱ στενοὶ δεσμοὶ τῆς Μοσχοπόλεως μὲ τὴν Τεργέστη, τὴ Βενετία καὶ τὴ Βιέννη^{18α}. Κατὰ τὴν πρώτη καταστροφή τῆς Μοσχοπόλεως τὸ 1769, ὅσα βιβλία ἢ χειρόγραφα διασώθηκαν συγκεντρώθηκαν σὲ κελλιὰ τοῦ ναοῦ τῆς Κοιμήσεως Θεοτόκου. Ὅρισμένα βρέθηκαν ἀργότερα στὴ βιβλιοθήκη τοῦ ἑλληνικοῦ γυμνασίου τῆς Κορυτσᾶς. Τὰ τελευταῖα λείψανα τῆς βιβλιοθήκης τῆς ὑπολογίζονταν σὲ 1.700 τόμους. Δυστυχῶς καὶ αὐτοὶ καταστράφηκαν ὀριστικὰ μὲ τὴ δεύτερη καταστροφή τοῦ 1916. Πρέπει νὰ σημειωθεῖ ὅτι μεγάλοι χορηγοὶ τῆς βιβλιοθήκης τῆς Μοσχοπόλεως ἦσαν ὁ τραπεζίτης τῆς Βιέννης Γεώργιος Σίνας καὶ ὁ Μητροπολίτης Δυρραχίου Γρηγόριος Κωνσταντινίδης¹⁹.

Στὴ γενικότερη πρόοδο καὶ ἀνάπτυξη τῆς παιδείας συνέβαλαν καὶ οἱ συντεχνίες, ποῦ ὀνομάζονταν «ρουφῆτια». Οἱ συντεχνίες ἦταν συνολικὰ 17 καὶ ἡ κάθε μιὰ λειτουργοῦσε μὲ δικό της καταστατικὸ καὶ κανονισμό.

Ἡ Μοσχόπολη στὰ χρόνια τῆς ἀκμῆς τῆς ἔγινε σπουδαῖο θρησκευτικὸ κέντρο. Ἐκεῖ συγκλήθηκε τὸ 1779 τοπικὴ σύνοδος Ἀρχιερέων γιὰ τὴν ἐπίλυση τῆς διαφορᾶς, ἡ ὁποία ἀνέκυψε μετὰ τῶν Μητροπόλεων Βελλεγράδων καὶ Δυρραχίου. Στὴ σύνοδο αὐτὴ πῆραν μέρος οἱ Μητροπολίτες Κορυτσᾶς καὶ Μοσχοπόλεως, Γκόρας, Δυρραχίου, καὶ Βελλεγράδων, οἱ λόγιοι κληρικοὶ τῆς Μοσχοπόλεως Κωνσταντίνος, Δανιὴλ καὶ Θεόδωρος Καβαλλιώτης καὶ οἱ τοπικοὶ ἄρχοντες Θεόδωρος Χατζηφιλιππίδης καὶ Βρεττὸς Κωνσταντίνου, οἱ ὁποῖοι καὶ συνέταξαν τὸ πρακτικὸ αὐτῆς²⁰.

18. Σκιαδᾶ, ὁ.π., σ. 803.

18α. Βλ. Βαλ. Παπαχατζῆ, «Οἱ Μοσχοπολίται καὶ τὸ μετὰ τῆς Βενετίας ἐμπόριον κατὰ τὸν 17 αἰῶνα», ΗΧ 9 (1934), σσ. 127-139. Πρβλ. τοῦ ἴδιου, «Νέαι συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν κατὰ τὸν 17 αἰῶνα ἐμπορικῶν σχέσεων τῶν Μοσχοπολιτῶν μετὰ τῆς Βενετίας», ΗΧ 10 (1935), σσ. 270-288.

19. Βακαλοπούλου, ὁ.π., σ. 307.

20. Γεωργιάδου, ὁ.π., σ. 13-14.

Πρέπει νὰ σημειωθεῖ ὅτι ἡ Μοσχόπολη διέθετε πολλοὺς μορφωμένους καὶ ἀξίους τῆς ἀποστολῆς τους κληρικοὺς, οἱ ὁποῖοι λειτουργοῦσαν βάσει κανονισμοῦ. Ὁ κανονισμὸς περιεῖχε 36 ἄρθρα, τὰ ὁποῖα ρύθμιζαν τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα τῆς πόλεως.

Ἀπὸ τὴν Μοσχόπολη κατάγονταν ἐπιφανεῖς ἄνδρες, οἱ ὁποῖοι τίμησαν τὴν Ὁρθοδοξία καὶ τὸ Γένος. Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρουμε τοὺς: Ἀρχιεπίσκοπο Ἀχριδῶν Ἰωάσαφ, Διονύσιο Μάντουκα, Θεόδωρο Καβαλλιώτη, Κων/νο Τζεχάνη, Ἀμβρόσιο Παμπέρη, Νεκτάριο Τέρπο²¹, Γρηγόριο Κωνσταντινίδη, Μιχαὴλ Γκόρα, στρατηγὸ Κων/νο Σμολένσκη, ἀδελφοὺς Βελτσίδα, Σίμωνα, Γεώργιο καὶ Σίμωνα Σίνα²², οἰκογένειες Λύκα, Μπέλλου καὶ ἄλλους.

Πρὶν ἀπὸ τὶς μεγάλες καταστροφές, τὶς ὁποῖες ὑπέστη ἡ Μοσχόπολη τὸ 1769 καὶ 1916, ὑπῆρχαν ἐκεῖ 24 ναοί, οἱ ὁποῖοι ἀπλώνονταν στὶς δώδεκα συνοικίες τῆς. Χτίστηκαν ἀπὸ τοὺς ἐμπειρότερους ἀρχιτέκτονες καὶ διακοσμήθηκαν ἀπὸ τοὺς διαπρεπέστερους ζωγράφους καὶ τοὺς ὀνομαστότερους ξυλογλύπτες. Οἱ ναοὶ τῆς Μοσχοπόλεως ἦσαν πραγματικὰ μνημεῖα τέχνης. Ἐπομένως δὲν εἶναι ὑπερβολὴ αὐτὸ ποῦ εἰπώθηκε ὅτι ἡ Μοσχόπολη ἀποτελεῖ τὸ νέο Μυστρά τῆς τουρκοκρατίας.

Μέχρι τὴν καταστροφή τοῦ 1916 στὴ Μοσχόπολη σώζονταν συνολικὰ 22 ναοὶ καὶ παρεκκλήσια. Αὐτοὶ ἦταν ἡ Κοίμηση τῆς Θεοτόκου (Μητροπολιτικὸς) μὲ τὰ παρεκκλήσια τῶν ἁγίων Ἀναργύρων καὶ τῆς ἁγίας Μαρίνας· τῆς ἁγίας Παρασκευῆς καὶ τοῦ ἁγίου Διονυσίου· τῶν μεγαλομαρτύρων Γεωργίου καὶ Δημητρίου, τοῦ ἁγίου Χαραλάμπους, τῆς ἁγίας Βαρβάρας, τῶν Ταξιαρχῶν Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ, τοῦ ἁγίου Νικολάου μὲ τὰ παρεκκλήσια τοῦ ἁγίου Εὐθυμίου, Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καὶ τῆς ἁγίας Ἄννας· τῶν Δώδεκα Ἀποστόλων, τοῦ Προφήτη Ἡλία

21. Βλ. Γ. Βαλέτα, «Νεκτάριος Τέρπος (ὁ ἀγνωστὸς μεγάλος πρόδρομος τοῦ Κοσμᾶ Αἰτωλοῦ)», Νέα Ἑστία 89 (1971), σσ. 577-581. Πρβλ. Μαρίας Κελεμένη - Ντούρου, «Νεκτάριος Τέρπος», ΗΗ 1991, σσ. 271-291.

22. Βλ. Σπύρου Λάμπρου, «Ἡ Μοσχόπολις καὶ ἡ οἰκογένεια Σίνας», ΝΕ 21(1927), σσ. 159-164. Πρβλ. Γ. Σ. Λαῖου, Σίμων Σίνας, ἐκδόσεις Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, Ἀθῆναι 1972. Χαριλάου Γ. Σωτηροπούλου, «Ἱστορία τῆς ἀρχαίας καὶ σύγχρονου Μοσχοπόλεως καὶ ἡ Μονὴ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου», Μακεδονικὸν Ἡμερολόγιον Σφενδόνη 3 (1927), σ. 266, καὶ Κωνσταντίνου Ἀναστ. Βαβούσκου, Τινὰ εἰσέτι περὶ τῶν Βλαχοφῶνων, Πάτραι 1990, σ. 79.

καὶ τῆς Μεταμορφώσεως, τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου καὶ τῆς Ἁγίας Τριάδος, τῶν ἁγίων ἰσαποστόλων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης καὶ τῆς ἱστορικῆς Μονῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου.

Ἡ ἐκκλησιαστικὴ διαχείριση ἦταν ἐμπιστευμένη στοὺς ἐπιτρόπους τῶν ἐκκλησιῶν, οἱ ὁποῖοι ἐκλέγονταν ἀπὸ τοὺς ἐνορίτες. Ἡ διαχείριση τῶν ἐκκλησιῶν τελοῦσε κάτω ἀπὸ τὴν ἐποπτεία καὶ τὸν ἔλεγχο τῶν ἐκάστοτε Μητροπολιτῶν.

Στὰ χρόνια τῆς μεγάλης ἀκμῆς τῆς ἐπισκέφθηκε τὴ Μοσχόπολη ὁ μέγας φωτιστὴς τοῦ Γένους Κοσμάς ὁ Αἰτωλός²³. Τὸ προφητικὸ του μάτι διέγινωσε ὅτι ἡ Μοσχόπολη θὰ καταστραφεῖ. Ἡ συγκλονιστικὴ αὐτὴ προφητεία ἔχει ὡς ἐξῆς: «ὦ Μοσχόπολις, Μοσχόπολις, ὡραία καὶ πλουσία, θὰ ἔλθῃ καιρὸς κατὰ τὸν ὁποῖον σκληροκαρδοὶ ἄνθρωποι θὰ ἐπιπέσωσιν ἐναντίον σου καὶ θὰ φέρωσι τὴν τελείαν καταστροφὴν σου. Τὰ ὑψηλὰ καὶ ἀρχοντικά σου σπίτια, τὰ ὁποῖα σήμερον ὁμοιάζουσι μὲ παλάτια, θὰ γίνουν ἐρείπια καὶ ἀπὸ τὰ θεμέλιά των θὰ περάσῃ τὸ ἄροτρον. Ἐκεῖ δὲ ὅπου σήμερον ἀκούονται τὰ διασκεδαστικά τραγούδια, θὰ ἀκουσθῇ μίαν ἡμέραν ὁ θρήνος τῶν γυναικοπαίδων, διότι ἡ πόλις αὕτη θὰ καταστραφῇ. Ἄς εἶναι εὐλογημένα ὁμως τὰ γύρω βουνά, τὰ ὁποῖα θὰ σώσουν πολλὰς ψυχάς²⁴.

Ἡ προφητεία αὕτη ἐκπληρώθηκε δυὸ φορές: τὸ 1769, καὶ τὸ 1916.

Τὸ 1769 τουρκαλβανοὶ τῶν γύρω περιοχῶν εἰσέβαλαν στὴν ἀκμάζουσα αὕτη πόλη, ἔκλεψαν τίς περιουσίες τῶν κατοίκων τῆς καὶ παρέδωσαν στὴ φωτιὰ ὅ,τι ὡραῖο καὶ μεγαλόπρεπο εἶχε δημιουργήσει ἡ φιλοπατρία, ἡ ἐργατικότητα καὶ ἡ καλαισθησία τῶν Μοσχοπολιτῶν.

Ἀπὸ τοὺς 65.000 κατοίκους, ὅσοι γλίτωσαν, ζήτησαν καταφύγιο στὰ γύρω βουνὰ καὶ σὲ διάφορες πόλεις τῆς Ἠπείρου καὶ τῆς Μακεδονίας. Ἀπὸ αὐτοὺς ἄλλοι ἐγκαταστάθηκαν στὸ Μοναστήρι, τὸ Κρούσοβο, τὴν Ἀχρίδα, τὴ Βλάστη, τὴν Καβάλα, τίς Σέρρες καὶ ἄλλοι σὲ ἄλλες εὐρωπαϊκὲς χώρες, ὅπως στὴν Αὐστρία καὶ Οὐγγαρία²⁵.

Πολὺ παραστατικὰ περιγράφει τὴν φρικια-

στικὴ εἰκόνα τῆς κατεστραμμένης Μοσχόπολεως ὁ ἀρχιμ. Δημ. Καλλίμαχος, ὁ ὁποῖος μεταξὺ ἄλλων γράφει: «Ἡσθάνθην πλημμυρισμένα ἀπὸ βαθυτάτην συγκίνησιν τὰ μάτια μου, ἀτενίζων πέριξ μου μίαν ἄμορφον μάζαν οἰκιῶν ἐρειπίων ἐπάνω εἰς τοὺς ἑπτὰ λόφους τοῦ διακυμαινομένου ἐκεῖνου ὄροπεδίου. Εἶναι σκορπισμένα τὰ λείψανα τοῦ παρελθόντος μεγαλείου τῆς Μοσχόπολεως διαλαοῦντα ἀκόμη, μὲ τὴν πένθιμον σιγὴν των, τὴν θαυμαστὴν ὄνειρώδη ἀκτινοβολίαν, ἐνὸς ἀπροσδοκίτου πολιτισμοῦ, ποῦ ἔσβησεν ὡς λαμπρὸν μετέωρον κατὰ τὸ 1769, ὅταν ἡ ἀγρία τῶν τουρκαλβανῶν ἐπιδρομὴ παρέδωσε τὴν πόλιν εἰς τὴν καταστροφὴν καὶ τὴν ἐρήμωσιν»²⁶.

Ὑστερα ἀπὸ μερικοὺς μῆνες ποῦ ἀκολούθησαν τὴν καταστροφὴν οἱ Μοσχοπολίτες ἀρχισαν νὰ ἐπανέρχονται στὴν πατρίδα τους. Ὑπολογίζεται ὅτι γύρω στὶς χίλιες οἰκογένειες ἐπέστρεψαν στὴ Μοσχόπολη. Ὅμως τὸ 1916 νέα καταστροφὴ ἀνέμενε τὴ μαρτυρικὴ πόλη. Συμμορίες ἀτάκτων τουρκαλβανῶν ὑπὸ τὴν ἡγεσία τοῦ αἰμοβόρου Σαλῆ Μπούτκα εἰσβάλλουν στὴ Μοσχόπολη καὶ σκορποῦν τὸν θάνατο παντοῦ. Οἱ κάτοικοι πανικόβλητοι ἔφυγαν ἄλλοι πρὸς τὴν Κορυτσά, ἄλλοι πρὸς τὸ μοναστήρι τοῦ Τιμίου Προδρόμου καὶ ἄλλοι κλείστηκαν στὰ σπίτια τους, ὅπου βρῆκαν οἰκτρὸ θάνατο. Γενικὴ καταστροφὴ καὶ λεηλασία, πτώματα σκορπισμένα στοὺς δρόμους, ἄταφα γιὰ πολλὰς μέρες. Αὕτη ἦταν ἡ εἰκόνα τῆς τραγικῆς Μοσχόπολεως.

(Συνεχίζεται)

26. Δημ. Καλλίμαχος, «Ἡ Μοσχόπολις ὅπως τὴν εἶδα τὸ 1913», ΗΕ 7 (1958), σ. 184. Πρβλ. Prouqueville, Voyage dans la Grèce, et c. tom. II, chap. LVI, p. 393. René Puaux, Δυστυχισμένη Βόρειος Ἠπειρος, πρόλογος – σχόλια – χρονικὸ: Ἀχ. Γ. Λαζάρου. Μετάφραση: Ἀ. Ἀχ. Λαζάρου, ἐκδόσεις Τροχαλία α.τ.χ., σ. 140 καὶ Ἀχιλ. Γ. Λαζάρου, Ἀλβανοί, Ἀρβανίτες - Βορειοηπειῶτες, ἐρανίσματα ἐνημερωτικά, Ἀθήναι 1992, σ. 21.

ΚΑΝΩΝ ΙΚΕΤΗΡΙΟΣ εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, Ἀθήνα 1995, σχῆμα 10X13,5 ἑκατ., σσ. 16.

Ἄλλο ἓνα χρήσιμο ἐγκόλπιο, στὴ σειρὰ «βοηθήματα καὶ τευχίδια θείας Λατρείας», περιεχει τὸν ἱκετήριο Κανόνα στὸν Ἰησοῦ Χριστό, ποίημα Θεοκτίστου μοναχοῦ, τοῦ Στουδίτου.

23. Γιὰ τίς προφητεῖες Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ βλέπε: Μιχάλη Γ. Τρίτου, Κοσμάς ὁ Αἰτωλός, ὁ ἐπαληθευόμενος προφήτης, Ἰωάννινα 1994.

24. Γεωργιάδου, ὁ.π., σ. 17. Πρβλ. Τρίτου, ὁ.π., σ. 26.

25. Σακελλαρίδη, ὁ.π., σ. 45. Πρβλ. Βελλιανίτου, ὁ.π., σ. 237.

Η ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΝΙΧΝΕΥΣΗ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΘΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ*

Ἄνῃκω σὲ μὰ γενιὰ πὸ ἐμφανίστηκε περίπου δεκαπέντε χρόνια μετὰ τὸ τέλος τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου καὶ τὰ ἐπακόλουθά του, δηλαδή ἕναν αἵματηρὸ ἐμφύλιον πόλεμο. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἔχω τὴν ἐμπειρία τῶν συνεπειῶν τοῦ διχασμοῦ καὶ τοῦ μίσους, ὄχι ὅμως τοῦ ἰδίου τοῦ πολέμου. Τὸ σημειῶνω αὐτό, διότι ἐπιθυμῶ νὰ διευκρινίσω ὅτι

νὰ κατανοήσουμε αὐτὸ πὸ συνέβη ὄχι νὰ ἐπιδοκιμάσουμε ὅ,τι συνέβη.

Θὰ προσπαθῆσω, λοιπόν, νὰ ἐπισημάνω ὀρισμένες βασικὲς παραμέτρους:

α. Τὸ τέλος τοῦ Α' Παγκοσμίου Πολέμου βρῆκε τὴ Γιουγκοσλαβία ὡς τὸ «Βασίλειο τῶν Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων». Ἡ χώρα, δηλαδή, ἐμφανίστηκε ὡς ἀπόπειρα συνυπάρξεως τριῶν διαφορετικῶν ἐθνῶν.

β. Μετὰ ἀπὸ ἕνα ἐξαιρετικὰ βραχὺ διάστημα εἴκοσι σχεδὸν ἐτῶν, δηλαδή μετὰ τὸ τέλος τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ἐπέρχεται μιὰ μεταβολή, ἢ ὅποια φέρνει στὴν ἐπιφάνεια τὸ ζήτημα τῆς συνυπάρξεως πολλῶν ἐθνοτήτων. Ἡ χώρα συγκροτήθηκε σὲ Ὀμοσπονδία ἑξὶ ὁμόσπονδων κρατῶν: Σερβίας, Κροατίας, Σλοβενίας, Βοσνίας - Ἑρζεγοβίνης, Μαυροβουνίου καὶ «Μακεδονίας»¹. Ἄν προσθέσουμε καὶ τὶς δύο ἀυτόνομες περιοχὲς, τοῦ Κοσσυφοπεδίου καὶ τῆς Βοϊβοδίνης (οἱ ὅποιες ὑφίστανται ἐντὸς τῆς Σερβικῆς Δημοκρατίας, ἀλλὰ τείνουν νὰ πάρουν τὸν δικὸν τους δρόμο), τότε οἱ ἐπιμέρους πολιτειακὲς ὀντότητες τῆς Γιουγκοσλαβικῆς Ὀμοσπονδίας φτάνουν τὶς ὀκτώ.

γ. Θὰ μπορούσε, βεβαίως, νὰ ἰσχυρισθεῖ κανεὶς ὅτι ὅσα ἀναφέραμε μέχρι τώρα, καταδεικνύουν μὲν ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ μιὰ σύνθετη κρατικὴ ὑπαρξη, ὄχι ὅμως ὅτι αὐτὸ ἀποτελοῦσε ἐξ ἀνάγκης καὶ πρόβλημα. Δὲν θὰ μπορούσαν ὅλα αὐτὰ τὰ ἔθνη νὰ συνεχίσουν νὰ συμβιώνουν ἀρμονικά; Ἡ ἀπάντηση εἶναι ὅτι στὴν πραγματικότητα ἡ ἴδια ἢ συμβίωση αὐτῶν τῶν λαῶν ἦταν ἐξαιρετικὰ περιπεπλεγμένη. Πρέπει νὰ ἔχουμε ὑπόψη μας ὅτι δὲν ὑπῆρξε ὁμοφωνία τῶν διαφορῶν πλευρῶν οὔτε κἄν γιὰ τὴ σύνθεση τοῦ πληθυσμοῦ καὶ γιὰ τὴν ταυτότητα ὀρισμένων περιοχῶν. Κι ἀπὸ μόνου τοῦ τῶν γεγονότων αὐτῶν, μπορεῖ νὰ δείξει γιὰ πόσο δύσκολη κατάσταση ἐπρόκειτο.

Ἡ περιπλοκὴ ὀφείλεται σὲ ἱστορικοὺς λόγους, οἱ ὅποιοι συνδέονται μετὰ πολὺν πόνον καὶ αἷμα. Π.χ., κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ (δηλαδή ἀπὸ τὸν 15ο ὡς τὸν 19ο αἰῶνα), ἡ ἀποτυχία

Τοῦ κ. **ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Ν. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ**
Δρ. Θεολογίας - πτ. Νομικῆς, Καθηγητοῦ Μ.Ε.

σὲ καμία περίπτωση δὲν θέλω νὰ ἐμφανισθῶ ὡς κριτὴς ὅσων βρέθηκαν ἀναμειγμένοι σὲ ἕναν πόλεμο. Δὲν προτίθεμαι νὰ κρίνω τὸν πόνον τῶν ἄλλων, παρὰ μόνον νὰ ἀφουγκρασθῶ τὴ λογικὴ τῶν γεγονότων καὶ νὰ ἀνιχνεύσω μερικὰ κριτήρια τῆς Ὀρθόδοξης παράδοσης ἀνω στὸ ζήτημα τοῦ πολέμου.

Α' Ἀφουγκραζόμενοι τὰ γεγονότα

Ἡ μελέτη τῆς Γιουγκοσλαβικῆς κρίσης μετὰ ἔχει ὀδηγήσει σὲ ἕνα συμπέρασμα, τὸ ὁποῖο καὶ διατυπώνω προκαταβολικά: *Τὰ σπέρματα μιᾶς μελλοντικῆς ἐπίλυσης τοῦ προβλήματος ἐντοπίζονται στὴν κατανόηση τῆς ἰδιόμορφης Γιουγκοσλαβικῆς διαδρομῆς μέσα στὴν ἱστορία.*

Στὴν μόλις προσηγηθεῖσα πρόταση, θὰ ἤθελα νὰ τονίσω ἰδιαίτερα τὴ λέξη «κατανόηση» καὶ νὰ κάνω ἐξαρχῆς μιὰ διευκρίνιση: Πρόθεσή μου εἶναι

* Εἰσήγηση ἢ ὁποία παρουσιάστηκε, σὲ ἀγγλικὴ γλῶσσα, στὴ Συνάντηση τῆς «Παγκόσμιας Φοιτητικῆς Χριστιανικῆς Ὀμοσπονδίας» (W.S.C.F.), ἢ ὁποία πραγματοποιήθηκε ἀπὸ τὶς 2 ἕως τὶς 8 Δεκεμβρίου 1996 στὸ «Κέντρο Agape» (Τορίνο, Β. Ἰταλία) μετὰ γενικὸ θέμα τὴν προοπτικὴ ἐπίλυσης τῶν συγκρούσεων. Ὁ ἀναγνώστης καλεῖται νὰ λάβει ὑπόψη του ὅτι ἡ εἰσήγηση, ἀπευθυνόμενη σὲ Προτεστάντες νέους ἀπὸ πολλὰς Εὐρωπαϊκὰς χώρες, στόχευσε κυρίως στὴν παροχὴ πληροφόρησης καὶ στὴν πρόκληση ἑνὸς νέου προβληματισμοῦ. Οἱ βιβλιογραφικὲς ἐνδείξεις περιορίστηκαν στὶς ἀπολύτως ἀναγκαῖες καὶ ξενόγλωσσες, ὥστε νὰ μποροῦν ἐνδεχομένως νὰ ἐντοπιστοῦν ἀπὸ ὅσους ἀκροατὲς τυχὸν θὰ ἐνδιαφέρονταν γιὰ περαιτέρω σπουδὴ. Ὀφείλομε νὰ ἐκφράσουμε τὶς εὐχαριστίες μας πρὸς τὸν κ. Δημήτριον Γόννη, Ἄν. Καθηγητὴ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, χωρὶς τὴν πρόθυμη βοήθεια τοῦ ὁποίου δὲν θὰ μπορούσε νὰ ὑπάρξει φασιμαδὸς καίριων πτυχῶν τοῦ Γιουγκοσλαβικοῦ προβλήματος.

1. Ἡ ὀνομασία «Μακεδονία» χρησιμοποιεῖται ἐδῶ συμβατικά, γιὰ νὰ δηλώσει τὴν «Πρώην Γιουγκοσλαβικὴν Δημοκρατίαν τῆς Μακεδονίας», χωρὶς νὰ παραβλέπει τὶς ἐνστάσεις πὸς ἔχουν ἐγερθεῖ ἀπὸ γειτονικά κράτη.

πολλῶν Σερβικῶν ἐξεγέρσεων ἀνάγκασαν ἐπανειλημμένως μεγάλες μάζες τοῦ Σερβικοῦ λαοῦ νὰ μετακινηθοῦν ἀπὸ τὰ νότια τῆς Γιουγκοσλαβίας πρὸς βορειότερες περιοχές. Στὶς περιοχές ὅπου ἐγκαθίσταντο, ἔρχονταν στὴ ζωὴ νέες γενιές, οἱ ὁποῖες βεβαίως δὲν ἦταν μετανάστες, ἀλλὰ ἀτόχθονες τῶν ἐν λόγῳ περιοχῶν. Ταυτόχρονα ὅμως, ἄλλοι Σέρβοι, ἔστω καὶ λιγοστοί, παρέμεναν στὶς πατρογονικὲς ἐστίες τους, π.χ. στὸ ἐθνικὸ τους λίκνο, τὸ Κοσσυφοπέδιο.

Ἐνα μεῖζον χαρακτηριστικὸ αὐτῶν τῶν ἱστορικῶν ἀναπόφευκτων μεταβολῶν, εἶναι ἡ διαμόρφωση καὶ δεσποτεία ἐνὸς πολὺ ἀνησυχητικοῦ αἰσθηματος, τὸ ὁποῖο ἐπρόκειτο νὰ διαδραματίσει καίριο ρόλο γιὰ πολὺν καιρὸ ἀκόμη. Πρόκειται γιὰ τὸ αἶσθημα ἀνασφάλειας, τὸ ὁποῖο (δυστυχῶς, ἀλλὰ μοιραῖα) φωλιάζει στὶς καρδιές, ἀπὸ τὴ στιγμή πού μιὰ συγκεκριμένη ἐθνότητα θὰ διαπιστώσει ὅτι βρίσκεται περικυκλωμένη ἀπὸ λαοὺς μὲ διαφορετικὴ ἐθνικὴ καὶ θρησκευτικὴ ταυτότητα, μὲ τοὺς ὁποίους ἐπὶ αἰῶνες τελεῖ σὲ ὀδυνηρὴ ἀντιδικία. Εἴτε μᾶς ἀρέσει εἴτε ὄχι, πρέπει νὰ βάλουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας στὴ θέση αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων, ὥστε νὰ μπορέσουμε νὰ κατανοήσουμε τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ἐξελλίσσονται τὰ γεγονότα. Φυσικά, αὐτὸ ἀφορᾷ κάθε ἐθνότητα πού ἔχει βιώσει τέτοιες μετακινήσεις. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, αὐτὸ πού πρέπει νὰ ληφθεῖ σοβαρὰ ὑπόψη εἶναι ὅτι αὐτὴ ἡ πολυπλοκότητα δὲν μπορεῖ νὰ διευθετηθεῖ μὲ ἀποφάσεις πού λαμβάνονται ἐπὶ χάριτος μὲ χάρακα καὶ μολύβι!

δ. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ προμνημονευθὲν αἶσθημα ἀνασφάλειας, δὲν μποροῦμε νὰ κλείσουμε τὰ μάτια μας μπροστὰ σὲ μιὰ ἐμπειρία πού βίωσε ὁ Σερβικὸς λαὸς μόλις πενήντα χρόνια πρὶν τὸ ξέσπασμα τοῦ πρόσφατου Γιουγκοσλαβικοῦ πολέμου. Τὸ 1941 ἡ Ναζιστικὴ Γερμανία εἰσέβαλε στὴν Γιουγκοσλαβία. Ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τῶν Κροατῶν, οἱ ἐπονομαζόμενοι Οὐστάσι, συνεργάστηκαν μὲ τὶς ναζιστικὲς δυνάμεις καὶ συγκρότησαν ἕνα οἰονεὶ αὐτόνομο Φασιστικὸ Κροατικὸ κράτος. Τὸ σύνθημα τοῦ διωγμοῦ πού ἐξαπέλυσαν ἐναντίον τοῦ Σερβικοῦ λαοῦ (ὁ ὁποῖος ἀντιθέτως, ἀντιστάθηκε στὸ Ναζισμό) ἦταν: «Τὸ ἕνα τρίτο τῶν Σέρβων πρέπει νὰ μεταστραφοῦν (στὸν ΡΚαθολικισμό), τὸ ἕνα τρίτο νὰ ἐκτοπιστεῖ καὶ τὸ ἕνα τρίτο νὰ ἐκτελεστεῖ». Μόνο σὲ ἕνα ἀπὸ τὰ στρατόπεδα συγκεντρώσεως, στὸ Γιασένοβατς, περὶ τὶς ἑπτακόσιες χιλιάδες Σέρβοι δολοφονήθηκαν μὲ σκληρότητα λόγῳ τῆς ἐθνικῆς καὶ θρησκευτικῆς ταυτότητάς τους. Τὸ Βατικανὸ ὑποστήριξε τὴ ναζιστικὴ Κροατικὴ πολιτικὴ. Τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1941

μιὰ ἐπίσημη παπικὴ ἀντιπροσωπεῖα συμμετεῖχε στὸν ἑορτασμὸ γιὰ τὴν ἴδρυση τοῦ κράτους τῶν Οὐστάσι καί, μετὰ τὴν τελικὴ κατάρρευση αὐτοῦ τοῦ κράτους, τὸ Βατικανὸ προσέφερε φιλοξενία σὲ κάποιους ἀπὸ τοὺς πρωταγωνιστὲς του. Τὸ Βατικανὸ ἀπέφυγε μέχρι τώρα νὰ καταδικάσει τὶς φασιστικὲς Κροατικὲς ἀγριότητες. Ἴσως νὰ ἴναι σύμπτωση, ἀλλὰ τὸ Βατικανὸ ἦταν ἐπίσης τὸ πρῶτο κράτος πού ἀναγνώρισε ἐπίσημα τὸ νεοϊδρυθὲν κράτος τῆς Κροατίας.

Ἐδῶ ἐπιθυμῶ νὰ διευκρινίσω τὸ ἐξῆς. Σὲ καμία περίπτωση δὲν φρονῶ ὅτι ἕνας λαὸς πρέπει νὰ ζεῖ παγιδευμένος στὸ παρελθόν του, καρφωμένος στὶς ἄσχημες ἀναμνήσεις του καὶ στὸ μῖσος. Πιστεύω στὴν συνύπαρξη καὶ στὴ συγχώρηση. Νομίζω, ὅμως, ὅτι, προκειμένου νὰ κατανοήσουμε τὴν ἱστορία, δὲν ἔχουμε τὸ δικαίωμα νὰ παραθεωροῦμε τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ἕνας λαὸς σκέπτεται καὶ βλέπει ἀπὸ τὴ σκοπιὰ του ἕναν ἐφιάλητ νὰ ἐπαναλαμβάνεται.

ε. Οἱ ἐξελίξεις μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, δηλαδὴ κατὰ τὴν κυριαρχία τοῦ Τίτο, εἶχαν δύο διαστάσεις. Πρῶτον, ἡ παρουσία τοῦ Τίτο συνέβαλε στὴ συγκρότηση μιᾶς Ὁμοσπονδίας καὶ στὴν εἰρηνικὴ συνύπαρξη, ἀλλὰ, δεύτερον, ἐπρόκειτο γιὰ μιὰ διευθέτηση πού συντηροῦσε καὶ ἐνίσχυε τὰ σπέρματα μιᾶς ἐκρηξῆς, γιὰ τοὺς ἐξῆς λόγους: Ἐκεῖνοι πού ὄρισαν τὰ ἐσωτερικὰ σύνορα δὲν ἔλαβαν ὑπόψη τους τὴν ἐν λόγῳ πολυπλοκότητα. Περὶ τὸ ἕνα ἑκατομμύριο Σέρβων βρισκόταν στὴν Κροατικὴ Δημοκρατία, ἐνῶ περὶ τὸ 31% τοῦ Βοσνιακοῦ πληθυσμοῦ ἦταν Σέρβοι. Ὁ Τίτο παρὰ κίνησε μεγάλους ἀριθμοὺς Ἀλβανῶν (κυρίως μουσουλμάνων) νὰ μετακινηθοῦν καὶ νὰ ἐγκατασταθοῦν στὸ Κοσσυφοπέδιο, κι ἔτσι, μέσα σὲ μερικὲς δεκαετίες, σ' αὐτὴ τὴν παραδοσιακὰ Σερβικὴ περιοχὴ οἱ Σέρβοι δὲν ξεπερνοῦν τὸ 10% τοῦ μονίμου πληθυσμοῦ της. Αὐτὸς ὁ αὐταρχικὸς, τεχνικὸς τρόπος ἀλλοίωσης τῆς φυσιολογικῆς περιοχῶν καὶ ἐπιβολῆς γειτόνων, εἶναι πραγματικὰ πολὺ κακὲς ἐπενδύσεις γιὰ τὸ μέλλον. Πρέπει νὰ κατανοήσουμε ὅτι οἱ Σέρβοι αἰσθάνονταν πῶς ὅλη αὐτὴ ἡ πολιτικὴ ἀπέβλεπε στὸ νὰ τοὺς παγιδεύσει μέσα στὴν ἴδια τους τὴν πατρίδα καὶ νὰ τοὺς μεταβάλλει σὲ μειονότητες!

Δυστυχῶς, αὐτὸ τὸ αἶσθημα ἐπαληθεύτηκε, τουλάχιστον σὲ ἕνα βαθμὸ: Στὶς 22 Δεκεμβρίου 1990, ἡ Κροατία ψήφισε τὸ νέο της Σύνταγμα. Ὑπὸ τὴν ἡγεσία τοῦ Φράνιο Τούτζμαν (εἶχε ἐκλεγεί στὶς 30 Μαΐου), ἡ Κροατία ἀνακηρύχθηκε ὡς «τὸ κράτος τῶν Κροατῶν». Ἐτσι, οἱ Σέρβοι πού ζοῦσαν στὴν Κροατία ἔπαψαν ἐπίσημως νὰ θεωροῦνται μέρος

τοῦ ἔθνους. Ὅσοι φοβοῦνταν ὅτι τὰ ἐσωτερικὰ σύνορα εἶχαν ὀριστεῖ ἔτσι ὥστε νὰ στραγγαλίσουν σὸ μέλλον τοὺς Σέρβους, αἰσθάνθηκαν ὅτι ἡ ἱστορία τοὺς δικαίωσε. Λιγότερο ἀπὸ τρεῖς μῆνες ἀργότερα, στίς 16 Μαρτίου 1991, ἡ Σερβικὴ Κροαία ἀποφάσισε νὰ ἀποσχιστεῖ ἀπὸ τὴν Κροατία.

στ. Αὐτὸ πὸν προσπάθησα παραπάνω νὰ περιγράψω ὡς ἓνα φοβερὸ ἔθνικὸ μωσαϊκὸ, δὲν πρέπει νὰ ἐννοηθεῖ ἀπλῶς ὅπως ἄλλες περιπτώσεις ἔθνικῶν συγκρούσεων ἢ ἀκόμη καὶ ἔχθρας, ὅπως π.χ. ὅταν δύο ἔθνη ἴστανται τὸ ἓνα ἔναντι καὶ ἔναντιον τοῦ ἄλλου, ἀλλὰ δὲν ἀναμιγνύονται ἰδιαίτερα (βλ. τὶς σχέσεις Αὐστρίας καὶ Οὐγγαρίας παλαιότερα, Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας τώρα κ.λπ.). Στὶς προβληματικὲς περιοχὲς τῆς Γιουγκοσλαβίας ἢ ὅλη κατάσταση ἀποτελοῦσε ἓναν πραγματικὸ πονοκέφαλο. Φέρνω δύο χαρακτηριστικὰ παραδείγματα:

Σὲ περιοχὲς ὅπως τὸ Βούκοβαρ, μιὰ ἔθνικὴ ὁμάδα μπορεῖ νὰ ἦταν ἢ μεγαλύτερη ἀπὸ τὶς ἄλλες, δὲν εἶχε ὅμως τὴν ἀπόλυτη πλειοψηφία. Οἱ Σέρβοι, δηλαδή, ἔφταναν τὸ 28%, οἱ Κροάτες τὸ 20%, οἱ Μουσουλμάνοι τὸ 12% κ.λπ. Μποροῦμε νὰ ἀντιληφθοῦμε πόσο δυσχερὴς καὶ πόσο ἀπάνθρωπη κατάσταση δημιουργεῖται ἂν μιὰ ἀπὸ αὐτὲς τὶς ἔθνοτες ἀποφασίσει νὰ προβεῖ σὲ «ἔθνικὴ κάθαρση». Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἄς τονίσουμε ὅτι ἡ μέθοδος τῆς «ἔθνικῆς καθάρσεως» —ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ ποιὸς τὴν ἐφαρμόζει— πρέπει νὰ συναντήσῃ τὴν ἀπόλυτη καὶ ἀπερίφραστη καταδίκη ἐκ μέρους τῆς Χριστιανικῆς συνειδήσεως.

Στὴ Βοσνία - Ἑρζεγοβίνη ἢ σύνθεση τοῦ πληθυσμοῦ πρὸ τοῦ πολέμου εἶχε ὡς ἐξῆς: Μουσουλμάνοι 43,7%, Σέρβοι 31,4%, Κροάτες 17,3%, λοιποὶ 7,6%². Συνέτρεχε ὅμως μιὰ ἰδιαίτερότητα. Οἱ Σέρβοι κατεῖχαν περισσότερο ἀπὸ τὸ 50% τῆς γῆς, ὄντας στὴν πλειοψηφία τους ἀγρότες. Οἱ Μουσουλμάνοι καὶ οἱ Κροάτες, ἀντιθέτως, ἀποτελοῦσαν μὲν τὴν πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ, ἀλλὰ βρισκόνταν συγκεντρωμένοι κυρίως σὲ ἀστικὲς περιοχὲς (π.χ. στὸ Σεράγεβο), ἐργάζονταν κυρίως στὴ βιομηχανία καὶ κατεῖχαν λιγότερο ἀπὸ τὸ 30% τῆς γῆς. Ὑπ' αὐτὲς τὶς συνθήκες εὐκόλα ἀντιλαμβανόμαστε ὅτι ἂν οἱ θερμοκέφαλες ἀπόψεις ὑπερίσχυαν σὲ ὅποιαδήποτε πλευρὰ (ὅπως καὶ ἔγινε), ὁ πόλεμος θὰ ἦταν ἀναπόφευκτος. Ἡ μία πλευρὰ θὰ διεξῆγε τὸν πόλεμο στὸ ὄνομα τοῦ μεγέθους τοῦ πληθυσμοῦ τῆς, καὶ ἡ ἄλλη πλευρὰ θὰ ἔκανε τὸ ἴδιο στὸ ὄνομα τῶν ἐδαφῶν τῆς. Τὸ ἐπόμενο βῆμα θὰ ἦταν ἡ ἐφαρμογὴ τῆς φρικτῆς «ἔθνικῆς καθάρσεως».

2. Βλ. Arnold Sherman, *Perfidy in the Balkans. The rape of Yugoslavia*, 1993 (Ἑλληνικὴ μετάφραση: *Κακοπιστία στὰ Βαλκάνια. Ὁ βιασμός τῆς Γιουγκοσλαβίας*, ἐκδ. Παγουλάτος, Ἀθήνα 1993).

ζ. Στὴ δεκαετία τοῦ 1950 ἔλαβε χώρα μιὰ ἰδεολογικὴ στροφὴ, λίγο ὡς πολὺ σὲ ὅλες τὶς χώρες τοῦ «ὑπαρκτοῦ σοσιαλισμοῦ». Παρ' ὅλο πὸν φαίνεται ἀντίθετο πρὸς τὴν ἀρχὴ τοῦ διεθνισμοῦ, ἐπρόκειτο γιὰ στροφὴ πρὸς τὸν ἔθνικισμὸ καὶ τὸν πατριωτισμὸ. Στὴ Γιουγκοσλαβία κάθε ἔθνοτητα ἴδρυσε τὴ δική της, ξεχωριστὴ Ἀκαδημία Ἐπιστημῶν καὶ ἄρχισε νὰ δίνεται ἰδιαίτερη ἔμφαση στὴ σπουδὴ τῶν ἔθνικῶν καὶ φυλετικῶν ριζῶν. Αὐτὸ τὸ δεδομένο πρέπει νὰ συσχετιστεῖ μὲ ἓνα ἄλλο χαρακτηριστικὸ τῆς Τιτοϊκῆς περιόδου. Παραμένει μυστήριον γιὰτί τὰ ἐσωτερικὰ σύνορα δὲν κατοχυρώθηκαν νομικά, ἀλλὰ ὅλα τὰ Γιουγκοσλαβικὰ Συντάγματα τὰ μνημόνευαν ὡς «τὰ γνωστὰ σύνορα».

Ὁ ἔθνικισμὸς, ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἄρχισε νὰ ἐνισχύεται. Τὸ νὰ ἀνήκεις σὲ κάποια συγκεκριμένη ἔθνοτητα θεωρήθηκε ταυτόσημο μὲ τὸ νὰ ἀνήκεις σὲ συγκεκριμένο θρησκεῦμα ἢ ὁμολογία, καὶ τὰνάπαλιν. Ἀπόκλιση ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἀντιστοιχία ἄρχισε νὰ ἐμφανίζεται ὡς κάτι ἀδιανόητο. Καμία ἔθνοτητα δὲν ἔμεινε ἄμοιρη αὐτοῦ τοῦ ἀμαρτήματος.

Πάνω σ' αὐτὲς τὶς συντεταγμένες, τὸ 1986 ἡ Σερβικὴ Ἀκαδημία Ἐπιστημῶν τοῦ Βελιγραφίου παρουσίασε ἓνα μνημόνιο γιὰ τὴν τελικὴ ἐπίλυση τοῦ Γιουγκοσλαβικοῦ προβλήματος³. Σύμφωνα μὲ τὸ μνημόνιο αὐτό, τὰ Σερβικὰ ἐδάφη ἢ τὰ ἐδάφη πὸν κατοικοῦνταν ἀπὸ Σερβικὴ πλειοψηφία θὰ ἔπρεπε νὰ σχηματίσουν τὴ Μεγάλὴ Σερβία. Οἱ Σέρβοι ἔκριναν, προφανῶς, ὅτι οἱ Σερβικὲς περιοχὲς τῆς Βοσνίας καὶ τῆς Κροατίας δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀπομονωθοῦν, ἀλλὰ νὰ προσαρτηθοῦν στὴν «κυρίως» Σερβία. Παράλληλα ἐπιθυμοῦσαν νὰ ἐξασφαλίσουν πρόσβαση στὴν ἀκτὴ, ἢ ὅποια φαινόταν νὰ περνᾶ στὴν Κροατικὴ κυριαρχία. Μοιραῖα, τὸ σχέδιο αὐτὸ ἀπαιτοῦσε τὴν κατάληψη καὶ ἐδαφῶν πέρα ἀπὸ τὰ Σερβικὰ. Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ, ἡ Σλοβενία καὶ ἡ Κροατία, βέβαιες γιὰ τὴν ὑποστήριξη τῶν Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων, ἔσπευδαν νὰ «λύσουν» τὸ Γιουγκοσλαβικὸ πρόβλημα μὲ παρόμοιο τρόπο. Ὅλα αὐτὰ σήμαναν ἓνα πράγμα: πόλεμο.

η. Κατὰ τὴ γνώμη μου, τὸ μεγάλο λάθος ἔγκει-

3. «Memorandum de l' Académie Serbe des Sciences et des Arts». *Dialogue* 2/3 (1992), supplement, σελ. 3-27. Ἄς σημειωθεῖ ὅτι στὸ ἴδιο τεῦχος δημοσιεύονται καὶ τὰ ἐξῆς ἐνδιαφέροντα ντοκουμέντα: Franjo Tudjman, «Dérive de la réalité historique» (σελ. 28-34) καὶ Alija Izetbegovic, «Déclaration islamique» (σελ. 35-54). (Ἡ παροῦσα σημείωση προστέθηκε κατὰ τὴν ἐπεξεργασία τοῦ κειμένου πρὸς δημοσίευσιν).

ται στο ότι οι ήγεσιες των ἐθνοτήτων τῆς πρώην Γιουγκοσλαβίας ἐπέλεξαν τὸν πόλεμο ἀντὶ τῆς διαμορφώσεως μιᾶς χαλαρότερης ὁμοσπονδίας με περισσότερες ἐλευθερίες. Ἡ κατάσταση ἦταν ἤδη περιπεπλεγμένη καὶ ἀπαιτοῦσε διεξοδικὲς συζητήσεις καὶ διαπραγματεύσεις· ὄχι πόλεμο.

θ. Μεγάλες εὐθύνες βαρύνουν τὶς Δυτικὲς δυνάμεις. Μέσα στὶς νέες συνθήκες οἱ ὁποῖες διαμορφώθηκαν μετὰ τὴν κατάρρευση τοῦ Ἀνατολικοῦ Μπλόκ, ἡ Γιουγκοσλαβικὴ κρίση μπορεῖ νὰ ἐρμηνευτεῖ (ὅσον ἀφορᾷ τὸν ρόλο τῆς Δύσης) ὡς μιὰ προσπάθεια τοῦ Δυτικοευρωπαϊκοῦ καπιταλισμοῦ νὰ διαλύσει μιὰν ἀνατολικὴ χώρα, ἡ ὁποία κατεῖχε μιὰ ἰδιαίτερη θέση: ὑψηλὰ ἐπίπεδα στὴν οἰκονομία καὶ καλὴ παρουσία στὴ διεθνή σκηνή. Οἱ Δυτικὲς δυνάμεις ἔσπευσαν νὰ δημιουργήσουν τὶς συνθήκες ποὺ θὰ τοὺς ἐπέτρεπαν νὰ ἐγκαθιδρῦσουν τὶς δικές τους σφαῖρες ἐπιρροῆς σὲ τμήματα τῆς χώρας. Εἶναι μῆπως τυχαῖο ὅτι ἡ Γερμανία ἀναγνώρισε ἐπίσημα τὸ Σλοβενικὸ καὶ τὸ Κροατικὸ κράτος στὶς 23 Δεκεμβρίου 1991, δηλαδή εἰκοσιτρεῖς ἡμέρες πρὶν νὰ τὰ ἀναγνωρίσει ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση (15.1.1992);

Ἐπὶ πλέον, ἂν ρίξουμε μιὰ προσεκτικὴ ματιὰ στὴν ὑφήλιο σήμερα, θὰ ἀντιληφθοῦμε ὅτι πολλοὶ τοπικοὶ πόλεμοι φέρουν ἓνα συγκεκριμένο χαρακτηριστικό, τὸ ὁποῖο εἶναι καὶ χαρακτηριστικὸ τῆς παγκόσμιας Νέας Τάξης: Πρόκειται γιὰ συγκρούσεις οἱ ὁποῖες κατορθώνουν νὰ κάνουν ἀδύνατη τὴ συνύπαρξη διαφορετικῶν λαῶν. Βλέπε, π.χ., τί συμβαίνει στὸ Ζαῖρ μεταξύ τῶν Χούτου καὶ τῶν Τούτοι, καὶ ποιά κατάσταση ἀντικατέστησε στὴν Κύπρῳ τὴ συμβίωση τῶν δύο κοινοτήτων, τῆς Ἑλληνοκυπριακῆς καὶ τῆς Τουρκοκυπριακῆς. Στὸ σημεῖο αὐτὸ πρέπει ἐπὶ πλέον νὰ λάβει κανεὶς ὑπόψη του καὶ τὴν ἰσλαμικὴ παρουσία στὴ Βοσνία· ἢ γιὰ νὰ εἶμαστε ἀκριβοδίκαιοι, τὴν παρουσία τοῦ φουνταμενταλιστικοῦ Ἰσλάμ. Τὸ Ἰράν, ἡ Τουρκία, ἡ Σαουδικὴ Ἀραβία κ.λπ. προμήθευσαν τοὺς Βόσνιους μουσουλμάνους ὄχι μόνο με ἄφθονο χρῆμα καὶ ὄπλα, ἀλλὰ καὶ με μουτζαχεντίν, φανατικοὺς στρατιῶτες τοῦ Ἰσλάμ.

Αὐτό, τέλος, ποὺ πέτυχε ἡ συνθήκη τοῦ Ντέιτον, εἶναι νὰ συντηρήσει τὰ σπέρματα μιᾶς μελλοντικῆς ἔκρηξης. Τὰ σύνορα εἶναι ἀπίστευτα. Σήμερα, οἱ δύο Σερβικὲς περιοχὲς τῆς Βοσνίας βρίσκονται ἀντίστοιχα στὸ ἀνατολικὸ καὶ στὸ δυτικὸ τμήμα τῆς χώρας. Περιβάλλονται ἀπὸ ἐχθρικές περιοχὲς καὶ συνδέονται μεταξύ τους με ἓναν στενὸ διάδρομο, ὁ ὁποῖος μπορεῖ νὰ ἀποκλεισθεῖ ὅποτεδήποτε. Με λίγα λόγια, τὸ Ντέιτον ὑποδαυλίζει τὸ φοβερὸ αἶσθημα τῆς ἀνασφάλειας τῶν ἐκεῖ Σερβικῶν πληθυσμῶν. Χαρακτηριστικὴ εἶναι, ἐπὶ πλέον, ἄλλη μιὰ πρόβλεψη τοῦ Ντέιτον: ἡ ἐπιστροφή τῶν

προσφύγων στὶς ἐστίες τους φαίνεται ὡς προσπάθεια ἀπόδοσης δικαιοσύνης καὶ ἀποκατάστασης τῶν πραγμάτων στὴν πρότερη κατάσταση. Κανένας ὅμως δὲν λέει πῶς μπορεῖ νὰ πραγματοποιηθεῖ ἡ ἐπιστροφή, ὅταν στὴν θέση τῶν ἐστίων βρίσκονται ἀπλῶς ἐρείθια ἢ στὴν περιοχὴ πλειοψηφούν οἱ μέχρι χθὲς ἀντίπαλοι.

ι. Νομίζω, τέλος, ὅτι ὁ ἱστορικός, ὁ ὁποῖος θὰ προσπαθήσει νὰ γράψει καὶ νὰ κρίνει τὸ Γιουγκοσλαβικὸ χρονικὸ, θὰ βρεθεῖ ἀντιμέτωπος με μιὰν ἀκόμη «ἰδιαιτερότητα». Δύσκολα μποροῦν νὰ ἐντοπιστοῦν στὸν Εὐρωπαϊκὸ τύπο, τουλάχιστον κατὰ τὸ ἀποκορύφωμα τῆς κρίσης, οἱ ἀνακοινώσεις, οἱ ἐκκλήσεις καὶ οἱ προτάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Σερβικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, με τὶς ὁποῖες τονιζόταν ἡ ἀνάγκη εἰρηνικῆς καὶ δίκαιης ἐπίλυσης. Ἐπιτρέψτε μου νὰ πῶ ὅτι ἡ Δύση διαπράττει ἔγκλημα ὅταν κλείνει τὰ μάτια τῆς μπροστὰ στὸ γεγονός ὅτι μιὰ Ἐκκλησία τολμᾷ νὰ μιλά γιὰ εἰρήνη καὶ συνύπαρξη, στὸ μέσον ἑνὸς ἐθνικιστικοῦ ὠκεανοῦ. Ἡ Δύση εἶναι ὑπεύθυνη γιὰ τὸ γεγονός ὅτι δὲν θέλησε νὰ διακρίνει τὶς δυνάμεις τῆς εἰρήνης καὶ τῆς συμφιλίωσης μέσα στὸ Σερβικὸ ἔθνος, ἀλλὰ προτίμησε νὰ τὸ δαιμονοποιήσει ἐξ ὀλοκλήρου.

Β' Ἀνιχνεύοντας θεολογικὰ κριτήρια

Ἐδῶ θὰ προσπαθήσω (πάντα με συντομία) νὰ ἐπισημάνω μερικὰ βασικὰ στοιχεῖα τῆς Ὁρθόδοξης παράδοσης καὶ τῆς στάσης τῆς ἀπέναντι στὸν Πόλεμο. Κατὰ τὴν προσωπικὴ μου ἀποψη, πρόκειται γιὰ μιὰ πολύτιμη διάβαση, ἀπαραίτητη σὲ ὄλους. Πρῶτον, στοὺς Δυτικούς, προκειμένου νὰ καταλάβουν ὅτι αὐτὸ ποὺ οἱ ἴδιοι ἐννοοῦν με τὴ διατύπωση «συμμετοχὴ τῆς Ἐκκλησίας στὸν πόλεμο» ἴσως νὰ εἶναι κάτι διαφορετικὸ ἀν ἀναφέρεται σὲ Ὁρθόδοξη συνάφεια. Δεύτερον, στοὺς Ὁρθόδοξους, προκειμένου νὰ διαμορφώσουν κριτικὴ στάση ἀπέναντι σὲ ὅτιδήποτε μπορεῖ νὰ ἐπισκιαίνει τὴν Ὁρθόδοξη ταυτότητά τους. Ἐπὶ πλέον, ἡ ἐν λόγω ἐπισημάνση τῶν θεολογικῶν κριτηρίων ἴσως συνιστᾷ συμβολὴ πρὸς μιὰ οὐσιαστικὴ προοπτικὴ ἐκτόνωσης τῆς κρίσης.

α. Ὁ Χριστὸς εἰσήγαγε μιὰ νέα κατανόηση ὄλων τῶν δραστηριοτήτων καὶ ὄλων τῶν ἀναγκαιοτήτων στὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ ἔσχατο κριτήριο εἶναι Αὐτὸς ὁ ἴδιος. Αὐτὰ ποὺ ὁ κόσμος ἀποκαλεῖ «ἀξίες», ἀποκτοῦν σχετικὸ νόημα· ἀνάλογα με τὴν στάση ποὺ θὰ διαμορφώσει ὁ ἄνθρωπος, μποροῦν νὰ λειτουργήσουν εἴτε ὡς μέσα ποὺ διευκολύνουν τὴ συνάντηση τῆς κτίσης με τὸν Θεό, εἴτε ὡς ἐμπόδια πρὸς τοῦτο.

β. Ἡ ταυτότητα ἐνὸς Χριστιανοῦ πηγάζει ἀπὸ τὸ Εὐχαριστιακὸ γεγονός· ὄχι ἀπὸ ὅλα δεδομένα,

ἀξίες ἢ πραγματικότητες, ὅπως π.χ. τὸ «ἔθνος» κ.λπ. Εἶμαι ὅ,τι εἶμαι, ἐξαιτίας τῆς συμμετοχῆς μου στὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ· ὄχι ἐξαιτίας τοῦ δικοῦ μου (ἢ τοῦ φυλετικοῦ μου) αἵματος.

Ἡ Θεία Εὐχαριστία δὲν νοεῖται ὡς ἀπόρριψη τοῦ κόσμου, ἀλλὰ ὡς θέωσή του, ὡς μεταμόρφωσή του σὲ Σῶμα Χριστοῦ. Ἄν τυχὸν ἡ συμμετοχή μας στὴν Ἐκκλησία πάψει νὰ ἀποτελεῖ τὸν πυρήνα τῆς ταυτότητάς μας, τότε μπορεῖ νὰ ἀναδυθεῖ ἕνας νεο-παγανισμός, μίας καὶ πυρήνας τῆς ταυτότητάς μας θὰ θεωρηθεῖ ἡ βιολογικὴ γέννησή μας καὶ ὄχι τὸ βάπτισμά μας. Ἀκριβῶς γι' αὐτὸ ὁ Ἐθνοφυλετισμὸς καταδικάστηκε ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ὡς αἵρεση (ἀπὸ τῆ Μεγάλῃ Τοπικῇ Σύνοδο στὴν Κωνσταντινούπολη τὸ 1872)⁴.

γ. Ὁ Ὁρθόδοξος Χριστιανισμὸς δὲν διαθέτει θεσμὸ ἀντίστοιχο τοῦ ἰσλαμικοῦ «ιεροῦ πολέμου» (τζιχάντ). Ἄν αὐτὸ τὸ δεδομένο ληφθεῖ σοβαρὰ ὑπόψη, θὰ μπορέσει νὰ φωτίσει κριτικὰ ἀρκετὲς παρεξηγήσεις καὶ ἱστορικὲς καταχρήσεις.

δ. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία δὲν ἀνέπτυξε τὴ θεωρία περὶ «δικαίου πολέμου», πράγμα πού ἔγινε ὅμως στὴ Δύση, κυρίως ἀπὸ τὸν Θωμᾶ Ἀκινάτη⁵. Ἐπίσης, τὸ μοντέλο τῶν Σταυροφοριῶν, σύμφωνα μὲ τὸ ὁποῖο ἡ πρωτοβουλία καὶ ἡ διοργάνωση τοῦ ἱεροῦ πολέμου ἀνήκει στὴν Ἐκκλησία, εἶναι ἀπαράδεκτο γιὰ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Ἡ Βυζαντινὴ περιγικήπισσα καὶ ἱστοριογράφος Ἄννα Κομνηνὴ περιγράφει στίς ἀρχὲς τοῦ 12ου αἰώνα τὴν ἐκπληξὴ πού δοκίμασαν οἱ Βυζαντινοὶ ὅταν ἀντίκρουσαν παπικὸ στρατὸ (δηλαδὴ στρατὸ πού ἀνήκε στὴν Ἐκκλησία) μπροστὰ ἀπὸ τὰ τείχη τῆς Κωνσταντινούπολης, καὶ μνημονεύει ἕνα περιστατικὸ πού τὴν ἐντυπωσίασε: ἕνας δυτικὸς κληρικὸς ἔφερε ὄπλα καὶ μάλιστα τὰ χρησιμοποιοῦσε μὲ ἐξαιρετικὴ ἐπιδεξιότητα⁶.

Τὸ Βυζαντινὸ κράτος μπορεῖ νὰ δήλωνε ἑαυτὸ ὡς Χριστιανικὸ, ἢ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ὅμως ἀπέφυγε νὰ προσλάβει κοσμικὴ ἐξουσία. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια σὲ ἐπίπεδο κανονικὸ καὶ θεσμικὸ· ὄχι σὲ ἐξαιρετικὲς, μεμονωμένες περιπτώσεις καταχρήσεων.

Τὸ Ὁρθόδοξο Κανονικὸ Δίκαιο ἀπαγορεύει μὲ τὸν πλέον ἀπόλυτο τρόπο τὴ χρῆση κάθε εἴδους βίας ἀπὸ τοὺς κληρικούς, ἔστω κι ἐναντίον αἰρετι-

κῶν. Αὐτὴ ἡ ἀπαγόρευση δὲν ὀφείλεται σὲ ἠθικιστικὴ, ἀλλὰ σὲ ἐσχατολογικὴ κατανόηση τῆς ἱερωσύνης. Ἡ Ἐκκλησία δὲν μπορεῖ νὰ ταυτίζεται μὲ τὶς ἀναγκαιότητες τοῦ κόσμου τούτου, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀποτελεῖ σημεῖο καὶ πρόγευση τῆς Βασιλείας.

Ἄν κανεὶς ἐπιθυμεῖ νὰ ἐρμηνεύσει τὴν ἱστορία καὶ νὰ δράσει μέσα στὴν ἱστορία, εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ δώσει ἀπάντηση σὲ καιρῖα ἐρωτήματα: Γιατί ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία δὲν ἀνέπτυξε θεσμοὺς ὅπως οἱ Σταυροφορίες, τὰ ἱπποτικὰ μοναστικά τάγματα, ἡ Ἱερὰ Ἐξέταση, ἡ ἐπιβολὴ θανατικῆς ποινῆς ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία κ.ο.κ.;

ε. Παράλληλως, ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία δὲν συναινεῖ σὲ μιὰ πουριτανικὴ, ἰδεαλιστικὴ κατανόηση τῆς θρησκευτικότητας. Σύμφωνα πρὸς τὸ πρότυπο τῆς Σαρκώσεως, προσπαθεῖ νὰ μὴν καταργήσει τὸν κόσμο, οὔτε νὰ τὸν ἀφήσει ἔξω ἀπὸ αὐτὴν, ἀλλὰ νὰ τὸν προσλάβει καὶ νὰ τὸν ἰάσει. Προκειμένου νὰ κρίνει κάποια πράξη, λαμβάνει ὑπόψη τῆς ὅλης τῆς περιστάσεως. Κατανοεῖ ὅτι ἡ ἀμυντικὴ βία ἐμφανίζεται μερικὲς φορές, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν ἀνθρώπινη ἀδυναμία, ὡς ἀναπόφευκτη, ἀλλὰ δὲν τὴν δικαιώνει ὡς ἀπόλυτο θεσμὸ. Εἶναι πολὺ χαρακτηριστικὸ ὅτι πολλὲς φορές ἡ Βυζαντινὴ Ἐκκλησία στήριξε τὴν ὑπόθεση τῆς ἄμυνας κατὰ τοὺς πολέμους. Ὅταν ὅμως ὁ αὐτοκράτορας Νικηφόρος Φωκάς (10ο αἰώνα) ζήτησε ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία νὰ ἀνακηρύξει ἀγίους ὄλους ἐκείνους πού ἔπεσαν στίς μάχες κατὰ τοῦ Ἰσλάμ πρὸς χάριν τῆς Χριστιανικῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδας, ἡ Ἐκκλησία ἀρνῆθηκε. (Λόγω τοῦ περιορισμένου τοῦ χρόνου μας, ἀποφεύγω ἐδῶ τὴ μνεία ἄλλων τέτοιων περιπτώσεων).

στ. Ἡ ἐμπλοκή, λοιπόν, σὲ πόλεμο πρέπει νὰ ἰδωθεῖ ὡς «ἀποδοχὴ τοῦ ρίσκου ἀμαρτίας πρὸς χάριν ἄλλων», κι ὄχι γιὰ τὴν ἐπιβολὴ τῆς πίστεως, γιὰ ἀποικιοκρατικούς σκοπούς, γιὰ τὴν ἐξόντωση τῶν ἀπίστων κ.ο.κ. Ἐμπλοκὴ κληρικοῦ σὲ πόλεμο ὡς «ἀποδοχὴ τοῦ ρίσκου ἀμαρτίας», μπορεῖ νὰ ὑπάρξει ὡς ὀλόψυχη ἀπόφαση ἑνὸς ποιμένα νὰ συγκαουχηθεῖ μὲ τὸ ποίμνιό του. Σὲ τέτοια περίπτωση ὁ ποιμένας γνωρίζει ὅτι ἴσως χάσει τὴ δική του σωτηρία, δὲν μπορεῖ ὅμως νὰ ἀφήσει τὸ ποίμνιό του ἀβοήθητο (πρβλ. Πράξ. 28,30).

Ὁ μόνος τρόπος νὰ κατανοήσουμε τὶς κρίσιμες ἀνθρώπινες στιγμὲς, εἶναι νὰ τὶς δοῦμε ὡς πόνο καὶ ὡς ἀφορμὴ γιὰ μετάνοια. Ὑπάρχουν πάρα πολλὲς στιγμὲς, κατὰ τὶς ὁποῖες δὲν μπορεῖς νὰ ἀποφύγεις τὸν πόνο, δὲν μπορεῖς νὰ ἀποφύγεις τὴν ὀδύνη ἢ τὸ νὰ προκαλεῖς ὀδύνη. Ἄν τέτοιες κρίσιμες στιγμὲς δὲν τὶς βιώσουμε ὡς πόνο καὶ ἀμαρτία, θὰ χάσουμε τὸ μόνον πού κατέχουμε ὡς Χριστιανοί: τὴν ἐλπίδα.

4. Βλ. Maximos, Metropolitan of Sardes, *The Oecumenical Patriarchat in the Orthodox Church*, Patriarchal Institute for Patristic Studies, Thessaloniki 1976, σελ. 303-309.

5. «War, Christian attitude to»: *The Oxford Dictionary of the Christian Church* (F. L. Cross, E. A. Livingstone, ed.), Oxford University Press, 1990, σελ. 1459-1460.

6. Anna Komnene, *Alexias*, x, 8, 8-10 (Leib ed., I, 47).

ΙΩΑΝΝΕΙΑ ΜΑΘΗΤΕΙΑ

Κριτικές παρατηρήσεις στο Ἰωάν. 13,35

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Εἶναι γεγονός ὅτι ζοῦμε σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴ ραγδαία ἀνάπτυξη τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς τεχνολογίας ποὺ ὑπηρετεῖ καὶ φιλοδοξεῖ νὰ ὑπηρετήσῃ κάθε συνολικὴ ὅσο καὶ ἀτομικὴ ἀνθρώπινη ἀνάγκη¹. Ἐμφανὲς παράδειγμα τῆς ἀνέλιξης αὐτῆς εἶναι ἡ ἐφαρμογὴ καὶ ἡ λειτουργία τοῦ ὀνομαζόμενου Διαδίκτυου (γνωστοῦ ὡς Internet), μέσω τοῦ ὁ-

Τοῦ κ. Κωνσταντίνου Π. Παπαθανασίου,
Θεολόγου

ποίου ἄνθρωποι ἀπὸ χιλιάδες διαφορετικὰ μέρη τῆς ὑψηλῆς μποροῦν νὰ ἐπικοινωνήσουν μεταξὺ τους, νὰ ἀνταλλάξουν μηνύματα, κ.λπ. Δὲν εἶναι ὑπερβολὴ νὰ ποῦμε ὅτι στὴ σημερινὴ μεταβιομηχανικὴ ἐποχὴ ἡ ἐπικράτηση τοῦ Internet σὲ τομεῖς τῆς ἀνθρώπινης δραστηριότητος εἶναι τὸ χαρακτηριστικὸ γεγονός τῆς ἀρχῆς ἢ τῆς μετάβασης στὴν ἐποχὴ τῆς πληροφορίας (Informationsgesellschaft).

Ἀκόμη, ἡ συνεχῶς αὐξανόμενη κυκλοφορία διάφορων ἐντύπων, τὰ ΜΜΕ, ὁ τύπος γενικότερα καὶ ἡ ποικιλότητα καὶ πιεστικὴ διαφήμιση, προσπαθοῦν νὰ διασπείρουν μηνύματα καὶ πολλὰς φορὲς νὰ ἐξαπατήσουν τὸν κουρασμένο καὶ ἀπεγνωσμένο ἴσως σύγχρονο ἄνθρωπο². Σήμερα, λοιπόν, ἔχουμε μηνύματα ἀπὸ παντοῦ, ἀπὸ κάθε πλευρὰ, μηνύματα «κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων... καὶ οὐ κατὰ Χριστὸν» (Κολ. 2,8).

Στὴν πραγματικότητα αὐτὴ «τοῦ κόσμου τούτου» προβάλλει ὁ αἰώνιος Θεὸς μέσα ἀπὸ τὴν καταγεγραμμένη θεία Ἀποκάλυψη, τὴν Ἁγία Γραφή, γιὰ νὰ κατευθύνῃ καὶ νὰ ὀδηγήσῃ τελικὰ τὸ δημιούργημά του στὴν ὄντως ζωὴ, στὴ ζωὴ πέρα ἀπὸ τὸ κτιστὸ χωρὸχρονο, τὴ φθορὰ

καὶ τὸ θάνατο. Ἡ Ἁγία Γραφή καταγράφει καὶ ἡ Ἐκκλησία κηρύσσει τὸ μήνυμα τῆς νίκης ἐπὶ τοῦ θανάτου³, τὴν ἀδιάσπαστη συνέχεια τῆς ζωῆς ἀπὸ τὴν παρούσα ἱστορικὴ φάση στὴ μέλλουσα ἐσχατολογικὴ κατάσταση. Τὸ παράγγελμα, τὸ κάλεσμα ποὺ ἀπευθύνει πρὸς κάθε ἄνθρωπο διατυπώνεται στὴ φράση «μαθητὲς ἐκείνου γενέσθαι» (Ἰωάν. 15,8), δηλαδὴ νὰ γίνουμε καὶ νὰ ἀναδειχτοῦμε ἀληθινοὶ μαθητὲς τοῦ Σωτήρα Χριστοῦ⁴.

Ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ θὰ προσπαθήσουμε νὰ διατυπώσουμε ὀρισμένες σκέψεις. Εἰδικότερα, θὰ ἀναφερθοῦμε στὴν ἰωάννεια μαθητεία, ἐπικεντρώνοντας τὴν προσοχή μας στὸ χωρίο τοῦ Δ' Εὐαγγελίου 13,35: «ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις».

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

α. Λεξικογραφικά

«Ἀρχὴ ἐπιστήμης, ἢ τῶν ὀνομάτων ἐπίσκεψις». Κατὰ τὴ ρῆση αὐτὴ τοῦ ἀθηναίου φιλοσόφου Πλάτωνα (427-348 π.Χ.)⁵, εἶναι φυσικὸ νὰ ξεκινήσουμε μὲ τὴν ἐννοιολογικὴ σημασία τῶν ὄρων μαθητεία, μαθητῆς κ.τ.δ. Θὰ δοῦμε τὴ σημασία τους γενικὰ καὶ κατόπιν τὴ χρῆση τους μέσα στὴν Ἁγία Γραφή.

Μαθητεία (ἀγγλ. apprenticeship, discipleship⁶, studies· γερμ. Lehrzeit, Nachfolge). Ὄνομα οὐσιαστικὸ, μὲ δύο σημασίες στὴν ἀρχαία

3. Πρβλ. τὸ λίαν ἀξιόλογο συλλογικὸ ἔργο Ἐπισημειώσεις καὶ κοινωνία, δοκίμια γιὰ τὴ θέση τοῦ ἀνθρώπου στὸ σύγχρονο κόσμο (Πάφος: Ἱ. Μονὴ Ἁγίου Νεοφύτου, 1991) σσ. 148.

4. Μὲ τὸ ὄνομα αὐτὸ (Disciples of Christ) ἀποκαλοῦνται στὴν Ἀμερική, ὡς μὴ ὠφελε, οἱ ὀπαδοὶ μιᾶς προτεσταντικῆς ὁμολογίας ποὺ ἴδρυσε ὁ Θωμᾶς Campbell (1763-1853).

5. Βλ. Πολιτεία, 465C. Στὸν Ἀντισθένη (444-370 π.Χ.) ἀποδίδεται σύμφωνα μὲ τὸν Ἐπίκτητο τὸ «ἀρχὴ παιδείσεως ὀνομάτων ἐπίσκεψις» βλ. Γερασίου Μαρκαντώνη, Λεξικὸ ἀρχαίων, βυζαντινῶν καὶ λογίων φράσεων τῆς Νέας Ἑλληνικῆς (Ἀθήνα: Gutenberg, 1992, 21994), σελ. 35, 85.

6. Πρβλ. Τὸ ἔργο τοῦ γερμανοῦ διαμαρτυρομένου θεολόγου Dietrich Bonhoeffer, The cost of Discipleship, ἀγγλ. μετάφραση ἀπὸ τὸ γερμ. πρωτότυπο (New York: Macmillan Publ. Comp. 1963), σσ. 352.

1. Πρβλ. Νικολάου (Μητρ. Φθιώτιδος), Πορεία αὐτοκρινόμενη, 150 κείμενα αὐτογνωσίας (Ἀθήνα: ἔκδ. Ἱ. Μ. Φθιώτιδος, 1997), σελ. 43.

2. Βλ. Παναγιώτη Χρήστου, «Ἡ Θεία παρουσία, ἓνα μήνυμα τῶν Πατέρων στὴν ἐποχὴ μας», στὸ περ. Συναΐξη, τεύχ. 33 (1990), σελ. 5 ἐξ.

καὶ τὴ σημερινὴ νεοελληνικὴ γλῶσσα. Σημαίνει: α. τὸ χρονικὸ διάστημα ποῦ εἶναι κανεὶς μαθητῆς ἢ μαθητευόμενος, καὶ β. τὴ διδασκαλία, τὴ σπουδὴ (ἢ διδασκαλία ποῦ παραδίδεται στὸ μαθητῆ)⁷. Ἡ λέξις προέρχεται ἀπὸ τὸ ρῆμα μαθητεύω.

Μαθητεύω (γερμ. Schüler sein, lehren, Unterrichts erteilen, nachfragen). Ὡς ἀμετάβατο ρῆμα σημαίνει εἶμαι μαθητῆς, σπουδάζω, διδασκομαι ἀπὸ κάποιον. Ὡς μεταβατικὸ, σημαίνει διδάσκω, καθιστῶ κάποιον μαθητῆ, κατηγῶ κάποιον⁸. Σπάνια ἀπαντᾶ σὲ παθητικὴ διάθεση μετὴν ἔννοια διαδίδομαι, γίνομαι γνωστός. Τὸ ρῆμα αὐτὸ εἶναι ὁμόρριζο καὶ μεταγενέστερο τοῦ ρήματος μανθάνω⁹, ποῦ σημαίνει μαθαίνω, γνωρίζω, ἐννοῶ, κατανοῶ κ.ἄ.

Μαθητῆς (ἀγγλ. pupil, scholar, apprentice, disciple, follower· γερμ. Schüler). Τὸ οὐσιαστικὸ αὐτὸ ὄνομα σημαίνει: α. ἐκεῖνον ποῦ φοιτᾷ σὲ σχολεῖο· β. αὐτὸν ποῦ μαθητεύει σὲ κάποιον διδάσκαλο, δηλ. τὸν διδασκόμενο, τὸν μαθητευόμενο (μαθητευόμενος εἶναι κι ἐκεῖνος ποῦ μαθαίνει μιὰ τέχνη, ἓνα ἐπάγγελμα, κι ὁ ἄπειρος, ὁ ἀρχάριος)^γ. ἐκεῖνον ποῦ ἀκολουθεῖ τὴ θεωρία ἢ τὴ σχολή, τὴ διδασκαλία ἢ τὴν τεχντροπία ἐνὸς σοφοῦ, συγγραφέα ἢ καλλιτέχνη¹⁰. Ἀντίθετα τῆς λέξης αὐτῆς εἶναι ὁ δάσκαλος, ὁ μαθητῆς, ὁ ἀνατροφέας, ὁ σοφὸς κ.ἄ.¹¹.

Στὴν Ἀγία Γραφή χρησιμοποιεῖται τόσο τὸ ρῆμα μαθητεύω ὅσο καὶ τὸ οὐσιαστικὸ μαθητῆς, ἐνῶ ἡ λέξις μαθητεία δὲν ἀπαντᾶ στὸ ἱερὸ κείμενο. Εἰδικότερα, στὴν Π.Δ. χρησιμοποιεῖται ἐλαχιστότατα ἡ λέξις μαθητῆς — μόνο τρεῖς φορές στὸν Ἱερεμία — ἐνῶ ἀπουσιάζει ἐντελῶς τὸ ρῆμα μαθητεύω.

7. Δ. Β. Δημητράκου, Νέον λεξικὸν ὀρθογραφικὸν καὶ ἐρμηνευτικὸν ὅλης τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης (Ἀθήναι: «Περγαμηνή», 1959) σελ. 793. Ἀ. Γεωργοπαπαδάκου, Τὸ μεγάλο λεξικὸ τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης (Θεσ/νίκη: ἐκδ. Μαλλιάρης - παιδεία, 1980) σελ. 608.

8. Δ. Β. Δημητράκου, ὅπ. π., σελ. 793. Ἀ. Γεωργοπαπαδάκου, ὅπ. π., σελ. 608-9.

9. Β. Π. Βλάχου, Τὰ ρήματα τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς (Ἀθήναι: Guteberg, 1985, 1994) σελ. 424. Ἀπαντᾶ καὶ τὸ ρῆμα μαθητιῶ (-άω) μετὴ τὴ σημασία τοῦ ἐπιθυμῶ νὰ μάθω, εἶμαι μαθητῆς, μαθητεύω.

10. Βλ. ὑποσ. 6.

11. Χάρη Σακελλαρίου, Βασικὸ λεξικὸ συνωνύμων - ἀντιθέτων - παραγῶγων - συνθέτων καὶ ἐπιθέτων τῆς Δημοτικῆς (χ.τ.: Ἰ. Σιδέρης, 1980, 1991) σελ. 341.

Στὴν Κ.Δ. ὁ ὅρος μαθητῆς¹² χρησιμοποιεῖται περισσότερο ἀπὸ 280 φορές, ἀλλὰ μόνο στὰ ἱστορικὰ κείμενα, δηλαδὴ στὰ τέσσερα Εὐαγγέλια καὶ τὶς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων. Χαρακτηριστικὸ εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ εὐαγγελιστῆς Ἰωάννης χρησιμοποιεῖ τὴ λέξις αὐτὴ 82 φορές, δηλαδὴ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον Εὐαγγελιστῆ. Τέλος, τὸ μαθητεύω ἀπαντᾶ μόνο σὲ τέσσερα ἐδάφια — καὶ κυρίως στὸ εὐαγγέλιο τοῦ Ματθαίου — μετὰ χαρακτηριστικὴ τὴ φράση τοῦ Κυρίου γιὰ τὴν ἀποστολὴ τῶν μαθητῶν «πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη...» (Ματθ. 28,19).

β. Ὁ ὅρος μαθητῆς στὴν Παλαιὰ καὶ τὴν Καινὴ Διαθήκη

Πρὶν ἐξετάσουμε τὸ ἐδάφιο Ἰωάν. 13,35 εἶναι χρήσιμο καὶ ἀναγκαῖο ἴσως νὰ δοῦμε μετὰ συντομία καὶ γενικὰ τὴν ἔννοια τοῦ μαθητῆ μέσα στὴν Ἀγία Γραφή. Ἡ εἰσαγωγικὴ αὐτὴ ἀναφορὰ θὰ μᾶς κάνει πιὸ κατανοητὴ καὶ εὐκολὴ τὴν ἐξέταση τῆς ἰωάννειας μαθητείας.

Κατ' ἀρχὰς στὴν Π.Δ. — ἐκτὸς τῶν τριῶν ἀναφορῶν τοῦ Ἱερεμία¹³ [13,21· 20,11· 26(46),9] — ἡ ἔννοια τῆς μαθητείας (σχέση μαθητῆ - διδασκάλου) ἐκφράζεται περιφραστικὰ.

Ἄς ξεκινήσουμε μετὰ τὴν περίπτωση τοῦ προφήτη Ἡλία καὶ τοῦ Ἐλισαίου. Ὁ Ἡλίας «εὐρίσκει τὸν Ἐλισαῖο υἱὸν Σαφάτ... καὶ ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐπέρριψε τὴν μῆλωτὴν αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν» (Γ' Βασ. 19,19)· δηλαδὴ, ὁ Ἡλίας βρῆκε καὶ πλησίασε τὸν Ἐλισαῖο καὶ τοῦ ἔριξε τὸ μανδύα του, ποῦ ἦταν ἀπὸ δέρμα προβάτου. Τότε, «κατέλιπεν Ἐλισαῖο τὰς βόας καὶ κατέδραμεν ὀπίσω Ἡλιοῦ καὶ εἶπε· καταφιλήσω τὸν πατέρα μου καὶ ἀκολουθήσω ὀπίσω σου» (...) καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω Ἡλιοῦ καὶ ἐλειτούργει αὐτῷ» (19,20-21).

12. Βλ. Λουκᾶ Χ. Φίλη, Οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου ὡς Ἀπόστολοι κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Καινῆς Διαθήκης (Ἀθήναι: Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ τιμητικοῦ τόμου «Πόνημα εὐγνωμον», 1968), σσ. 3 ἐξ. Τοῦ ἰδίου, «Μαθητῆς», στὴ ΘΗΕ, τόμ. 8, σσ. 465-6. Γεωργίου Π. Πατρώνου, «Ἡ κλήσις τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν παράδοσιν, συνοπτικὴν καὶ ἰωάννειον», στὸ περ. Θεολογία, 46 (1975), σελ. 882-900, 47 (1976) σελ. 114-25, 391-99. Σημαντικὰ στοιχεῖα περὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ βλ. Λουκᾶ Χ. Φίλη, Τὸ πρόβλημα τῶν Ἐβδομήκοντα Ἀποστόλων τοῦ Κυρίου (Ἐν Ἀθήναις: χ.ἔ., 1977), σσ. 304.

13. Οἱ γραφεὶς αὐτὲς ἀναφέρονται στὴ μετάφραση τοῦ Ἀκύλα.

Μια ἄλλη περίπτωση εἶναι ἡ «ὀμάδα ζηλωτῶν μαθητῶν» ποὺ περιβάλλει τὸν προφήτη Ἡσαΐα. Στὴ μετάφραση τοῦ διορθωμένου ἑβραϊκοῦ κειμένου διαβάζουμε: «Θὰ δέσω τὴν μαρτυρία μου καὶ θὰ σφραγίσω τὴν διδασκαλία μου εἰς τὴν καρδίαν τῶν μαθητῶν μου» (Ἡσ. 8,16). Καὶ αὐτοὶ «δέχονται ὡς παρακαταθήκη τὴν μαρτυρία μου καὶ τὴν ἀποκάλυψή μου»¹⁴.

Ἐκτὸς τῶν δύο ἀνωτέρω περιπτώσεων ποὺ ἀναφέρονται σὲ προφητικὰ βιβλία τῆς Π.Δ., παρατηρεῖται ἀνάλογο φαινόμενο καὶ στὴ σοφιολογικὴ γραμματεία. Συνήθως, «οἱ σοφοὶ ἔχουν μαθητὲς τοὺς ὁποίους ὀνομάζουν “υἱοὺς” τους»¹⁵, π.χ. «ἄκουε, υἱέ, παιδείαν πατρός σου καὶ μὴ ἀπόση θεσμούς μητρός σου» (Παρ. 1,8)· «υἱέ, μὴ σε πλανήσωσιν ἄνδρες ἀσεβεῖς...» (1,10)· «Υἱέ, ἐάν δεξάμενος ῥῆσιν ἐμῆς ἐντολῆς κρύψῃς παρὰ σεαυτῶ» (2,1)· «Υἱέ, ἐμῶν νομίμων μὴ ἐπιλανθάνου...» (3,1) κ.ἄ. Ἀξίζει νὰ ἀναφέρουμε ὅτι στὸ διορθωμένο ἑβρ. κείμενο ἡ κλητικὴ προσφώνηση εἶναι πάντοτε «υἱέ μου».

Οἱ μαθητὲς, ὅμως, τῶν προφητῶν καὶ τῶν σοφῶν ἐκφράζουν μιὰ πλευρὰ τῆς μαθητείας, τῆς σχέσης δηλαδὴ μαθητῆ - διδασκάλου. Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ἡ πηγὴ κάθε σοφίας, «ἡ αὐτοσοφία», εἶναι ἐκεῖνος ποὺ καθιστᾷ τὴ σχέση ἰδεώδη, ἀφοῦ ὁ μαθητευόμενος καθίσταται πλέον μαθητῆς τοῦ ἴδιου τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτό, στὸ βιβλίον πάλι τῶν Παροιμιῶν παρουσιάζεται ἡ θεία Σοφία προσωποποιημένη ποὺ καλεῖ τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἀκολουθήσουν τὶς ὑποδείξεις τῆς. Στὸ Παρ. 1,20-33 ἔχουμε ἀκριβῶς τὴν ἔκκληση τῆς Σοφίας¹⁶, ἡ ὁποία ὀλοκληρῶνεται μὲ τὴν ὑπόσχεση τοῦ ἀγαθοῦ τέλους: «ὁ δὲ ἐμοῦ ἀκούων κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι καὶ ἡσυχάσει ἀφόβως ἀπὸ παντὸς κακοῦ» (1,33).

Τέλος, στὴν Π.Δ. ἔχουμε καὶ τὴν ἀναγγελία ἀπὸ τὶς ἐσχατολογικὲς προφητεῖες ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς θὰ διδάξει στὶς καρδιές μας. Γι' αὐτό, στὴν προφητεία τοῦ Ἱερεμῖα περὶ καινῆς διαθήκης, «φησὶν Κύριος Διδούς δώσω νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν γράψω αὐτούς. [31(38),33]. Καὶ στὸ βιβλίον τοῦ

προφήτη Ἡσαΐα, στὸ β' μέρος, ἀναφερόμενος στὴ μέλλουσα δόξα τῆς Ἱερουσαλήμ, ἀναφέρει τὴ φράση: «καὶ πάντας τοὺς υἱοὺς σου διδάκτους Θεοῦ καὶ ἐκ πολλῆ εἰρήνῃ τὰ τέκνα σου» (54, 13). Τὸ χωρίο αὐτὸ ἀναφέρει κι ὁ Ἰωάννης στὸ εὐαγγέλιό του ὡς ἐξῆς: «καὶ ἔσονται πάντες διδάκτοι Θεοῦ» (6,45). Ἡ φράση «διδάκτοι Θεοῦ» ὑποδηλώνει ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς θὰ εἶναι ὁ διδάσκαλος καὶ κανεὶς δὲ θὰ ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ κάποιον ἐπίγειο δάσκαλο. Τὴν ἀμεσότητα αὐτῆ τῆς μαθητείας τῆς ἐσχατολογικῆς ἐποχῆς ἀκολουθεῖ κι ὁ Ψαλμωδός, ποὺ ἀκατάπαυστα παρακαλεῖ: «Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε, δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου» (118,12,26)· «τὰς ὁδοὺς σου, Κύριε, γνώρισόν μοι καὶ τὰς τρίβους σου δίδαξόν με» (24,4)· «Νομοθέτησόν με, Κύριε, τὴν ὁδὸν τῶν δικαιωμάτων σου» (118,33) κ.ἄ.

Ἄς περάσουμε στὴν Κ.Δ. καὶ νὰ δοῦμε κατ' ἀρχὴν ποιοὶ εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ φέρουν τὸν τίτλο τοῦ μαθητῆ. Στὸ κείμενο ὑπάρχουν ἀρχικὰ οἱ ἐξῆς ἀναφορές:

α. οἱ «τοῦ Μωυσέως μαθηταί»¹⁷.

β. «οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου»¹⁸ ἢ «οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ»¹⁹.

γ. «οἱ τῶν Φαρισαίων» μαθητῆς²⁰ ἢ «οἱ μαθηταὶ αὐτῶν»²¹.

δ. «οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ»²². Ἡ ἔκφραση αὐτὴ ἀναφέρεται σὲ ἐκείνους ποὺ ἀναγνώρισαν τὸν Ἰησοῦ ὡς Διδάσκαλό τους. Ἡ λέξη μαθητῆς σ' αὐτὴ τὴ μορφὴ χρησιμοποιεῖται τὶς περισσότερες φορές. Μαθητῆς ἦταν αὐτοὶ ποὺ μὲ τὴ θέλησή τους ἀποδέχτηκαν τὴν κλήση τοῦ Ἰησοῦ καὶ τὸν ἀκολούθησαν μὲ ἀφοσίωση.

(Συνεχίζεται)

17. Βλ. Ἰωάν. 9,28.

18. Βλ. Ματθ. 9,14· Μάρκ. 2,18δς· Λουκ. 5,33· Ἰωάν. 3,25.

19. Βλ. Ματθ. 11,2· 14,12· Μάρκ. 6,29· Λουκ. 7,18δς.

20. Βλ. Μάρκ. 2,18δς.

21. Βλ. Ματθ. 22,16.

22. Βλ. Ματθ. 5,1· 8,21,23,25· 9,11,37· 12,1,49· 13,36· 14,15,22· 15,12,23,32,33,36· 16,5,13,20,21,24· 17,10· 19,10,23,25· 23,1· 24,1· 26,1,8· 26,45· 27,64· 28,7,8,9,13· Μάρκ. 2,16,23· 3,9· 4,34· 5,31· 6,1,35,45· 7,2,17· 8,1,4,6,27,33· 9,28,31· 10,23· 11,1,14· 12,43· 13,1· 14,12,13,16,32· 16,7· Λουκ. 5,30· 6,1,13,20· 8,9· 9,14,43,54· 11,18δς· 12,1,22· 16,1· 17,1· 19,29· 20,45· 22,39· Ἰωάν. 1,35· 2,2,11,12,17,22· 4,2,8,27· 6,8,12,16,22τρῖς, 24,60,61,66· 9,2· 11,12,54· 12,4,16· 13,23· 16,17,29· 18,18δς, 19,25· 20,26,30· 21,2,14.

14. A. Feuillet, «Μαθητῆς», στὸ ΛΒΘ, στ. 621. Πρβλ. τὸ ἐκτεταμμένο ἄρθρο τοῦ Karl H. Rengstorf, «Μαθητῆς», στὸ ThDNT, τόμ. 4, σελ. 415-461.

15. A. Feuillet, ὅπ. π., στ. 621.

16. Πρβλ. Παρ. 8,4 ἐξ. καὶ 8,32 ἐξ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

«Ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν»

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ ἐν τῇ Πασχαλίῳ Ποιμαντορικῇ Ἐγκυκλίῳ πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον Πλήρωμα τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἣτις Ἐγκύκλιος δημοσιεύεται εἰς τὰς πρώτας σελίδας τοῦ παρόντος τεύχους τῆς «Ἐκκλησίας» ἐπισημαίνει, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου «εἶναι ὁ θρίαμβος καὶ ἡ νίκη τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τοῦ Θεοῦ μας ἐπὶ τοῦ θανάτου καὶ τῆς φθορᾶς...

»Χριστὸς Ἀνέστη, διὰ τοῦτο βιώνομεν καὶ ἡμεῖς μέσα εἰς τὸ Φῶς, εἰς τὴν λάμπιν καὶ εἰς τὶς μαρμαρυγὰς τῆς Ἀναστάσεως τὸ ἰδικόν μας –προσωπικὸν– Πάσχα, ἥτοι τὴν μετάβασιν ἡμῶν ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν εἰς τὴν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ Πασχαλινὴν, Ἀναστάσιμον, πνευματικὴν καὶ ἀγίαν ζωὴν. Καὶ “ὡσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν, διὰ τῆς δόξης τοῦ Πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν” (Ρωμ. 6,3)...

»Ἡ ἐλπίδα, ἡ χαρὰ, ἡ αἰωνία καὶ μακαρία ζωὴ εἶναι τὰ ἀναστάσιμα βιώματα πάντων ἡμῶν.

»Ἐν ἐξάρσει πνεύματος καὶ ψυχῆς ἅς βιώνομεν τὴν χαρὰν καὶ τὴν ὡραιότητα τῆς Ἀναστάσεως μὲ καρδίαν ἀγάπης, εἰρήνης καὶ φιλανθρωπίας».

«Υπὸ τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως καὶ τῆς ἐν Χριστῷ καταλλαγῆς»

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος ἐν τῇ ἐπὶ τῷ Ἁγίῳ Πάσχα Πατριαρχικῇ Ἀποδείξει ἐπισημαίνει, ὅτι «ἡ συμφιλίωσις τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Θεόν, ἡ πραγματοποιηθεῖσα διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ προσλήψεως τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, καὶ τῆς ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ συμπαρακαθήσεως τοῦ Θεανθρώπου ἐν δεξιᾷ τοῦ Πατρὸς, ἠνοιξεν ἅπασιν τοῖς ἀνθρώποις τὴν ὁδὸν τῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ προσωπικῆς ἐκάστου καταλλαγῆς καὶ τῆς θεώσεως. Ὁ Χριστὸς ἐγένετο πρωτότοκος τῶν νεκρῶν, πρωτότοκος τῶν ἀναστημένων, νέος Ἀδάμ, προσφιλὴς τῷ Θεῷ, ὑπήκοος ἄχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ, δι' ὃ

καὶ ὁ Θεὸς ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ καὶ ὡς ἀνθρώπῳ νέῳ Ἀδάμ, τὸ καθῆσθαι ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ, θέσιν τὴν ὁποῖαν ὡς Υἱὸς Μονογενῆς, Θεὸς ἐκ Θεοῦ, αὐτοδικαίως κατεῖχεν».

Τούτων οὕτως ἐχόντων «ἔχομεν ἐνώπιον ἡμῶν νέαν ὁδὸν πρὸς νέαν πραγματικότητα: Ὡστε εἴ τις ἐν Χριστῷ καινὴ κτίσις: τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν. Ἴδου γέγονε καινὰ τὰ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς Ἐαυτῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ... Καταλλάγητε τῷ Θεῷ» (Β' Κορ. ε', 17-20).

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Σεπτὸς Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης συνδέων τὴν ἐν Χριστῷ καταλλαγὴν ταύτην μετὰ τοῦ θέματος τῆς προσεχοῦς ἐν Γκράτς Β' Πανευρωπαϊκῆς Οἰκουμενικῆς Συνελεύσεως, προσθέτει: «Υπὸ τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως καὶ τῆς ἐν Χριστῷ καταλλαγῆς, καλούμεν πάντας ὑμᾶς, ὅπως συνοδεύσητε νοερῶς καὶ ἐν προσευχῇ ἐνθέρμῳ τὴν συγκαλουμένην τὸν προσεχῆ Ἰούνιον Β' Πανευρωπαϊκὴν Οἰκουμενικὴν Συνέλευσιν εἰς τὴν πόλιν Γκράτς τῆς Αὐστρίας. “ΚΑΤΑΛΛΑΓΗ - δωρεὰ τοῦ Θεοῦ καὶ πηγὴ νέας ζωῆς”, εἶναι τὸ θέμα τῆς Συνελεύσεως. Πάντες δὲ οἱ Ὁρθόδοξοι ἀπὸ κοινοῦ θέλομεν ὁμολογήσει ἀπαρασαλεύτως τὴν πίστιν ἡμῶν εἰς τὸν Ἀναστάντα Χριστόν».

Ἐκκλησις εἰς τὴν Κυβέρνησιν

Ἡ Δ. Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀσχοληθεῖσα περὶ τοὺς ἐκ τῆς Συνθήκης Σένγκεν δημιουργουμένους προβληματισμούς, – ἐν τῇ «πρὸς τὸν εὐσεβῆ Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὸν λαόν» ὑπ' ἀρ. 2626 Ἐγκυκλίῳ Αὐτῆς, ἣτις δημοσιεύεται εἰς ἄλλας σελίδας τοῦ παρόντος τεύχους τῆς «Ἐκκλησίας» ὡς ἤδη ἐδημοσιεύθη καὶ ὑπὸ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱ. Συνόδου ἐν τῷ φυλλαδίῳ «Πρὸς τὸ Λαό»–, ἐκφράζει «τὴν πεποίθησιν, ὅτι οἱ ὅποιοσδήποτε διατυπώσεις ἐπάνω σὲ θέμα ἄγνωστο μέχρι τώρα (ὅπως τὸ λεγόμενον «ἠλεκτρονικὸ φακέλλωμα»), δὲν εἶναι δυνατόν νὰ καλύπτουν ὅλες τὶς ἄγνωστες πτυχὲς τοῦ ζητήματος». Δι' αὐτὸ κάνει ἐκκλήσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ γενικὰ εἰς τὴν πολιτικὴν ἡγεσίαν τῆς Χώρας μας, νὰ λάβει μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἀρ-

μοδιότητας καὶ τῆς εὐθύνης τῆς, ὑπ' ὄψει τῆς τὰ ὁποιαδήποτε σχετικὰ μὲ τὸ θέμα αὐτὸ σχόλια».

Ῥωσάτωρ, —ὡς τονίζεται περαιτέρω ἐν τῇ Συνοδικῇ Ἐγκυκλίῳ—, δεόν ἢ Κυβερνήσις «νὰ μερμνήσει γιὰ τὴν κατὰ τὸ δυνατὸν καλύτερη προστασία τοῦ ἀτόμου ἀπὸ τὴν ἠλεκτρονικὴ “ἐπεξεργασία δεδομένων προσωπικοῦ χαρακτήρα” μὲ τὶς νομοθετημένες συνταγματικὲς διαδικασίες, καὶ νὰ ἐπιφέρει τὶς ἀπαιτούμενες τροποποιήσεις - βελτιώσεις στὸν ψηφισθέντα νόμο».

Ὁ ἀριθμὸς 666

Ἐν συνεχείᾳ ἐν τῇ αὐτῇ Ἐγκυκλίῳ ἡ Δ. Ἱερὰ Σύνοδος, ἀφορῶσα εἰς διαφώτισιν τοῦ Χριστεπωνύμου ποιμνίου ἐν σχέσει πρὸς «τὸ θέμα τοῦ Ἀντιχρίστου καὶ τοῦ σφραγίσματός του» καὶ πρὸς τὴν, ὡς μὴ ὄφειλε, σύνδεσιν ἠλεκτρονικῶν ἐφαρμογῶν μετὰ τοῦ ἀριθμοῦ 666, τονίζει, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς, τὰ ὁποῖα δεόν νὰ τύχουν τῆς δεούσης προσοχῆς:

«Ἡ Ἐκκλησία μας δέχεται ὅτι ἡ Σφραγὶς τοῦ Χριστοῦ δὲν εἶναι κάποιο ἐξωτερικὸν σύμβολο, πὺν μπορεῖ νὰ ἐπιβληθῇ στοὺς ἀνθρώπους μὲ βία καὶ τυραννία, ἀλλὰ ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, πὺν μὲ τὰ Ἱερὰ Μυστήρια τοῦ Βαπτίσματος καὶ τοῦ Χρίσματος ἀγιάζει τὸν ἀνθρώπο καὶ τὸν κάνει «υἱὸ Θεοῦ», καὶ γι' αὐτὸ τὰ Μυστήρια αὐτά, καὶ ἰδίως τὸ Χρίσμα, ὀνομάζονται “σφραγὶς τοῦ Χριστοῦ”. “Μία σφραγὶς ἀληθῶς, ἡ τοῦ Πνεύματος ἔλλαμψις”, λέγει ἐπιγραμματικὰ ὁ Ἅγιος Συμεὼν ὁ Νέος Θεολόγος. Καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ Χριστοῦ τὴν ἔχει καὶ τὴν διατηρεῖ, ὅποιος ὀμολογεῖ ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, πὺν ἦλθε στὸν κόσμο ἐν σαρκὶ καὶ ἔγινε ἀνθρώπος γιὰ τὴν σωτηρία μας. Καὶ οὐδενὸς εἶδους σφραγίσμα, πὺν ἐπιβάλλεται μὲ βία καὶ τυραννικὰ δὲν εἶναι ἱκανὸν νὰ καταστήσει ἀνενεργὸ τὴν σφραγίδα τοῦ Χριστοῦ.

«Κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο ἡ σφραγίδα τοῦ Ἀντιχρίστου, γιὰ τὴν ὁποία ὀμιλεῖ ἡ Ἀποκάλυψη, δὲν εἶναι ἓνα ἐξωτερικὸν σύμβολο, πὺν μπορεῖ νὰ ἐπιβληθῇ μὲ βία, παρὰ τὴν θέληση καὶ τὴν ἀντίδραση τοῦ ἀτόμου, ἀλλὰ ἡ ἐκουσία ἀποκοπή του ἀπ' τὴν ζωὴ τῆς Χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μὲ τὴν ἐκουσία ἄρνηση τῆς πίστεως, ὅτι ὁ

Ἰησοῦς εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτὴρ τοῦ κόσμου...

»Ὅμως ὁ ἀριθμὸς 666, ἀπὸ τὴν ἀναφορά του στὴν Ἀποκάλυψη, εἶναι καθιερωμένος σὰν ὁ ἀριθμὸς τοῦ Ἀντιχρίστου. Καὶ συνεπῶς δὲν εἶναι δυνατὸ ὁ Χριστιανὸς νὰ ἀδιαφορεῖ γιὰ τὴν ἠθελμημένη καὶ συστηματικὴ εἰσαγωγή αὐτοῦ τοῦ ἀριθμοῦ στὴν ζωὴ του· καὶ ἐν προκειμένῳ στὴν ζωὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους πὺν εἶναι σχεδὸν σπὸ σύνολο τοῦ Χριστιανικοῦ καὶ Ὁρθόδοξο, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ πόσο βιώνει τὴν πίστη του συνειδητὰ τὸ κάθε ἄτομο».

Σινὰ καὶ Πανάγιος Τάφος

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορίνθου κ. Παντελεῖμων, διὰ τῆς ἀπὸ 21ης Μαρτίου 1997 Ἐγκυκλίου πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς ποιμανομένης ὑπ' αὐτοῦ Ἱ. Μητροπόλεως, καταγγέλλων τὰ εἰς βάρος τῆς Ἐκκλησίας φορολογικὰ μέτρα τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀναφερόμενος ἰδιαίτερος εἰς τὴν «φορολόγησιν τῶν ἀκινήτων, πὺν ἔχουν ὁ Πανάγιος Τάφος καὶ ἡ Μονὴ τοῦ Θεοβαδίστου Ὁρους Σινᾶ», μετὰ τῆς χαρακτηρισζούσης τὸν λόγον του γνωστῆς γλαφυρότητος καὶ ρωμαλεότητος ἐπισημαίνει, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«Ἡ φορολόγησις αὐτῆ τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀκινήτων τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ τοῦ Σινᾶ εἶναι ἓνα ΑΝΟΣΙΟΥΡΓΗΜΑ. Εἶναι μιὰ ΔΙΠΛΗ ΥΠΕΡΤΑΤΗ ΠΕΡΙΦΡΟΝΗΣΙΣ ΚΑΙ ΑΣΕΒΕΙΑ... Τὸ Μοναστήρι τοῦ Σινᾶ θάλλει καὶ λάμπει ἀδιαλείπτως ΕΛΛΗΝΙΚΩΤΑΤΑ ΚΑΙ ΟΡΘΟΔΟΞΟΤΑΤΑ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς Ἁγίας Ἐλένης καὶ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ... Τὸ Σινᾶ τὸ ἐσεβάσθηκε, τὸ κατωχύρωσε καὶ τὸ ἐνίσχυσεν ὁ ἴδιος ὁ Μωάμεθ. Ἀποτελεῖ τὴ μεγαλύτερη, μετὰ τὸ Βατικανό, βιβλιοθήκη τοῦ κόσμου σὲ χειρόγραφα, βιβλία, Κώδικες καὶ Περγαμηνές. Εἶναι τρισήμισι χιλιάδες τὰ χειρόγραφα του καὶ τὰ ἐντυπα ἀπροσμέτρητα... Ὅλη ἡ πορεία τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ εἶναι ἀποθησαυρισμένη στὶς βιβλιοθήκες καὶ χωρὶς ἀμφιβολία ἡ προαναφερθεῖσα Βιβλιοθήκη τοῦ Σινᾶ εἶναι σχεδὸν ὑποκατάστατο τῆς Ἀλεξανδρινῆς Βιβλιοθήκης, πὺν ἐκάηκε στὴν Ἀλεξάνδρεια».

«Ἄσβεστος φάρος τῆς Ὁρθοδοξίας»

Στὴ συνέχεια ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορίν-

θου κ. Παντελεήμων ἐν τῇ μνημονευθείσῃ Ἐγκυκλίῳ προσθέτει καὶ τὰ ἐξῆς:

«Οἱ μοναχοὶ ἐκεῖ καὶ ὁ ἡγούμενος Ἀρχιεπίσκοπος Σινᾶ εἶναι διαδοχικὰ ἐπὶ 17 αἰῶνες Ἕλληνες χωρὶς διακοπή. Δέχεται μελετητὰς σοφοὺς καὶ ἐπιστήμονας ποὺ χρησιμοποιοῦν τὴν ἀπράμιλλη βιβλιοθήκη. Οἱ μοναχοὶ ἄκρως λιτοδίαυτοι στὰ βάθη τῆς Σιναιτικῆς Ἐρήμου εἶναι Ἀκρίτες, φύλακες, Στρατιῶτες τῆς Μονῆς, Ἕλληνες καὶ πολὺ Ἕλληνες, καὶ πάντα Ἕλληνες καὶ κρατοῦν στὴν ὑπαρξὴ καὶ στὴν ἀκτινοβολία τὸ παλαίφατο, τὸ ἀνεπανάληπτο καὶ τὸ μοναδικὸ στὸ εἶδος τοῦ στὸν κόσμον, ὄλο ἀνέκαθεν Ἑλληνικὸ, Μοναστήρι τοῦ Σινᾶ. Ἀκόμη ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ὑπάρχουν φύλακες Σιναιῖτες ὑπήκοοι γύρω στὴν περιοχὴ τοῦ Μοναστηριοῦ ποὺ μέσα στὰ χίλια ἐφτακόσια χρόνια μετατράπηκε μὲν, ἀλλὰ πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς μιᾶνε ἀρκετὰ καὶ ἱκανοποιητικὰ Ἑλληνικά. Αὐτοὺς λοιπὸν τοὺς αἰώνιους φύλακες τοῦ Μοναστηριοῦ τοὺς τρέφει ὑποχρεωτικὰ καὶ προαιωνίως τὸ Μοναστήρι. Ἔτσι τοὺς παρέχουν (εἶναι 300-400 ἄτομα) τὸν “ἄρτον τὸν ἐπιούσιον” καὶ ἔρχονται κάθε ἡμέρα, τῇ μία φορὰ οἱ ἄρρενες καὶ τὴν ἄλλη ἡμέρα αἱ θήλειες καὶ παίρνουν ψωμί γιὰ δύο μέρες ὁ καθένας τους. Ἀκόμη ὅ,τι ψαρέψουν στὴν Ἐρυθρὰ Θάλασσα, ψάρια ἢ ἀστακοὺς κ.λπ., ἢ ὅ,τι κυνηγήσουν λαγούς καὶ ἀγριοκάτσικα κ.λπ. τὰ ἀγοράζει, ὑποχρεωτικὰ κατὰ πανάρχαιο ἔθιμο, τὸ Μοναστήρι, ἀφοῦ ἔτσι κι ἄλλιως δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ἀγορασταὶ στὴν Σιναιτικὴ αὐτὴν Ἐρημο. Γι’ αὐτὸ τὸ Μοναστήρι τοῦ Σινᾶ, γι’ αὐτὸν τὸν ἀσβεστο φάρο τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τὸν ἀδάπανο γιὰ τὸ Ἑλληνικὸ Κράτος, ἢ Ἑλληνικὴ Πολιτεία ΕΘΕΣΠΙΣΕ φόρον 10% ἀπὸ τὰ ἔσοδα τῶν ἀκινήτων τοῦ ποὺ ἔχει στὴν Ἑλλάδα, ἀντὶ νὰ τὸ ἐνισχύσουν νὰ κἀνῃ ἀνετώτερα τὴν πνευματικὴ δουλειά του καὶ ἀνθρωπινώτερη τὴν ζωὴ τῶν Μοναχῶν, τοὺς Ἀκρίτας τοῦ Γένους ποὺ ζοῦν ἐπὶ τόσους αἰῶνες θυσιαζόμενοι ἐκεῖ».

Ἄρα γε «ἐσκέφθησαν»;

Ἡ εἰς τὰς δύο προηγουμένης παρατηρήσεις μνημονευομένη σπουδαιοτάτη Ἐγκύκλιος, ἢ ὁποία ἀσκεῖ ὀξεῖαν κριτικὴν εἰς τὰ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν φορολογικὰ μέτρα τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, προσθέτει καὶ τὰ ἐξῆς:

«Ὅσον ἀφορᾷ στὸν Πανάγιον Τάφο καὶ στὰ Πανάγια Προσκυνήματα τῆς Ἱερουσαλήμ, τῆς Βηθλεὲμ καὶ τῆς ὅλης Παλαιστίνης, ποὺ εἶναι καὶ αὐτὰ ἀδιαλείπτως ἑλληνικὰ ἀπὸ τὴν Ἁγία Ἐλένη καὶ ἔχουν ὄχι φιλικὰ διακειμένους ἐν μέρει καὶ τοὺς Ἀραβες καὶ τοὺς Ἑβραίους, τὰ ἐφορολόγησεν (ἢ Ἑλληνικὴ Πολιτεία) κατὰ τὸν ἴδιο ἀπερίσκεπτον καὶ ἐχθρικὸ τρόπον...

»Τὰ ἀκίνητα, τὰ ὁποῖα ἔχουν τὸ θεοβάδιστον Ὅρος Σινᾶ καθὼς καὶ ὁ Πανάγιος Τάφος, τὰ ἀπέκτησαν στὴν Ἑλλάδα μὲ στερήσεις γιὰ νὰ μποροῦν νὰ ἀνταποκρίνονται μὲ τὰ ἔσοδά τους στὶς ποικίλες ὑποχρεώσεις τους πρὸς τὴν Ἁγιοταφικὴν Ἀδελφότητα, πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν Ἀράβων καὶ πρὸς παντοειδεῖς ἄλλες πιέσεις ποὺ ὑφίστανται καὶ πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῆς Ἑλληνικῆς πατροπαράδοτου φιλοξενίας».

Χαρακτηριστικὰ εἶναι ἐν συνεχείᾳ τὰ ἐξῆς ἐρωτήματα, τὰ ὁποῖα εὐγλύπτως διατυπώνει ὁ Σεβασμιώτατος ἐν τῇ αὐτῇ Ἐγκυκλίῳ:

«Ἐσκέφθησαν οἱ... τῶν Ἑλληνικῶν Ὑπουργείων παράγοντες καὶ πολιτικοί, ὅτι καὶ τὸ Σινᾶ καὶ ὁ Πανάγιος Τάφος δέχονται πιέσεις ἀπὸ τοὺς Σλαῦους Χριστιανούς, οἱ ὁποῖοι προσφέρουν σ’ αὐτοὺς ὅσα χρήματα θέλουν, φθάνει νὰ λάβουν γιὰ νὰ ἔχουν κι αὐτοὶ λόγο στὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἱερὰ προσκυνήματα;

»Ἐσκέφθησαν τί πλήγμα περιφρονησεως ἐκδηλώνουν πρὸς δύο ἀνεπανάληπτα προπύργια ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα καλλιτεχνικὰ θησαυροφυλάκια τοῦ ὅλου κόσμου πρῶτον σὲ Ἁγίους Τόπους, ὅπου ὁ Πανάγιος Ναὸς ποὺ περικλείει τὸν τάφον τοῦ Κυρίου, τὸν Γολγοθᾶ καὶ ἄλλα ὅπως τὸ Σπήλαιον τῆς Βηθλεὲμ καὶ ἀπροσμέτρητα ἄλλα πανίερα προσκυνήματα φυλακτῆρια τόσων ἄλλων καλλιτεχνικῶν θησαυρῶν καὶ τοῦ μεγαλύτερου τμήματος ποὺ ὑπάρχει ΤΙΜΙΟΥ ΞΥΛΟΥ, καὶ πρὸς τὸ Θεοβάδιστον Σινᾶ ποὺ ἐκτὸς ἀπὸ ὅσα προμνημονεύσαμε πιὸ πάνω, ἔχει τὶς τέσσερις σπουδαιότερες καὶ πολυτιμότερες εἰκόνας τοῦ κόσμου χρονολογιῶν 4ου, 5ου καὶ 6ου αἰῶνος;

»Ἐσκέφθησαν τί ἐντύπωση θὰ κάνει ἢ ἀσεβῆς αὐτῇ φορολόγησις τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ τοῦ Σινᾶ καὶ ὅτι εἶναι δυνατὸν ὅλα αὐτὰ τὰ ἀνίερα νὰ δώσουν ἔναυσμα ἐχθρικὸν καὶ καταλυτικὸν στὶς Κυβερνήσεις Ἰσραήλ, Αἰγύπτου καὶ Ἰορδανίας γιὰ τὰ Προσκυνήματα;».

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

Ἡ Διαρκῆς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὰς Συνεδριάς Αὐτῆς τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου ἐ.ε., ἐξ ἀφορμῆς τῆς προοφάτου ψηφίσεως νομοσχεδίου τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης διὰ τὴν «προστασία τοῦ ἀτόμου ἀπὸ τὴν ἐπεξεργασία δεδομένων προσωπικοῦ χαρακτῆρα» καὶ τὴν ἐπιγενομένην κύρωσιν τῆς Συμβάσεως «Σένγκεν» δέχεται ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τῆς τεχνολογίας σήμερον ἐπιτρέπει τὴν συγκέντρωσιν καὶ ἐπεξεργασίαν πάσης φύσεως πληροφοριῶν καὶ προσωπικῶν στοιχείων μέσῳ τῶν ἠλεκτρονικῶν ὑπολογιστῶν, καὶ ὅτι ἡ ἐξέλιξις αὕτη ἐπιβάλλει εἰς τὸν νομοθέτην τὴν θέσπισιν διατάξεων διὰ τῶν ὁποίων θὰ προστατεύεται ἡ ἀνθρωπίνῃ ἀξία, ἡ προσωπικότης καὶ ἡ ἰδιωτικὴ ζωὴ του, καθ' ὅσον τὸ Ἑλληνικὸν Σύνταγμα διὰ ρητῶν διατάξεων του ἐπιτάσσει τὴν προστασίαν τῆς ἰδιωτικῆς καὶ οἰκογενειακῆς ζωῆς καθὼς καὶ τοῦ ἀπορρήτου τῆς ἐπικοινωνίας τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν.

Παρὰ ταῦτα διὰ τοῦ ψηφισθέντος νομοσχεδίου περὶ προστασίας τοῦ ἀτόμου ἐκ τῆς ἐπεξεργασίας δεδομένων προσωπικοῦ χαρακτῆρος ἀντὶ νὰ διευρύνεται ἡ ἔκτασις τοῦ ἀπορρήτου καὶ νὰ προσαρμύζεται ἡ προστασία τῆς προσωπικότητος τοῦ ἀτόμου εἰς τὰ νέα δεδομένα, εἰς τὴν πραγματικότητα διασφαλίζεται καὶ ἐπισημῶς ἡ ἐπεξεργασία τῶν δεδομένων προσωπικοῦ χαρακτῆρος.

Τοιοῦτοτρόπως φαλκιδεύονται συνταγματικαὶ ἐγγυήσεις διὰ τὴν προστασίαν τῆς προσωπικότητος καὶ τοῦ ἀπορρήτου. Ὅδηγοῦμεθα δηλ. εἰς «πλήρως ἠλεκτρονικὸν φακέλωμα». Συνεπεία δὲ τούτου θὰ «κατασκευάζονται» στοιχεῖα μειωτικὰ τῆς προσωπικότητος καὶ εὐχερῶς θὰ δύναται νὰ διαμορφωθῇ σύστημα διώξεως ἀτόμων τὰ ὁποῖα θὰ παρενοχλοῦν τὴν λειτουργίαν κάποιας καθεστηκυίας τάξεως, ἡ ὁποῖα ἐγκαθιδρύεται ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἐξῆς μετὰ τὴν Συνθήκην Σένγκεν.

Ἐν ὄψει τῶν ἀνησυχητικῶν τούτων δεδομένων καὶ τῆς ἐντόνου δυσφορίας καὶ διαμαρτυρίας τοῦ εὐσεβοῦς Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τοῦ πληρώματος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὁ ὁποῖος ἀναμένει τὴν διαφώτισιν καὶ τὴν θέσιν τῆς, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐμμόνως διακηρύσσει καὶ ὑποστηρίζει τὴν διασφάλισιν τῆς προστασίας τῆς προσωπικότητος τοῦ ἀτόμου, τῆς ἰδιωτικῆς καὶ οἰκογενειακῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἀπορρήτου τῆς ἐπικοινωνίας, ἐκ τῆς ἐπεξεργασίας τῶν προσωπικῶν δεδομένων, καὶ ποιεῖται ἐκκλησίαν διὰ τὴν ἀποσυρσιν τοῦ ψηφισθέντος νομοσχεδίου καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἔναρξιν διαλόγου μετὰ τὴν συμμετοχὴν περισσότερων κοινωνικῶν φορέων καὶ τῆς Ἐκκλησίας.

Πρὸς τούτοις, δι' ἐμπεριστατωμένης καὶ λεπτομεροῦς Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου, ἡ ὁποία θὰ ἀναγνωσθῇ εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων, καὶ δι' ἀναλόγων σχετικῶν παρεμβάσεων πρὸς τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων, τὸν Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, τοὺς ἀρμοδίους Ὑπουργοὺς καὶ τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν πολιτικῶν κομμάτων, ἡ Ἱερά Σύνοδος θὰ διαφωτίσῃ τὸ ποίμνιον τῆς Ἐκκλησίας καὶ θὰ ἀναπτύξῃ τὰς θέσεις τῆς ἐπὶ τοῦ συγκεκριμένου θέματος, ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς μελετωμένης καθιερώσεως ἠλεκτρονικῆς ταυτότητος, ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἀπαλλείψεως τοῦ θρησκευμάτος ἐκ τῶν ἀναγκαζομένων εἰς αὐτὴν στοιχείων, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς εὐρυτέρας εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον ὑποχρεωτικῆς χρήσεως τοῦ ἀριθμοῦ 666 καὶ περὶ τοῦ Ἀντιχρίστου.

Ἀθῆναι, 3 Ἀπριλίου 1997

(Ἐκ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Ἱεράς Συνόδου)

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ τῆς Πέμπτης 3 Ἀπριλίου

Σχετικὰ μετὰ τὰ τραγικὰ γεγονότα ἐξ Ἀμερικῆς, ὅπου 39 ἄτομα αὐτοκτόνησαν μετὰ τὴν πλάνη ὅτι θὰ ταξιδεύσουν μετὰ UFO στὸν Παράδεισον, ἀπὸ τὸ Γραφεῖο Αἰρέσεων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἀνακοινώνεται ὅτι ἀπὸ τὸ 1947 ἔχει ἀναπτυχθεῖ στὴν Ἀμερικὴ παραθρησκευτικὴ κίνηση μετὰ τὴν μορφὴ πνευματισμοῦ, ποὺ καλλιεργεῖ τὴν πίστη στοὺς ἐξωγήινους (UFO). Ἐνας ἰδιωτικὸς πιλότος ὁ Kenneth Arnhold πρῶτος ξεκίνησε τὴν ἱστορία αὐτὴ ποὺ ἀποδεικνύεται ὀλέθρια. Τὸν ἀκολούθησε ὁ Georges Adamski, ὁ ὁποῖος ἰσχυριζόταν ὡς τὸ θάνατό του (1965), ὅτι ἦταν σὲ ἐπαφὴ μετὰ ἐξωγήινους στὸν Πλανήτη Ἀφροδίτη, ὅπου δὲν ὑπάρχει ζωὴ λόγῳ τῆς θερμοκρασίας ποὺ ἐπικρατεῖ σ' αὐτόν! (R. Hauth, Συνδιάσκεψη Ἐντεταλμένων γιὰ θέματα Αἰρέσεων καὶ Κοσμοθεωριῶν, Rothenburg Γερμανίας, Μάρτιος 1990).

Οἱ ὅπαδοι τῆς παραθρησκευτικῆς κινήσεως πιστεύουν στὴν ὑπαρξὴ κυβερνήτη διαστημοπολοῦ μετὰ τὸ ὄνομα Ashtar Sheram. Ὁ Ἀμερικανὸς Georges van Tasseli ἰσχυριζόταν ὅτι εἶχε λάβει στίς 18 Ἰουλίου 1952 διαταγὴ ἀπ' αὐτόν, ποὺ τοῦ ἔλεγε ὅτι «ὀδηγήθηκε σ' ἐκεῖνον μέσῳ τῆς συνόδου τῶν 7 φώτων ἐμπνεόμενος ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸ φῶς, ἔτοιμος νὰ βοηθήσῃ τοὺς συνανθρώπους σου». Τὸ 1953 ἡ Ethel Hill, ἰσχυρίσθηκε ὅτι ἐμφανίσθηκε καὶ σ' αὐτὴν καὶ τῆς ὑπαγόρευσε ὀλόκληρο βιβλίο. Κατόπιν ἕνας Ἰταλός, ὁ Eugeno Sirakusa διέδιδε ὅτι τὸν εἶδε στὴν Αἴτνα καὶ τὸν ἐμφάνιζε πανύψηλο ὡς 2 μέτρα.

«Ἡ ὅλη κίνηση, γράφει ὁ ἀείμνηστος π. Ἀντώνιος Ἀλεβιζόπουλος, ἔχει τὴν ἐξήγησή της στὴν ἀνασφάλεια τοῦ ἀνθρώπου σήμερα, μπροστὰ στὴν ἀπειλὴ

όλοκληρωτικής καταστροφής πλανήτη μας. Ἐτσι ὁ ἄνθρωπος προσμένει τὴν σωτηρία του ἀπὸ τὴν ἐπέμβαση δυνάμεων ἀπὸ ἔξω, μὲ «κοσμικὴ ἀκτινοβολία» ἢ καὶ μὲ ἄμεση βοήθεια ἀπὸ τὸ διάστημα».

Τέτοιες ὁμάδες εἶναι ἡ «Οἰκουμενικὴ Ζωὴ» ἢ «Ἔργο διάσωσης τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ» (ιδρύθηκε τὸ 1933 ἀπὸ τὴν Γερμανίδα Gabriele Wittek, λογίστρια), ἢ «Ραελικὴ Κίνηση» (τὴν ἱδρύσε τὸ 1946 ὁ Claude Vorilhen, πρῶν ἀθλητικὸς συντάκτης, ποῦ ὀνομάζεται ἀπὸ τὸ 1973 «Προφήτης καὶ μεσσίας τῆς ἐποχῆς τῆς ἐπιστήμης»), «Channeling» (νομίζουν ὅτι εἶναι «κανάλι» ἐπικοινωνίας μὲ τὸν ἔξω κόσμο), άτομα ἀλλὰ καὶ ὁμάδες κ.λπ.

Θλίψη προκαλοῦν δημοσιεύματα μερίδας τοῦ Τύπου ὅτι στὶς ἐκλογές τοῦ Ἱεροῦ Συνδέσμου Κληρικῶν Ἑλλάδος ὑπῆρχε «σεραφειμικὴ ὁμάδα» κ.λπ. Παντελῆς ἄγνοια τῆς ὀρθόδοξης ἐκκλησιολογίας, ὀδηγεῖ στὴν εἰσαγωγὴ κοσμικῶν ἀντιλήψεων ἢ ἀβασίμων συσχετισμῶν στὸν ἐκκλησιαστικὸ χῶρο. Οἱ κληρικοὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν γνωρίζουν τὸ διαρκές πατρικὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφείμ πρὸς ὅλους ἀνεξαιρέτως καὶ τὴν φροντίδα του γιὰ τὴν ἐπίλυση τῶν προβλημάτων τους.

(Ἀπὸ τὸ Γραφεῖο Τύπου καὶ Δημοσίων Σχέσεων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν)

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀττικῆς

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀττικῆς κ. Παντελεήμων ἐγκαινίασε σήμερα 27 Μαρτίου 1997, τὴν ἠλεκτρονικὴ σελίδα (web page) τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀττικῆς στὸ INTERNET.

Ἡ σελίδα αὐτὴ εἶναι ἡ πρώτη ποῦ εἰσάγεται στὸ Internet ἀπὸ Ἱερὰ Μητρόπολη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ βρίσκεται στὴν διεύθυνση url <http://www.i-m-attikis.gr> καὶ φιλοξενεῖται ἀπὸ τὸ δίκτυο τῆς ΟΤΕΝΕΤ.

Τὸν ἁγιασμὸ γιὰ τὴν ἔναρξη λειτουργίας τοῦ κόμβου τέλεσε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς καὶ ἀνέγνωσε εἰδικὴ εὐχή, τὴν ὁποία συνέθεσε γιὰ τὴν σύνδεση μὲ τὸ διεθνὲς διαδίκτυο.

Στὴν τελετὴ παρέστησαν: ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου Τύπου καὶ Δημοσίων Σχέσεων τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν κ. Ἰωάννης Χατζηφώτης, ἐκπρόσωποι τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Πειραιῶς καὶ Ν. Ἰωνίας, ὁ Δήμαρχος Κηφισίας, ἐκπρόσωπος τοῦ Δημάρχου Ἀμαρουσίου, Δημοτικοὶ Σύμβουλοι, Ἀνώτεροι Δικαστικοί, ἐκπρόσωποι τοῦ ἡμερησίου Τύπου Ἀθηνῶν καὶ τῶν ΜΜΕ, Κληρικοὶ καὶ συνεργάτες τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀττικῆς.

Ὅπως ἀνέφερε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς κ. Παντελεήμων, εἶχε τὴν πρωτοβουλία τῆς δημιουργίας κόμβου στὸ Internet, διότι ἡ ραγδαία ἐξέλιξη τῆς χρήσεως αὐτοῦ τοῦ δικτύου, στὴν Ἑλλάδα καὶ στὸν

κόσμο, ὑποχρεώνει καὶ τὴν Ἐκκλησία νὰ τὸ ἀντιμετωπίσει ὡς σύγχρονο ἄμβωνα καὶ νὰ περάσει δι' αὐτοῦ μηνύματα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἡ σελίδα αὐτὴ περιέχει πληροφορίες στὰ ἑλληνικά, ἀλλὰ καὶ στὰ ἀγγλικά γιὰ τὴν διεθνή κοινότητα καὶ στὰ σλαβικά, ἔτσι ὥστε νὰ χρησιμοποιηθῆ ὡς γέφυρα ἐπικοινωνίας μὲ τὶς Ἐκκλησίες καὶ τοὺς ὁμόδοξους Λαοὺς τῆς Βαλκανικῆς.

Ἡ χρῆσις τῆς ὁμῶς δὲν σταματᾷ ἐδῶ. Ὁμάδα νέων ἐπιστημόνων καὶ σπουδαστῶν πληροφορικῆς ἀπὸ ὅλες τὶς Ἐνορίες τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, σὲ καθημερινὲς «βάρδιες» θὰ παίρνει ἀπὸ τὸ δίκτυο μηνύματα, ἐρωτήματα καὶ ἀπόψεις ἀπὸ τοὺς χρήστες ἀνὰ τὸν κόσμο καὶ θὰ τὰ προωθῆ στὸν Σεβ. Μητροπολίτη, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν βοήθειά τους θὰ ἐπικοινωνῆ μὲσφ τοῦ ὑπολογιστῆ μὲ τοὺς συνομιλητὲς τῆς Ἱ. Μητροπόλεως.

Ἡ ἴδια ὁμάδα θὰ προβάλλει μὲσφ τοῦ Internet ἐκδηλώσεις, κεμῆλια, ἀκόμα καὶ συνέδρια ἐπὶ ζωτικῶν θεμάτων (λ.χ. βιοηθικῆς) ἀνὰ τὸν κόσμο καὶ θὰ ἐπικοινωνῆ μὲ τὴν Ὁμογένεια μὲσφ τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν ἢ τῆς Γεν. Γραμματείας Ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ.

Ἡ πρωτοπορία τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀττικῆς στὴν χρῆσις τοῦ Internet θὰ περάσει καὶ στὴν διασύνδεση τῶν Ἀρχιερατικῶν Περιφερειῶν καὶ στὴν συνέχεια τῶν Ἐνοριῶν τῆς Μητροπόλεως, ὥστε νὰ ἐξυπηρετοῦνται χωρὶς μεσολάβηση ταχυδρομείου, fax, ἢ ἐντύπων καὶ χωρὶς τὴν ἀνάγκη μεταβάσεως ὄλων στὸ Ἐπισκοπεῖο τῆς Κηφισίας.

(Ἀπὸ τὸ Γραφ. Τύπου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως)

Ἱερὰ Μητρόπολις Σάμου καὶ Ἰκαρίας

Μὲ ἐπισημότητα καὶ μὲ τὴν ἐπιβαλλόμενη τάξη, ἐγίνε ἡ θεμελίωση τῶν κατασκευαστικῶν ἐγκαταστάσεων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μας καὶ παράλληλα ἄρχισε ἡ ἀνακαίνιση τοῦ Ἱεροῦ Μετοχίου Κότσικα.

Τὸ πρωὶ τῆς Κυριακῆς τῆς Ἀπόκρεω, 2 Μαρτίου, τελέσθηκε Ὁρθρος καὶ Θεία Λειτουργία στὸν Ἱ. Ν. Ζωοδόχου Πηγῆς Κότσικα ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Εὐσέβιο, στὸ τέλος τῆς ὁποίας σχηματίσθηκε ἱερὰ πομπὴ ποῦ κατευθύνθηκε στὸ χῶρο τῶν θεμελίων. Ἐκεῖ τελέσθηκε ὁ ἁγιασμὸς καὶ ὁ Σεβασμιώτατος συγκινημένος μίλησε καὶ κατέθεσε τὸν θεμέλιον λίθον τῶν κατασκευῶσεων. Στὴν ὁμιλία του ἐπεσήμανε ὅτι ἕνα ὄνειρο ἐτῶν τοῦ Σαμιακοῦ Λαοῦ λαμβάνει σάρκα καὶ ὄστά, ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπόσχουσά του κατὰ τὸν Ἐνθρονιστήριον λόγο του ὅτι θὰ «ἀνακαινίσωμεν τὴν Ἱερὰν Μονὴν Κότσικα», ἐκπληρῶνεται.

Εὐχαρίστησε τοὺς πολυπληθεῖς παρευρισκομένους, καὶ ἰδιαίτερα τὸν κ. Κων/νο Γαρουφαλῆ γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ἀγάπη του πρὸς τὴν Ἱ. Μονὴ καὶ τὸν κ. Ἐμμ. Μογιό, μηχανικὸ ἀρχιτέκτονα, γιὰ τὴ δωρεάν ἐκπόνηση τῶν σχεδίων καὶ τὴν ἐπίβλεψη τῆς ἀνεγέρσεως.

Παρέστησαν οἱ κύριοι Νομάρχης, Ἐπιτελάρχης,

Ἀντιδήμαρχος, Πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου, ἐκπρόσωποι τῆς Ἀστυνομίας, τοῦ Λιμενικοῦ καὶ τοῦ Πυροσβεστικοῦ Σώματος.

Ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ συνδράμουν οἰκονομικὰ τὸ ἔργον τῆς ἀνακαινίσεως τοῦ Κότσικα μποροῦν νὰ καταθέτουν χρήματα στὸν λογαριασμό 401/296039-79 τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Ε.Π.Α.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Τὸ «Ποντιφικὸν Συμβούλιον ἐπὶ τῶν Μέσων Μαζικῆς Ἐπικοινωνίας» παρουσίασε λίαν ἐνδιαφέρον ἐκτενὲς κείμενον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Ἡθικὴ τῶν Διαφημίσεων», τὸ ὁποῖον ἐπισημαίνει τὰς ἀρνητικὰς ἐπιπτώσεις τῶν κακῶν διαφημίσεων καὶ προτείνει συγκεκριμένα μέτρα πρὸς ἐξυγιάνειν τοῦ διαφημιστικοῦ ἔργου.

— Θεολόγοι καὶ προσωπικότητες τῆς Ὁρθοδόξου καὶ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας συνήλθον ἐν μονῇ Βενεδικτίνων (ἐν Chevetogne Βελγίου), ἵνα μελετήσουν μετὰ τῶν μοναχῶν τὰ προβλήματα, εἰς τὰ ὁποῖα προσκρούει ὁ ἐπίσημος θεολογικὸς διάλογος τῆς Διεθνoῦς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς Ὁρθοδόξων καὶ ΡΚαθολικῶν. Προσεχῶς θὰ παρουσιάσωμεν τὰς προτάσεις τῶν ἐν Chevetogne συναντηθέντων, διὰ νὰ γίνῃ ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος διάλογος καρποφόρος.

— Ὁ «Ὁργανισμὸς Ἀρχιεῶν τῆς Β' Βατικανῆς», τὸν ὁποῖον ἴδρυσεν ὁ Πάπας Παῦλος ΣΤ', συνεχίζει τὰς ἐργασίας του πρὸς συνάθροισιν καὶ ταξινόμησιν τῶν κειμένων τῆς Συνόδου καὶ τῶν παρεμβάσεων τῶν μελῶν αὐτῆς, πρὸς ἐκτύπωσιν τῶν ἐπισημῶν κειμένων καὶ τῶν μεταφράσεων αὐτῆς καὶ πρὸς προώθησιν μελετῶν καὶ ἐρευνῶν, ἀναφερομένων εἰς πάντα τὰ ἐπίσημα καὶ ἀνεπίσημα σχετικὰ κείμενα.

— Κατὰ τὸν προσεχῆ Αὐγουστον θὰ γίνῃ ἐν Παρισίοις ἡ Παγκόσμιος Συνάντησις Ρωμαιοκαθολικῶν Νέων καὶ Νεανίδων, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς ὑπολογίζεται νὰ ἀνέλθῃ εἰς 350 ἕως 400 χιλιάδας. Πρὸς αὐτοὺς ἔχει προγραμματισθῆ νὰ ὀμιλήσῃ ὁ Πάπας Ἰωάννης - Παῦλος Β'.

— Ὁ συνεργάτης τῆς ἐφημερίδος Il Corriere della Sera (τοῦ Μιλάνου) Ἀλοῦσιος Ἀγκάτολι ἐξέδωκε βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὅταν ὁ Πάπας ζητῆ συγγνώμην». Ὁ σ. ἰσχυρίζεται, ὅτι ὁ Πάπας ἔχει ζητήσει 25 φορὰς συγγνώμην κυρίως διὰ τὰς σταυροφορίας, διὰ τὴν κατάληψιν τῆς Ἀφρικῆς ὑπὸ τῶν Εὐρωπαϊῶν, διὰ τὴν στάσιν τῆς ΡΚαθολικῆς Ἐκκλησίας ἐναντι τοῦ Λουθήρου καὶ τοῦ Γαλιλαίου, διὰ τὴν σιωπὴν τῆς εἰς τὸ ὄλοκαύτωμα τῶν Ἑβραίων κατὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον κ.ἄ.

— Ὁ Γραμματεὺς τοῦ «Κράτους» τῆς «Ἀγίας Ἐδρας» καρδινάλιος Angelo Sodano παρουσίασε τὸ πρῶτον ἀντίτυπον τῆς Ποντιφικῆς Ἐπετηρίδος 1997 (Annuario Pontificio 1997). Ἡ Ἐπετηρὶς αὕτη, ἥτις ἐκδίδεται εἰς ἰταλικὴν γλῶσσαν, περιέχει κατὰ τὸ τρέχον ἔτος περίπου 2.500 σελίδας, περιεχοῦσας τὰ ὀνόματα καὶ τὰ βιογραφικὰ στοιχεῖα ὄλων τῶν καρ-

διναλίων καὶ ἐπισκόπων, καὶ τὴν διοικητικὴν δομὴν τῶν Ἐπισκοπῶν, τῶν Ὑπηρεσιῶν τῶν «Νουντσιῶν» καὶ τῶν μοναχικῶν ταγματῶν εἰς ὁλόκληρον τὸν κόσμον. Ἐπίσης ἐν τῇ Ἐπετηρίδι ἀναφέρεται ὅτι ἡ «Ἁγία Ἐδρα» διατηρεῖ διπλωματικὰς σχέσεις μετὰ 163 κράτη. Κατὰ τὸ 1996 ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον ΡΚαθολικῶν Ἐπισκόπων ἠξήθη κατὰ 161 καὶ ἀνέρχεται εἰς 4.224. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ὁ ἀριθμὸς τῶν ἱερέων εἰς ὅλον τὸν κόσμον ἦτο 404.750, αὐξηθεὶς κατὰ 289 ἐν σχέσει πρὸς τὸ προηγούμενον ἔτος.

Ε.Θ.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κυροῦ Παρθενίου Γ', ὁ διακεκριμένος Σεβ. Μητροπολίτης Λεμεσοῦ (Κύπρου) κ. Χρῦσανθος ἐξελέγη ὡς Ὁρθόδοξος Συμπρόεδρος τοῦ Προεδρείου τοῦ «Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν Μέσης Ἀνατολῆς». Ὁ Σεβασμιώτατος, ὅστις χαίρει μεγάλης ἐκτιμῆσεως ἐν τῇ Χριστιανικῇ Οἰκουμένῃ, εἶναι ἐπίσης μέλος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.

— Τὸν παρελθόντα Φεβρουάριον, κατόπιν προσκλήσεως τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου, συνήλθεν ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Κύκκου ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἀρμενίου Πατριάρχου - Καθολικοῦ τῆς Κιλικίας Ἀράμ. Συμφώνως πρὸς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν: α) συνεζητήθη τὸ σχέδιον κειμένου διὰ τὴν «κοινὴν ἀντίληψιν καὶ τοὺς ὁραματισμοὺς τῶν Ἐκκλησιῶν-Μελῶν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν» β) ἐξητάσθησαν αἱ πρακτικαὶ ἐπιπτώσεις τοῦ νέου προσανατολισμοῦ τοῦ Συμβουλίου ἐπὶ τῆς δομῆς αὐτοῦ γ) ἐγένετο ἀξιολόγησις τοῦ ἐν Βραζιλίᾳ συνελθόντος τὸν Δεκέμβριον 1996 Παγκοσμίου Ἱεραποστολικοῦ Συνεδρίου δ) ἐλήφθησαν ἀποφάσεις περὶ τῆς προετοιμασίας τῆς προσεχοῦς Η' Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Παγκ. Συμβ. Ἐκκλησιῶν (ἐν Χαράρε, Σεπτέμβριος 1998) ε) παρουσιάσθη καὶ συνεζητήθη ἡ Ἐκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Οἰκουμενικῶν καὶ στ) ἀνηλλάγησαν ἀπόψεις διὰ τὰς ἀνὰ τὸν κόσμον πολιτικὰς ἐξελίξεις καὶ τὰς ἐπιπτώσεις αὐτῶν εἰς τὴν ζωὴν καὶ μαρτυρίαν τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐν Κύπρῳ κατάστασιν ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ ἐξέδωκε Ψήφισμα, διὰ τοῦ ὁποίου αὕτη «ἐκφράζει τὴν βαθειὰν ἀνησυχίαν τῆς, διότι μετὰ 23 ἔτη διαμελισμοῦ τῆς νήσου δὲν ἔχει ἐξευρεθῆ ἀκόμη μία διαρκῆς πολιτικὴ λύσις». Ἐν τῷ Ψηφίσματι προστίθεται, ὅτι «ἡ συνέχισις τοῦ status quo εἶναι ἀπαράδεκτος, διότι παραβιάζει τὴν κυριαρχίαν καὶ ἐνότητα τῆς Κύπρου, τὰ θεμελιώδη ἀνθρώπινα δικαιώματα τοῦ λαοῦ τῆς καὶ προκαλεῖ σοβαρωτάτας ἀπειλὰς διὰ τὴν ἀσφάλειάν του καὶ τὴν εἰρήνην καὶ σταθερότητα εἰς τὴν εὐρύτεραν περιοχὴν».

Ε.Θ.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Κωστάκη Κωνσταντίνου, Πρωτοπρεσβυτέρου, **Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ (1669-1821)**. Νέα Χριστιανική Κρήτη, ἔτος Η', τεύχος 17. Ρέθυμνον, 1996, σελ. 364 με εικόνες ἁγίων, χειρογράφων κ.λπ. Διδακτορική Διατριβή.

Ὅπως ὅλοι οἱ Ἕλληνες, ἔτσι καὶ οἱ Κρήτες, ἔχουν ἐπιδοθεῖ με ἀφοσίωσι στὴ μελέτη τῆς ἱστορίας τῆς γενέθλιας γῆς. Γι' αὐτὸ μιὰ γενικὴ ἐπισκόπηση τῆς πνευματικῆς ζωῆς ἐνὸς τέτοιου τόπου ἀπαιτεῖ πολυγλωσσία καὶ κατάταξι τῶν διαφόρων στοιχείων ποὺ ἔχουν δημοσιευθεῖ. Στὴν προκειμένη περίπτωση ὁ π. Κ. Κωστάκης ἐκτὸς ἀπὸ τὰ δημοσιευθέντα ἔργα, με κόπο κατάρθωσε νὰ μελετήσει, γιὰ τὸ σκοπὸ του, καὶ ἀνέκδοτες πηγές, τίς ὁποῖες καταγράφει στὶς σελίδες 319-320. Στὴν πραγματικότητα δημοσιεύει ἀνέκδοτα κείμενα σελ. 279-306 με δειγμάτων φωτογραφιῶν τῶν χειρογράφων τῶν ἀνεκδότων τούτων κειμένων (σελ. 307-318).

Ἄλλ' ἐνὸς χαίρεται ὁ ἀναγνώστης τοῦ ἐξαιρετικοῦ τούτου ἔργου ἀπὸ τὴ φιλομάθεια τῶν Κρητῶν καὶ τὴν ἀνθησι στὴν Κρήτη τῆς παιδείας κατὰ τὴν περίοδο αὐτὴ (σελ. 69-184), θλίβεται διεξερχόμενος τὸ κεφάλαιο: **Ὁ καθημερινὸς βίος καὶ ἡ Ἐκκλησία** (σελ. 231-271), στὸ ὁποῖο παρουσιάζεται, τεκμηριωμένη πάντα, ἡ κακομεταχείρισις τοῦ χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κρήτης ἀπὸ τοὺς κατακτητῆς, ἢ συνεργασίᾳ καὶ σχέσις τῶν δύο πλευρῶν καὶ «ἡ σφοδρὴ ἐναντίωσις καὶ ἡ με ἀσβεστο μῖσος ἀντιπαλότητι τῶν ἐντόπιων ἐξωμοτῶν πρὸς τοὺς πρῶην ὁμοίους τους, ἢ ὁποῖα ὠδηγοῦσε τίς οἰκογένειες τῶν χριστιανῶν νὰ πωλοῦν ἢ νὰ δανείζον τὰ παιδιὰ τους στοὺς Τούρκους γιὰ τὴ διατροφὴ, τὴ μόρφωσις ἢ τὸν ἐξισλαμισμὸ. Ἡ στάσις τοῦ κλήρου καὶ ἰδιαίτερα τῶν Ἐπισκόπων τῆς Κρήτης ἐναντι τοῦ καταπιεζομένου ποιμνίου των εἶναι ἀμφιλεγόμενη, ὅπως γράφει ὁ ἀείμνηστος καθηγητῆς Ν. Τωμαδάκης, κατὰ τὸν παραθέτει καὶ ὁ π. Κωστάκης, ὅτι δηλαδὴ, «ὑπῆρξαν καὶ ἀρχιερεῖς καὶ ἱερωμένοι ἀσεβεῖς, ἀρπαγες, φιλήδονοι, φιλόχρυσοι καὶ φιλότουρκοι, ἔτι δὲ καὶ βάρβαροι, ἐχθροὶ τῆς παιδείας» (**Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης ἐπὶ Τουρκοκρατίας**, τ. Α', Ἐν Ἀθήναις, 1974, σ. 34). Ἄλλὰ αὐτοὶ εἶναι ἀμελητέα ποσότητα μπροστὰ στοὺς Κρήτες λογίους τῆς Διασπορᾶς καὶ τοὺς λογίους στὴν Κρήτη ποὺ ἀπαριθμεῖ πολὺ συνοπτικὰ ὁ π. Κωστάκης στὶς σελίδες 74-81 τῆς διδακτο-

ρικής διατριβῆς του. Στὸν κατάλογο τῶν Κρητῶν ἱεραρχῶν θὰ μπορούσε νὰ συμπεριληφθῆ καὶ ὁ Κρητῆς Πάπας τῆς Ρώμης Ἀλέξανδρος Ε' (1409-10), γιὰ τὸν ὁποῖο γράφει ὁ Μ. Ρενιέρης στὸ ἔργο του: **Ἱστορικαὶ Μελέται. Ὁ πάπας Ἀλέξανδρος Ε'**. Τὸ **Βυζάντιον καὶ ἡ ἐν Βασιλείᾳ Σύνοδος**. Ἐν Ἀθήναις, 1881. Βλ. καὶ τὸ ἡμέτερο ἔργο **Ἕλληνες καὶ Λατίνοι**. Β' ἔκδ. Ἀποστ. Διακονίας, Ἀθήναις, 1994, σελ. 62, 303, 304, 306). Πρόκειται περὶ κανονικοῦ Ποντίφηκος, ὄχι κάποιου Ἀντιπάπα.

Ἐν τούτοις ἡ διατριβὴ αὐτὴ τοῦ π. Κωνσταντίνου προϋποθέτει ἔρευνα, κόπο καὶ χρόνον, προϋποθέσεις οἱ ὁποῖες ἐξασφαλίσθησαν ἀπὸ τὸν προϊστάμενον τοῦ λόγιου Μητροπολίτη Ἀλεξανδρουπόλεως Ἀνθίμο, πρὸς τὸν ὁποῖο ἐκφράζει στὸν πρόλογό του «τίς εὐγνώμονες εὐχαριστίες του, γιὰ τὴν εὐαίσθητη ἐπιστημονικὴ του συνειδησι παρῆχε κάθε δυνατὴ διευκόλυνσι στὴν ἔρευνά του, ἐλαφρύνοντές τον καὶ ἀπὸ πολλὰς ἱερατικῆς του ὑποχρεώσεις».

Ἡ ἀξιόλογη ἀπὸ πάσης ἀπόψεως διδακτορικὴ διατριβὴ τοῦ π. Κωστάκη ἐκδοθεῖσα ἀπὸ τὸ περιοδικὸ **Νέα Χριστιανικὴ Κρήτη**, φέρει στὴ μνήμη μας τὸν ἀείμνηστο λόγιον ἱεράρχην Ρεθύμνης καὶ Ἀυλοποτάμου Θεόδωρο, τὸν ἰδρυτὴ καὶ μέχρι τῆς πρὸς Κύριον μεταστάσεώς του διευθυντὴ τούτου.

† Ὁ Πισιδίας Μεθόδιος

Δρος Ἀνδρέα Ν. Παπαβασιλείου, **ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ (ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΓΙΟ ΓΡΗΓΟΡΙΟ ΝΥΣΣΗΣ)**, Λευκωσία 1995, ISBN 996-38065-0-3, σσ. 167.

Ὁ συγγραφέας τοῦ παρόντος βιβλίου δηλώνει ἀπὸ τὴν ἀρχή, στὴν εἰσαγωγή, ὅτι ἡ ἀφορμὴ νὰ ἀσχοληθεῖ με τὸ θέμα τὸ ὁποῖο διαπραγματεύεται τοῦ δόθηκε ἐξαιτίας τῆς προσκλήσεως νὰ συμμετάσχει με ἐπιστημονικὴ ἀνακοίνωσι, στὸ ΙΓ' Συνέδριον Πατερικῆς Θεολογίας, ποὺ πραγματοποιήθηκε στὴν Ἀθήνα τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1994 καὶ τὸ ὁποῖο ἀφοροῦσε στὸ Γρηγόριον Νύσσης, 1600 ἔτη ἀπὸ τὴν κοίμησίν του.

Τὸ κυρίως ἔργο δομεῖται σὲ τέσσερα κεφάλαια. Στὸ Α' κεφάλαιον παρατίθεται μιὰ «γενικὴ» εἰσαγωγή γιὰ νὰ προσεγγίσει ὁ ἀναγνώστης τὸ θέμα τῆς ψυχολογίας στὸ Γρηγόριον Νύσσης, με εἰδικὴ ἀναφορὰ στὴν ἐννοια τῆς ψυχῆς.

Στὸ Β' κεφάλαιον ὁ συγγραφέας ἀναφέρεται στὴ «Γένεσις τῆς ψυχῆς» καὶ μετὰ ἀπὸ κάποια γενικὰ πράγματα ὑπεύσχεταί σὲ συγκεκριμένα προβλήματα καὶ θεωρίες, οἱ ὁποῖες κατὰ καιροῦς

ὑπεστήριξαν κάποιοι ἐρευνητὲς - ψυχολόγοι. Τέτοιες θεωρίες εἶναι: Περὶ προϋπάρξεως τῶν ψυχῶν (praeexistentialismus), τῆς μετενσωματώσεως τῶν ψυχῶν ἢ τῆς μετεμψυχώσεως, ἀκόμη ἢ θεωρία ἀπορροῆς ἢ τῆς ἀπόρροιας τῶν ψυχῶν ἢ τῆς θεωρίας τῆς μεταφυτεύσεως ἢ μεταδόσεως τῶν ψυχῶν (traducianismus).

Στὸ Γ' κεφάλαιο γίνεται λόγος γιὰ τὴ σχέση τῆς ψυχῆς μὲ τὸ σῶμα. Παρουσιάζεται ἡ ψυχοσωματικὴ ὄντοτητα τοῦ ἀνθρώπου, ὁ χρόνος γενέσεως-ἐνώσεως τῆς ψυχῆς μὲ τὸ σῶμα, τὰ μέρη καὶ οἱ λειτουργίες τῆς ψυχῆς, ὅπως ἐπίσης ὁ ἠθικὸς ρόλος τῆς ψυχῆς.

Στὸ τελευταῖο κεφάλαιο ὁ ἐρευνητὴς ἀναφέρεται στὴν ἐσχατολογικὴ προοπτικὴ τῆς ψυχῆς μὲ ἐπιμέρους ἐνόητες ἢ ψυχὴ ἀμέσως μετὰ τὸ θάνατο τοῦ σώματος, ἢ ἀπώλεια τῆς ψυχῆς καὶ ἡ σχέση τῆς μὲ τὴν ἀποκατάσταση τῶν πάντων κ.λπ.

Ἡ ἐργασία κλείνει μὲ τὸν ἐπίλογο καὶ τὸ εὐρετήριο τῶν κυρίων ὀνομάτων. Στὸν ἐπίλογο ὁ συγγραφέας ὑπογραμμίζει τὴν πρόθεσή του, μὲ τὴν ὁποία δὲν ἐπιδίωκε τόσο τὴν ἐξάντληση τῆς ἐρευνας στὸ θέμα, ὅσο στὴν βοήθεια τοῦ ἀναγνώστη νὰ ἔχει μιά, ὅσο τὸ δυνατό, πληρέστερη εἰκόνα τοῦ θέματος τῆς χριστιανικῆς ψυχολογίας. Ἄς σημειωθεῖ ὅτι ὁ Δρ. Ἀνδρέας Παπαβασιλείου ἀφιερώνει τὴ μελέτη του αὐτὴ στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τῆς ὁποίας εἶναι πτυχιούχος καὶ διδάκτορας.

Ἰωάν. Γ. Χατζηαυραίου

Ἰερομονάχου **Εὐσεβίου Βίττη, Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΟΥ ΚΙ ΕΓΩ**, Ἐκδόσεις «Ὁρθόδοξος Κυψέλη», Θεσσαλονίκη (1996), σελ. 366.

Ἄν εἶχα τὴ δυνατότητα νὰ ξεχωρίσω καὶ νὰ βραβεύσω τὸ ἐκκλησιαστικότερο καὶ πνευματικότερο βιβλίο τοῦ 1996, θὰ διάλεγα τοῦτο τὸ βιβλίο τοῦ φιλοκαλικοῦ συγγραφέα καὶ ἀσκητικοῦ ἐρημίτου, ποῦ ἔχτισε (ὑστερα ἀπὸ χρόνια σπουδῶν καὶ ἀποδημίας στὴ Δυτικὴ Εὐρώπη) τὴν «καλιάν του» καὶ τὸ καλογερικὸ κελλί του κάπου στὰ δυσπρόσιτα βουνὰ τῆς ἀνατολικῆς Μακεδονίας. Ὁ ἱερομόναχος π. Εὐσέβιος Βίττης, παρὰ τὴν εὐθραστην ὑγεία του, καὶ πέρ' ἀπὸ τὸ πνευματικὸ ἔργο του (ἐξομολογητικὸ, κηρυκτικὸ κ.λπ.), ἔχει ὡς τώρα γράψει πολλὰ ἔργα δικὰ του, πρωτότυπα (λογοτεχνικὰ καὶ θεολογικὰ) κ' ἔχει ἐπίσης μεταφράσει ἔργα τῶν Χάμερσκελντ, Σ. Λάγκερλεφ, Κολλιάντερ, καθὼς καὶ μιά Ἐπιλογὴ ἀπὸ ἔργα τῶν Ὁρθόδοξων Μυστικῶν Συγγραφέων, τὴν ὁποία ἐξέδωκε παλαιότερα ἢ Ἀποστολικὴ Διακονία, μὲ τὸν τίτλο «Μικρὴ Φιλοκαλία». Ἡ προσέγγιση τῶν φιλοκαλικῶν αὐτῶν κειμένων καὶ ἡ προσεγμένη ἀπόδοσή τους στὰ νεοελληνικὰ πρέπει νὰ ὑπογραμμιστεῖ καὶ νὰ ἐπαινεθεῖ ἐκ μέρους τῶν πνευματικῶν ἀνθρώπων καί, ἰδιαίτερα, τῆς Ἐκκλησίας μας.

Τὸ νέο ἔργο του, μὲ πνεῦμα φιλοκαλικὸ ἐπίσης

γραμμμένο, χωρισμένο σὲ ἔντεκα μεγάλα κεφάλαια, προσεγγίζει μ' ἓνα ἐντελῶς προσωπικὸ καὶ πρωτότυπο τρόπο, ἐξομολογητικὸ σὲ πολλὰ σημεία, τὸ θέμα Ἐκκλησία. Εἶναι μιὰ δυνατὴ καὶ δυναμικὴ συμβολὴ στὴ συνειδητοποίηση τῆς ἐκκλησιαστικότητος τῶν πιστῶν μελῶν τῆς. Καὶ αὐτό, βέβαια, γίνεται ἰδιαίτερα μὲ τὴν προσέγγιση τῆς ιδιότητος τοῦ Χριστοῦ ὡς Κεφαλῆς τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας καί, κατόπιν, τῶν πιστῶν μελῶν τῆς Κεφαλῆς καὶ τοῦ Σώματός τῆς, δηλ. τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ π. Εὐσέβιος ἔχει τραφεῖ πλούσια κ' ἔχει ἀφομοιώσει τὴν πατερικὴ ἐκκλησιολογία καὶ μᾶς τὴν προσφέρει μ' ἓνα ἐξαισιό τρόπο, χωρὶς ἐξάρσεις καὶ σχολαστικισμούς, ἀλλὰ καὶ δίχως ἀοριστίες. Ἐχει μιὰ πρακτικὴ τῶν χαρισματικῶν φιλοκαλικῶν συγγραφέων, ἢ ὁποία μᾶς διδάσκει καὶ μᾶς πείθει μὲ τρόπο ἀλιευτικὸ. Ἀπὸ κεφάλαιο σὲ κεφάλαιο αἰσθάνεται ὁ ἀναγνώστης πῶς πολὺ μέλος συνειδητὸ τῆς μητέρας Ἐκκλησίας. Κι αὐτὸ εἶναι τὸ μέγα κέρδος ἀπὸ τέτοια πνευματικὰ βιβλία. Ὅπως ἀκριβῶς συνέβαινε, στὸ θέμα τῆς προσευχῆς, μὲ παλαιότερα βιβλία τοῦ π. Εὐσεβίου (π.χ. Τὸ «Εἰς ὕψος νοητόν», ἐκδ. τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἢ τὶς «Ἀναβάσεις» ἐκδ. «Ἐλαφος»). Δὲν διαβάξεις οὔτε μιὰ σελίδα, οὔτε μιὰ ἀράδα, δίχως νὰ κερδίσεις κάτι οὐσιαστικὸ πνευματικὰ. Καί, μάλιστα, βρίσκεις τὸν πνευματικὸ χῶρο σου, ὅπου ἡ Μητέρα σου, ἡ Ἐκκλησία, σὲ περιμένει, μὲ τὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Χριστοῦ ἀνοιχτὴ πάντοτε. Ἴδου ἓνα μικρὸ ἀπόσπασμα (σελ. 70): «Ἡ Ἐκκλησία μου, λοιπόν, εἶναι κάτι ποῦ ἀπλώνεται σὲ χώρους μυστικούς, σὲ χώρους πνευματικούς καὶ οὐράνιους διὰ μέσου τῆς Κεφαλῆς τῆς, ποῦ εἶναι ὁ Χριστός. Ὁφείλω γι' αὐτὸ νὰ μελετήσω ὡς πιστὸς Χριστιανός, μὲ ταπεινὴν καὶ ἀγάπην, μὲ εὐλάβεια καὶ σεβασμό, τὴν ἀλήθεια αὐτῆ. Ὁφείλω νὰ ζητῶ ταπεινὰ καὶ μὲ θέρημ τὸ φωτισμὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος γιὰ νὰ τὴν ἐναποθέσω βαθιὰ μέσα στὴν καρδιά μου ὡς ἀγία πεποιθήση καὶ βεβαιότητα, ὥστε ν' ἀποκτήσω σιγὰ σιγὰ συνειδητὴ καὶ σὲ βάθος γνώση αὐτοῦ ποῦ εἶναι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἀφοῦ σ' αὐτὴν βαπτίσθηκα, ἀπὸ νήπιο ἀκόμη, καὶ σ' αὐτὴν θέλω ν' ἀνήκω μὲ σῶμα καὶ ψυχὴ, μὲ λόγια καὶ ἔργα, ὡς τὴν τελευταία μου πνοή». «Δὲν ὑπάρχει, ἀλήθεια, πῶς μεγάλη τιμὴ ἀπὸ αὐτὴν, —λέει σὲ ἄλλο σημεῖο τοῦ βιβλίου ὁ π. Εὐσέβιος— ν' ἀνήκει κάποιος στὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ εἶναι μέλος του ὁργανικὰ συνδεδεμένο μαζί του, καὶ ὄχι ὅπως εἶναι συνδεδεμένα τὰ μέλη τῶν ὀρειωνδῆποτε... ὀργανώσεων καὶ σωματείων» (σελ. 121).

Μὲ τὴν πνευματικὴ χάρη καὶ τὴ λογοτεχνικὴ του γλαφυρότητα, τὸ βιβλίο τοῦτο ἀποτελεῖ ἓναν γλυκύτατο πνευματικὸ καρπὸ, ποῦ ὁ π. Εὐσέβιος προσφέρει σὲ ὅλους τοὺς ἐν πνεύματι ἀδελφούς.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΠΑΡΤΗΣ

ΙΔΡΥΣΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΩΝ - ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΠΡΑΞΗ 1/1997

Ἐχοντας ὑπ' ὄψη:

1. Τις διατάξεις τῶν ἀρθρῶν: 1 παράγραφος 4, 29 παράγραφος 2, καὶ 67 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

2. Τις διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 20 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ὁργανισμοῦ Διοικήσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σωμάτων καὶ Ὁργάνων» (ΦΕΚ 185/τ. Α'/11.9.1970).

3. Τις ὑποχρεώσεις μας πρὸς τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας ποὺ ἀπορρέουν ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς Κανόνες καὶ τοὺς Νόμους.

4. Τὴν συμβολὴ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Κατασκηνώσεων στὴν ἀγωγή τῶν παιδιῶν καὶ τῶν ἐφήβων.

5. Τὴν σημασία τῶν συναντήσεων διαφόρων κοινωνικῶν ὁμάδων μὲ σκοπὸ τὴν ἐπικοινωνία, καθὼς καὶ τὴν ἀνάπτυξη καὶ συζήτηση θεολογικῶν καὶ ἄλλων θεμάτων.

6. Τὴν ὑπ' ἀριθ. 61/33/4.2.1997 πρότασή μας πρὸς τὴν Ἱερά Σύνοδο.

7. Τὴν ἀπὸ 17.3.1997 Ἐγκριτικὴ ἀπόφαση τῆς Ἱεράς Συνόδου,

Ἀποφασίζουμε

Τὴν ἴδρυση καὶ λειτουργία Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως μὲ τὴν ἐπωνυμία: «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ - ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΠΑΡΤΗΣ», στὸ ὁποῖο θὰ ὀργανώνονται κατασκηνωτικές περίοδοι γιὰ μαθητές, φοιτητές καὶ ἐργαζόμενους νέους, καθὼς καὶ συναντήσεις διαφόρων κοινωνικῶν ὁμάδων μὲ σκοπὸ τὴν ἐπικοινωνία καὶ τὴν ἀπὸ κοινού ἀντιμετώπιση καὶ συζήτηση ἐπικαίρων θεμάτων.

Τὰ σχετικὰ μὲ τὴν διοίκηση, διαχείριση καὶ λειτουργία τοῦ ἰδρύματος, θὰ ὀρίσουμε στὴ συνέχεια μὲ τὴν κατάρτιση ἰδιαίτερου Κανονισμοῦ.

Ἡ παρούσα πράξη νὰ δημοσιευθῇ στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ περιοδικὸ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Σπάρτη 24 Μαρτίου 1997

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ

**ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΩΝ
- ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ**

ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΠΑΡΤΗΣ

Ἄρθρο 1

Ἰδρύεται στὴν Ἱερά Μητρόπολη Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης Ἰδρυμα μὲ τὴν ἐπωνυμία «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ - ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΠΑΡΤΗΣ», τὸ ὁποῖο θὰ λειτουργῇ στὶς μόνιμες ἐγκαταστάσεις τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως ποὺ εὐρίσκονται στὸν Ταῦγετο, πλησίον τῆς Ἱεράς Μονῆς Ταυγέτης.

Ἄρθρο 2

Σκοπὸς τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:

α) ἡ διοργάνωση, κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνες κάθε ἔτους, Ἐκκλησιαστικῶν Κατασκηνώσεων γιὰ μαθητές, μαθήτριες, φοιτητές, φοιτήτριες, καὶ ἐργαζόμενους νέους, στὶς ὁποῖες, μαζὶ μὲ τὴν εὐχάριστη καὶ ὑγιεινὴ θερινὴ διαμονή, θὰ προσφέρεται Ὁρθόδοξη Ἐκκλησιαστικὴ ἀγωγή,

β) ἡ διοργάνωση συναντήσεων σὲ μητροπολιτικὸ καὶ διαμητροπολιτικὸ ἐπίπεδο μὲ σκοπὸ τὴν ἐπικοινωνία, καθὼς καὶ τὴν ἀνάπτυξη καὶ συζήτηση Θεολογικῶν καὶ ἄλλων θεμάτων,

γ) ἡ διοργάνωση Ἱερατικῶν Συνάξεων γιὰ τὴν ἐπιμόρφωση τῶν Κληρικῶν τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως,

δ) ἡ φιλοξενία διαφόρων κοινωνικῶν ὁμάδων, ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὶς Ἐνορίες τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἄλλους κοινωνικοὺς φορεῖς, ποὺ ἐπιθυμοῦν τὴν προσωπικὴ ἐπικοινωνία τῶν μελῶν τους καὶ τὴν ἀπὸ κοινού ἀντιμετώπιση καὶ συζήτηση θεμάτων ποὺ τὶς ἀφοροῦν.

Οἱ ὁμάδες ποὺ δὲν προέρχονται ἀπὸ τὸ ἔργο τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως ἢ ἀπὸ τὶς Ἐνορίες της, προκειμένου νὰ φιλοξενηθοῦν στὸ Ἰδρυμα, ἔχουν τὴν ὑποχρέωση νὰ συμπεριλάβουν στὸ πρόγραμμά τους τὴν παρουσία ἐκπροσώπου τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως.

Στὶς ἐγκαταστάσεις τοῦ Ἰδρύματος μποροῦν νὰ φιλοξενηθοῦν Κατασκηνώσεις καὶ ἄλλων Μητροπόλεων ἢ Ἐνοριῶν τους.

Ἄρθρο 3

α) Τὸ Ἰδρυμα «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ - ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΠΑΡΤΗΣ», ὡς Ἰδρυμα τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως, ἔχει ἄμεση καὶ ἀποκλειστικὴ ἐξάρτηση ἀπὸ αὐτὴ καὶ μόνον.

β) Διοικεῖται ἀπὸ πενταμελῆ Διοικοῦσα Ἐπιτροπὴ, ποὺ ἀπαρτίζεται ἀπὸ τὸν ἐκάστοτε Μητροπολίτη Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης ὡς Πρόεδρο, ἀπὸ δύο Κληρι-

κούς τής 'Ιεράς Μητροπόλεως και από δύο λαϊκούς, που διορίζονται από τον Μητροπολίτη για μιὰ τριετία. Τον Πρόεδρο, όταν απουσιάζει, αναπληρώνει ο νόμιμος αναπληρωτής του.

γ) Το άξιωμα των μελών τής Διοικούσης 'Επιτροπής του 'Ιδρύματος είναι τιμητικό και άμισθο.

'Η αντικατάσταση κάποιου μέλους τής Διοικούσης 'Επιτροπής πριν από τή λήξη τής θητείας του ή και ο επαναδιορισμός του μετά από τή λήξη της έναπόκειται στην κρίση του Μητροπολίτου.

δ) 'Η Διοικούσα 'Επιτροπή μπορεί να συγκροτή 'Υποεπιτροπές για τή μελέτη και διοργάνωση διαφόρων 'Εκδηλώσεων.

ε) Το 'Ιδρυμα εκπροσωπείται από τον Μητροπολίτη, ως Πρόεδρό του, ή από τὸ νόμιμο αναπληρωτή του σὲ ὅλες τὶς ἔννομες σχέσεις τους και σὲ ὅλες τὶς 'Αρχές, Δημόσιες ἢ μὴ, ὁ ὁποῖος και ὑπογράφει ὅλα τὰ ἔγγραφα και τὶς συμβάσεις.

στ) Τὸ προσωπικό που μεριμνά για τὶς πρακτικὲς ἀνάγκες τοῦ 'Ιδρύματος κάτω ἀπὸ τὴν ἐποπτεία τής Διοικούσης 'Επιτροπής, ἀποτελεῖται ἀπὸ ἱεραποστολικὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα προσφέρουν ἀνιδιοτελῶς τὶς ὑπηρεσίες τους. Στὴν περίπτωση που δὲν ὑπάρχουν τέτοια πρόσωπα ἢ Διοικούσα 'Επιτροπή διορίζει μὲ μισθὸ προσωρινούς ὑπαλλήλους, μόνο για τὶς περιόδους λειτουργίας τοῦ 'Ιδρύματος, μὲ σχέση ἰδιωτικοῦ δικαίου.

Ἄρθρο 4

Πόροι τοῦ 'Ιδρύματος εἶναι οἱ ἐκάστοτε ἐπιχορηγήσεις τής 'Ιεράς Μητροπόλεως, τοῦ Κράτους, Δήμων και Κοινοτήτων, Ὄργανισμῶν, 'Ιερῶν Ναῶν, Μονῶν, τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου, δωρεῆς ἰδιωτῶν, οἱ εἰσφορὲς τῶν κοινωνικῶν ομάδων που φιλοξενούνται στὸ 'Ιδρυμα και δὲν ἀνήκουν σὲ φορεῖς τής 'Ιεράς Μητροπόλεως, καθὼς και οἱ εἰσφορὲς τῶν γονέων και κηδεμόνων τῶν κατασκηνωτῶν, τὸ ὕψος τῶν ὁποίων για κάθε ἔτος καθορίζεται ἀπὸ τὴν Διοικούσα 'Επιτροπή.

Ἄρθρο 5

Τὸ 'Ιδρυμα ἔχει δική του διαχείριση και τηρεῖ τὰ ἐξῆς βιβλία: Πρωτόκολλο Ἀλληλογραφίας, Βιβλίο Πράξεων τής Δ.Ε., τὰ ἀπαραίτητα βιβλία διαχείρισεως, Βιβλίο Κατασκηνωτῶν στὸ ὁποῖο ἀναγράφονται τὰ πλήρη στοιχεία τῶν κατασκηνωτῶν και τῶν στελεχῶν κάθε κατασκηνωτικῆς περιόδου. 'Η Διοικούσα 'Επιτροπή στὸ τέλος τῶν κατασκηνωτικῶν περιόδων κάθε ἔτους συντάσσει Ἀπολογισμό γι' αὐτὲς και στὸ τέλος κάθε ἔτους συντάσσει Ἀπολογισμό για ὅλο τὸ ἔτος και ὅλες τὶς δραστηριότητες τοῦ 'Ιδρύματος, καθὼς

και τὸν Προϋπολογισμό τοῦ ἐπομένου ἔτους και τὰ ὑποβάλλει στὸ Μητροπολιτικό Συμβούλιο για ἔλεγχο και ἔγκριση.

Ἄρθρο 6

α) Στὶς 'Εκκλησιαστικὲς Κατασκηνώσεις γίνονται δεκτοὶ μαθητές, μαθήτριες, φοιτητές, φοιτήτριες και ἐργαζόμενοι νέοι, που προέρχονται ἀπὸ τὴν περιφέρεια τής 'Ιεράς Μητροπόλεως Μονεμβασίας και Σπάρτης, ἢ παιδιὰ τῶν ὁμογενῶν μας. Ὁ ἀριθμὸς τους μπορεί νὰ συμπληρώνεται ἀπὸ κατασκηνωτὲς που προέρχονται ἀπὸ ἄλλες Μητροπολιτικὲς περιφέρειες. Οἱ κατασκηνωτικὲς περιόδοι κάθε ἔτους (χωριστὰ για ἄγῳρια και κορίτσια) και ὁ ἀριθμὸς τῶν κατασκηνωτῶν για κάθε περίοδο ἀποφασίζονται ἀπὸ τὴν Διοικούσα 'Επιτροπή.

β) Τὸ διοικητικό προσωπικό τής Κατασκηνώσεως ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν Ἀρχηγό, τὸν Ὑπαρχηγό και τοὺς Ὁμαδάρχες, οἱ ὁποῖοι εἶναι φοιτητὲς ἢ πτυχιούχοι ἀνωτέρων ἢ ἀνωτάτων Σχολῶν ἢ ὑποψήφιοι Κληρικοί. Ὑπεύθυνος κάθε κατασκηνωτικῆς περιόδου εἶναι ἓνας 'Ιερέας που θὰ εἶναι και ὁ Πνευματικὸς τῶν κατασκηνωτῶν και ὀρίζεται ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη. Ὁ ὑπεύθυνος 'Ιερέας ἐπιλέγει τὸν Ἀρχηγό και μὲ τὴν συνεργασία τοῦ Ἀρχηγοῦ ἐπιλέγει τὰ ὑπόλοιπα στελέχη τής κατασκηνωτικῆς περιόδου, τὰ ὁποῖα προτείνει στὴν Διοικούσα 'Επιτροπή για ἔγκριση.

Τὸ διοικητικό προσωπικό που ἐγκρίνεται ἀπὸ τὴν Δ.Ε. λαμβάνει διοριστήριο ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη και ἔχει ὅλη τὴν εὐθύνη για τὴν καλὴ λειτουργία τής Κατασκηνώσεως και τὴν ἐφαρμογή τοῦ προγράμματος. Εἶναι ὑπόλογο ἀπέναντι τὸν Μητροπολίτη και τὴν Διοικούσα 'Επιτροπή, στὴν ὁποῖα, μετά τὸ τέλος τής κατασκηνωτικῆς περιόδου, ὁ Ἀρχηγός της εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ὑποβάλῃ λεπτομερῆ ἔκθεση πεπραγμένων.

Ἄρθρο 7

'Η ἐφαρμογή τοῦ παρόντος ἀρχίζει ἀπὸ τὴν δημοσίευσή του στὴν 'Εφημερίδα τής Κυβερνήσεως και τὸ περιοδικὸ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἄρθρο 8

'Απὸ τὴν ἐφαρμογή τοῦ Ὄργανισμοῦ τῶν 'Εκκλησιαστικῶν Κατασκηνώσεων - Κέντρου Ἐπικοινωνίας προκαλεῖται δαπάνη σὲ βάρος τοῦ νομικοῦ προσώπου τής 'Ιεράς Μητροπόλεως Μονεμβασίας και Σπάρτης, τὸ ὕψος τής ὁποίας δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ προσδιορισθῇ.

Σπάρτη 24 Μαρτίου 1997

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Μονεμβασίας και Σπάρτης ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΓΥΘΕΙΟΥ ΚΑΙ ΟΙΤΥΛΟΥ

ΠΡΑΞΙΣ

Περὶ συστάσεως και λειτουργίας «Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου» και «'Ενοριακῶν τοιούτων».

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

Γυθείου και Οιτύλου Χρυσόστομος, ὡς 'Ιεράρχης τής Ἀγιωτάτης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἔχοντας ὑπ' ὄψει:

1) Τὰς εὐαγγελικὰς ἐπιταγὰς και τοὺς ἱεροὺς Κανό-

νας περί τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης, ἐκδηλουμένης δι' ἔργων φιλανθρωπίας, εὐποιίας καὶ συμπαραστάσεως πρὸς τοὺς ἔνδεεις καὶ ἀξιους βοθηθείας ἀδελφούς ἡμῶν.

2) Τὸ ποιμαντορικὸν καθήκον ἡμῶν τοῦ φροντίζειν καὶ μεριμνᾶν ἀνυστάκτως περὶ τῶν πνευματικῶν καὶ ὑλικῶν ἀναγκῶν τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος τῆς θεοσώστου ἡμῶν Ἐπαρχίας.

3) Τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 29, παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

4) Τὸ ἄρθρον 20 παρ. 2 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «περὶ Ὁργανισμοῦ διοικήσεως Ἐκκλησιαστικῶν Σωμάτων καὶ Ὁργάνων» (ΦΕΚ 185/Α/11.9.1970).

5) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 92/19.3.1997 πρότασιν ἡμῶν πρὸς τὴν Ἱεράν Σύνοδον.

6) Τὴν ἀπὸ 1.4.1997 Ἐγκριτικὴν Ἀπόφασιν τῆς Δ.Ι.Σ.

Ἀποφασίζομεν

Συνιστῶμεν εὐαγὲς Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα παρὰ τῆ καθ' ἡμᾶς Ἱ. Μητροπόλει ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «ΓΕΝΙΚΟΝ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ» τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Γυθείου καὶ Οἰτύλου μὲ ἔδραν τὸ Γύθειον.

Παραρτήματα τοῦ Ἰδρύματος τούτου, ὑπαγόμενα ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ Γενικὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον τῆς Ἱεράς ἡμῶν Μητροπόλεως, ἰδρύνονται παρ' ἐκάστη ἐνορία ἄνω τῶν 50 οἰκογενειῶν.

Τὰ τῆς διοικήσεως, διαχειρίσεως καὶ λειτουργίας τούτου καθορίζονται δι' ἰδίου Κανονισμοῦ, ἐγκριθέντος ὑπὸ τῆς Ἱεράς Συνόδου.

Ἡ παρούσα νὰ δημοσιευθῆ εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία». Ἐν Γυθείῳ τῆ 9ῃ Ἀπριλίου 1997

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

ΓΕΝΙΚΟΥ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΓΥΘΕΙΟΥ ΚΑΙ ΟΙΤΥΛΟΥ

Α' ΣΥΣΤΑΣΙΣ - ΣΚΟΠΟΣ

Ἄρθρον 1

Συνιστᾶται εὐαγὲς Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «ΓΕΝΙΚΟΝ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ» τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Γυθείου καὶ Οἰτύλου, ἔδραν ἔχον πόλιν τοῦ Γυθείου καὶ τελοῦν ὑπὸ τὴν διοίκησιν καὶ ἐποπτεῖαν τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως.

Ἄρθρον 2

Σκοπὸς τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:

α) Ἡ παροχὴ πάσης ὑλικῆς βοθηθείας καὶ περιθάλψεως εἰς ἔνδεεις (πτωχοὺς, ἀσθενεῖς, ἀστέγους, ἐγκαταλειμμένους κ.ἄ.) τῆς Μητροπολιτικῆς περιφερείας, ἔχοντας ἀνάγκην βοθηθείας καὶ συμπαραστάσεως.

β) Ἡ οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις ἀπόρων μαθητῶν καὶ σπουδαστῶν.

γ) Ἡ οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις ἀπόρων πολυτέκνων οἰκογενειῶν.

δ) Ἡ παροχὴ Ἑλληνοχριστιανικῆς διαφώτισεως εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Μητροπολιτικῆς περιφερείας δι' ἐκδόσεως ἐντύπων καὶ διαφωτιστικῶν φυλλαδίων.

ε) Ἡ βράβευσις ἀρισταύχων μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τῆς τελευταίας τάξεως Λυκείων τῆς Μητροπολιτικῆς περιφερείας.

Β' ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

Ἄρθρον 3

1. Τὸ Γενικὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον διοικεῖται ὑπὸ πενταμελοῦς Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἀποτελουμένου ἐκ τῶν: α) Τοῦ Μητροπολίτου, ὡς Προέδρου, β) Τοῦ Πρωτοσυγκέλλου ἢ τοῦ Γεν. Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου, ὡς ἀντιπροέδρου, γ) ἐνὸς κληρικοῦ τῆς Μητροπόλεως, ἐκτελοῦντος καθήκοντα Γραμματέως καὶ ταμίου καὶ δ) Δύο λαϊκῶν (ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν) διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου.

2. Ἡ θητεία τῶν μελῶν τοῦ Δ.Σ. εἶναι τριετής, τὸ ἀξίωμα τῶν τιμητικῶν καὶ ἀμισθον καὶ δύνανται νὰ ἐπαναδιορισθοῦν μετὰ τὴν λήξιν τῆς θητείας τῶν. Μέλος τοῦ Δ.Σ. ἐκλείπον ἢ παραιτούμενον πρὸ τῆς λήξεως τῆς θητείας του ἀντικαθίσταται ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου. Μέλος ἀπέχον ἀδικαιολογήτως τριῶν συνεδριῶν τοῦ Δ.Σ. δύνανται ν' ἀντικατασταθῆ ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου.

Γ' ΠΟΡΟΙ

Ἄρθρον 4

Πόροι τοῦ Γεν. Φιλοπτώχου Ταμείου εἶναι:

α) Αἱ εἰσφοραὶ καὶ οἰκονομικαὶ ἐνισχύσεις τῶν Ἐνοριακῶν Ἱ. Ναῶν, αἱ ὁποῖαι ἀναγράφονται ἐτησίως εἰς τοὺς προϋπολογισμούς, ὡς καὶ τοιαῦτα τῶν Ἱ. Μονῶν.

β) Αἱ ἐξ ἐλευθέρας βουλήσεως προσφοραὶ τοῦ Μητροπολίτου καὶ τῶν Αἰδεσ. Ἐφημερίων.

γ) Αἱ δωρεαὶ καὶ προσφοραὶ τῶν φιλανθρώπων ἢ φιλανθρωπικῶν ὀργανώσεων, Σωματείων καὶ Συλλόγων.

δ) Αἱ τυχόν Κρατικαὶ ἐπιχορηγήσεις.

ε) Ποσοστὸν 20% ἐκ τῶν εἰς χρῆμα μηνιαίων προσόδων ἐκάστου Ἐνοριακοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου, ἀποδιδόμενον ἀνὰ τρίμηνον.

στ) Ποσοστὸν 40% ἐκ τοῦ ἐτησίου ἐράνου τῆς «ΗΜΕΡΑΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ» διενεργουμένου κατὰ μῆνα Δεκέμβριον.

ζ) Τὸ προϊόν ἐράνου ἐκ δισκοφοριῶν εἰς Ἐνορίας ἄνω τῶν 50 οἰκογενειῶν.

η) Διάφοροι ἄλλοι πόροι μὴ κατονομαζόμενοι ὧδε, τοὺς ὁποίους ἤθελεν ἐξεύρει τὸ Δ. Συμβούλιον καὶ προέρχεται ἐκ χρηστῆς πηγῆς.

ΣΥΣΤΑΣΙΣ ΕΝΟΡΙΑΚΩΝ ΦΙΛΟΠΤΩΧΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ

Ἄρθρον 5

Πρὸς εὐχερεστέραν ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου συνιστᾶται παρ' ἐκάστη ἐνορία ἄνω τῶν πενήκοντα οἰκογενειῶν εἰδικὸν Τα-

μείον ὀνομαζόμενον «ΕΝΟΡΙΑΚΟΝ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ» με ἔδραν τὸν κεντρικὸν Ναὸν τῆς Ἑνορίας.

Ἄρθρον 6

Ἐκαστον Ἑνοριακὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον διοικεῖται ὑπὸ Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ Ἐφημερίου τοῦ Ναοῦ, ὡς Προέδρου, ἑνὸς Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβούλου, ὡς ἀντιπροέδρου καὶ τριῶν Κυριῶν ἢ Δεσποινίδων, διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου τῆς προτάσει τοῦ Ἐφημερίου. Ταμίαν καὶ Γραμματέα τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκλέγει αὕτη κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς συνεδρίαν.

Ἄρθρον 7

Τὰ μέλη τῆς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ἑνοριακῶν Φιλοπτῶχων Ταμείων διορίζονται ἐπὶ τριετείᾳ, τοῦ Μητροπολίτου δυναμένου καὶ πρὸ τῆς λήξεως τῆς θητείας αὐτῶν νὰ ἀντικαταστήσῃ τὰ μέλη, ἅτινα διὰ λόγους ἀποσχολήσεως ἢ ὑγείας ἢ ἄλλης τινὸς αἰτίας δὲν δύνανται νὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των. Μετὰ τὴν λήξιν τῆς τριετοῦς αὐτῶν θητείας τὰ μέλη τῶν Ε.Φ.Τ. δύνανται νὰ ἐπαναδιορίζωνται.

Ἄρθρον 8

Ἡ Διαχειριστικὴ Ἐπιτροπὴ τῶν Ε.Φ.Τ. συνέρχεται τακτικῶς μὲν ἅπαξ τοῦ μηνὸς καὶ ἐπιλαμβάνεται τῶν ἐνδιαφερουσῶν αὐτὴν ὑποθέσεων, ἐκτάκτως δὲ συγκαλεῖται ὅταν κληθῇ ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτῆς ἢ ζητήσουσι τοῦτο τὰ δύο ἐκ τῶν πέντε μελῶν αὐτῆς. Ἡ Ἐπιτροπὴ εὐρίσκειται ἐν ἀπαρτίᾳ ἐὰν παρίστανται τρία τουλάχιστον μέλη καὶ ἀποφασίζει διὰ σχετικῆς πλειψηφίας τῶν παρόντων, ἐν ἰσοψηφίᾳ δὲ ὑπερισχέει ἢ ψήφος τοῦ Προέδρου. Πάν ἔγγραφο τῆς Ἐπιτροπῆς ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου.

ΠΟΡΟΙ ΤΟΥ Ε.Φ.Τ.

Ἄρθρον 9

Πόροι τοῦ Ἑνορ. Φιλοπτ. Ταμείου εἶναι:

- α) Αἱ προαιρετικαὶ εἰσφοραὶ τῶν πιστῶν.
- β) Τὸ προῖον τῶν κυτίων, τὰ ὁποῖα τοποθετοῦνται εἰς τοὺς Ἱ. Ναοὺς μετὰ τὴν ἐνδειξιν «ΚΥΤΙΟΝ ΥΠΕΡ ΠΤΩΧΩΝ».
- γ) Τὸ προῖον ἐκ περιφορᾶς δίσκου ὑπὲρ τῶν πτωχῶν, κατόπιν ἐγκρίσεως τῆς Ἱ. Μητροπόλεως.
- δ) Ποσοστὸν 60% ἐκ τοῦ ἐτησίου ἐράνου τῆς «ΗΜΕΡΑΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ».
- ε) Αἱ τυχόν κρατικαὶ ἐπιχορηγήσεις καὶ δωρεαὶ φυσικῶν ἢ νομικῶν προσώπων, κληρονομία καὶ κληροδοσία.

Ἄρθρον 10

Οἱ πόροι τῶν Ἑν. Φιλοπτ. Ταμείων διατίθενται:

- 1) Πρὸς περιθαλψιν πτωχῶν τῆς Ἑνορίας, διὰ παροχῆς εἰς αὐτοὺς τακτικοῦ ἢ ἐκτάκτου βοηθήματος, εἰδῶν ἐνδύσεως, ἰατρικῆς περιθάλψεως καὶ φαρμάκων.
- 2) Δι' ἀγορὰν βιβλίων, σχολικῶν εἰδῶν καὶ διὰ τὴν παροχὴν χρηματικῶν βοηθημάτων εἰς ἀπόρους μαθητὰς τῆς Ἑνορίας.
- 3) Δι' ἐπισκέψεις εἰς τοὺς φυλακισμένους καὶ εἰς

διαβιούντας εἰς εὐαγῆ Ἱδρύματα πρὸς ἐνίσχυσίν των, καὶ

4) Εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν εἰς ἕνα Ἱ. Ναὸν δὲν ὑπάρχει κίνησις ἀναγκῶν καὶ δὲν παρέχονται βοηθήματα, ἢμπορεῖ τὸ προῖον τῶν πόρων νὰ ἀποσταλῇ εἰς τὸ Γεν. Φιλοπ. Ταμεῖον.

Ἄρθρον 11

Ἡ ἐξακρίβωσις τῆς οικονομικῆς καταστάσεως ἐκάστου ἐνδεοῦς Ἑνορίτου πρέπει νὰ γίνεται τὸ δυνατόν ταχύτερον καὶ μετὰ μεγίστης προσοχῆς, κατόπιν νὰ ἐγγράφεται οὗτος εἰς τὰ εἰδικὰ βιβλία τῆς Ἑνορίας καὶ μετὰ σημειώσεως χρησίων παρατηρήσεων.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΙΣ

Ἄρθρον 12

Ἡ Διαχείρισις τοῦ Γεν. Φιλ. Ταμείου καὶ τῶν Ἑνορ. Φιλ. Ταμείων γίνεται διὰ τῆς τηρήσεως τῶν ἐξῆς:

- α) Διπλοτύπων Γραμματίων εἰσπράξεως καὶ πληρωμῆς, δεόντως ἠριθμημένων καὶ τεθεωρημένων ὑπὸ τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως.
- β) Φακέλλου διαφυλάξεως τιμολογίων, ἀποδείξεων κ.λπ.
- γ) Βιβλίου Πρακτικῶν, τεθεωρημένου ὑπὸ τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως.
- δ) Αἱ εἰσπράξεις ἐκ τῶν κυτίων καὶ ἐκ τῶν δίσκων θὰ καταμετροῦνται εἰς εἰδικὸν Πρακτικὸν Καταμετρήσεως, τὸ ὁποῖον θὰ ὑπογράφεται τουλάχιστον ὑπὸ δύο μελῶν τοῦ Δ.Σ. ἢ τῆς Δ.Ε. Αἱ ἐκδιδόμεναι ἀποδείξεις διὰ δωρεᾶς ἢ προαιρετικῆς εἰσφοράς θὰ ὑπογράφονται ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Ταμίου.

Ἄρθρον 13

Κατὰ μῆνα Δεκέμβριον συντάσσεται ὁ Προϋπολογισμὸς τοῦ ἐπομένου ἔτους καὶ κατὰ μῆνα Ἰανουάριον συντάσσεται ὁ Ἀπολογισμὸς τοῦ διαρρεύσαντος ἔτους, ἀντίγραφα τῶν ὁποίων ὑποβάλλονται εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν πρὸς ἐγκρισιν.

Ἄρθρον 14

Ἡ χρηματικὴ περιουσία ἐκάστου Ε.Φ.Τ. ὑπερβαίνουσα τὰς 15.000 δραχ. δεόν νὰ κατατίθεται ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ε.Φ.Τ. εἰς τινὰ Τράπεζαν, ἢ Ταμειυτήριον. Διὰ πᾶσαν ἀνάληψιν ἀπαιτεῖται ἀπόφασις τῆς Δ.Ε., κεκυρωμένη ὑπὸ τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως.

Ἄρθρον 15

Ἐν περιπτώσει διαλύσεως τοῦ Γ.Φ.Τ. ἡ περιουσία αὐτοῦ περιέρχεται αὐτοδικαίως εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Γυθείου καὶ Οἰτύλου, ἥτις δύναται νὰ διαθέσῃ αὐτὴν δι' οἰονδήποτε παραμφορῆ σκοπῶν.

Ἡ περιουσία τῶν Ε.Φ.Τ. ἐν περιπτώσει διαλύσεως αὐτῶν, περιέρχεται εἰς τὸ παρά τῆ Ἱεράς Μητροπόλεως Γενικὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον.

Ἄρθρον 16

Ὁ παρὼν Κανονισμὸς δύναται νὰ τροποποιηθῇ καὶ νὰ συμπληρωθῇ ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου μετὰ γνώμην τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Γ.Φ.Τ.

Ἄρθρον 17

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὸ ἐπίσημον δελτίον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

Ἄρθρον 18

Κάλυψις δαπάνης

Ἀπὸ τὰ διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ προ

καλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γυθείου καὶ Οἰτύλου τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν μπορεῖ νὰ προσδιορισθῆ.

Ἐν Γυθείῳ τῆ 9ῃ Ἀπριλίου 1997

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΣΣΑΝΔΡΕΙΑΣ

ΑΠΟΦΑΣΙΣ 95

Ἡμεῖς ὁ Μητροπολίτης Κασσανδρείας Συνέσιος ἔχοντες ὑπ' ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων: 1 παράγραφος 4, 29 παράγραφος 2, καὶ 67 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

2. Τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ὄργανισμοῦ Διοικήσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σωμάτων καὶ Ὄργάνων (ΦΕΚ 185/τ. Α'/1970).

3. Τὰς ὑποχρεώσεις ἡμῶν πρὸς τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τὰς ἀπορροεούσας ἐκ τῶν ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων.

4. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 81/13.3.1997 πρότασιν ἡμῶν πρὸς τὴν Ἱεράν Σύνοδον.

5. Τὴν ἀπὸ 1.4.1997 Ἐγκριτικὴν Ἀπόφασιν τῆς Δ.Ι.Σ.,

Ἀποφασίζομεν

Συνιστῶμεν εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἱεράν Μητρόπολιν Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ ΤΑΓΑΡΑΔΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΣΣΑΝΔΡΕΙΑΣ», ἐπὶ τῷ τέλει ὑποβοηθήσεως τοῦ καλυτέρου πνευματικοῦ φρονηματισμοῦ τῶν ἐνοριτῶν καὶ δὴ τῶν νέων, διὰ προσφόρων διαλέξεων, τελετῶν καὶ ὀπτικοακουστικῶν μέσων.

Πάντα τὰ ἀφορῶντα τὸ ὡς ἄνω Ἰδρυμα καθορίζονται διὰ τοῦ ἐπομένου Κανονισμοῦ, ἐγκριθέντος ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἡ παρούσα νὰ δημοσιευθῆ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία».

Ἐν Πολυγύρῳ τῆ 10ῃ Ἀπριλίου 1997

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Κασσανδρείας ΣΥΝΕΣΙΟΣ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ «ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ ΤΑΓΑΡΑΔΩΝ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΣΣΑΝΔΡΕΙΑΣ»

Ἄρθρον 1

Ἔδρα - Τίτλος - Σφραγίς

Εἰς τὴν Ἐνορίαν τοῦ Τιμίου Προδρόμου Ταγαρά-

δων Θεσ/νίκης ἰδρύεται Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα τὸ ὁποῖον θὰ λειτουργήσῃ εἰς τὸ ὑπόγειον τοῦ ὑπὸ ἀνεγερσιν Ἱεροῦ Ναοῦ, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «Πνευματικὸν Πολιτιστικὸν Κέντρον Ἱεροῦ Ναοῦ Τιμίου Προδρόμου Ταγαράδων Θεσσαλονίκης».

Τὸ Κέντρον φέρει ἴδιαν σφραγίδα, στρογγύλην, εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς ὁποίας ἀναγράφεται: «ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΣΣΑΝΔΡΕΙΑΣ - ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ ΤΑΓΑΡΑΔΩΝ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ» εἰς τὸ κέντρον δὲ αὐτῆς ἐξεικονίζεται ἡ ἱερά εἰκὼν τοῦ Τιμίου Προδρόμου.

Ἄρθρον 2

Σκοπὸς τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου εἶναι ἡ ἐκτὸς τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ἀνάπτυξις δραστηριοτήτων διὰ τὴν πνευματικὴν οἰκοδομὴν τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ ἰδιαίτε-
ρως:

1. Ἡ κατανόησις ὑπὸ τῶν χριστιανῶν καὶ δὴ τῶν νέων τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν κοινωνίαν.

2. Ἡ μεταξὺ τῶν χριστιανῶν καλλιέργεια Ὁρθόδοξου χριστιανικοῦ φρονήματος καὶ ἡ ἐμπέδωσις τούτου εἰς τὰς συνειδήσεις τῶν πιστῶν.

3. Ἡ προσέγγισις τῶν νέων εἰς τὰ ἰδανικὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὑπὸ τὸ φῶς τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς Παραδόσεως καὶ ἡ ἐπαγγελματικὴ προαγωγή αὐτῶν.

4. Ἡ ψυχαγωγία τῶν νέων καὶ ὄλων ἐν γένει τῶν κατοίκων μέσα εἰς τὰ Ἑλληνοχριστιανικὰ ἰδεώδη, καὶ

5. Ἡ καλλιέργεια τῆς ἀγάπης πρὸς ὅλας τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας ποῦ ἀνάγουν τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου καὶ δημιουργοῦν πολιτισμένην κοινωνίαν.

Ἄρθρον 3

Μέσα πρὸς ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν εἶναι:

1. Ἡ ἐνίσχυσις τῆς λειτουργίας τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων καὶ Κύκλων μελέτης τῆς Ἁγίας Γραφῆς δι' ἀπάσας τὰς ἡλικίας.

2. Ὄργάνωσις ψυχαγωγικῶν ἐκδηλώσεων καὶ ἐκθέσεων.

3. Διοργάνωσις ὁμιλιῶν, διαλέξεων καὶ προβολῶν, θρησκευτικῶν, κοινωνικῶν, πολιτιστικῶν καὶ ἠθικῶν κινηματογραφικῶν ταινιῶν.

4. Λειτουργία Βιβλιοθήκης.

5. Οἰοδήποτε ἕτερον μέσον ἤθελεν ἀποφασίσῃ τὸ Δ.Σ.

Ἄρθρον 4

Κεντρικὴ ὀργάνωσις - Διοικήσις

Τὸ Πνευματικὸν Κέντρον διοικεῖται ὑπὸ Ἑπταμε-

λοῦς (7) Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἀπαρτιζομένου ὡς κάτωθι:

1. Πρόεδρος: Ὁ ἐκάστοτε Πρόεδρος τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Τιμίου Προδρόμου Ταγαράδων Θεσ/νίκης.

2. Δύο (2) μέλη τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου.

3. Τέσσερα (4) λαϊκά μέλη, ἄνδρες ἢ γυναῖκες, διακρινόμενα διὰ τὴν πνευματικὴν αὐτῶν κατάρτισιν καὶ ὠριμότητα.

Ἄπαντα τὰ ἀνωτέρω μέλη διορίζονται ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, διὰ μίαν τριετίαν, κατόπιν ἐγγράφου προτάσεως τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου Ταγαράδων Θεσ/νίκης. Οἱ διορισθέντες δύναται νὰ ἐπαναδιοριστοῦν.

Τὸ Δ.Σ. τοῦ Κέντρου συγκροτεῖται εἰς σῶμα κατὰ τὴν πρώτην Συνεδρίαν καὶ ἐκλέγει τὸν Ἀντιπρόεδρον, τὸν Ταμίαν καὶ τὸν Γραμματέα. Τὸ ἀξίωμα τῶν μελῶν τοῦ Δ.Σ. εἶναι τιμητικὸν καὶ ἄμισθον.

Ἄρθρον 5

Ἀρμοδιότητες τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου

1. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἔχει τὰς ὡς κάτωθι ἀρμοδιότητας:

α) Ἀποφασίζει διὰ πᾶν θέμα ἀφορρὸν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν σκοπῶν αὐτοῦ.

β) Συνεργάζεται μετὰ τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοικήσεως καὶ τοὺς τοπικοὺς φορεῖς διὰ τὴν προαγωγὴν καὶ ἐπιτεῦξιν τῶν σκοπῶν του.

γ) Καταρτίζει τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμόν καὶ ἀπολογισμόν αὐτοῦ.

δ) Μεριμνᾷ διὰ τὴν ἐξεύρεσιν οἰκονομικῶν πόρων, ἀπαραιτῶν διὰ τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τοῦ Κέντρου.

ε) Ἀποφασίζει ἐπὶ παντὸς θέματος ἐτέρου διὰ τὸ ὅποιον δὲν γίνεται λόγος εἰς τὸν παρόντα Κανονισμόν.

2. Τὸ Δ.Σ. συνέρχεται τακτικῶς μὲν κατὰ μῆνα, ἐκτάκτως δὲ ὡς ἄρακι παρίσταται ἀνάγκη κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Προέδρου.

3. Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Κασσανδρείας ἀσκεῖ ἔλεγχον ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Δ.Σ. ἐγκρίνουσα ἢ ἀπορρίπτουσα αὐτάς.

Ἄρθρον 6

Τὸ Πνευματικὸν - Πολιτιστικὸν Κέντρον διατηρεῖ διαχειριστικὰ βιβλία (βιβλίον Πρακτικῶν, Ταμείου, Γραμμάτια εἰσπράξεων καὶ ἐντάλματα πληρωμῶν). Ἄπαντα τὰ ἀνωτέρω βιβλία θεωροῦνται ὑπὸ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κασσανδρείας.

Ἄρθρον 7

Πόροι τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου εἶναι:

1. Ἐτήσια ἐπιχορήγησις τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Τιμίου Ἰωάννου Προδρόμου Ταγαράδων Θεσ/νίκης.

2. Κρατικά ἢ ἄλλα ἐπιχορηγήσεις φυσικῶν καὶ νομικῶν προσώπων.

3. Δωρεαί, κληρονομίαι καὶ κληροδοσίαι ὑπὲρ τοῦ Κέντρου.

4. Τὰ ἔσοδα ἀπὸ δεξιῶσις, μνημόσυνα, καὶ ἄλλας ἐκδηλώσεις εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Κέντρου.

5. Πᾶν ἕτερον ἔσοδον προερχόμενον ἐκ πάσης νομίμου πηγῆς.

Ἄρθρον 8

Οἱ ἀνωτέρω πόροι μὲ ἀπόφασιν τοῦ Δ.Σ. διατίθενται:

1. Διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν τοῦ Ἰδρύματος.

2. Διὰ τὴν προμήθειαν βιβλίων καὶ διοργάνωσιν ἐορτῶν καὶ ἐκδηλώσεων.

3. Διὰ τὰς δαπάνας συντηρήσεως καὶ λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος.

4. Διὰ τὴν ἀμοιβὴν τοῦ προσληφθησομένου προσωπικοῦ.

Τὸ τυχὸν χρηματικὸν πλεόνασμα τῆς διαχειρίσεως κατατίθεται ὑπὲρ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Τιμίου Ἰωάννου Προδρόμου Ταγαράδων Θεσ/νίκης.

Ἄρθρον 9

Δωρηταὶ - Εὐεργέται

Τὸ Δ.Σ. τοῦ Κέντρου δύναται νὰ ἀνακηρύξει Δωρητὰς καὶ Εὐεργέτας, εἴτε ἐν ζωῇ, εἴτε μετὰ θάνατον, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Μητροπολίτου Κασσανδρείας.

Ἄρθρον 10

Ἐπὶ παντὸς θέματος μὴ διαλαμβανομένου εἰς τὸν παρόντα Κανονισμόν ἀποφασίζει τὸ Δ.Σ. τοῦ Κέντρου, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κασσανδρείας.

Ἄρθρον 11

Ὁ παρὸν Κανονισμὸς τροποποιεῖται δι' ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἐγκρινομένης ὑπὸ τοῦ οἰκείου Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 12

Τὸ Πνευματικὸν Κέντρον καταργεῖται δι' ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κασσανδρείας ὅταν δὲν συμπληρῶναι τὰς ἐκκλησιολογικὰς προϋποθέσεις αὐτοῦ, ὅταν παρεκκλίνει τοῦ σκοποῦ ἢ κατέστη ἀνέφικτος ἢ λειτουργία αὐτοῦ. Πᾶν κινητὸν καὶ ἀκίνητον περιουσιακὸν στοιχεῖον, ἀκόμη καὶ οἰκονομικόν, περιέρχεται εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Τιμίου Ἰωάννου Προδρόμου Ταγαράδων Θεσ/νίκης.

Ἄρθρον 13

Ὁ παρὸν Κανονισμὸς ἰσχύει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του εἰς τὸ ἐπίσημον δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρον 14

Ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ αὐτοῦ προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Τιμίου Προδρόμου Ταγαράδων Θεσ/νίκης, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προσδιορισθῇ.

Ἐν Πολυγύρῳ τῇ 10ῃ Ἀπριλίου 1997

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Κασσανδρείας ΣΥΝΕΣΙΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ

Ἀθήνησι τῆ 10ῃ Ἀπριλίου 1997

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

Κατόπιν τῆς ἀπὸ 7.12.1988 ἀποφάσεως τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου περὶ γνωστοποιήσεως τῶν ἐκάστοτε τελεσιδίκων, ὀριστικῶν καὶ ἀμετακλήτων ἀποφάσεων τῶν Συνοδικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων, ἀνακοινοῦται ὅτι:

1. Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 12/1996 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικoῦ Δικαστηρίου, ἀπερρίφθη ἡ ἀσκηθεῖσα ἀνακοπὴ ἐρημοδικίας τοῦ τέως Πρεσβυτέρου Παναγιώτου Μαρίνου τοῦ Σπυρίδωνος, πρῶην κληρικoῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀττικῆς, κατὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 14/1991 ἀποφάσεως τοῦ αὐτοῦ Δικαστηρίου τῆς 135ης Συνοδικῆς Περιόδου.

2. Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 14/1996 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικoῦ Δικαστηρίου, ἐπεβλήθη ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι εἰς τὸν Ἱεροδιάκονον Δανιὴλ Γρίβαν, κατὰ κόσμον Δημήτριον τοῦ Εὐαγγέλου, κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτιδος, ἡ ποινὴ τῆς Καθαιρέσεως ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης Ὑπουργήματος μετ' ἀφαιρέσεως τοῦ Μοναχικοῦ αὐτοῦ Σχήματος, διαγραφῆς ἐκ τοῦ Μοναχολογίου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Γεωργίου Στυλίδος καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς αὐτοῦ εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν.

3. Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 15/1996 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικoῦ Δικαστηρίου, ἐπεβλήθη ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι εἰς τὸν Πρεσβύτερον Σέργιον - Στέργιον Κιουλαφᾶν τοῦ Εὐαγγέλου, κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης, ἡ ποινὴ τῆς Καθαιρέσεως ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης Ὑπουργήματος καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς αὐτοῦ εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν.

4. Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 16/1996 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικoῦ Δικαστηρίου, ἐπεβλήθη ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι εἰς τὸν Πρεσβύτερον Νικόλαον Σιάτραν τοῦ Ἀθανασίου, κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νεαπόλεως καὶ Σταυρου

πόλεως, ἡ ποινὴ τῆς Καθαιρέσεως ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης Ὑπουργήματος καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς αὐτοῦ εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν.

5. Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 17/1996 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικoῦ Δικαστηρίου, ἐπεβλήθη ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι εἰς τὸν Ἀρχιμανδρίτην Δημήτριον Ὀρφανίδην τοῦ Θεοδώρου, κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυθήρων, ἡ ποινὴ τῆς Καθαιρέσεως ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης Ὑπουργήματος μετ' ἀφαιρέσεως τοῦ Μοναχικοῦ αὐτοῦ Σχήματος, διαγραφῆς ἐκ τοῦ Μοναχολογίου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὀσίου Θεοδώρου Κυθήρων καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς αὐτοῦ εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν.

6. Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 18/1996 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικoῦ Δικαστηρίου, ἐπεβλήθη ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι εἰς τὸν Ἀρχιμανδρίτην Θεόφιλον Βλαχάβαν, κατὰ κόσμον Φανούριον τοῦ Μαρίνου, κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυθήρων, ἡ ποινὴ τῆς Καθαιρέσεως ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης Ὑπουργήματος μετ' ἀφαιρέσεως τοῦ Μοναχικοῦ αὐτοῦ Σχήματος, διαγραφῆς ἐκ τοῦ Μοναχολογίου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὀσίου Θεοδώρου Κυθήρων καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς αὐτοῦ εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν.

7. Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1/1997 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικoῦ Δικαστηρίου, ἐπεβλήθη ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι εἰς τὸν Ἀρχιμανδρίτην Πλωτῖνον Ἀγριτέλλην, κατὰ κόσμον Παναγιώτην τοῦ Ἐμμανουήλ, κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καισαριανῆς, Βύρωνος, καὶ Ὑμηττοῦ, ἡ ποινὴ τῆς Καθαιρέσεως ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης Ὑπουργήματος μετ' ἀφαιρέσεως τοῦ Μοναχικοῦ αὐτοῦ Σχήματος, διαγραφῆς ἐκ τοῦ Μοναχολογίου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Εἰσοδίων Θεοτόκου (Ζωοδόχου Πηγῆς) Καρέα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς αὐτοῦ εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν.

8. Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 5/1996 ἀποφάσεως τοῦ Δευτεροβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικoῦ Δικαστηρίου, ἐπεκυρώθη ἡ δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 11/1996 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικoῦ Δικαστηρίου ἐπιβληθεῖσα ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι εἰς τὸν Ἀρχιμανδρίτην Νικόδημον Βελαλόπουλον, κατὰ κόσμον Ἀντώνιον τοῦ Νικολάου, κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητρο-

πόλεως Παροναξίας, ποινή τῆς ὀκταμῆνου ἀργίας ἀπὸ πάσης Ἱεροπραξίας.

Αἱ ἀνωτέρω ἀποφάσεις κατέστησαν τελεσίδικοι, ὀριστικοὶ καὶ ἀμετάκλητοι, συνωδᾶ ταῖς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 151 τοῦ Νόμου 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας» ὡς τίθενται καὶ ἰσχύουσι κατὰ τὰ σαφῶς ὀριζόμενα ὑπὸ τῆς παραγρ. 1 τοῦ ἄρθρου 44 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

(Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας τῆς Ἱεράς Συνόδου).

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΙΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν Πρεσβύτερον Νικόλαον Παναγιωτίδην τοῦ Ναθαναήλ, Κληρικὸν τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως (καὶ νῦν ἀγνώστου διαμονῆς).

Διὰ τοῦ παρόντος, κοινοποιοῦμεν σοι κατωτέρω τὴν ἐρήμην σου ἐκδοθεῖσαν ὑπ' ἀριθμ. 2/5.2.1997 ἀπόφασιν τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, συνωδᾶ τῷ ἄρθρῳ 122, παράγρ. 2 τοῦ Νόμου 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας» ὡς τοῦτο τίθεται καὶ ἰσχύει συμπληρωθὲν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ Ν.Δ. 1714/1942 καὶ κατὰ τὰ σαφῶς ὀριζόμενα ὑπὸ τῆς παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 44 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἵνα οὕτω λάβης γνῶσιν αὐτῆς καὶ ἀσκήσης κατ' αὐτῆς τὰ κατ' ἄρθροις 126 καὶ 133 τοῦ προειρημένου περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων Νόμου ἔνδικο μέσα τῆς ἀνακοπῆς ἐρημοδικίας καὶ τῆς ἐφέσεως.

Προεπιδηλούμεν σοι ὅτι ἐν περιπτώσει παρελεύσεως ἀπράκτου τῆς ὑπὸ τοῦ Νόμου 5383/1932 καθοριζομένης προθεσμίας, θέλει ἢ κατωτέρω δημοσιευομένη ἀπόφασις καταστή, συνωδᾶ τῷ ἄρθρῳ 151 Αὐτοῦ, τελεσίδικος, ὀριστικὴ καὶ ἀμετάκλητος.

Ὁ Γραμματεὺς τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων
Ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Μεντζελόπουλος.

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

ΑΠΟΦΑΣΙΣ 2/1997

Τὸ Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Δικαστήριον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆς 140ῆς Συνοδικῆς περιόδου, συγκείμενον ἐκ τοῦ Προέδρου Αὐτοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου καὶ

ἐκ τῶν τακτικῶν Μελῶν Αὐτοῦ Σεβ. Μητροπολιτῶν α) Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου κ. Τίτου β) Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἴνουσσῶν κ. Διονυσίου γ) Ἱερισσοῦ, Ἀγ. Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου κ. Νικοδήμου καὶ δ) Νικαίας κ. Ἀλεξίου,

Συνελθὼν εἰς συνεδρίαν τῇ 5ῃ Φεβρουαρίου 1997 ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος Τετάρτη καὶ ὥρα 5ῃ ἀπογευματινῇ ἐν τῷ Συνοδικῷ Μεγάρῳ, κειμένῳ ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς Ἰωάννου Γενναδίου 14 καὶ Ἰασίου 1 καὶ τῇ συνήθει τῶν Συνεδριῶν Αἰθούσης, ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τοῦ Γραμματέως Ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Μεντζελόπουλου, ἵνα κρίνη καὶ δικάσῃ τὸν Πρεσβύτερον Νικόλαον Παναγιωτίδην τοῦ Ναθαναήλ, κληρικὸν τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως, κατηγορούμενον ἐπὶ α) αὐθαιρέτῳ ἐγκαταλείπει τῆς ἐφημεριακῆς αὐτοῦ θέσεως καὶ β) αὐτογνώμονι ἀποβολῇ τοῦ Ἱερατικοῦ αὐτοῦ Σχήματος καὶ εἰδικώτερον ὅτι Κληρικὸς τυγχάνων τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ δὴ Πρεσβύτερος Αὐτῆς, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1987 ἐγκατέλειπε τὴν ἐφημεριακὴν αὐτοῦ θέσιν ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀλωνίων Σαμοθράκης τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως, εἰς ὃν ἐφημέρευε καὶ ἀπέβαλε τὸ Ἱερατικὸν αὐτοῦ Σχῆμα, περιφερόμενος μετὰ λαϊκῆς περιβολῆς ἔκτοτε, καὶ διάγων ὡς λαϊκὸς ρίψασπις γενόμενος, προτιμήσας τὸν γεωδὴ κόσμον τῆς μεγίστης Δωρεᾶς τῆς Ἱερῶς πόλεως, ἤτοι ἀντικανονικὰ παραπτώματα σαφῶς προβλεπόμενα καὶ ρητῶς τιμωρούμενα ὑπὸ τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων ἘΒ' καὶ ΝΗ' τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων καὶ Ζ' τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, τῆς ὑποθέσεως αὐτοῦ παραπεμθείσης ἐνώπιον Αὐτοῦ λόγῳ ἀρμοδιότητος δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1/1996 ἀποφάσεως τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως.

Δικάζον ἐρήμην τοῦ κατηγορουμένου, νομίμως κληθέντος δυνάμει τοῦ ἄρθρου 55 τοῦ ν. 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας» ὡς τίθεται καὶ ἰσχύει κατὰ τὰς διατάξεις τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 44 τοῦ Νόμου 590/1977 περὶ «Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» διὰ τοῦ περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» τῆς 17/15.11.96 καὶ 18/1-15.12.96 καὶ διὰ τῆς ἡμερησίας ἐφημερίδος τῶν Ἀθηνῶν «ΕΣΤΙΑ» τῆς 25 καὶ 26 Νοεμβρίου 1996 ὡς ἀγνώστου διαμονῆς καὶ μὴ προσελθόντος καὶ παρασάντος κατὰ τὴν σημερινὴν δικάσιμον.

Διεξελθὼν καὶ ἐπισταμένως μελετήσαν ἅπαντα τὰ ἐν τῷ φακέλλῳ τῆς δικογραφίας ἐγγράφα καὶ στοιχεῖα.

Λαβὼν ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν εἰσήγησιν τοῦ Δικαστικοῦ Συνέδρου Μέλους Αὐτοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἱερισσοῦ, Ἀγ. Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου κ. Νικοδήμου.

Σκεφθέν κατά τούς θείους καὶ ἱερούς Κανόνας καὶ τούς Νόμους τοῦ Κράτους.

Ἐπειδὴ ἡ ὑπὸ κρίσιν ὑπόθεσις εἰσάγεται πρὸς ἐκδίκασιν ἐνώπιον Αὐτοῦ τηρηθεισῶν τῶν ὑπὸ τοῦ Νόμου 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας» προβλεπομένων καὶ καθοριζομένων διαδικασιῶν.

Ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἐπισταμένης μελέτης καὶ ἀξιολογήσεως τοῦ συνόλου τῶν στοιχείων τῆς δικογραφίας, τῆς περὶ τὴν ἀπόδειξιν διαδικασίας περιλαμβανούσης καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς προδικασίας, καὶ ἐκ τῶν ἀναγνωσθέντων ἐγγράφων ἀπεδείχθησαν ὡς πραγματικὰ περιστατικὰ κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου καὶ κατ' ἔλευθέραν ἐκτίμησιν, συνωδᾶ τῷ ἄρθρῳ 57 τοῦ Νόμου 5383/1932 «περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας» ἅπαντα τὰ ἐν τῷ κατηγορητηρίῳ ἀναφερόμενα.

Ἐπειδὴ ὁ κατηγορούμενος ἠπειθήσθη, καίτοι νομίμως κληθεὶς, ὅπως ἐμφανισθῆ ἐνώπιον Αὐτοῦ καὶ ἀποσεῖσθ τὰς εἰς βάρος αὐτοῦ κανονικὰς κατηγορίας, φυγοδικῶν καὶ ὁμολογῶν διὰ μίαν εἰσέτι φερόμεν τὸ βᾶσιμον τῆς ἐνοχῆς αὐτοῦ.

Ἐπειδὴ ὁ κατηγορούμενος συνεπνίγη ὑπὸ τοῦ χοϊκοῦ του περιβλήματος καὶ προὔτιμησε τὸν γεώδη κόσμον εἴπερ τῆς ἀτιμῆτου Δωρεᾶς τῆς Ἱερωσύνης καὶ τῶν ἀρρήτων Μυστηρίων καὶ τῆς ἀφοσιώσεως, ἀγάπης καὶ κοινωνίας τῷ Ζῶντι Θεῷ, ρίψασπις γενόμενος καὶ στραφεὶς εἰς τὰ ὀπίσω.

Ἐπειδὴ τὰ παραπτώματα τοῦ κατηγορητηρίου σαφῶς προβλέπονται καὶ ρητῶς τιμωροῦνται ὑπὸ τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων ὡς καὶ ὑπὸ τῶν Γραφικῶν Λογίων καὶ δὴ ὑπὸ τῶν «Εἰ τις Κληρικὸς διὰ φόβον ἀνθρώπινον, Ἰουδαίου ἢ Ἑλληνος, ἢ Αἰρετικοῦ, ἀρνήσῃται, εἰ μὲν τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ἀποβαλλέσθω, εἰ δὲ τὸ ὄνομα τοῦ Κληρικοῦ, καθαιρείσθω. Μετανοήσας δὲ, ὡς λαϊκὸς δεχθήτω» (ΞΒ' τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων), «Τοὺς ἅπαξ ἐν Κλήρῳ τεταγμένους καὶ μοναστάς, ὠρίσαμεν μῆτε ἐπὶ στρατείαν, μῆτε ἐπὶ ἀξίαν κοσμικὴν ἔρχεσθαι... Ἦ τοῦτο τολμῶντας, καὶ μὴ μεταμελουμένους ὥστε ἐπιστρέψαι ἐπὶ τοῦτο ὃ διὰ Θεὸν πρότερον εἶλοντο, ἀναθεματίζεσθαι» (Ζ' τῆς Δ' Οἰκουμ. Συνόδου), «Ἐπίσκοπος ἢ Πρεσβύτερος ἀμελῶν τοῦ Κλήρου, ἢ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ παιδεύων αὐτοὺς τὴν εὐσέβειαν, ἀφοριζέσθω, ἐπιμένων δὲ τῇ ἀμελείᾳ καὶ ραθυμίᾳ καθαιρείσθω» (ΝΗ' τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων),

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

κηρύσσει ὁμοφώνως τὸν Πρεσβύτερον Νικόλαον Παναγιωτίδην τοῦ Ναθαναήλ, Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως ἔνοχον ἐπὶ α) αὐθαιρέτῳ ἐγκαταλείψει τῆς ἐφημεριακῆς αὐτοῦ θέσεως καὶ β) αὐτογνώμονι ἀποβολῇ τοῦ Ἱερατικοῦ αὐτοῦ Σχήματος καὶ εἰδικώτερον ὅτι Κληρικὸς τυγ-

χάνων τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ δὴ Πρεσβύτερος Αὐτῆς, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1987 ἐγκατέλειψε τὴν ἐφημεριακὴν αὐτοῦ θέσιν ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀλωνίων Σαμοθράκης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως, εἰς ὃν ἐφημέρευε καὶ ἀπέβαλε τὸ Ἱερατικὸν αὐτοῦ Σχῆμα, περιφερόμενος μετὰ λαϊκῆς περιβολῆς ἔκτοτε καὶ διάγων ὡς λαϊκός, ρίψασπις γενόμενος, προτιμήσας τὸν γεώδη κόσμον τῆς μεγίστης δωρεᾶς τῆς Ἱερωσύνης, ἧτοι ἀντικανονικὰ παραπτώματα σαφῶς προβλεπόμενα καὶ ρητῶς τιμωρούμενα ὑπὸ τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων ΞΒ' καὶ ΝΗ' τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων καὶ Ζ' τῆς Δ' Οἰκουμ. Συνόδου καὶ παμψηφεί ἐπιβάλλει αὐτῷ τὴν ποινὴν τῆς Καθαιρέσεως ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης Ὑπουργήματος ἀπογυμνοῦν αὐτὸν τέλεον παντὸς Ἱερατικοῦ βαθμοῦ καὶ τίτλου κατὰγον αὐτὸν καὶ ἐπαναφέρον εἰς τὴν τῶν λαϊκῶν τάξιν, καταδικάζον ἅμα εἰς βάρος αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου τὴν ἐξ ἑβδομήκοντα χιλιάδων (70.000) δραχμῶν δικαστικὴν δαπάνην.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἐδημοσιεύθη αὐθημερόν

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΥ
ΣΥΝΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
ΤΑ ΜΕΛΗ

† Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου ΤΙΤΟΣ
† Ὁ Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσῶν ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
† Ὁ Ἱερισσοῦ, Ἀγ. Ὅρους καὶ Ἀρδαμερίου ΝΙΚΟ-
ΔΗΜΟΣ
† Ὁ Νικαίας ΑΛΕΞΙΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

Ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Μεντζελόπουλος.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΙΣ
ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν Πρεσβύτερον
Παναγιώτην Πρασινοῦδην - Πιτιακοῦδην
τοῦ Γεωργίου
Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Ἀλεξανδρουπόλεως
(καὶ νῦν ἀγνώστου διαμονῆς).

Διὰ τοῦ παρόντος, κοινοποιούμεν σοι κατωτέρω τὴν ἐρήμην σου ἐκδοθεῖσαν ὑπ' ἀριθμ. 3/5.2.1997 ἀπόφασιν τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, συνωδᾶ τῷ ἄρθρῳ 122, παράγρ. 2 τοῦ Νόμου 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικα-

σίας» ὡς τοῦτο τίθεται καὶ ἰσχύει συμπληρωθὲν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ Ν.Δ. 1714/1942 καὶ κατὰ τὰ σαφῶς ὀριζόμενα ὑπὸ τῆς παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 44 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἵνα οὕτω λάβῃς γνώσιν αὐτῆς καὶ ἀσκῆσης κατ' αὐτῆς τὰ κατ' ἄρθροις 126 καὶ 133 τοῦ προειρημένου περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων Νόμου ἔνδικο μέσα τῆς ἀνακοπῆς ἐρημοδικίας καὶ τῆς ἐφέσεως.

Προσεπιδηλούμεν σοι ὅτι ἐν περιπτώσει παρελεύσεως ἀπράκτου τῆς ὑπὸ τοῦ Νόμου 5383/1932 καθοριζομένης προθεσμίας, θέλει ἢ κατωτέρω δημοσιευομένη ἀπόφασις καταστῆ συνφδὰ τῷ ἄρθρῳ 151 Αὐτοῦ τελεσίδικος, ὀριστικὴ καὶ ἀμετάκλητος.

Ὁ Γραμματεὺς τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων

Ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Μεντζελόπουλος.

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ
ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

ΑΠΟΦΑΣΙΣ 3/1997

Τὸ Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Δικαστήριον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆς 140ῆς Συνοδικῆς Περιόδου, συνκείμενον ἐκ τοῦ Προέδρου Αὐτοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μεσσηνίας κ.κ. Χρυσοστόμου καὶ ἐκ τῶν τακτικῶν Μελῶν Αὐτοῦ Σεβ. Μητροπολιτῶν α) Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου κ. Τίτου β) Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἴνουσσῶν κ. Διονυσίου, γ) Ἱερισσοῦ, Ἀγ. Ὀρους καὶ Ἀρδαμερίου κ. Νικοδήμου καὶ δ) Νικαίας κ. Ἀλεξίου,

Συνελθόν εἰς συνεδρίαν τῇ 5ῃ Φεβρουαρίου 1997, ἡμέρᾳ τῆς ἐβδομάδος Τετάρτη καὶ ὥρα 5ῃ ἀπογευματινῇ ἐν τῷ Συνοδικῷ Μεγάρῳ, κειμένῳ ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς Ἰωάννου Γενναδίου 14

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

Γιὰ πρώτη φορά ἐκδίδονται ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὰ ἅπαντα τῶν Ἑλλήνων Πατέρων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων, σὲ πλήρη σειρὰ καὶ μὲ ἀπόλυτη ἐπιστημονικὴ ἐνημέρωση. Ἡ ἀνεκτίμητη αὐτὴ πνευματικὴ μας κληρονομία καὶ ὁ θησαυρὸς τῆς Ἱερᾶς μας Παραδόσεως δίδονται σὴν καλύτερη ἐκδοσὴ τους.

Τὰ κείμενα ἔχουν ἐμπλουτισθεῖ μὲ εἰσαγωγές καὶ πίνακες τῶν χωρίων τῆς Ἀγ. Γραφῆς, τῶν ἀρχαίων Συγγραφέων, καθὼς καὶ πίνακες θεμάτων, ὀνομάτων καὶ πραγμάτων.

καὶ Ἰασίου 1 καὶ τῇ συνήθει τῶν Συνεδριῶν Αἰθούσῃ, ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τοῦ Γραμματέως Ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Μεντζελόπουλου, ἵνα κρίνῃ καὶ δικάσῃ τὸν Πρεσβύτερον Παναγιώτην Πρασινοῦδη - Πιτιακούδη τοῦ Γεωργίου, κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως κατηγορούμενον ἐπὶ α) αὐθαίρετῳ ἐγκαταλείψει τῆς ἐφημεριακῆς αὐτοῦ θέσεως καὶ β) αὐτογνώμονι ἀποβολῇ τοῦ ἱερατικοῦ αὐτοῦ Σχήματος καὶ εἰδικώτερον ὅτι Κληρικὸς τυγχάνων τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ δὴ Πρεσβύτερος Αὐτῆς, ἀπὸ τὸν μῆνα Ἀπρίλιον τοῦ 1987 ἐγκατέλειπε τὴν ἐφημεριακὴν αὐτοῦ θέσιν ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἀγίας Φωτεινῆς Ξηροποτάμου Σαμοθράκης, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως, εἰς ὃν ἐφημέρευε καὶ ἀπέβαλε τὸ ἱερατικὸν αὐτοῦ Σχῆμα, περιφερόμενος μετὰ λαϊκῆς περιβολῆς ἔκτοτε, καὶ διάγων ὡς λαϊκός, ρίψασπις γενόμενος, προτιμήσας τὸν γεῶδη κόσμον τῆς μεγίστης Δωρεᾶς τῆς Ἱερωσύνης, κανονικὰ ἐγκλήματα ἅτινα ὠμολόγησεν διὰ τῆς ἀπὸ 30.4.1987 ὑπευθύνου δηλώσεώς σου (ΝΔ 105/1969) πρὸς τὸν κυριάρχην αὐτοῦ Μητροπολίτην Σεβ. Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθιμον, ἐπὶ ἀδικήμασι σαφῶς προβλεπομένοις καὶ ρητῶς τιμωρουμένοις ὑπὸ τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων ΞΒ' καὶ ΝΗ' τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων καὶ Ζ' τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, τῆς ὑποθέσεως αὐτοῦ παραπεμφθείσης δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1/1996 ἀποφάσεως τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως.

Δικάζον ἐρήμην τοῦ κατηγορουμένου νομίμως κληθέντος δυνάμει τοῦ ἄρθρου 55 τοῦ Ν. 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας» ὡς τίθεται καὶ ἰσχύει κατὰ τὰς διατάξεις τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 44 τοῦ Νόμου 590/1977 περὶ «Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» διὰ τοῦ περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» τῆς 17/15.11.96 καὶ 18/1-15.12.96 καὶ διὰ τῆς ἡμερησίας ἐφημερίδος τῶν Ἀθηνῶν «ΕΣΤΙΑ» τῆς 25 καὶ 26 Νοεμβρίου 1996 ὡς ἀγνώστου διαμονῆς καὶ μὴ προσελθόντος καὶ παραστάντος κατὰ τὴν σημερινὴν δικάσιμον.

Διεξεληθὸν καὶ ἐπισταμένως μελετήσαν ἅπαντα τὰ ἐν τῷ φακέλλῳ τῆς δικογραφίας ἐγγραφα καὶ στοιχεῖα.

Λαβὸν ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν εἰσήγησιν τοῦ Δικαστικοῦ Συνέδρου Μέλους Αὐτοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἴνουσσῶν κ. Διονυσίου.

Σκεφθὲν κατὰ τοὺς θεῖους καὶ ἱεροὺς Κανόνας καὶ τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους.

Ἐπειδὴ ἡ ὑπὸ κρίσιν ὑπόθεσις εἰσάγεται πρὸς ἐκδίκασιν ἐνώπιον Αὐτοῦ τηρηθειῶν τῶν ὑπὸ τοῦ Νόμου 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας προβλεπομένων καὶ καθοριζομένων διαδικασιῶν.

Ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἐπισταμένης μελέτης καὶ ἀξιολογήσεως τοῦ συνόλου τῶν στοιχείων τῆς δικογραφίας, τῆς περὶ τὴν ἀπόδειξιν διαδικασίας περιλαμβανούσης καὶ τὰ στοιχεία τῆς προδικασίας, καὶ ἐκ τῶν ἀναγνωσθέντων ἐγγράφων ἀπεδείχθησαν ὡς πραγματικά περιστάτικα κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου καὶ κατ' ἐλευθέραν ἐκτίμησιν, συνωδᾶ τῷ ἄρθρῳ 57 τοῦ Νόμου 5383/1932 «περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸς Αὐτῶν διαδικασίας» ἅπαντα τὰ ἐν τῷ κατηγορητηρίῳ ἀναφερόμενα.

Ἐπειδὴ ὁ κατηγορούμενος ἠπειθήσε, καίτοι νομίμως κληθείς, ὅπως ἐμφανισθῆ ἐνώπιον Αὐτοῦ καὶ ἀποσεῖση τὰς εἰς βᾶρος αὐτοῦ κανονικὰς κατηγορίας, φυγοδικῶν καὶ ὁμολογῶν διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν τὸ βᾶσιμον τῆς ἐνοχῆς αὐτοῦ.

Ἐπειδὴ ἐπιπροσθέτως τὰ ἀδικήματα τοῦ κατηγορητηρίου πλήρως κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου στοιχειοθετοῦνται καὶ θεμελιοῦνται διὰ τῆς ἐν τοῖς ὑπερθεν ἀναφερομένης ὑπευθύνου δηλώσεως (ΝΔ. 105/1969) τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸν κυριάρχην του Μητροπολίτην Σεβ. Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμου, εἰς ἣν δηλοῖ ὅτι «ἀπὸ 13.8.96 θέλω νὰ μὲ διαγράψετε ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν σας διότι θεώρησα τὸν ἑαυτὸ μου ἀνάξιο καὶ ἀνίκανο νὰ ὑπηρετῆ τὸ ἀνώτερο αὐτὸ λειτουργημα τοῦ ἱερέως».

Ἐπειδὴ ὁ κατηγορούμενος συνεπνίγη ὑπὸ τοῦ χοϊκοῦ του περιβλήματος καὶ προὔτιμησε τὸν γεῶδη κόσμον εἶπερ τῆς ἀτιμῆτου Δωρεᾶς τῆς Ἱερωσύνης καὶ τῶν ἀρρήτων Μυστηρίων καὶ τῆς ἀφοσίσεως, ἀγάπης καὶ κοινωνίας τῷ Ζῶντι Θεῷ, ρίψασπις γενόμενος καὶ στραφεὶς εἰς τὰ ὀπίσω.

Ἐπειδὴ τὰ παραπτώματα τοῦ κατηγορητηρίου σαφῶς προβλέπονται καὶ ρητῶς τιμωροῦνται ὑπὸ τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων ὡς καὶ ὑπὸ τῶν Γραφικῶν Λογίων καὶ δὴ ὑπὸ τῶν: «Εἴ τις Κληρικὸς διὰ φόβον ἀνθρώπινον, Ἰουδαίου ἢ Ἑλλήνου, ἢ αἰρετικοῦ, ἀρνήσῃται, εἰ μὲν τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ἀποβαλλέσθω, εἰ δὲ τὸ ὄνομα τοῦ Κληρικοῦ, καθαιρείσθω. Μετανοήσας δέ, ὡς Λαϊκὸς δεχθήτω» (ΞΒ' τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων). «Τοὺς ἅπαξ ἐν Κλήρῳ τεταγμένους καὶ μοναστάς, ὠρίσαμεν μῆτε ἐπὶ στρατείαν, μῆτε ἐπὶ ἀξίαν κοσμικὴν ἐρχεσθαι... Ἡ τοῦτο τολμώντας, καὶ μὴ μεταμελουμένους ὥστε ἐπιστρέψαι ἐπὶ τοῦτο ὃ διὰ Θεὸν πρότερον εἶλοντο, ἀναθεματίζεσθαι» (Ζ' τῆς Δ' Οἴκου. Συνόδου). «Ἐπίσκοπος ἢ Πρεσβύτερος ἀμελῶν τοῦ Κλήρου, ἢ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ παιδεύων αὐτοὺς τὴν εὐσέβειαν, ἀφοριζέσθω ἐπιμένων δὲ τῇ ἀμελείᾳ καὶ ραθυμίᾳ καθαιρείσθω» (ΝΗ' τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων).

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

κηρύσσει ὁμοφώνως τὸν Πρεσβύτερον Παναγιώτην Πρασινοῦδη - Πιτιακοῦδη τοῦ Γεωργίου, Κληρικὸν

τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως ἐνοχον ἐπὶ α) αὐθαρέτῳ ἐγκαταλείψει τῆς ἐφημερικῆς αὐτοῦ θέσεως καὶ β) αὐτογνώμονι ἀποβολῇ τοῦ Ἱερατικοῦ αὐτοῦ Σχήματος καὶ εἰδικώτερον ὅτι Κληρικὸς τυγχάνων τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ δὴ Πρεσβύτερος Αὐτῆς, ἀπὸ τὸν μῆνα Ἀπρίλιον τοῦ 1987 ἐγκατέλειψε τὴν ἐφημερικὴν αὐτοῦ θέσιν ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἀγίας Φωτεινῆς Ξηροποτάμου Σαμοθράκης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως, εἰς ὃν ἐφημέρευε καὶ ἀπέβαλε τὸ Ἱερατικὸν αὐτοῦ Σχῆμα, περιφερόμενος μετὰ λαϊκῆς περιβολῆς ἔκτοτε, καὶ διάγων ὡς λαϊκός, ρίψασπις γενόμενος, προτιμήσας τὸν γεῶδη κόσμον τῆς μεγίστης Δωρεᾶς τῆς Ἱερωσύνης, κανονικὰ ἐγκλήματα ἅτινα ὡμολόγησεν διὰ τῆς ἀπὸ 30.4.1997 ὑπευθύνου δηλώσεως του (ΝΔ. 105/1969) κοινοποιηθείσης τῷ κυριάρχῃ αὐτοῦ Μητροπολίτῃ Σεβ. Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμῳ, εἰς ἣν ἐδήλωσεν ὅτι «ἀπὸ 13.8.96 θέλω νὰ μὲ διαγράψετε ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν σας διότι θεώρησα τὸν ἑαυτὸ μου ἀνάξιο καὶ ἀνίκανο νὰ ὑπηρετῆ τὸ ἀνώτερο αὐτὸ λειτουργημα τοῦ ἱερέως», ἧτοι ἀντικανονικὰ παραπτώματα σαφῶς προβλεπόμενα καὶ ρητῶς τιμωρούμενα ὑπὸ τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων ΞΒ' καὶ ΝΗ' τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων καὶ Ζ' τῆς Δ' Οἴκου. Συνόδου καὶ παμψηφεί ἐπιβάλλει αὐτῷ τὴν ποινὴν τῆς Καθαιρέσεως ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης Ὑπουργήματος, ἀπογυμνοῦν αὐτὸν τέλεον παντὸς Ἱερατικοῦ βαθμοῦ καὶ τίτλου κατὰ τὸν καὶ ἐπαναφέρον εἰς τὴν τῶν λαϊκῶν τάξιν, καταδικάζων

Κασέτες - Δίσκοι

Βιντεοκασέτες - Κάστ Ποστάλ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας

Γιὰ τὴ Μεγ. Τεσσαρακοστή καὶ τὸ Πάσχα

Κασέτες: Μεγάλῃς Τεσσαρακοστῆς (ὕμνοι τῆς Θεοτόκου, τοῦ Μ. Ἀποδείπνου καὶ τοῦ Κατανυκτικοῦ Ἑσπερινοῦ, μὲ σχόλια γιὰ τὴν Ἐξωτερικὴ Ἱεραποστολή, τοῦ ἐπισκόπου Ἀνδρούσης, νῦν ἀρχιεπισκόπου Ἀλβανίας, Ἀναστασίου). Τὴν Ἑλληνικὴ Βυζαντινὴ Χορωδία διευθύνει ὁ Λυκοῦργος Ἀγγελόπουλος.

Δίσκοι: Ὁρθρος Μεγ. Σαββάτου (Ἡ ἀκολουθία τοῦ Ἐπιταφίου Θρήνου).

Βιντεοκασέτα: Πάσχα στὴν Πάτμο. - Οἱ «Χαιρετισμοί» μὲ τὸν Πατριάρχῃ σὶς Βλαχέρονες.

Κάρτες εὐχετήριες: Ἀναστάσεως (διπλές).

Κάστ-Ποστάλ: Ἡ ἀναστήλωση τῶν ἱερῶν εἰκόνων - Γρηγόριος Παλαμᾶς - Ἡ ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου - Ὁ μουσικὸς δειπνός - Ἡ σταύρωση - Ἡ Ἀνάσταση - Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς συνομιλεῖ μὲ τὴ Σαμαρεΐτιδα κ.ἄ.

ἄμα εἰς βάρος αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου τὴν ἐξ ἑβδομήκοντα χιλιάδων (70.000) δραχμῶν δικαστικὴν δαπάνην.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἐδημοσιεύθη αὐθημερόν

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΥ
ΣΥΝΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
ΤΑ ΜΕΛΗ

† Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατρῶν καὶ Γηρομερίου
ΤΙΤΟΣ

† Ὁ Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἴνουσσῶν
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ὁ Ἰερισσοῦ, Ἀγ. Ὅρους καὶ Ἀρδαμερίου
ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς
Ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Μεντζελόπουλος.

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 37, πργρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν κενῆς θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ

Ἀγίου Γεωργίου Ἀκαδημίας Πλάτωνος καλοῦμεν τοὺς βουλομένους, ἵνα καταλάβωσιν τὴν Ἐφημεριακὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 34/1β τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1ῃ Ἀπριλίου 1997

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
Ἐντολῇ Αὐτοῦ
Ὁ Πρωτοσύγκελλος
† Ὁ Μαραθῶνος ΜΕΛΙΤΩΝ

Ἱερὰ Μητρόπολις Πειραιῶς

Κενῆς οὔσης τῆς θέσεως δευτέρου Ἱεροκήρυκος τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν αὐτῆς, συμφώνως τῷ Ν. 817/1978, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς (20) εἰκοσημέρου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά, μετὰ σχετικῆς αἰτήσεως, διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Πειραιεὶ τῇ 1ῃ Ἀπριλίου 1997

† Ὁ Πειραιῶς ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις

Α) τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν:

1) Ἀγ. Παρασκευῆς Κουρκουλῶν, 2) Ἀγ. Γεωργίου Πεισῶνος, 3) Τριῶν Ἱεραρχῶν Σκιάθου, 4) Γεν. Θεοτόκου Σκιάθου, 5) Β' θέσις Ἀγ. Ἀθανασίου Ἰσθιαίας, 6) Β' θέσις Ἀγ. Μαρίνης Χαλκίδος, 7) Ἀγ. Ἀθανασίου Γαλατσᾶδων Ἰσθιαίας, 8) Ἀγ. Παντελ. Καμματριᾶδων Ἰσθιαίας, 9) Β' θέσις Κοιμήσεως Θεοτόκου Δοκοῦ, 10) Ἀγ. Ἰωάννου Πολυλόγου, 11) Ἀγίας Ζώνης Ἀμελάντων, 12) Ἀγίου Ἀθανασίου Δαφνούσης, 13) Ἀγίας Τριάδος Σίμιας, 14) Ζωοδόχου Πηγῆς Τσοῦκας, 15) Ἀγίου Νικολάου Ἀλωνήσου καὶ 16) Ἀγίων Ἀναργύρων Χρόνιας καὶ

Β) Διακόνου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Μεταμορφώσεως Σωτήρος Ψαχνῶν

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Χαλκίδι τῇ 7ῃ Ἀπριλίου 1997

† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀργολίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) τῶν ἄρθρων 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ.

BIBLIA ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΟΡΙΑ

- * Η ΕΝΟΡΙΑ ΩΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ, φυλλάδιο (Μητροπ. Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου Ἱεροθέου).
- * ΕΝΟΡΙΑ: Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΝ ΤΩ ΜΕΣΩ ΗΜΩΝ (Πρωτοπρ. Γεωργίου Μεταλληνού).
- * Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ: «ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας» (Πρωτοπρ. Γεωργίου Μεταλληνού).

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς ἰ. ναοῖς

α) Ἁγίου Γεωργίου Ναυπλίου, β) Ἁγίου Πέτρου Ἄργους, γ) Ἁγίου Βασιλείου Ἄργους καὶ δ) Ἁγίου Νικολάου Ἄργους,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 10ῃ Ἀπριλίου 1977

† Ὁ Ἀργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κυθήρων

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) τοῦ Νόμου 673/1977 (ἄρθρο 1 ἐδ. β' καὶ 3), β) τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ Νόμου 817/1978 καὶ γ) τοῦ Προεδρικοῦ Διατάγματος 582/2.7.1980 «περὶ κατανομῆς θέσεων Ἱεροκηρύκων εἰς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἀγάμους Κληρικούς τῶν δύο πρώτων βαθμῶν τῆς Ἱερωσύνης, ἔχοντας Δίπλωμα Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ τὰ ἄλλα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς Προκηρύξεως ταύτης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», υποβάλωσιν ἡμῖν αἰτήσεις μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν διὰ τὴν κάλυψιν τῆς κενῆς α' θέσεως Ἱεροκήρυκος ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἱερᾷ Μητροπόλει Κυθήρων.

Ἐν Κυθήροις, τῇ 10ῃ Ἀπριλίου 1997

† Ὁ Κυθήρων ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίας Πελαγίας

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Κυθήροις τῇ 10ῃ Ἀπριλίου 1997

† Ὁ Κυθήρων ΙΑΚΩΒΟΣ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Τηλ. καὶ Fax 72.18.308

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΣΕΡΑΦΕΙΜ

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ὁ Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ὁ Ναυπάκτου ΙΕΡΟΘΕΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Ὁμότ. Καθηγ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ἄρχων Διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Μ.Χ.Ε.
Τακτικὸν Μέλος τῆς «Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, Πασχάλιος ποιμαντορικὴ ἐγκύκλιος.

Ἐόρτια Γράμματα.

Πατριάρχου ΚΠόλεως Βαρθολομαίου, Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις ἐπὶ τῷ Πάσχα.

Ἱερᾶς Συνόδου, Ἐγκύκλιος 2626 (περὶ Συνθήκης τοῦ Σένγκεν) καὶ 2627 (περὶ ὀνοματοδοσίας τῶν βαπτισομένων).

Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, Ἡ Ἐκθεσις ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Δόξα τοῦ Βυζαντίου» καὶ τὰ μηνύματα αὐτῆς.

Μητροπ. Μεσσηνίας Χρυσοστόμου, Ὁ πολιτικὸς γάμος καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ δημιουργηθέντα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ προβλήματα.

Μητροπ. Λαοδικείας Τακόβου, Ἡ Ὁρθοδοξία χθὲς καὶ σήμερον.

Ι. Μ. Χατζηφώτη, Ἡ ἐνθρόνιση τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. Πέτρου Ζ'.

Ι. Μητροπόλεως, Ἡ ἐνθρόνισις τοῦ νέου Μητροπ. Παναμᾶ καὶ Κεντρῶς Ἀμερικῆς κ. Ἀθηναγόρου.

Ἀρχιμ. Ἐμμανουὴλ Καλύβα, Ἀντιμετώπισις τοῦ προβλήματος τῆς ἀγάμης μητρότητας.

Ἀντ. Κ. Παπαντωνίου, Στόχοι καὶ ἀρχεὲς ὑλοποιήσεως τοῦ Ε.Π. «Καταπολέμησις τοῦ Ἀποκλεισμοῦ ἀπὸ τὴν Ἀγορὰ Ἐργασίας».

Μιχάλη Γ. Τρίτου, Ἡ Μοσχόπολις τοῦ χθὲς καὶ τοῦ σήμερον.

Ἀθ. Ν. Παπαθανασίου, Ἡ γιουγκοσλαβικὴ κρίσις. Προσέγγισις τοῦ προβλήματος καὶ ἀνίχνευσις ὀρισμένων κριτηρίων.

Καν. Π. Παπαθανασίου, Ἰωάννεια μαθητεία. Κριτικὲς παρατηρήσεις ἐπὶ Ἰωάν. 13,35.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισία.

Πράξις ἑνοτάσεως Ἐκκλησιαστικῶν Ἱδρυμάτων.

Παράρτημα.